Gemeente Gorinchem

Jaarstukken 2021

GEMEENTE
GORINCHEM

Inhoudsopgave

1 Inleiding 3

1.1 Voorwoord 3
1.2 Beleidsmatige verantwoording 4
1.3 Financiële verantwoording 9
1.4 Ontwikkelingen corona 18
1.5 Leeswijzer 24

2 Jaarverslag: Programmaverantwoording 29

2.1 Programma 1 Bestuur en Ondersteuning 29
2.2 Programma 2 Veiligheid 33
2.3 Programma 3 Verkeer en Vervoer 40
2.4 Programma 4 Economie 50
2.5 Programma 5 Onderwijs 58
2.6 Programma 6 Sport, Cultuur en Recreatie 67
2.7 Programma 7 Sociaal Domein 78
2.8 Programma 8 Duurzaamheid 93
2.9 Programma 9 Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing 101
2.10 Algemene dekkingsmiddelen 108
2.11 Overhead, Vennootschapsbelasting en Onvoorzien 110

3 Jaarverslag: Paragrafen 115

3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 115
3.2 Onderhoud kapitaalgoederen 126
3.3 Financiering 133
3.4 Bedrijfsvoering 136
3.5 Verbonden partijen 145
3.6 Grondbeleid 162
3.7 Lokale heffingen 170

4 Jaarrekening 177

4.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 177
4.2 Overzicht van baten en lasten 181
4.3 Recapitulatie structureel begrotingsevenwicht 192
4.4 Overzicht begrotingsonrechtmatigheid 193
4.5 Balans per 31 december 2021 196
4.6 Toelichting op de balans per 31 december 2021 198
4.7 Wet Normering bezoldiging Topinkomens publieke en semipublieke sector (WNT) 216

5 Jaarrekening - Bijlagen 218

5.1 Reserves 218
5.2 Voorzieningen 225
5.3 Totaaloverzicht baten en lasten per taakveld 227
5.4 Investeringsoverzicht 228
5.5 Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen (SiSa) 237

6 Rapportage Interbestuurlijk Toezicht 243

1 Inleiding

1.1 Voorwoord

Voor u liggen de jaarstukken 2021. Dit zijn de laatste jaarstukken uit de huidige collegeperiode. Een roerige periode. Zo werd enerzijds de gemeente opnieuw overschaduwd door de coronapandemie die ervoor zorgde dat alle zeilen bijgezet moesten worden. Anderzijds waren er lichtpunten voor onze stad. De ANWB wees Gorinchem aan als allermooiste vestingstad van Nederland. En dat werd zichtbaar. De bezoekersaantallen liepen in rap tempo op. Ook kijken we met gepaste trots terug op de veerkracht die de organisatie toonde. In korte tijd werd online werken de norm en bleef de basisorganisatie draaien met aangepaste protocollen en nieuwe vormen van informatievoorziening. Tegelijk investeerden we volop in de realisatie van nieuwe ambities en opdrachten: de invoering omgevingswet, de oprichting van coöperatie i_lab met alle onderwijspartners en bedrijfsleven, de Regionale energiestrategie, de visie op dienstverlening Gastvrij Gorinchem en werden tientallen andere projecten opgepakt of voortgezet. Daarover meer in de beleidsmatige verantwoording.

In het Sociaal domein zien we een (incidenteel) overschot op de budgetten. Oorzaken liggen mede in het coronajaar, waardoor diverse ontwikkelingen en projecten niet of in mindere mate zijn doorgezet, en in de extra middelen die we van het Rijk hebben ontvangen voor de jeugdzorg. Tegelijk verwachten we de komende jaren een toenemende druk op diverse onderdelen van het sociaal beleid. Het is daarom van groot belang om nauwgezet de ontwikkelingen van de budgetten te blijven monitoren. Samen met onze partners kijken we naar mogelijkheden en kansen bij de uitvoering van de taken op het gebied van het sociaal domein.

Financieel gezien sluiten we dit jaar af met een positief resultaat. We hebben weliswaar door de coronacrisis wederom veel extra kosten gemaakt, maar mede door de compensatiemaatregelen van de rijksoverheid, zijn de gevolgen te overzien. Niettemin heeft de oorlog in de Oekraïne, die primair een humanitaire ramp is, directe gevolgen voor de huishouding van onze gemeente: naast een woning-, en klimaatcrisis is er sprake van extreem stijgende grondstoffenprijzen en energiekosten. Dit vraagt om uitstekende stuurmanskunst en de nodige steun vanuit Den Haag en bovenal een goede samenwerking, met oog voor elkaar. Samen maken we de stad!

Gorinchem, 24 mei 2022
Het college van burgemeester en wethouders

1.2 Beleidsmatige verantwoording

In deze beleidsmatige verantwoording geven we in vogelvlucht een toelichting op de 9 programma's uit de jaarstukken. Een uitgebreide verantwoording en de bijbehorende cijfers leest u hierna.

In de zomer werden we door de ANWB uitgeroepen tot Allermooiste Vestingstad van Nederland en kregen we een Unesco werelderfgoedstatus. Een titel waar we met elkaar trots op mogen zijn en die bijdraagt aan een positieve impuls voor onze hele stad. Anderzijds zette ook in 2021 beperkingen door nieuwe corona-varianten de rem op het ontwikkeltempo. Toch wisten we met elkaar de schouders eronder te zetten. Vooral door samenwerking met elkaar hebben we gezocht naar de mogelijkheden en het online kunnen werken bood ook kansen. Zo zetten we onder meer een actie op met polsbandjes voor de hele stad toen we te maken kregen met de regeling voor Corona Toegangsbewijzen.

Bestuur en samenwerking
Bij de ontwikkeling en uitvoering van beleid in 2021 is voortgebouwd op deze ambities uit GO2032. Het vormt de basis bij het verder bouwen aan, met en voor de stad. Dat zien we onder meer terug in de Omgevingsvisie. Waarbij in 2021 in werkateliers aan de slag is gegaan met het vormgeven van een visie voor de stad van 2050. Hierover leest u meer bij het onderdeel Stedelijke ontwikkeling.

Samenwerking met de stad werd ook verstevigd met het vaststellen van het Participatiebeleid Gorcums Samenspel 2022-2026. Inmiddels ligt er een werkboek als praktische gids voor de organisatie en initiatiefnemers in de stad. Daarnaast is de visie *Dienstverlening Gastvrij Gorinchem* in 2021 vastgesteld. Hierin staan ambities op het gebied van dienstverlening waardoor de gemeente beter moet gaan aansluiten bij wensen en verwachtingen van inwoners.

Regionaal dragen we actief bij aan de Regionaal Maatschappelijke Agenda (RMA) in de Regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden. De opgaven in de RMA zijn verder aangescherpt. Binnen de 'Regio Deal Drechtsteden-Gorinchem e.o.' zijn in 2021 alle projecten getoetst. De projecten in Gorinchem liggen op schema: i_lab (onderwijs) en het woonproject Lingeoever (Arkelsedijk). We verkennen nu op basis van het rapport over Gorinchem en haar regiofunctie: *Samen voor Elkaar* hoe met name op de lobby rond ruimtelijke ontwikkeling en vervoer zoals de MerwedeLingeLijn nauwer kan worden samengewerkt in de regio.

Veiligheid
Op basis van het integraal veiligheidsprogramma 2019-2022 zijn we samen met inwoners, ondernemers en partners aan de slag gegaan met wijkgericht werken. Vertrouwen en maatwerk vormen de basis. We stimuleren inwoners om een eigen bijdrage aan de leefomgeving te leveren en stimuleren inwonersparticipatie. Samen met samenwerkingspartners als de politie Lek en Merwede en inwoners hebben we uiteenlopende maatregelen genomen en interventies ingezet om de veiligheid in onze stad te waarborgen. In juli 2021 is het Camerabeleid van gemeente Gorinchem vastgesteld. In 2021 zijn Buiten de Waterpoort tijdelijk camera's geplaatst. De resultaten van de inzet meten we onder meer in de Burgerpeiling. Uit de peiling van 2021 blijkt dat 86% van de inwoners zich veilig voelt.

Ook werken we binnen de regio en met de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid beheersen we de veiligheidsrisico's van onder andere transport en opslag van gevaarlijke stoffen. We zorgen voor een adequate voorbereiding op de bestrijding van incidenten en crisissen door een goede verbinding met hulpdiensten en een slagvaardige organisatie bij ernstige incidenten.

Bereikbaarheid en mobiliteit
In 2021 zijn veel stappen gezet die voortvloeien uit de Mobiliteitsvisie en de Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan 2020-2023. Diverse projecten zijn vorig jaar gestart en bevinden zich in de verkennende fase. Hierin vinden voornamelijk inventarisaties en onderzoeken plaats en wordt de participatie opgestart. Voorbeelden hiervan zijn: de aanbesteding voor het onderzoek naar de verbetering van de noordelijke infrastructuur, het haalbaarheidsonderzoek uitbreiding parkeergarage Kweeklust en het ontwerp voor toegankelijkere bushaltes. In 2021 rondden we het voorlopig ontwerp van de Haarsekades af alsook het onderzoek naar de verbetering van de fietsroutes, en een onderzoek naar de realisatie van een bewaakte fietsenstalling met de uitkomst dat er behoefte is aan minimaal 400 parkeerplekken. Ook is een nieuw parkeerprogramma voor de binnenstad opgesteld en in juni door de raad vastgesteld. Met dit programma wordt ingezet op een bereikbare binnenstad, ruimte voor kwaliteit en het stimuleren van schone en duurzame manieren van vervoer.

Voor de veerdiensten werd in 2021 de aanbesteding voor 2 elektrische schepen afgerond. Samen met de oevergemeenten zetten we in op duurzame veerdienst. Deze schepen komen in 2023 in de vaart. Ook zijn de voorbereidingen gestart voor een nieuw steigerontwerp en een elektrisch oplaadpunt.

Economie
Met een nieuwe economische visie die werd vastgesteld werken we aan een economisch vitale stad die aantrekkelijk is voor inwoners, ondernemers en bezoekers. Eigen kracht, trends en ontwikkelingen zoals de next economy en ontwikkelingen in regio's rondom Gorinchem vormen de basis. Op basis van de visie is een uitvoeringsprogramma opgesteld en gestart. Concreet voorbeeld uit dit programma is de start van GorkumNext. Het platform voor inspiratie en ondersteuning voor startende, groeiende en gevestigde ondernemers. Via de coöperatie i_lab is concreet vormgegeven aan een verdere samenwerking tussen onderwijs, gemeente en bedrijfsleven. Dit zorg bovendien voor nauwere samenwerking in- en met de regio.

In de binnenstad zetten we ons in voor verbetering van het vestigingsklimaat, investeren we in de fysieke ruimte en faciliteren we ondernemersinitiatief. In een prettige samenwerking met vastgoedeigenaren en ondernemers werken we aan het plan Verkleinen kernwinkelgebied. Ook realiseerden we een uitvoeringplan Mooiste Vestingstad. Waarbij we de binnenstad met de titel op zak Allermooiste Vestingstad in samenwerking met ondernemers nog aantrekkelijker maken!

In 2021 is de uitvoering van het re-activatieplan Economie gecontinueerd. Om ondernemers tegemoet te komen, werden diverse maatregelen genomen. Denk aan het kwijtschelden van de terrashuur, het verlenen van uitstel van betaling van gemeentelijke belastingen, het uitstellen van het innen van markt- en staangelden en het oprichten van het (tijdelijke) noodfonds voor ondernemers die ‘tussen wal en schip vallen’ raakten. Met ondernemers(verenigingen) en de gemeenteraad is gesproken over een Herstel- en Investeringsagenda volgend op het re-activatieplan. Dit wordt nog verder uitgewerkt.

We maken onderdeel uit van het toeristisch samenwerkingsverband van vestingsteden in de regio. In dit verband zetten we ons gezamenlijk in voor het bereiken van een grotere economische spin-off en het verwerven van een sterkere positie in (boven)regionale samenwerkingsverbanden, zoals de Nieuwe Hollandse Waterlinie, NLDelta en de Dutch Delta Cruise Port. Als onderdeel hiervan werd in 2021 een strategie ontwikkeld om een stevigere positie binnen de riviercruisemarkt te verwerven.

Onderwijs
Bredeschool Dalemplein werd opgeleverd. Een prachtig staaltje samenwerking tussen OVO, CVO-AV, SKG, sportclubs en gemeente. Het project werd ruim binnen de begroting en tijdig gerealiseerd. In juni 2021 stemde de gemeenteraad in met de komst van i_lab, een nieuw innovatie- en afstudeercentrum. Alle 34 onderwijsinstellingen van Gorinchem en de regio hebben zich verenigd en doen mee binnen coöperatie i_lab. I_lab is voortvarend van start gegaan en de eerste innovatieprojecten draaien al vanuit tijdelijke huisvesting in DaVinci. De komende jaren zal i_lab op een locatie bij de Regionale Beroepen- en Innovatiecampus steeds meer vorm krijgen. Om het scholengebied rondom de Hoefslag te transformeren naar een echte beroepen- en innovatiecampus is een eerste verkennend omgevingsvisie-onderzoek gestart. De campusontwikkeling is onderdeel van de gehele gebiedsontwikkeling Gorinchem Noord. Het i_lab en de nieuwbouw van het Gilde Vakcollege vormen samen de eerste stap naar de campus waar leren, werken en innoveren samenkomen.

Op het gebied van taal is landelijk afgesproken dat overheden de komende jaren gezamenlijk optrekken bij het verbeteren van de (taal)vaardigheid van volwassenen. Voor de aanpak van laaggeletterdheid is in 2021 een regionaal plan vastgesteld gebaseerd op het Taalpact uit 2019. Met de brievenwasserette en het programma 'Huh? Wat bedoelt u?' is een start gemaakt om laaggeletterden te bereiken en meer aansluiting te zoeken met inwoners.

In 2021 is het Onderwijs Achterstanden Beleid (doelgroep 0-12 jaar) omgezet naar Gelijke Kansen Beleid voor jeugdigen tot en met 18 jaar. Doel is de (taal)geletterdheid bij kinderen en jongeren te verbeteren. Interventies gericht op Gelijke Kansen worden in 2022 met kwantitatief en kwalitatief onderzoek 'gevolgd' op de effectiviteit.

Sport, cultuur en recreatie
Toonbeeld van voortvarende samenwerking is de realisatie van de Forteshal. Een succesvolle samenwerking tussen OVO, OKK en de gemeente. Een geweldig resultaat voor een van de oudste scholen van onze stad en een van de oudste sportverenigingen die nu beide op een hoger niveau sport kunnen beoefenen. Als gevolg van de coronamaatregelen was het organiseren van sport- en spelactiviteiten extra uitdagend. Toch is veel aandacht besteed binnen de geldende maatregelen om beweegactiviteiten aan te bieden voor jong en oud.

Voortvloeiend uit het Sportakkoord zijn in 2 wijken beweegroutes gerealiseerd, er is een vrijwilligerscampagne opgezet en er is een start gemaakt met een leefstijlcampagne. Culturele verenigingen en stichtingen die inkomsten mis liepen uit kaartverkoop en horeca, terwijl de vaste lasten zoals huisvestiging en beveiliging doorliepen konden een beroep doen op steunmaatregelen. Verenigingen en stichtingen konden een subsidieaanvraag doen om de tekorten te compenseren.

Een van de speerpunten van de cultuurvisie is cultuureducatie en -participatie. Er is gewerkt aan het realiseren van een duurzaam netwerk. Dat netwerk brengt het culturele-, economische- en sociale domein samen en informeert en inspireert cultuurmakers, maatschappelijke instellingen, inwoners en bezoekers van Gorinchem. Via Gorinchem Inspireert zijn in 2021 drie ‘coronaproof’.

inspiratiebijeenkomsten georganiseerd. In 2021 zijn de eerste stappen voor een toekomstige exploitant van De Nieuwe Doelen gestart. Het theater dat dankzij de creativiteit van de stad tijdens de Coronacrisis uitstekend dienst heeft blijven doen voor culturele evenementen. De gemeenteraad heeft eind 2021 ingestemd met het organiseren van een aanbesteding en de uitgangspunten voor de werving van een exploitant voor De Nieuwe Doelen.

Sociaal Domein
Ook in 2021 is verder gewerkt aan de vier doelen van het Integraal Sociaal Beleid: gezonde leefstijl, een passende leefomgeving, iedereen doet mee en passende zorg en ondersteuning. Ook is extra ingezet op de in 2020 benoemde zes kansen om een impuls te geven aan de transformatie van het sociaal domein. Verder is gewerkt aan meer integraliteit, meer focus op resultaat en effectmetingen en betere zichtbaarheid.

In 2021 is door de gemeenteraad de bereidheid uitgesproken om in Gorinchem passende, kleinschalige opvang van statushouders en kansrijke asielzoekers te faciliteren en daarover met raad, college en inwoners het gesprek aan te

gaan. De mogelijkheden voor deze opvang worden verder onderzocht. Om crisisnoodopvang te voorkomen vingen we 4 weken 300 vluchtelingen op in het voormalig belastingkantoor. Eind van het jaar kregen we te maken met een aanwijzing van de staatsecretaris, om alsnog 300 vluchtelingen op te vangen. Opnieuw is dit voortvarend opgepakt en wordt nauw opgetrokken met bewoners om alles goed te laten verlopen. In de tussentijd zijn diverse alternatieve locaties onderzocht om kleinschalige opvang in Gorinchem duurzaam vorm te geven.

In 2021 zijn voor de Wmo opgave 'Van Opvang naar Wonen 2020-2025' op een aantal thema's belangrijke vorderingen gemaakt. De regionale 'Agenda Huisvesting Kwetsbare Groepen' (HKG) is vastgesteld en in uitvoering genomen. Gemeenten, woningcorporaties en zorgaanbieders hebben regionale afspraken gemaakt om meer opvangplaatsen voor daklozen te realiseren en maatregelen te treffen om dakloosheid te voorkomen. Hiervoor zijn urgentie- en contingentafspraken vastgelegd voor toeleiding naar bestaande woningvoorraad.

De inkoopafspraken met aanbieders van de maatwerkvoorziening 'Begeleiding' en huishoudelijke ondersteuning zijn gewijzigd. Voor dagbesteding en huishoudelijke ondersteuning laten we resultaatfinanciering los en gaan we terug naar PxQ-financiering (prijs * hoeveelheid). Ook hier zijn de tarieven aangepast. Deze wijzigingen leveren niet alleen beter maatwerk op. Er wordt ook bespaard op de kosten ten opzichte van de huidige tariefafspraken. Daarnaast is in 2021 gewerkt aan het nieuwe inkoopkader jeugd welke op 1 januari 2022 is ingegaan. Het inkoopkader is onder andere uitgewerkt in concrete doelstellingen en ontwikkelopgaven waarbij passende zorg, dichtbij huis voor de jeugdige en zijn/haar gezin voorop staat.

Ook in 2021 heeft preventie extra aandacht gekregen, gezien de ontwikkelingen rondom corona. Er is verder uitvoering gegeven aan het alcohol preventie- en handhavingsplan. Daarnaast investeerden we in preventie door het versterken van de buurthuisfunctie, wijkgericht werken en in het bijzonder het versterken van sociaal cultureel werk via de inzet van de opbouwwerker.

Op 1 januari 2022 is de nieuwe Wet Inburgering in werking getreden. Met deze nieuwe wet hebben gemeenten de regie over de inburgering van statushouders en gezinsmigranten. In 2021 is de implementatie van de nieuwe Wet Inburgering voorbereid via de pilots 'Taalsnelweg naar Werk', 'Toekomstboek' en de pilot 'Gezinsmigranten'. Ook werd via een gecombineerde aanbesteding van de gemeenten Gorinchem, Molenlanden en Vijfheerenlanden een aanbieder gekozen voor de educatietrajecten onder de Wet Educatie Beroepsonderwijs en de leerroutes B1 (gericht op taalniveau B1) en Z (gericht op zelfredzaamheid) vanuit de nieuwe Wet Inburgering.

Duurzaamheid
Vanuit het programma duurzaamheid zet Gorinchem zich in om een schone, duurzame en leefbare stad te worden. Samen met gemeente Molenlanden, inwoners en andere belanghebbenden is de Regionale Energiestrategie Alblasserwaard (RES) 1.0 tot stand gekomen. In de zomer van 2021 is het Uitvoeringprogramma RES 1.0 Alblasserwaard, inclusief leidraad communicatie en participatie, opgesteld.

Samen met inwoners en gebruikers is hard gewerkt aan de duurzaamheidstransitie. Voorbeelden hiervan zijn informatiepunten bij het Natuurcentrum en i_lab, het Regionaal Energieloket, Het Nieuwe Wonen en de gemeentelijke website biedt informatie voor inwoners en ondernemers die willen verduurzamen. Ook de Gorinchem Duurzaam Weken, een campagne om energiebesparing, biodiversiteit, klimaatadaptatie en circulaire economie te stimuleren droeg hier aan bij. In 2021 zijn activiteiten rond de Regeling Reductie Energiegebruik (RRE) afgerond en is de Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW) opgestart.

De GR Waardlanden ziet een lichte daling van het aantal kilogrammen restafval per inwoner. Deze trend zal zich naar verwachting vanaf 2023 doorzetten, omdat dan de eerste resultaten van het in 2021 vastgestelde Afval- en Grondstoffenbeleid zichtbaar zijn. Er zal nog geen sprake zijn van de streefwaarde 100 kilogram per inwoner, maar naar verwachting wel van een substantiële daling.

In februari 2021 kwam er groen licht voor de aanleg van het duurzaam warmtenet in de Gildenwijk. Vanaf medio 2022 worden gefaseerd zo'n 1000 huurwoningen van Poort6 aangesloten op het warmtenet. Ook het stadhuis en het

kantoor van Poort6 worden op termijn aangesloten. Met bovengenoemde instrumenten werken we aan structurele verlaging van de CO2-uitstoot. Dat doen we met subsidies van de EU, Rijksoverheid en provincie. Zo kunnen we invulling geven aan de wensen vanuit het Gorcums akkoord.

Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing
In de Omgevingsvisie 2050 werken we in samenhang aan Gorinchem als Woonstad, Werkstad, Waterstad en Regiostad. We werken verder aan deze visie maar ondertussen ook aan concrete plannen. In 2021 werden bijvoorbeeld Tiny Houses gerealiseerd op twee plekken in onze stad. Verder werden in 2021 totaal netto ruim 400 woningen aan de Gorinchemse voorraad toegevoegd. Verder zijn belangrijke stappen gezet voor het uithuizen van bedrijven aan de Schelluinse straat naar Gorinchem Noord om ruimte te maken voor wonen, vergroenen en minder vrachtverkeer door de stad. Daarnaast de realisatie van de beroepencampus samen met de ontwikkeling van station Noord in relatie tot een innovatief bedrijvenpark Groote Haar. Concrete eerste stappen zijn gezet voor de Lingeoever (Arkelsedijk). Ook is de Nota van Uitgangspunten voor Linge2 Zuid vastgesteld zodat dit gebied gereed is voor een verrijkende transformatie.

Er is in 2021 verder gewerkt aan de voorbereidingen voor de invoering van de Omgevingswet. Via een participatietraject met inwoners en belanghebbenden is een omgevingsvisie opgesteld. Ook is een Notitie Reikwijdte en Detailniveau opgesteld als startpunt voor het traject van de Omgevingseffectrapportage. Verschillende verordeningen zijn aangepast, samengevoegd en vereenvoudigd, resulterend in een Verordening Fysieke Leefomgeving. Het Digitaal Stelsel Omgevingswet is aangekocht en deels lokaal ingericht en geïmplementeerd. In een geactualiseerd programma- en actieplan invoering Omgevingswet 2022-2029 wordt de samenhang tussen de onderdelen uitgebreider beschreven en de stand van zaken toegelicht.

Vanuit de Woon- en Transformatievisie hebben gemeente, woningcorporatie Poort6 en huurdersvereniging HP6 stappen gezet om te komen tot een gezamenlijke aanpak van de woningbouw. Met als doel om gezamenlijk ontwikkelingen optimaal te benutten zodat wijken sterker en gedifferentieerder worden en er een betere verdeling van woningsegmenten over de stad ontstaat. Daarnaast is ingezet op het verweven van de fysieke structuur van de stad met de sociale structuur. Dit heeft geleid tot maatwerkgesprekken met bewoners rondom speel- en ontmoetingsplekken in Mollenburg, Tiny Forests met groene buitenlokalen en de herinrichting van Tiende Penninglaan. De komende jaren wordt dit nog een stap verder gebracht door de ontwikkeling van “Kijk in de Wijk”, waarbij de samenwerking tussen wonen, wijkbeheer, veiligheid, leefbaarheid en stadsbeheer bevorderd wordt.

1.3 Financiële verantwoording

In deze paragraaf wordt in hoofdlijnen ingegaan op de financiële ontwikkelingen over 2021. Hierbij wordt het resultaat gepresenteerd ten opzichte van de "bijgestelde begroting". Dat is de begroting inclusief de door de gemeenteraad geaccordeerde begrotingswijzigingen. Daarna wordt ingegaan op de ontwikkelingen in de algemene reserve en de belangrijkste oorzaken daarvan. Tot slot gaan we kort in op het verloop van de investeringen in 2021.

Ontwikkeling resultaat
De jaarrekening 2021 sluit met een positief resultaat na bestemming van € 1,8 mln. Voorgesteld wordt om dit resultaat toe te voegen aan de algemene reserve. In de tussenrapportage 2021 hebben wij de verwachting uitgesproken dat het jaarrekeningresultaat 2021 € 0,4 mln. positief uit zou komen. Het definitieve resultaat 2021 na bestemming is dus € 1,4 mln. hoger uitgevallen. Voor een belangrijk deel komt dit omdat in de 2de helft van het jaar de vraag naar vergunningen onverminderd hoog is gebleven en de gerealiseerde baten hoger zijn uitgevallen dan in de tussenrapportage was voorzien (€ 0,4 mln.). In de tussenrapportage was ook geen rekening gehouden met een meevaller op de voorziening pensioenverplichtingen bestuurders (€ 0,4 mln.). Het verschil laat zich verder verklaren door (kleine) verschillen op uiteenlopende budgetten (€ 0,6 mln.). Voor een nadere toelichting op deze verschillen verwijzen we naar de toelichting in de verschillende programma's.

Mede als gevolg van de soms substantiële verschillen tussen de bijgestelde begroting en de definitieve jaarstukken van de afgelopen jaren, streven wij voortdurend naar een nog realistischer wijze van begroten en goede monitoring van budgetten gedurende het jaar. De lijn om kritisch naar de budgetten te kijken en eventuele knelpunten vooral binnen bestaande budgetten op te lossen, hebben we in 2021 doorgezet. Het resultaat na bestemming van deze jaarrekening sluit daarop aan.

Het resultaat voor bestemming komt uit op € 9,6 mln. positief. Dit positieve resultaat wordt onder andere veroorzaakt door het resultaat op de grondexploitaties. Bij de tussenrapportage 2021 hebben wij dat geprognosticeerd op € 2,2 mln. positief, maar nog niet verwerkt in de begroting. Deze verwachte winstnemingen zijn daadwerkelijk gerealiseerd. Daarnaast zorgt de dalende rente in 2021 ervoor dat we de verliesvoorziening Groote Haar met € 0,7 mln. extra kunnen verlagen. In totaal is het resultaat op alle grondexploitaties in 2021 € 2,9 mln. positief. In overeenstemming met de bestendige gedragslijn stellen wij voor om dit resultaat toe te voegen aan de reserve Infrastructuur.

Een andere grote afwijking is het positieve saldo van € 2,0 mln. op de budgetten voor de uitvoering van het Integraal Sociaal Beleid. Dit wordt o.a. veroorzaakt doordat diverse initiatieven en projecten, vanwege de corona-situatie, geen doorgang konden vinden, maar ook doordat het Rijk de gemeenten extra gecompenseerd heeft voor de kosten van de Jeugdzorg. Voor een deel worden deze middelen in latere jaren besteed. Voor een uitgebreide toelichting op de budgetten van het Sociaal Domein verwijzen we naar de toelichting op het programma. Conform het bestaande beleid stellen wij voor om het positieve saldo toe te voegen aan de reserve Sociaal domein.

Daarnaast is er vooral sprake van eenmalige onderbesteding op diverse incidentele budgetten met een specifiek bestedingsdoel. Hiervoor stellen we – in overeenstemming met de financiële verordening - voor om de restanten beschikbaar te houden voor 2022, zodat de beoogde werkzaamheden kunnen worden afgerond. Een nadere uitsplitsing van het resultaat voor bestemming en de voorstellen tot resultaatbestemming is opgenomen in onderstaande tabellen.

In het geval van begrotingsonzekerheden hebben we dit via een prognose in de tussenrapportage aan de raad gemeld. Ondanks dat we met deze prognoses in de Turap 2021 een zo reëel mogelijke doorkijk hebben gegeven voor het resultaat 2021, bleven deze prognoses met enorme onzekerheden omgeven. De invloed van de coronacrisis op de uitvoering van ons beleid en de budgetten was in 2021 evident, waardoor we met een totaal andere (on)zekerheid naar de begrotingsbudgetten keken. Diverse werkzaamheden zijn door de invloed van de coronacrisis niet volledig tot uitvoering zijn gekomen. Ook hebben we op onderdelen extra rijksmiddelen voor de aanpak van de gevolgen van de crisis ontvangen. Voor een deel zijn deze budgetten ultimo 2021 nog niet ingezet. Voor die

restantbudgetten stellen wij voor om deze via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen in 2022.

Voor een uitgebreidere toelichting op de oorzaken van de verschillen verwijzen we naar de programmaverantwoording van het jaarverslag, in de paragrafen "wat heeft het gekost".

Nr.	Ontwikkeling resultaat (bedragen x € 1.000)		
1	Voorziening pensioenverplichtingen bestuurders (prog. 1)	403	V
2	Incidentele opbrengsten voorgaande jaren CUR (prog. 2)	102	V
3	Re-activatiefonds corona (prog. 4)	314	V
4	Kade- en losgelden (prog. 3)	80	V
5	Incidenteel wegenonderhoud en onderhoud bruggen (prog. 3)	101	V
6	Resultaat grondexploitaties (prog. 4-9)	2.900	V
7	Subsidies kinder- en peuteropvang (prog. 5)	100	V
8	Aanpak laaggeletterdheid (prog. 5)	62	V
9	Aanpassingen Caribabad (prog. 6)	-123	N
10	Sociaal culturele evenementen (prog. 6)	988	V
11	Projectleiding de Nieuwe Doelen (prog. 6)	112	V
12	Sociaal Domein (prog. 7)	2.002	V
13	Regionale energietransitie (prog. 8)	125	V
14	Vrijval voorziening Hoog Dalem (prog. 9)	497	V
15	Bouwleges (prog. 9)	431	V
16	Algemene Uitkering (AD)	390	V
17	Gemeentehuis (OVO)	239	V
18	Overig	829	V
	Totaal resultaat voor bestemming	**9.552**	**V**

Voorstellen tot resultaatbestemming

Zoals hiervoor aangegeven geldt voor diverse begrotingsonderdelen dat er specifieke (incidentele) middelen beschikbaar zijn gesteld voor de uitvoering van een project of het realiseren van een bepaald doel. Indien die middelen ultimo 2021 nog niet besteed zijn, er nog wel kosten worden gemaakt in 2022 en er geen mogelijkheid is om die kosten op te vangen binnen de reguliere begrotingsbudgetten van 2022, dan stellen we voor om het restantbudget te bestemmen voor 2022. Voor de volgende onderdelen wordt een voorstel tot resultaatbestemming gedaan:

Nr.	Resultaatbestemming (bedragen x € 1.000)	
1	**Corona gerelateerde resultaatbestemmingen**	**1.901**
1.1	Organisatie gemeenteraadsverkiezingen 2022 (prog. 1)	38
1.2	Re-activatieplan (prog. 4)	314
1.3	Laaggeletterdheid (prog. 5)	62
1.4	Activiteiten cultuur, sport en overige zinvolle vrijetijdsbesteding (prog. 6)	84
1.5	Steunmaatregelen cultuur (prog. 6)	370
1.6	Herinrichting historische collectie (prog. 6)	119
1.7	Cultuureducatie (prog. 6)	24
1.8	Restauratie duiker Melkheul (prog. 6)	50
1.9	Gemeentefonds decembercirculaire 2021 (AD)	720
1.10	Inzet extra boa-capaciteit (OVO)	120
2	**Resultaatbestemmingen ter uitvoering van vastgesteld beleid**	**954**
2.1	Uitvoering businessplan CUR (prog. 2)	102
2.2	Weerbare organisatie en weerbaar bestuur (prog. 2)	12
2.3	Optimaliseren parkeren in de binnenstad (prog. 3)	38
2.4	Mobiliteit (prog. 3)	59
2.5	Toeristische promotie (prog. 4)	38
2.6	Transitieplan Peeriscoop (prog. 6)	30
2.7	Renovatie en ontwikkeling De Nieuwe Doelen (prog. 6)	112
2.8	Restauratieplan molens (prog. 6)	52
2.9	Aanwijzen gemeentelijke monumenten en beeldbepalende panden (prog. 6)	33
2.10	Erfgoedcommissie (prog. 6)	49
2.11	Opstellen meerjarenplan beschoeiingen (prog. 8)	45
2.12	Regionale Energiestrategie (prog. 8)	125
2.13	Onderzoek verduurzamen gemeentelijk vastgoed (prog. 9)	35
2.14	Visie van de Stad (prog. 9)	22
2.15	Aanpassingen stadhuis (OVO)	150
2.16	Invoering nieuwe huisstijl (OVO)	20
2.17	Binnenstadregisseur (OVO)	32
3	**Toevoeging exploitatieresultaten aan reserves**	**4.902**
3.1	Resultaten grondexploitatie aan reserve Infrastructuur (prog. 4-9)	2.900
3.2	Resultaat Sociaal Domein aan de reserve Sociaal Domein (prog. 7)	2.002
	Totaal bestemmingsvoorstellen	**7.757**

1. Corona gerelateerde resultaatbestemmingen

1.1 Organisatie gemeenteraadsverkiezingen 2022

Het kabinet heeft in 2021 middelen beschikbaar gesteld om gemeenten te compenseren voor de extra kosten bij de verkiezingen als gevolg van de coronamaatregelen. De extra kosten hangen onder meer samen met aanvullende kosten voor de inrichting van stemlokalen, voor het mogelijk moeten huren van alternatieve locaties die in de coronacrisis beter geschikt zijn om als stemlokaal in te richten, voor toegankelijkheid van die locaties en voor de

aanvullende werkzaamheden die gemeenten moeten doen ter voorbereiding van de verkiezingen. Voor Gorinchem gaat het om een bedrag van € 38.000. Wij stellen voor om deze middelen via bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen in 2022.

1.2 Re-activatieplan
In 2020 is een re-activatieplan corona vastgesteld. Het gaat om een pakket aan stimulerende maatregelen waardoor we als gemeente zo goed mogelijk kunnen omgaan met de effecten van de coronacrisis op onze economie en onze ondernemers hierbij kunnen ondersteunen. Van het beschikbare budget van € 500.000 is 2021 een deel besteed aan het stimuleren en ondersteunen van de stad. De raad wordt voorgesteld om het nog resterende bedrag van € 314.000 via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen in 2022 (voor o.a. GorkumNext, verkleinen kernwinkelgebied, initiatievensfonds, kennisvoucher, platform ondernemerschap & klaar voor de start na corona). Uw raad heeft voor meerdere genoemde onderwerpen al eerder aangegeven het geld daarvoor in te willen zetten.

1.3 Laaggeletterdheid
De gemeente ontvangt extra budget voor de aanpak van laaggeletterdheid. Het budget is specifiek bedoeld ter ondersteuning van de regierol gemeenten en voor het bereiken van laaggeletterden door deze van een passend aanbod te voorzien. Mede door de COVID maatregelen kon dit budget niet volledig worden ingezet om laaggeletterden te bereiken. Van het budget voor laaggeletterdheid resteert een bedrag van € 62.000. Wij stellen voor dit via bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen in 2022.

1.4 Activiteiten cultuur, sport en overige zinvolle vrijetijdsbesteding
Vanuit de coronasteunpakketten hebben wij budget ontvangen om samen met jongeren en lokale partijen activiteiten te programmeren gericht op cultuur, sport en overige zinvolle vrijetijdsbesteding. Vanwege de beperkende coronamaatregelen hebben wij hier in 2021 onvoldoende invulling aan kunnen geven. Als gevolg van de coronacrisis hebben jongeren meer dan ooit behoefte aan sociale contacten en ontmoetingen. Op het budget Perspectief Jeugd en Jongeren resteert een bedrag van € 84.000. Wij stellen voor om dit budget van € 84.000 via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te houden voor activiteiten gericht op talentontwikkeling van jongeren op het gebied van cultuur, sport en overige zinvolle vrijetijdsbesteding.

1.5 Steunmaatregelen cultuur
In 2021 hebben we van het Rijk vanuit de coronasteunpakketten budget ontvangen voor de borging van de lokale culturele infrastructuur. Hiervan resteert (inclusief de bestemming van het resultaat 2020 van € 206.000) een budget van € 370.000. Voorgesteld wordt om € 370.000 via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen in 2022 voor de borging van de lokale culturele infrastructuur na corona.

1.6 Herinrichting historische collectie
De herinrichting van de historische collectie van het museum heeft voor ons een hoge prioriteit, zeker nadat Gorinchem benoemd is tot mooiste vestingstad en we nog meer in gaan zetten op de toeristische aantrekkelijkheid van de binnenstad. Door de coronabeperkingen en de sluiting van het Museum hebben we in 2021 maar beperkt uitvoering kunnen geven aan de herinrichting van de historische collectie van het museum. Wij stellen voor om het budget van € 59.000 wat hiervoor in 2021 beschikbaar was, via bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen voor 2022. Om die herinrichting ook een impuls te geven, hebben wij tijdelijke projectondersteuning ingehuurd. Voor de hiermee gemoeide kosten stellen we voor om een aanvullend budget van € 60.000 beschikbaar te stellen, vanuit het restant op de cultuurmiddelen 2021.

1.7 Cultuureducatie
De gemeente Gorinchem heeft samen met het Kunstgebouw de subsidieaanvraag Cultuureducatie met Kwaliteit 3 ingediend bij het Fonds van Cultuurparticipatie. Wij ontvangen hierdoor de voor de jaren 2021 – 2024 jaarlijks € 29.000. Omdat we deze middelen over een periode van 4 jaar in kunnen zetten, stellen wij voor om dit bedrag via de bestemming van het jaarrekeningsaldo beschikbaar te stellen in 2022.

1.8 Restauratie duiker Melkheul
De restauratie van de duiker aan de Melkheul is, mede door corona, in 2021 niet uitgevoerd. Wij stellen voor om het budget hiervoor ad € 50.000 via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 in 2022 opnieuw beschikbaar te stellen. Tezamen met de Provinciale subsidie is hiervoor dan € 100.000 beschikbaar.

1.9 Gemeentefonds decembercirculaire
Bij de decembercirculaire zijn incidentele middelen toegevoegd aan de begroting 2021. Dit zijn geoormerkte budgetten, waarvoor het de beleidslijn is om deze beschikbaar te stellen voor de desbetreffende beleidsterreinen. Vanwege het feit dat de middelen in december beschikbaar zijn gesteld, kan pas in 2022 over worden gegaan tot de inzet van die middelen. Het gaat hierbij om een bedrag van € 720.000. Hierover is de gemeenteraad geïnformeerd bij raadsvoorstel 783550 in de raadsvergadering van januari 2022.

1.10 Inzet extra Boa-capaciteit
Het incidentele budget van €120.000 voor extra boa-capaciteit om toe te zien op de naleving en het handhaven van de coronamaatregelen is in 2021 niet besteed. De gemeenteraad wordt voorgesteld om € 120.000 via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen in 2022.

2. Resultaatbestemmingen ter uitvoering van vastgesteld beleid

2.1 Uitvoering businessplan CUR
In november 2021 heeft het college besloten tot het opstellen van een businessplan voor de camera-uitleesruimte (cur). Er zijn operationele kosten te maken in 2022 zoals een inventarisatieonderzoek van de aanwezige hard- en software, de inbouw van de nieuwe en mee te nemen apparatuur, kosten van de verbindingen, verhuiskosten etc. Wij stellen voor om € 102.000 via bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen in 2022.

2.2 Weerbare organisatie en weerbaar bestuur
Voor de uitrol van het project ‘Weerbare gemeentelijke organisatie en weerbaar bestuur’ is door het Rijk een impulsbedrag van € 120.000 beschikbaar gesteld. Deze impulsgelden zijn in 2021 ingezet het verkrijgen van inzicht op de bewustwording van de ambtelijke organisatie en is een start gemaakt om de maatschappelijke bewustwording te vergroten. Deze projecten lopen ook door in 2022. Het voorstel is dan ook om de resterende middelen tot een bedrag van € 12.000 via bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen in 2022.

2.3 Optimaliseren parkeren in de binnenstad
In 2021 is door de raad een incidenteel budget beschikbaar gesteld voor het optimaliseren van het parkeren in de binnenstad (€ 40.000). Hiervan resteert nog € 38.000. De raad wordt voorgesteld om € 38.000 via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen in 2022 voor het uitvoeren van dit plan.

2.4 Mobiliteit
In 2020 heeft de raad budget beschikbaar gesteld ten behoeve van een adequate beantwoording van vragen, lopende moties, toezeggingen, lopende pilots, projecten en overige wensen voor de mobiliteitsvisie. De restanten van dit budget zijn via een bestemmingsvoorstel beschikbaar gesteld voor 2021. Hiervan resteert nog € 59.000. De raad wordt voorgesteld om € 59.000 via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen in 2022 voor onder andere het uitvoeren van parkeerdrukmetingen.

2.5 Toeristische promotie
Nu Gorinchem is verkozen tot mooiste vestingstad van Nederland, ligt het voor de hand om extra activiteiten te organiseren die gericht zijn op de toeristische promotie. Deze activiteiten willen we in samenwerking met Gorinchem Citymarketing vormgeven. Er resteert op het budget voor toeristisch beleid uit 2021 nog € 38.000, daarom stellen we voor dit restantbudget te bestemmen voor 2022.

2.6 Transitieplan Peeriscoop
Om de transitie van Peeriscoop naar meer inzet op cultuurparticipatie mogelijk te maken, hebben wij in december

2020 aan Peeriscoop een incidentele subsidie van € 50.000 verleend voor het opstellen van een transitieplan. Op basis van dit transitieplan zou bepaald worden in welke mate Peeriscoop in aanmerking zou komen voor een subsidie om hieraan uitvoering te geven. Deze beoordeling heeft begin 2022 plaatsgevonden. Wij hebben het transitieplan gewaardeerd met een eenmalige subsidie van € 30.000 voor de implementatie, die niet kan worden gedekt binnen de begroting 2022. Wij stellen voor om bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 hiervoor €30.000 beschikbaar te stellen.

2.7 Renovatie en ontwikkeling De Nieuwe Doelen
Voor de projectleiding voor de renovatie en ontwikkeling van De Nieuwe Doelen hadden wij via de Cultuurvisie in 2021 € 160.000 beschikbaar. Onder andere door corona en het aanbestedingstraject zijn in 2021 nog nauwelijks concrete acties op het gebied van projectleiding verricht, waardoor er een bedrag van € 112.000 resteert. Dit project is meerjarig en daarom stellen we voor om het restant van € 112.000 via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen voor 2022.

2.8 Restauratieplan molens
Op 31 december 2016 heeft de Stichting tot instandhouding van molens in de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden (SIMAV) de vier Gorinchemse molens overgenomen. Hierbij hebben wij afspraken gemaakt over het onderhoud en de restauratie, waarvoor wij tot en met 2022 middelen in de begroting hebben opgenomen. In het restauratieplan zijn wijzigingen opgetreden, waardoor de voorgenomen werkzaamheden doorschuiven naar 2022 en de bijdrage in 2021 lager is dan geraamd. Daarom stellen wij voor om het restant ad € 52.000 via een bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen voor 2022.

2.9 Aanwijzen gemeentelijke monumenten en beeldbepalende panden
Vanuit de bestemming jaarrekeningresultaat 2020 is voor gemeentelijk monumenten € 66.000 ter beschikking gesteld. Hiervan resteert nog € 33.000 waarvoor wordt voorgesteld dit via een bestemming jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen voor 2022.

2.10 Erfgoedcommissie
Het budget voor de erfgoedcommissie is een structureel budget waarvan nog € 49.000 resteert maar waarvoor wordt verwacht dat in 2022 meer kosten worden gemaakt omdat het besluitvormingstraject gemeentelijke monumenten en beeldbepalende panden nog niet helemaal is afgerond. Zodoende stellen wij voor dit via een bestemming jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen voor 2022.

2.11 Opstellen meerjarenplan beschoeiingen
Voor het opstellen van een meerjarenonderhoudsplan Beschoeiingen is een schouw noodzakelijk. Hiervoor is in 2021 een budget van € 50.000 beschikbaar. Door vertraging in het proces zijn deze middelen niet uitgegeven. Daarom stellen we voor om het restant van € 45.000 via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 in 2022 beschikbaar te stellen om de schouw uit te voeren.

2.12 Regionale Energiestrategie
In 2021 resteert een deel van het budget voor de Regionale Energiestrategie (RES) ad € 65.000. Ook is door het Rijk in de septembercirculaire 2021 een bedrag van € 60.000 extra beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de RES. De raad wordt voorgesteld om € 125.000 via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen in 2022 om de RES te continueren.

2.13 Onderzoek verduurzamen gemeentelijk vastgoed
In 2021 zijn gelden ter beschikking gesteld voor onderzoek naar het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed. Op basis van de routekaart verduurzaming maatschappelijk vastgoed is er eind 2021 een begin gemaakt met de uitwerking van een concreet verduurzamingsplan voor een 10-tal panden. Deze uitwerking zal in 2022 worden afgerond. De raad wordt voorgesteld om € 35.000 via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen in 2022 voor het verder uitwerken van een concreet duurzaamheidsplan.

2.14 Visie van de Stad
In het kader van het project Visie van de Stad resteert er ultimo 2021 nog € 22.000 van het beschikbare incidentele budget. Het budget is bedoeld voor de stimulering van de ambities uit Visie van de stad en is in de afgelopen jaren ingezet als handgeld voor: 1) de ontmoetingen die wij met de Ambassadeurs GO2032 en andere stakeholders hebben georganiseerd; 2) kosten bij het doorontwikkelen van onze interactie met de stad (participatiebeleid). Door corona hebben we zeker aan fysieke ontmoetingen veel minder kunnen organiseren dan we hadden gewild. In 2022 is er een 'dialoogdag' gepland met de stad, waarvoor het heel passend zou zijn omdat nog uit dit budget te bekostigen. Daarin inbegrepen zit dan ook de doorontwikkeling van het werkboek participatie (die voortkomt uit die dialoog dag). Daarom stellen wij de raad voor om € 22.000 via de bestemming van het beschikbaar te stellen in 2022.

2.15 Aanpassingen stadhuis
Voor de huisvesting na corona is 2021 € 150.000 beschikbaar gesteld. Over de inzet van deze middelen is in december 2021 een besluit genomen. Vanwege lange(re) levertijden resteert nog het volledige bedrag. De raad wordt voorgesteld om € 150.000 via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen in 2022 om dit plan te realiseren.

2.16 Invoering nieuwe huisstijl
Voor de invoering van de nieuwe huisstijl is een budget ter beschikking gesteld van € 20.000 welke nog niet is besteed. De raad wordt voorgesteld om € 20.000 via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen in 2022 voor het realiseren van dit project.

2.17 Binnenstadregisseur
Wij hebben besloten om voor de periode 1 december 2021 tot en met 1 mei 2022 een binnenstadregisseur aan te stellen. De salariskosten ad. € 40.000 worden gedekt uit het in 2021 beschikbare restant van de cultuurmiddelen Steunpakket corona. Wij stellen voor om voor de salariskosten 2022 een budget van € 32.000 beschikbaar te stellen via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021.

3. Toevoeging exploitatieresultaten aan reserves

3.1 Toevoegen resultaten grondexploitatie aan reserve Infrastructuur
Vanwege de grote (investerings)opgaven op het gebied van mobiliteit/infrastructuur, is het wenselijk om te sparen voor toekomstige investeringen. Overeenkomstig het uitgangspunt zoals we dat hebben geformuleerd in de PPN 2020-2023, stellen wij voor om de positieve resultaten uit de grondexploitaties 2021 van € 2,9 mln. via een bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 toe te voegen aan de reserve Infrastructuur.

3.2 Toevoeging resultaat Sociaal Domein aan de reserve Sociaal Domein
In 2021 hebben we een overschot van € 1,75 mln. op de uitvoering van het Sociaal Domein. In lijn met de afspraken die zijn gemaakt met betrekking tot tekorten en overschotten binnen het Sociaal Domein stellen wij u voor om € 2,0 mln. via de bestemming van het rekeningresultaat 2021 toe te voegen aan de reserve Sociaal Domein.

Verloop resultaat Jaarrekening 2021 (bedragen x € 1.000)	
Jaarrekeningresultaat 2021	9.552
Bestemmingsvoorstellen exploitatie 2021	-2.855
Toevoeging resultaten Sociaal Domein aan reserve Sociaal Domein	-2.002
Toevoeging resultaten grondexploitaties en mobiliteit aan reserve Infrastructuur	-2.900
Resultaat na bestemming	**1.795**

Voorgesteld wordt om het jaarrekeningresultaat na bestemming toe te voegen aan de algemene reserve.

Ontwikkeling algemene reserve

Het verloop van de algemene reserve in 2021 ziet er als volgt uit:

Saldo algemene reserve (bedragen in € x 1.000)	2021
Stand 1-1-2021	**27.666**
Rekeningresultaat 2020	703
Resultaat Avres 2020	445
Motie bomen en kunst	70
Vrijval reactivatiebudget	65
Vrijval restantbudget coalitieakkoord	165
Verhuiskosten i.v.m. sloop Laagdalemseweg	-41
Uitvoering sportvisie PPN 2018	-80
Septembercirculaire 2018	-81
Begrotingssaldo 2021	659
Saldo algemene reserve ultimo boekjaar	**29.571**

De verschillende mutaties zijn het gevolg van eerdere besluitvorming. Het (onbestemde) begrotingssaldo 2021 is op basis van het raadsbesluit in december toegevoegd aan de algemene reserve.

Het saldo van de algemene reserve bedraagt ultimo 2021 € 29,6 mln. Hierin is het resultaat over 2021 nog niet meegenomen. De algemene reserve vormt een belangrijk deel van het weerstandsvermogen. De weerstandsratio in de jaarstukken komt uit op ***2,52*** hetgeen boven de door de raad vastgestelde bandbreedte valt. Bij de Perspectiefnota zal een voorstel worden opgenomen over de ruimte die dit biedt.

Ontwikkelingen investeringen

In 2021 bedroeg het totaal aan geautoriseerde (zowel lopende als nieuwe) investeringen € 73,2 mln. Hiertegenover staat € 10,8 mln. aan baten die direct aan de investeringen kunnen worden toegeschreven. Het saldo komt via afschrijving de komende jaren in de begrotingen en jaarrekeningen terecht. Van de € 73,1 mln. beschikbaar gestelde budgetten was tot en met 2021 € 27,2 mln. besteed. Er is tot en met 2021 € 5,4 mln. aan baten gerealiseerd.

Het grootste deel van de onderbesteding komt doordat de planning van de investeringen is bijgesteld. Het gaat hierbij voornamelijk om de investeringen voor de aanschaf van elektrische veerboten (€ 5,9 mln.), het station Gorinchem Noord (€ 6,8 mln.), vervangende nieuwbouw Gilde CVO-AV (€ 9,3 mln.), De Nieuwe Doelen (€ 7 mln.). Voor de bedragen die genoemd zijn geldt dat dit de nog beschikbare budgetten zijn op 31 december 2021.

Enkele investeringen die in 2021 afgerond zijn:

Aanschaf twee 360 graden camera's 2021
De camera’s zijn in 2021 aangeschaft en geïnstalleerd.

Bastion II
Het project Bastion II is afgerond en opgeleverd. Conform onze reguliere werkwijze hebben wij het investeringsbudget nog niet definitief afgesloten in verband met de eventuele laatste (herstel- of onderhoud) werkzaamheden door de aannemer aan de infrastructuur. Bij de tussenrapportage 2022 zullen wij u informeren over de voortgang van het project en het afsluiten van het investeringsbudget Infrastructuur Bastion II.

Sociaal veilige route Buiten de Waterpoort
Het project Sociaal veilige route Buiten de Waterpoort is afgerond en opgeleverd. Hierbij hebben we rekening gehouden met de omgeving en functie (toegangspoort en visitekaartje van de stad), de aansluiting bij de kwaliteit van

de herinrichting van het Eind en in overleg met gehandicaptenplatform de vervanging van de trapconstructie en de mindervalidenopgang nabij Duveltjesgracht. Het investeringsbudget kan worden afgesloten.

Vervanging straatmeubilair 2020
De voorgenomen vervanging van straatmeubilair is in 2021 volledig gerealiseerd.

Vervanging verkeersborden 2020
De voorgenomen vervanging van verkeersborden is in 2021 afgerond.

Ihp 2017 duurzaamheid Graaf Reinald, Ihp 2017 duurzaamheid Jenaplan, Ihp 2017 optimalisatie Jenaplan en Ihp GO 2017 uitbreiding Jenaplan
De geplande investeringen zijn in 2021 volledig afgerond.

Voorbereiding innovatie-afstudeercentrum I_lab
In 2021 zijn de voorbereidingswerkzaamheden ten behoeven van het innovatie- en afstudeercentrum I_Lab afgerond.

3e veld Rapid zand ingestrooid kunstgras
Het 3e veld bij Rapid is in 2021 voorzien van zand ingestrooid kunstgras.

Veld 1 en 2 Rapid naar watervelden
In 2021 zijn 2 velden bij Rapid heringericht naar watervelden. De werkzaamheden zijn in 2021 afgerond.

Vervangen 4e veld GJS door kunstgrasveld
In 2021 hebben we kunstgras aangelegd op het 4e veld van GJS. De werkzaamheden zijn in 2021 afgerond.

GRP 2018-2019
De werkzaamheden in het kader van de jaarschijven 2018 en 2019 uit het Gemeentelijk Rioleringplan (GRP) 2016-2020 zijn uitgevoerd en afgerond.

Waterberging diverse locaties
Vanuit het Stedelijk Waterplan ligt er een wettelijke opgave om te voldoen aan de wateropgave. Om in Gorinchem West voldoende waterberging te realiseren hebben we extra waterberging gecreëerd in de spoorsloot in de Gildenwijk en de watergang in het park aan de Tiende Penninglaan. De werkzaamheden zijn afgerond en de investeringsbudgetten afgesloten.

Aanpassingen 1e verdieping stadhuis
De aanpassingen op de 1e verdieping in het stadhuis zijn in 2021 afgerond.

Preferente aandelen Stedin
In 2021 is besloten om deel te nemen in de aandelenemissie van Stedin die nodig is om Stedin te assisteren bij het verwezenlijken van de energietransitie. Het dividendrendement op deze aandelen (cumulatief preferente aandelen) bedraagt 3% per jaar.

Software en hardware 2019 en 2021
De geplande aanschaf van software en hardware is gerealiseerd.

Voorgesteld wordt om de nog beschikbare investeringsruimte voor die investeringen die nog niet gereed zijn (€ 47,5 mln.), beschikbaar te houden voor de verdere afronding in de komende jaren. In de Perspectiefnota 2023 zal de planning van de investeringen worden geactualiseerd en worden de financiële consequenties daarvan inzichtelijk gemaakt. Een nadere toelichting op de investeringen staat in de toelichting bij de diverse programma's.

1.4 Ontwikkelingen corona

2021: Het jaar waarin corona niet wilde wijken

Het was een scenario dat eind 2020 niemand voor mogelijk had gehouden, namelijk dat we een jaar later wederom in een harde lockdown zouden zitten. 2021 begon juist positief nadat de eerste vaccinaties voor het coronavirus beschikbaar kwamen. Maar het liep anders. In het vroege najaar liep het aantal besmettingen verder op, ook van gevaccineerden. De bescherming bleek minder goed te werken dan gehoopt. Daar kwam de Zuid-Afrikaanse omikronvariant nog eens overheen. Die zich ook nog eens veel harder verspreidde dan alle voorgaande mutaties.

De gemeente Gorinchem heeft in 2020 noodsteunmaatregelen en compenserende maatregelen getroffen om de gevolgen van de coronacrisis voor de inwoners en bedrijven zo goed mogelijk op te vangen. Ook in 2021 zijn maatregelen getroffen en hebben we veel zaken opgepakt om de pijn voor onze inwoners en ondernemers zoveel mogelijk te verzachten. Zo is er bijvoorbeeld besloten tot kwijtschelding van huurlasten voor de binnensport en zijn buitensportverenigingen gecompenseerd door de gemeente. In 2021 is ook geen huur in rekening gebracht voor terrassen van de horeca.
Om eenzaamheid onder thuiswonende senioren tegen te gaan is het project Netwerkversterking uitgebreid. Tijdens de lockdown waren speciaal voor kwetsbare inwoners de inloopfuncties aan de Kop van de IJsbaan en de Wijnkoperstraat geopend. De verkiezingen voor de Tweede Kamer zijn, mede door de vele aanvullende maatregelen die getroffen waren, goed verlopen. Verder zijn er diverse maatregelen getroffen waarover we de gemeenteraad in de verschillende coronanieuwsbrieven uitgebreid hebben geïnformeerd.

Het kabinet had een groot deel van het steun- en herstelpakket al verlengd tot en met het derde kwartaal van 2021. In het vierde kwartaal van 2021 kwam het kabinet met extra financiële steun voor bedrijven die werden geraakt door de coronamaatregelen die sinds zaterdag 13 november golden. Het kabinet verving de eerder aangekondigde regeling Vaste Lasten Nachtsluiting horeca (VLN) door de Tegemoetkoming Vaste Lasten (TVL). Het doel daarvan was om getroffen ondernemers te ondersteunen met het betalen van hun vaste bedrijfskosten in het vierde kwartaal van 2021. Er kwam ook aanvullende steun voor evenementen die door het aangekondigde verbod niet konden doorgaan. Daarnaast kwam er steun voor de landbouwsector, de culturele sector en de sportsector.

Aanvullende coronacompensatie
Ook in 2021 ervaren gemeenten onverminderd de financiële gevolgen van de coronacrisis. Na het verschijnen van het decembercirculaire gemeentefonds 2020 heeft het kabinet aanvullende maatregelen genomen ter compensatie van deze gevolgen. Het betreft een uitbreiding van het economisch steun- en herstelpakket en het aanvullend steunpakket sociaal en mentaal welzijn en leefstijl. Daarnaast zijn gemeenten in de decembercirculaire 2020 geïnformeerd over het aanvullend compensatiepakket medeoverheden van 16 december 2020. In maart 2021 heeft het Rijk de gemeenten geïnformeerd over de verdeling van de middelen uit de nieuwe steunpakketten en de verdeling van de middelen waarvan in de decembercirculaire 2020 de verdeling nog niet bekend was.

Aanvullend hierop hebben gemeenten in september en december van het Rijk aanvullende coronasteun ontvangen. Ook heeft het Rijk de gemeenten gecompenseerd voor het verlies aan inkomsten als gevolg van de coronacrisis. Hierbij is gekeken naar het de gemiste inkomsten in het jaar 2020 maar ook naar extra inkomsten die gemeenten hebben ontvangen zoals leges uit bouwen en wonen. Gorinchem heeft hierdoor een lagere compensatie ontvangen dan verwacht. Het Rijk zal de gemeenten in 2022 compenseren voor de gemiste inkomsten 2021 als gevolg van corona.

Financiële gevolgen
Onderstaand overzicht met de financiële gevolgen van de coronacrisis is opgesteld In onderstaande tabel staan die onderdelen opgenomen die invloed hebben op het begrotingssaldo, dan wel doordat de uitgaven hoger of juist lager zijn uitvallen, dan wel doordat de inkomsten zijn tegengevallen of doordat het Rijk een compensatie bood voor de geleden schade. Dit leidt tot een nadeel van € 644.000.

Financiële gevolgen door corona (bedragen x € 1.000)	Omschrijving	Geplande lasten 2021	Werkelijke lasten 2021	Voorziene lagere baten 2021	Werkelijke lagere baten 2021	Compen-satie Rijk	Nummer
Programma 2.	**Veiligheid**						
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer						
1.2	Openbare orde en Veiligheid	120					1
Totaal Programma 2.		120	-	-	-	-	
Programma 3.	**Verkeer en Vervoer**						
2.1	Verkeer en vervoer						
2.2	Parkeren			174	194	71	2
2.4	Economische Havens en waterwegen			90	10		3
2.5	Openbaar vervoer				47		4
Totaal Programma 3.			-	264	251	71	
Programma 6.	**Sport, Cultuur en Recreatie**						
5.4	Musea	29	29				5
5.5	Cultureel erfgoed				13		6
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie						
Totaal Programma 6.		29	29	-	13	-	
Programma 9.	**Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing**						
8.3	Wonen en bouwen				8		7
Totaal Programma 9.		**-**		**-**	8	**-**	
Algemene dekkingsmiddelen							
0.63	Parkeerbelasting			384	301	52	8
0.64	Belasting Overig						
Totaal algemene dekkingsmiddelen.		-		384	301	52	
Overhead.							
0.4	Overhead	166	166				9
Totaal Overhead.		166	166	-	-	-	
Totaal Programma's		**315**	**195**	**648**	**572**	**123**	

1. Het incidentele budget van €120.000 voor extra boa-capaciteit om toe te zien op de naleving en het handhaven van de coronamaatregelen is in 2021 niet besteed.
2. De lockdown leidde ook in 2021 tot het wegvallen van bezoekers aan de binnenstad. Financieel werd dit o.a. zichtbaar door het wegvallen van een deel van de parkeerinkomsten. Van het Rijk hebben wij een deel van de gemiste inkomsten over 2020 gecompenseerd gekregen. In 2022 verwachten wij een compensatie van het Rijk te krijgen voor de gemiste inkomsten in 2021.
3. Door corona is een deel van de geplande riviercruises in 2021 geannuleerd. Hierdoor kwamen er minder kadegelden binnen. Van het Rijk is géen compensatie ontvangen. Ook niet voor de inkomsten die in 2020 niet zijn ontvangen als gevolg van corona.
4. De gevolgen van corona waren vooral zichtbaar in het eerste halfjaar van 2021. Veelvuldig thuiswerken, de gesloten scholen en het landelijk negatief reisadvies zorgden ervoor dat de passagiersaantallen op de veerboten van Riveer achterbleven bij de normaal gangbare aantallen. Dit leidt tot het wegvallen van de inkomsten voor een bedrag van € 275.000 voor Riveer. Het ontstane tekort is volgens de afspraken in de samenwerkingsovereenkomst met de oevergemeenten verrekend. Dit betekent voor de oevergemeenten (met name de gemeente Zaltbommel) een extra bijdrage van in totaal € 228.000 en voor Gorinchem een nadeel van € 47.000 in 2021. Ondanks het feit dat wij diverse malen bij het Rijk hebben aangedrongen op compensatie voor gederfde inkomsten als gevolg van corona is er géén compensatie ontvangen.
5. In 2021 is een bedrag van € 29.000 aan coronasteun beschikbaar gesteld aan het museum.
6. Aan gebruikers van diverse gemeentelijke panden is huurcompensatie verstrekt.
7. Ook hier geldt dat aan gebruikers van diverse gemeentelijke panden huurcompensatie is verstrekt.
8. Als gevolg van corona zijn de opbrengsten van het straatparkeren € 301.000 lager dan begroot. Van het Rijk hebben wij een deel van de gemiste inkomsten over 2020 gecompenseerd gekregen. In 2022 verwachten wij een compensatie van het Rijk te krijgen voor de gemiste inkomsten in 2021.
9. Er is extra personeel ingehuurd voor communicatie en ondersteuning van de lokale economie, omdat de aanpak van de coronacrisis extra inzet vroeg. Zo konden de geplande activiteiten en het reguliere werk zoveel mogelijk doorgaan. Daarnaast zijn extra kosten gemaakt voor de beveiliging in het gemeentehuis. Totale kosten hiervan bedroegen € 97.000. Ook zijn er, als gevolg van corona, aanpassingen gedaan op de manier van werken. Deze aanpassingen trokken een behoorlijke wissel op de financiële huishouding van ICT. In 2021 bedroegen de aan corona toe te wijzen kosten voor ICT € 69.000.

Er zijn diverse begrotingsposten die beïnvloed zijn door de coronacrisis, maar waarvoor geldt dat het Rijk de gemeenten compenseert, of dat deze betaald worden vanuit de budgetten die vorig jaar beschikbaar zijn gesteld. Die zijn via de resultaatbestemming doorgezet van 2020 naar 2021, of worden gefinancierd vanuit de reserve Sociaal Domein. Daarom hebben ze geen invloed op het begrotingssaldo, maar voor de volledigheid hebben we ze toch opgenomen.

Financiële gevolgen door corona (bedragen x € 1.000)	Omschrijving	Geplande lasten 2021	Werkelijke lasten 2021	Voorziene lagere baten 2021	Werkelijke lagere baten 2021	Compen-satie Rijk	Nummer
Programma 1	**Bestuur en Ondersteuning**						
0.1	Bestuur						
0.2	Burgerzaken*	114	76			46	1
Totaal Programma 1		114	76	-	-	46	
Programma 2.	**Veiligheid**						
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer						
1.2	Openbare orde en Veiligheid	231	160			231	2
Totaal Programma 2.		231	160			231	
Programma 4.	**Economie**						
3.1	Economische ontwikkeling*	435	123				3
Totaal Programma 4.		435	123	-	-	-	
Programma 5.	**Onderwijs**						
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.210	1.601			890	4
Totaal Programma 5.		1.210	1.601	-	-	890	
Programma 6.	**Sport, Cultuur en Recreatie**						
5.1	Sportbeleid en activering	45	5			45	5
5.2	Sportaccommodaties				69	69	6
5.3	Cultuurpresentatie, productie en participatie*	561	107			661	7-8
Totaal Programma 6.		606	112	-	69	775	
Programma 7.	**Sociaal Domein**						
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	151	87			175	9
6.2	Wijkteams	9	-				
6.3	Inkomensregelingen*	2.219	1.969			2.303	10
6.4	Begeleide participatie						
6.5	Arbeidsparticipatie*	358	512			458	11
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)					52	12
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+*	146	46			64	13
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-					66	14
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	90	63			90	15
Totaal Programma 7.		2.972	2.677		-	3.208	
Programma 8.	**Duurzaamheid**						
7.3	Afval	59	-			59	16
Totaal Programma 8.		59	-		-	59	
Overhead.							
0.4	Overhead*	20	8	-			17
Totaal Overhead.		20	8	-	-	-	
Totaal Programma's		**5.647**	**4.758**	**-**	**69**	**5.210**	

*Bij de gemarkeerde posten is sprake van overheveling van budgetten uit 2020. In totaal gaat het om een bedrag van € 1,1 mln.

1. Extra kosten zijn gemaakt om de Tweede Kamerverkiezingen op een veilige manier te kunnen laten verlopen. Er zijn maatregelen getroffen in de stemlokalen zoals het borgen van een veilige afstand en hygiënemaatregelen. Het Rijk heeft hiervoor zowel in 2020 als in 2021 extra middelen beschikbaar gesteld.
2. Van de Veiligheidsregio Zuid Holland Zuid is een bijdrage van € 96.000 ontvangen voor de extra controle op corona-toegangsbewijzen. Van dit bedrag is daadwerkelijk € 65.000 besteed in 2021. Het niet uitgegeven bedrag dient te worden terugbetaald aan de Veiligheidsregio. Daarnaast is voor tijdelijk toezicht en handhaving een bedrag van € 134.000 ontvangen en ook ingezet.
3. Met de vaststelling van het re-activatieplan is € 500.000 beschikbaar voor een pakket aan stimulerende maatregelen waardoor we als gemeente zo goed mogelijk kunnen anticiperen op de effecten van de coronacrisis op onze economie en onze ondernemers hierbij kunnen ondersteunen, faciliteren en stimuleren. In de raadsvergadering van december is besloten om van dit budget € 65.000 over te hevelen naar 2022 ter versterking van het kernwinkelgebied in de binnenstad van Gorinchem.
4. Zowel in 2020 als in 2021 zijn er extra gelden ontvangen van het Rijk om de werkloosheid te bestrijden. Vanuit de Arbeidsmarktregio Gorinchem werken we samen aan een inclusieve arbeidsmarkt. Er is afgesproken dat het programmamanagement van de arbeidsmarktregio, inclusief de hiervoor bestemde financiële middelen, te beleggen bij de gemeente Vijfheerenlanden.
5. Het Rijk heeft extra middelen beschikbaar gesteld om steun te kunnen verlenen aan groepen die extra geraakt worden door de coronacrisis. Het doel van deze extra bijdrage was om de negatieve gezondheidseffecten van de coronacrisis zoveel mogelijk tegen te gaan om verdere schade te voorkomen Gorinchem heeft eenmalig € 45.000 ontvangen voor sport- en leefstijlinterventies.
6. Sportverenigingen hebben activiteiten moeten stilleggen. Dit heeft geleid tot het niet doorgaan van sportevenementen en extra lasten en bij het weer opstarten van de sportactiviteiten. Om de verenigingen tegemoet te komen zijn de lasten voor het gebruik van de accommodaties voor een groot deel van het jaar gecompenseerd (€ 69.000). Het Rijk heeft via een specifieke uitkering € 69.000 gecompenseerd.
7. In 2021 hebben we van het Rijk € 560.000 ontvangen voor de compensatie van de gevolgen door corona voor culturele verenigingen en instellingen. Hiervan is € 73.000 corona-compensatie uitgekeerd aan diverse culturele instellingen en is € 16.000 besteed aan cultuur-educatieve activiteiten.
8. Van het Rijk is € 101.000 ontvangen om samen met jongeren, lokale organisaties en evenementensector volledig coronaproof kleinschalige activiteiten te programmeren op het gebied van cultuur, sport en andere zinvolle vrijetijdsbesteding. Aan het project Selfmade is € 18.000 uitgegeven.
9. Eenzaamheid is door corona een belangrijker thema geworden. Van het Rijk is € 71.000 aan extra middelen ontvangen die op lokaal niveau ingezet worden voor o.a. het leggen van extra contact met ouderen en het bieden van extra helpende handen. Om jongeren uit bepaalde risicogroepen te benaderen en te bereiken is voor de extra inzet van jongerenwerk € 31.000 ontvangen van het Rijk. Jongeren hebben behoefte aan laagdrempelige ondersteuning voor mentaal welzijn. Daarom heeft het Rijk € 44.000 beschikbaar gesteld om de mentale weerbaarheid van jongeren te versterken. Voor de lokale cultuur en buurt- en dorpshuizen is van het Rijk € 29.000 ontvangen. Hiervan is € 87.000 besteed waarvan een deel aan het project Selfmad.
10. De uitvoering van de Tijdelijke ondersteuning voor zelfstandig ondernemers (Tozo) is verzorgd door Avres. De regeling voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud, als het inkomen door de coronacrisis tot onder het sociaal minimum daalt. Ook voorziet de regeling in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen als gevolg van de coronacrisis op te vangen.
    Het aandeel van de gemeente Gorinchem bedraagt in 2021 € 1,74 mln. inclusief uitvoeringskosten. Het Rijk vergoedt de kosten van deze regeling via een specifieke uitkering (SPUK). De Tijdelijke Ondersteuning voor Noodzakelijke Kosten (TONK) is bedoeld voor huishoudens die te maken hebben met een onvoorzienbare en onvermijdelijke terugval in hun inkomen, en die daardoor noodzakelijke kosten niet meer kunnen voldoen en waarvoor andere regelingen niet of onvoldoende soelaas bieden. Avres voert deze regeling uit. Van het Rijk is een bedrag van € 540.000 ontvangen. Tot slot heeft het Rijk, als onderdeel van het steun- en herstelpakket € 22.000 extra beschikbaar gesteld voor de bijzondere bijstand, gelet op de voorziene toename van de armoede-

en schuldenproblematiek. Deze extra middelen zijn ingezet om onze inwoners waar nodig van dichtbij te blijven ondersteunen.

11. Als onderdeel van het steun- en herstelpakket is van het Rijk in 2021 € 458.000 ontvangen voor de re-integratie van bijstandsgerechtigden. Deze extra middelen zijn ontvangen zodat de reguliere dienstverlening op peil kon worden gehouden omdat de instroom in de bijstand toenam. De bijdrage was ook bedoeld om de dienstverlening aan mensen die als gevolg van de crisis de bijstand instroomden te intensiveren.
12. De VNG en het Rijk hebben afspraken gemaakt over het bieden van financiële zekerheid en ruimte aan zorgorganisaties en professionals binnen de Wmo. De afspraken waren gericht op het zo goed mogelijk organiseren van continuïteit van zorg voor cliënten en het borgen van het zorgstelsel voor de langere termijn. Onderdeel van de afspraken met gemeenten was onder meer dat meerkosten als gevolg van de coronacrisis door het Rijk worden vergoed aan gemeenten.
13. Het Rijk heeft als onderdeel van het steun- en herstelpakket € 64.000 in 2021 extra beschikbaar gesteld voor het gemeentelijk schuldenbeleid, gelet op de voorziene toename van de armoede- en schuldenproblematiek. Deze extra middelen zijn ingezet om onze inwoners waar nodig van dichtbij te blijven ondersteunen. In 2020 is hiervoor ook al € 32.000 ontvangen dat toegevoegd is aan het budget.
14. De VNG en het Rijk hebben afspraken gemaakt over het bieden van financiële zekerheid en ruimte aan zorgorganisaties en professionals binnen de Jeugdwet. De afspraken waren gericht op het zo goed mogelijk organiseren van continuïteit van zorg voor cliënten en het borgen van het zorgstelsel voor de langere termijn. Onderdeel van de afspraken met gemeenten was onder meer dat meerkosten als gevolg van de coronacrisis door het Rijk worden vergoed aan gemeenten.
15. Van het Rijk is € 90.000 ontvangen voor extra begeleiding en ondersteuning van kwetsbare groepen.
16. Door de coronacrisis zijn zowel extra kosten gemaakt als inkomsten gemist met betrekking tot afvalinzameling. Met name het restafval is door onder andere het thuiswerken in hoeveelheid gegroeid. Ter compensatie is van het Rijk € 59.000 ontvangen.
17. Om met elkaar snel een overzicht te ontwikkelen en stuurinformatie als gemeente te krijgen, is door het onderzoekscentrum Drechtsteden een monitor ontwikkeld voor de gemeenten in de regio Zuid-Holland Zuid. Hierbij wordt met name ingezoomd op de economische indicatoren van de sectoren en welzijn en wordt regionaal en lokaal informatie verzameld. De kosten van deze monitor bedroegen € 8.000.

Aanvullende coronacompensatie
In 2021 heeft het kabinet aanvullende besluiten genomen in het kader van de coronacompensatie. Zo heeft het Kabinet een aanvullend compensatiepakket corona beschikbaar gesteld (4e steunmaatregelenpakket). Ook heeft het Rijk in zowel mei, september als december 2021 gemeenten gecompenseerd voor de financieel nadelige effectten als gevolg van de coronacrisis.

Het Rijk en medeoverheden hebben afspraken gemaakt over reële compensatie van medeoverheden voor gederfde inkomsten en gemaakte kosten. In december heeft Gorinchem € 123.000 ontvangen voor de gedeerfde inkomsten in 2020.

De gemeente Gorinchem deelt in de kosten van de Veiligheidsregio Zuid-Holland-Zuid en de dienst Gezondheid en Jeugd. Vanzelfsprekend hebben deze organisaties kosten gemaakt voor de coronamaatregelen. Deze kosten declareren zij rechtstreeks bij het Rijk.

1.5 Leeswijzer

De jaarstukken bestaan uit een beleidsmatig en uit een financieel gedeelte, respectievelijk het jaarverslag en de jaarrekening.

Het jaarverslag
De jaarstukken 2021 volgen in opzet de Begroting 2021. De financiële informatie is binnen die programma's op het niveau van taakvelden opgenomen. Deze taakvelden zijn voorgeschreven vanuit het BBV. Naast de negen beleidsprogramma's is er een 'programma' algemene dekkingsmiddelen en zijn er overzichten van overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien. Het overzicht overhead geeft inzicht in de kosten van alle overhead die niet rechtstreeks aan de uitvoeringsprogramma's toe te rekenen zijn. Onder de overhead vallen (o.a.) kosten voor directie, management, financiën, Human Resoure Management (HRM), facilitaire zaken, informatievoorziening en communicatie.

Indicatoren en streefwaarden
Gekoppeld aan de eerder genoemde uniforme taakvelden is vanuit het BBV een basisset van 34 beleids- of prestatieindicatoren voorgeschreven, die gemeenten in de begroting en jaarrekening moeten gebruiken. De indicatoren geven inzicht in (de vergelijkbaarheid tussen gemeenten van) de beleidsprestaties en zijn objectief meetbaar. De gegevens zijn via landelijke bronnen voor alle gemeenten beschikbaar en vragen dus niet om een eigen/nieuw registratiesysteem. Al deze gegevens zijn te raadplegen via www.waarstaatjegemeente.nl en op peildatum 3 maart 2021 zijn de gegevens overgenomen. De indicatoren bevatten voor het college en de gemeenteraad belangrijke informatie om te kunnen sturen. Per programma staan de verplichte indicatoren in een tabel, aangeduid met een 'B'. De indicatoren worden vergelijken met gemeenten in dezelfde stedelijkheidsklasse. We hebben de meest actueel beschikbare gegevens opgenomen, maar voor een aantal indicatoren zijn geen recente gegevens beschikbaar.
Naast de basisset indicatoren zijn op een aantal programma's facultatieve indicatoren opgenomen, waarvoor landelijke data (nog) ontbreken. Gemeenten moeten hiervoor zelf de registratie organiseren. In tegenstelling tot de verplichte indicatoren zijn de facultatieve indicatoren wat minder feitelijk te meten. Ze hebben een bepaalde subjectiviteit in zich, zoals een gevoel of waardering. Deze gegevens komen uit de Gorcumse burgerpeiling. Voorbeelden zijn de mate waarin de gemeentelijke dienstverlening wordt gewaardeerd door ondernemers en inwoners en het veiligheidsgevoel van onze inwoners. Per programma staan de facultatieve indicatoren in een tabel, aangeduid met een 'F'. Voor een aantal indicatoren is gekozen om de resultaten uit te drukken in een getal en niet gevisualiseerd in een tabel.

Programmaverantwoording
De programmaverantwoording bestaat per programma uit de beantwoording van de zogenaamde ‘3 W-vragen’. De gebruikelijke 3 W-vragen zijn gehandhaafd omdat dit een goede verdiepingsslag aanbrengt van abstract naar concreet niveau.
1. Wat hebben we bereikt?
2. Wat hebben we daarvoor gedaan?
3. Wat heeft dit gekost?
Per programma is een overkoepelend doel geformuleerd. Hier staat ook welke beleidskaders een rol hebben gespeeld bij het realiseren van dat doel. Wat we in 2021 hebben gedaan om het programmadoel te bereiken, staat in de overzichten met concrete acties en reguliere taken. Onder het kopje 'Wat heeft dit gekost' worden de baten en lasten per taakveld gepresenteerd. De afwijkingen van € 50.000 of groter (baten en lasten afzonderlijk) worden toegelicht. Ook de aan het programma gerelateerde investeringen en subsidies worden hier gepresenteerd. Investeringen met een budget boven de € 500.000, afwijkingen boven de € 50.000 en politiek relevante investeringen worden nader toegelicht. In elk programma zijn alleen de verbonden partijen opgenomen die hebben bijdragen aan de realisatie van de doelstellingen van dat programma.

Paragrafen
Na de programmaverantwoording volgen de paragrafen. Deze geven een dwarsdoorsnede van de jaarstukken, bezien vanuit een bepaald beleidsterrein. Het gaat vooral om beheersmatige aspecten die grote (financiële) gevolgen hebben gehad en/of van belang zijn geweest voor het realiseren van de programma's.

De jaarrekening
Het financiële gedeelte gaat in op de grondslagen voor de jaarrekening. Dit hoofdstuk geeft diverse financiële overzichten, zoals het totaaloverzicht van baten en lasten, het overzicht met incidentele baten en lasten, het structurele begrotingsevenwicht, het overzicht begrotingsonrechtmatigheid, de balans en de toelichtingen op de balans. Tot slot volgt de balans met een toelichting op de balansposten en een overzicht volgens de Wet Normering Topinkomens (WNT).

Bijlagen
In de bijlagen zijn de meerjarige overzichten van reserves en voorzieningen, baten en lasten per taakveld, investeringsoverzicht, verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (SiSa) en de rapportage interbestuurlijk toezicht opgenomen. Een lijst met gehanteerde afkortingen maakt deze jaarstukken compleet.

Jaarstukken 2021
Jaarverslag: Programmaverantwoording

2 Jaarverslag: Programmaverantwoording

2.1 Programma 1 Bestuur en Ondersteuning

Taakvelden

Bestuur

Burgerzaken

Beheer overige gebouwen en gronden

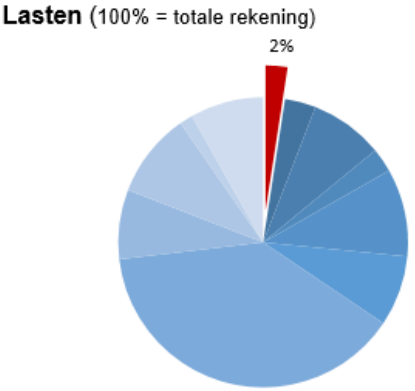

2.1.1 Wat hebben we bereikt met het programma Bestuur en Ondersteuning?

Doel

De gemeente zet zich ervoor in dat Gorinchem een levendige en zorgzame stad is waar het goed wonen, werken en verblijven is voor jong en oud. Daarbij zal de gemeente de (inwoners van de) stad betrekken en faciliteren, de dienstverlening op de klant afstemmen en zorgen voor een efficiënte en effectieve bedrijfsvoering waarbij het gemeentelijke huishoudboekje op orde is.

Vastgesteld beleid

Beleidskader	Vastgesteld door de raad in
Burgerinitiatieven	2016
Inwoners aan zet	2016
Informatiebeleid	2017
Zienswijze koersdocument Grenzeloos samenwerken	2017
Participatiebeleid Gorcums samenspel 2022 - 2026	2021

Maatschappelijke effecten

Indicator	B/F	Eenheid	Gerealiseerd	Soort
Formatie	B	fte per 1.000 inwoners	9,1	PI
Bezetting	B	fte per 1.000 inwoners	8,7	PI
Apparaatskosten	B	€ per inwoner	783	PI
Externe inhuur	B	%	12,2	PI
Overhead	B	%	7,4	PI
Waardering inwoners algehele dienstverlening :				
-Balie	F	1-10	7,8	ME
-Telefoon	F	1-10	7,5	ME
-Schriftelijk	F	1-10	7,3	ME
-Digitaal	F	1-10	7,2	ME

Verklaringen afkorting: B = Basisset indicator, F = Facultatieve indicator, PI = Prestatie Indicator, ME = Maatschappelijk Effect.

2.1.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

Prioriteiten en aandachtspunten

Onderwerp	Toelichting prioriteiten
Contacten in de regio	In 2021 hebben we actief bijgedragen aan de Regionaal Maatschappelijke Agenda (RMA) in de Regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden. Als onderdeel van de versterking van de sturing zijn de opgaven in de RMA in afstemming met de colleges van Molenlanden, Vijfheerenlanden en Gorinchem nader aangescherpt om te komen tot een compactere set met meer focus. Opgaven hebben nu een duidelijkere 'kop en staart' en vertaling in projecten. Dit heeft ook zijn vervolg gekregen in het 'Uitvoeringsplan RMA' voor 2022. Binnen de 'Regio Deal DrechtstedenGorinchem e.o.' zijn in 2021 alle projecten getoetst en is geconstateerd dat de projecten in Gorinchem op schema liggen en hun bijdrage behouden: € 3,2 mln. voor Gorinchem en het omliggende gebied, met name gericht op samenwerking met onderwijs en bedrijfsleven ('I_lab') en op het toevoegen van leefkwaliteit aan de Lingeoevers (Arkelsedijk). Nu de Drechtsteden als een losser verband gaan opereren, wordt – passend bij de uitkomsten van het rapport 'Samen voor elkaar' over de regiofunctie van Gorinchem – verkend hoe met name op de lobby rond ruimtelijke ontwikkeling en vervoer (bv. MerwedeLingeLijn) nauwer kan worden samengewerkt.

Onderwerp	Toelichting aandachtspunten
Participatie	In samenhang met de ontwikkeling van een nieuwe Omgevingsvisie loopt het project 'Van buiten naar binnen'. Binnen de projecten die de gemeente samen met stad en omgeving vormgeeft, is toegewerkt naar een 'Gorcumse aanpak'. Het nieuwe participatiebeleid is in december in de gemeenteraad vastgesteld. Dit participatiebeleid is het fundament voor het samenspel tussen de gemeente Gorinchem en de stad als het gaat om het aanpakken van maatschappelijke vraagstukken. De volgende stap, die nu in volle gang is, is de ontwikkeling van een werkboek als praktische gids voor de organisatie en initiatiefnemers in de stad. Hierin staan vragen die we onszelf stellen wanneer we een participatieaanpak ontwikkelen. Net als tips & tricks voor het faciliteren van een initiatief uit de samenleving en een hulpmiddel voor initiatiefnemers uit de stad.
Bedrijfsteam cofinanciering	In 2021 is voor een bedrag van € 5,1 mln. aan subsidies toegekend (inclusief lobby bovenregionale financiering). Zo zijn subsidies verworven voor woningbouwprojecten als de Van Zomerenlaan en de Herontwikkeling Wellantcollege. Daarnaast is subsidie toegekend voor de inzet van capaciteit en expertise voor de Vleugels van de Stad. In het fysieke domein zijn subsidies verkregen voor de restauratie van de Melkheul en de inrichting van een beweegvriendelijke leefomgeving. Verder is subsidie toegekend voor het project aardgasvrij in de Gildenwijk. Voor Riveer is provinciale subsidie toegekend voor aanpassing van de veersteigers en de investering in een robotlaadarm: beide noodzakelijk voor de inzet van de elektrische veerboten. Verder zijn er subsidies toegekend voor de verbetering van het binnenklimaat in scholen en voor de exploitatie van het Caribabad als compensatie van de gevolgen van de coronacrisis. Daarnaast is het beheer en de afwikkeling van twee provinciale subsidies voortgezet voor de regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden. Voor de Europese subsidies zijn de eerste verkenningen gedaan naar de mogelijkheden van het meerjarige kader 2021–2027.
Lobby bovenregionale financiering	De Europese subsidies om 'ons uit de coronacrisis te investeren' (REACT-EU gelden), zijn in 2021 toegevoegd aan de ESF (Europees Sociaal Fonds) regelingen. Er zijn subsidies

Onderwerp	Toelichting aandachtspunten
	toegekend voor een bedrag van € 849.000 voor activiteiten op het gebied van actieve inclusie en Pro/vso. Deze activiteiten worden uitgevoerd door Avres respectievelijk de praktijkscholen.

Reguliere taken

Onderwerp	Toelichting reguliere taken
Visie van de stad	GO2032 is als toekomstvisie een inspirerende stip aan de horizon voor Gorinchem. Bij de ontwikkeling en uitvoering van beleid in 2021 (de Omgevingsvisie, de Regionale Energie Strategie, de uitvoering van de Woon- en Transformatievisie en Mobiliteitsvisie) is voortgebouwd op die visie.
Klant Contact Centrum (KCC)	Het KCC heeft veel aandacht besteed aan het verbeteren van de telefonische dienstverlening. In 2021 was het KCC de eerste toegang voor inwoners voor telefoon, social media en live chat. Aan de hand van managementinformatie en met onze nieuwe kennisbank hebben we onze dienstverlening verder kunnen ontwikkelen. Alles met als doel om de dienstverlening toegankelijker, begrijpelijker en efficiënter te maken.
Adres- en identiteitsfraude	De Rijksoverheid zet meer in op adres-en identiteitsfraude en ondersteunt dit ook vanuit de Landelijke Aanpak Adresfraude (LAA). Dit vraagt extra inzet van gemeenten zoals het opstarten van adresonderzoeken. De gemeente krijgt maandelijks risicosignalen door en deze adressen moeten worden onderzocht. Dit komt boven op de onderzoeken die de gemeente zelf uitvoert. Het aantal onderzoeken op het gebied van huisvesting van arbeidsmigranten en huurtoeslagen- en zorgtoeslagenfraude neemt verder toe.
Toename controle brondocumenten en naturalisaties	Gorinchem heeft te maken met een sterke toename van inwoners die niet afkomstig zijn uit Nederland. Deze burgers moeten vanuit de wet Basisregistratie Personen (BRP) brondocumenten inleveren. Deze documenten worden op echtheid gecontroleerd en daarna verwerkt in de BRP. Deze controle is bewerkelijk vanwege de diversiteit in documenten en de landen van herkomst. Ook de naturalisatieverzoeken lopen de laatste jaren op.
Visie dienstverlening	Om aan te sluiten bij de wensen en verwachtingen van onze inwoners willen wij onze dienstverlening verder verbeteren. De ambities op het gebied van dienstverlening zijn vastgelegd in de visie Dienstverlening 'Gastvrij Gorinchem'. Deze Visie is in 2021 vastgesteld.
Fixi	Vanaf 1 januari 2021 werkt de gemeente Gorinchem met een nieuw meldingssysteem voor de openbare ruimte. Dit systeem heet Fixi en is door het gebruik van een app zeer gebruiksvriendelijk voor bewoners. Een evaluatie over Fixi wordt separaat naar de raad toegezonden. De meeste meldingen gaan over niet werkende straatverlichting, afvalplaatsingen naast containers en kapotte wegdekken.
Burgerpeiling	Met de tweejaarlijkse burgerpeiling wordt de tevredenheid onder de inwoners gemeten ten aanzien van het woon- en leefklimaat, de relatie inwoner - gemeente, de gemeentelijke dienstverlening en zorg & welzijn. De burgerpeiling 2021 bevatte en aantal aandachtspunten zoals de "Relatie inwoner - gemeente'". Dit onderwerp is onder meer vertaald in een raadsbesluit Participatiebeleid Gorcums samenspel 2022-2026 (raadsbesluit 9 december 2021). Het aandachtspunt "Woon- en leefklimaat" wordt betrokken bij raadsessies Kijk op de Wijk, de beleidsmonitor integraal sociaal domein en de doorontwikkeling van de welzijnsvoorzieningen.

2.1.3 Wat heeft dit gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)	Jaar-rekening 2020	Begroting primitief 2021	Begroting na wijziging 2021	Jaar-rekening 2021	Verschil
TV01 Bestuur	2.077	2.517	2.159	1.816	343 V
TV02 Burgerzaken	1.097	1.031	1.151	1.173	22 N
TV03 Beheer overige gebouwen en gronden	519	502	506	525	19 N
Lasten Bestuur en Ondersteuning	**3.693**	**4.050**	**3.816**	**3.514**	**301 V**
TV01 Bestuur	186	3	3	131	128 V
TV02 Burgerzaken	432	435	435	509	74 V
TV03 Beheer overige gebouwen en gronden	441	486	486	419	67 N
Baten Bestuur en Ondersteuning	**1.059**	**923**	**923**	**1.058**	**135 V**
Totaal saldo van baten en lasten	-2.634	-3.127	-2.893	-2.456	437 V
Stortingen reserves	0	0	285	285	0 V
Onttrekkingen reserves	0	0	0	0	0 V
Resultaat	**-2.634**	**-3.127**	**-3.178**	**-2.741**	**437 V**

TV01 Bestuur
De gemeente draagt de pensioenlasten van de gewezen wethouders. Hiervoor is een voorziening gevormd, waarop jaarlijks rente wordt bijgeschreven. Doordat de rente stijgt wordt er meer bijgeschreven op de voorziening en hoeft er niet aanvullend te worden bijgestort en kan een deel van de voorziening vrijvallen. Dit leidt tot een voordeel van € 310.000 aan de lastenkant en € 93.000 batenkant. De kosten die we dit jaar hebben gemaakt ten behoeve van voormalig personeel zijn beperkt gebleven. Dit levert een voordeel op van € 64.000.
Er is een overschrijding van € 52.000 op de lasten t.o.v. het budget voor de raad. Dit betreft o.a.de inhuur van personeel bij de griffie. Diverse kleine verschillen op diverse onderdelen van het taakveld geven een voordeel van € 21.000.
Uit de voorziening wachtgelden is een bedrag van € 37.000 vrijgevallen. Uit de jaarlijkse herberekening bleek dat de voorziening te hoog was.

TV02 Burgerzaken
Het Rijk heeft in 2021 € 114.000 beschikbaar gesteld om gemeenten te compenseren voor de extra kosten voor de landelijke verkiezingen als gevolg van de coronamaatregelen.
De extra kosten hangen onder meer samen met aanvullende kosten voor de inrichting van stemlokalen, voor het moeten huren van alternatieve locaties die in de coronacrisis beter geschikt zijn om als stemlokaal in te richten, voor toegankelijkheid van die locaties en voor de aanvullende werkzaamheden. Er resteert nog een bedrag van € 38.000. In 2022 zijn de gemeenteraadsverkiezingen en daarom wordt de Raad voorgesteld het resterende budget via bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen in 2022.
Er zijn bij de leges extra inkomsten van bijna € 74.000 gerealiseerd. Deze stijging is een gevolg van extra aanvragen in 2021 met name voor paspoorten en identiteitsbewijzen een verschuiving van aanvragen die niet in 2020 hebben plaatsgevonden vanwege corona.

TV03 Beheer overige gebouwen en gronden
De leegstand in de vastgoedportefeuille heeft als gevolg dat de gerealiseerde baten € 67.000 lager zijn uitgevallen dan aanvankelijk begroot.

2.1.4 Met welke verbonden partijen doen we dit samen?

- GR Regio AV

2.2 Programma 2 Veiligheid

Taakvelden

Crisisbeheersing en brandweer

Openbare orde en veiligheid

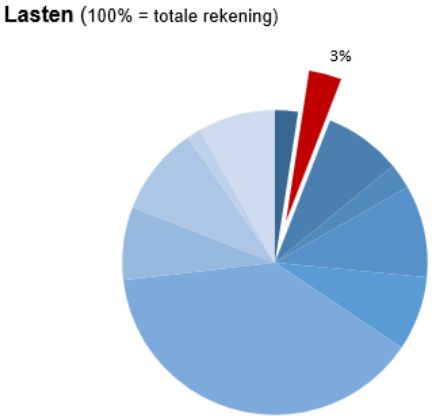

2.2.1 Wat hebben we bereikt met het programma Veiligheid?

Doel

Gorinchem is een schone, veilige en leefbare stad waarin bewoners zich veilig en prettig voelen. Dat doen we door een veilige en door burgers gewaardeerde sociale en fysiek leefomgeving te creëren. Aan de hand van de speerpunten uit het aanstaande integraal veiligheidsprogramma 2019-2022 gaan we met inwoners, ondernemers en partners aan de slag. Daarnaast gaan we aan de slag met wijkgericht werken, op basis van vertrouwen en maatwerk stimuleren we bewoners om een eigen bijdrage aan de leefomgeving te leveren en stimuleren we bewonersparticipatie. Samen in de regio en met de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid beheersen we de veiligheidsrisico's van onder andere transport en opslag van gevaarlijke stoffen en zorgen we voor een adequate voorbereiding op de bestrijding van incidenten en crisissen door een goede verbinding met hulpdiensten en een slagvaardige organisatie van gemeentelijke processen bij ernstige incidenten.

Vastgesteld beleid

Beleidskader	Vastgesteld door de raad in
Prostitutiebeleid	2007
Coffeeshopbeleid	2012
Drank - en Horecaverordening	2014
Beleid Vergunningen Toezicht en Handhaving (VTH)	2019
Evenementenbeleid	2019
Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2019-2022	2019
Algemene Plaatselijke Verordening (APV)	2021

Maatschappelijke effecten

Indicator	B/F	Eenheid	Soort
Verwijzingen Halt	B	Per 1.000 jongeren	PI
Winkeldiefstallen	B	Aantal per 1.000 inwoners	PI
Geweldsmisdrijven	B	Aantal per 1.000 inwoners	PI
Diefstallen uit woning	B	Aantal per 1.000 inwoners	PI
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	B	Aantal per 1.000 inwoners	PI
Aandeel dat zich veilig voelt in de buurt	F	% vanuit Gorcumse burgerpeiling	PI
Mate van overlast van buurtbewoners *Ten minste enige mate van overlast*	F	% vanuit Gorcumse burgerpeiling	PI

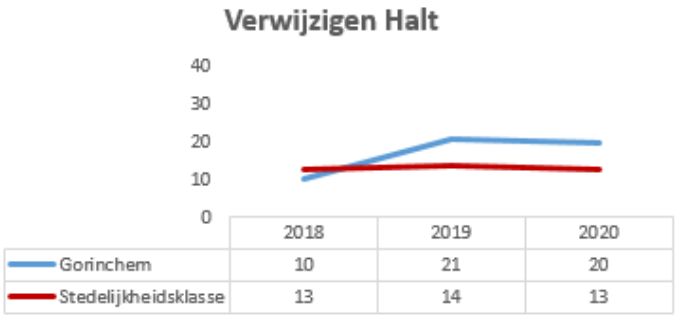

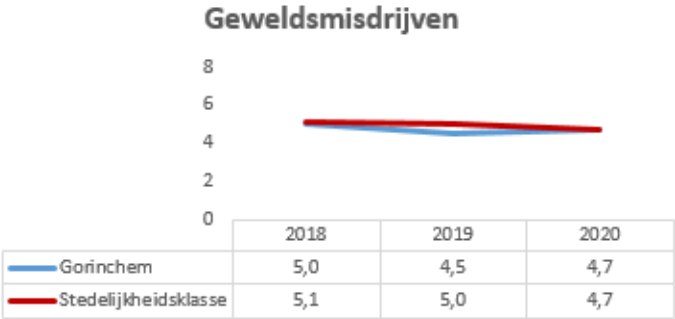

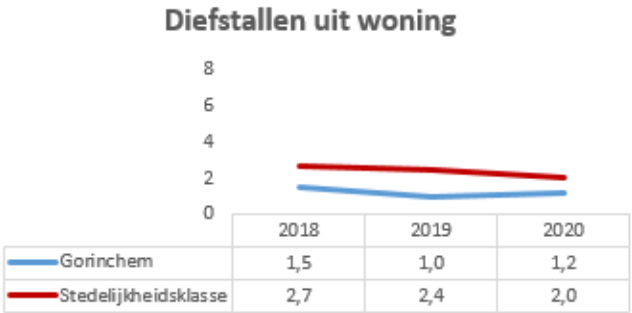

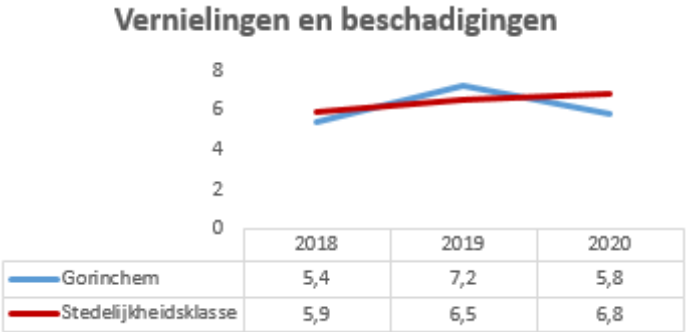

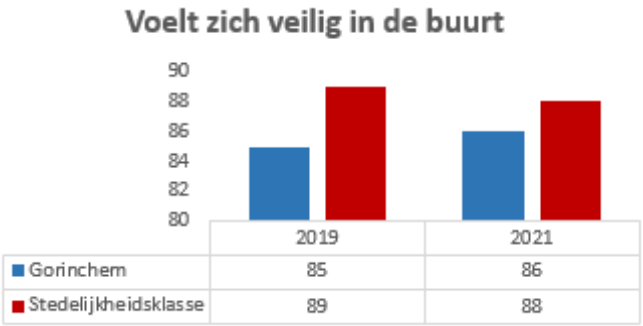

Indicator	Steefwaarde 2021	Hebben we dit bereikt?
Voelt zich veilig in de buurt	89%	Ondanks externe ontwikkelingen, zoals de maatregelen rondom corona, die het onveiligheidsgevoel konden laten toenemen, is het veiligheidsgevoel onder de inwoners van Gorinchem gestegen naar 86%”.

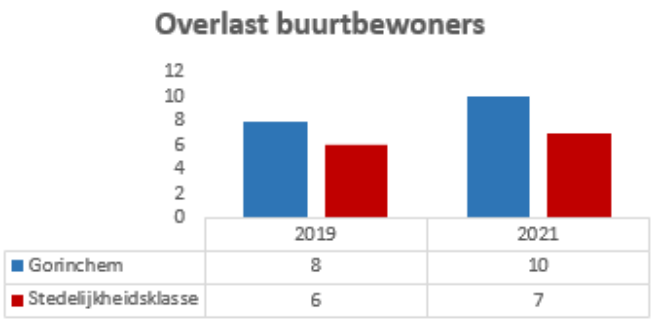

2.2.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

Prioriteiten en aandachtspunten

Onderwerp	Toelichting prioriteiten
Integraal veiligheidsplan 2019-2022	Begin 2019 is gestart met de uitvoering van het Integraal Veiligheidsplan 2019-2022. Samen met onze samenwerkingspartners (o.a. de politie Lek en Merwede) en bewoners hebben we uiteenlopende maatregelen genomen en interventies ingezet om de veiligheid in onze stad te waarborgen. Dit is terug te zien in het veiligheidsgevoel in de Burgerpeiling 2021: 86% van de inwoners van Gorinchem voelt zich veilig.
Wijkgericht werken	De pilots in de Gildenwijk en Haarwijk hebben ertoe geleid dat er een themagroep Wijkgericht Werken is gestart met expertise uit verschillende teams. College en managementteam zeggen toe dat wijkgericht werken wordt geïmplementeerd in de hele organisatie. Projecten kunnen daardoor efficiënter worden uitgevoerd met een betere communicatie en afstemming met de inwoners. Voor wijkgericht werken is een jaarlijks budget van € 20.000 beschikbaar gesteld. In 2021 zijn financiële bijdragen verstrekt aan bewonersinitiatieven gericht op versterking van de sociale samenhang en leefbaarheid. Van de 24 aanvragen voor een “Bliek in Actiebijdrage” is 20 maal subsidie verleend.

Onderwerp	Toelichting aandachtspunten
Buurtpreventieteams	In Gorinchem is Buurtpreventieteam Oost actief in de wijken Dalem, Laag Dalem en Hoog Dalem. In 2021 organiseerde dit team met bewoners en enkele raadsleden een schoonmaakactie in wijkpark ’t Haagje. Op de Laagdalemseweg werd samen met politie een laseractie gehouden. Door corona is buurtpreventieteam Stalkaarsen opgeheven en vervangen door een actieve BuurtWhatsAppgroep.
Preventieteam Gorinchem	Preventieteam Gorinchem zet zich in voor minder zakkenrollerij. De vrijwilligers lopen op vaste tijden rondes in Piazzacenter en incidenteel bij evenementen in de binnenstad. Het team valt onder supervisie van politie en wijkbeheer. Door corona was het team in 2021 slechts een korte periode actief.

Reguliere taken

Onderwerp	Toelichting reguliere taken
Wijkbeheer	Wijkbeheer draagt bij aan leefbare wijken, zowel op sociaal als fysiek gebied. Voorbeelden daarvan zijn: inrichting speelplekken, verkeer, omgaan met jongeren, veiligheid en wonen. Maandelijks worden bewoners geïnformeerd en geïnspireerd over leefbaarheid in de “Hart voor uw Wijk special” in De Stad Gorinchem. Het eerste wijkoverstijgend overleg met de

Onderwerp	Toelichting reguliere taken
	partners (politie, Poort6, sociaal team en jongerenwerk) is positief beoordeeld en wordt in 2022 voortgezet. Wijkbeheer neemt deel aan diverse project- en werkgroepen zoals de projectgroep Noodopvang vluchtelingen. Ook organiseert Wijkbeheer raadsbezoeken aan buurtinitiatieven in de wijken.
Veilige wijken	We zetten ons zowel preventief als repressief in op jeugd en veiligheid. Dat doen we onder andere door het voortzetten van het gemeentelijk risico-jongeren-overleg en de inzet van HALT. In 2021 zijn er 20 verwijzingen naar HALT geweest. In september zijn 27 leerlingen van verschillende basisscholen uit de Gildewijk gestart met het project Politiekids, waarin zij trainingen in weerbaarheid krijgen. De “Politiekids” gaan na het behalen van de opleiding met de wijkagent preventief aan de slag in de eigen wijk. Vanwege de aanscherping van de maatregelen rondom corona is de tweede helft van de opleiding uitgesteld tot het voorjaar van 2022. In 2021 hebben we de beleidsregels Wet aanpak woonoverlast en de beleidsregels gebiedsontzeggingen vastgesteld, die het mogelijk maken om overlastgevende personen een aanwijzing van de burgemeester te geven of een gebiedsontzegging op te leggen.
Vermogens en geweldscriminaliteit	De gemeente Gorinchem blijft inzetten op het tegengaan van vermogens- en geweldscriminaliteit. Zo zijn de inwoners deze zomer voorgelicht over het Politiekeurmerk Veilig Wonen en zijn zij tijdens het Donkere Dagen Offensief (DDO) in de winterperiode wederom gewezen op het nemen van maatregelen om woninginbraak te voorkomen. Daarnaast hebben we lokaal aandacht gegeven aan de landelijke campagne ‘senioren en veiligheid’ en organiseerden we met de politie de week van de Veiligheid (oktober 2021) een succesvolle wapeninleverinactie. We zetten in op het voorkomen van herhaling van inbraken door mogelijke inbrekers, naast de strafrechtelijke sanctie, ook een bestuurlijke last onder dwangsom op te leggen in overeenstemming met het in 2020 vastgestelde beleid. Er is toezicht gehouden door de Boa’s op de in- en verkoopregisters van bedrijven die handelen in tweedehandsgoederen.
Ondermijning	In 2021 is het Plan van aanpak Ondermijning vastgesteld door het college. In de verdere invulling van die aanpak is de nadruk gelegd op: - De basis op orde: In 2021 is een start gemaakt met het actualiseren van relevante beleidsstukken, waaronder de beleidsregels Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (wet Bibob) en de beleidsregels met betrekking tot de toepassing van artikel 13b van de Opiumwet (Damocles-beleid). Daarnaast is een actualisatie van de APV voorbereid (welke in 2022 wordt voorgelegd ter besluitvorming). - Interne en externe bewustwording rondom het onderwerp ondermijning: We hebben voor de interne organisatie diverse awareness-sessies georganiseerd. In de week van de Veiligheid (oktober 2021) is een digitale bijeenkomst georganiseerd voor de ondernemersverenigingen over het thema ondermijning. Andere geplande activiteiten konden in 2021 helaas geen doorgang vinden vanwege de maatregelen rondom corona. - De lokale ondermijningsaanpak: Het lokale multidisciplinaire ondermijningsoverleg vindt regelmatig plaats. Er zijn 17 integrale (bedrijfs-)controles georganiseerd.
Drugsaanpak	Gemeenten worden steeds vaker geconfronteerd met de aanwezigheid van handelshoeveelheden (hard)drugs, hennepkwekerijen en drugslaboratoria in woningen en bedrijfspanden. De burgemeester treedt op tegen drugshandel vanuit het oogpunt van openbare orde en veiligheid, het beschermen van het woon- en leefklimaat en de

Onderwerp	Toelichting reguliere taken
	volksgezondheid. In 2021 zijn de Beleidsregels met betrekking tot de toepassing van artikel 13b Opiumwet (ook wel Damocles-beleid genoemd) geactualiseerd door de burgemeester. De burgemeester heeft in twaalf gevallen een sluiting van de woning overwogen en er is in negen gevallen daadwerkelijk overgegaan tot een (tijdelijke) sluiting. Er is daarnaast in 4 gevallen een last onder dwangsom opgelegd voor de drugshandel op straat, een nieuw instrument dat we inzetten in het tegengaan van drugsoverlast.
Fysieke veiligheid	Om incidenten, slachtoffers en schade op het gebied van fysieke veiligheid zoveel mogelijk te voorkomen is de Gemeente Gorinchem intensief betrokken bij de diverse thema's die (deels) zijn belegd bij de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid. Op het gebied van rampen en/of crisissen zijn er in 2021 tien meldingen ontvangen in Gorinchem, waar coördinatie ter plekke vereist was van de Officier van Dienst Bevolkingszorg. Enkele meldingen hebben uiteindelijk geleid tot een opschaling tot een GRIP 1 (twee maal) en een GRIP 2 (eenmaal). Naast de meldingen in Gorinchem was er vier keer sprake van een regionale melding vanwege hoog water of weersomstandigheden.
Cybercrime	Bij de aanpak van cybercrime zetten we in op de versterking van de eigen rol van inwoners en ondernemers. Begin 2021 hebben we de ondernemers in Gorinchem actief benaderd via social media en de ondernemersverenigingen om gebruik te maken van een gratis “cyberbuddy” (aangeboden door de VeiligheidsAlliantie Rotterdam). De cyberbuddy kijkt samen met de ondernemer, of de website of de online webshop voldoende beveiligd is. Hier is helaas door de ondernemers uit Gorinchem geen gebruik van gemaakt. In samenwerking met de VeiligheidsAlliantie Rotterdam hebben we in Gorinchem een online game aangeboden: “Hackshield”. Door het spelen van “Hackshield” zijn 83 kinderen in de basisschoolleeftijd digitaal weerbaar gemaakt (veilig internetten), zodat zij dit aan (groot)ouders kunnen overdragen.
Cameratoezicht	In juli 2021 is het Camerabeleid gemeente Gorinchem vastgesteld. In 2021 zijn Buiten de Waterpoort tijdelijk camera’s geplaatst.
Bewonersinitiatieven	Wijkbeheer verleende in 2021 subsidies gericht op versterking van de sociale samenhang en leefbaarheid. Van de 24 aanvragen voor een “Bliek in Actiebijdrage” is 20 keer subsidie verleend. Eén aanvraag kwam door corona te vervallen. Drie aanvragen zijn afgewezen. Er waren 32 aanvragen voor een bijdrage in straat- en buurtactiviteiten. Alle aanvragen zijn gehonoreerd en gesubsidieerd.
Port security	De Port Security Officer van het Havenbedrijf Rotterdam houdt namens de gemeente Gorinchem toezicht op de naleving van de wetgeving in de havens en voert veiligheidsanalyses uit op de binnenkomende zeeschepen.
MerwedeLingelijn	De gemeente Gorinchem werkt binnen het Platform Sociale Veiligheid (SV) MerwedeLingelijn (MLL), nauw samen om van de MerwedeLingelijn een goede en veilige treinverbinding te maken. Voor de sociale veiligheid zijn de volgende middelen ingezet: cameratoezicht, fysiek toezicht en een effectieve aanpak van (eventuele) incidenten.
Veilig uitgaan en evenementen	De gemeente verleent vergunningen voor evenementen en faciliteert in samenwerking met veiligheidspartners en organisatoren het veilige verloop van die (grootschalige) evenementen. Vanwege de complexiteit van de coronamaatregelen is er veel (extra) inzet geweest op de vooroverleggen met organisatoren en is er met de organisatoren gekeken naar mogelijkheden binnen de wettelijke kaders. In 2021 zijn er 68 evenementenaanvragen behandeld. Veel evenementen vonden echter door de coronamaatregelen geen doorgang. Op de evenementen die wel plaatsvonden was bijzondere aandacht voor de naleving van de coronamaatregelen.

Onderwerp	Toelichting reguliere taken
Toezicht en handhaving	We hebben uitvoering gegeven aan de prioritering zoals deze is opgenomen in het VTH-beleid. De wijkboa's houden zich met de samenwerkingspartners (zoals de wijkagenten, Poort6, Gorinchem Beweegt en de wijkcoördinatoren van de gemeente) gebiedsgericht bezig met de Lingewijk-Wijdschild, Haarwijk, Gildenwijk, Gorinchem-Oost en de binnenstad. Ook hebben medewerkers van toezicht en handhaving een bijdrage geleverd in het toezicht op de naleving van de coronamaatregelen.
Sociale Stabiliteit	We onderhouden onze netwerken doorlopend. Vanwege de coronamaatregelen vonden er minder bijeenkomsten plaats. In 2021 ontvingen we 7 meldingen voor een demonstratie (Wet openbare manifestaties). Na overleg met organisatoren vonden er feitelijk 4 doorgang.
Buurtbemiddeling	In 2021 nam Buurtbemiddeling ElkWelzijn 39 casussen in behandeling, waarvan 6 niet zijn opgelost. Geïnformeerd en geadviseerd zijn 9 bewoners. Aan 19 kwesties leverde Buurtbemiddeling een positieve bijdrage. Alle casussen zijn afgerond. De aanmeldingen voor Buurtbemiddeling kwamen van Poort6 (60%), inwoners zelf (25%), politie (9%), gemeente (6%), overige instanties (geen). De klachten betroffen o.a. geluidsoverlast, tuin-/grondgeschil, pesterijen en dierenoverlast.

2.2.3 Wat heeft dit gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)	Jaar-rekening 2020	Begroting primitief 2021	Begroting na wijziging 2021	Jaar-rekening 2021	Verschil
TV11 Crisisbeheersing en Brandweer	3.132	3.130	3.129	3.104	25 V
TV12 Openbare orde en Veiligheid	2.024	1.882	2.494	2.318	176 V
Lasten Veiligheid	**5.157**	**5.012**	**5.623**	**5.422**	**201 V**
TV11 Crisisbeheersing en Brandweer	8	0	0	0	0 V
TV12 Openbare orde en Veiligheid	353	658	991	1.040	49 V
Baten Veiligheid	**361**	**658**	**991**	**1.040**	**49 V**
Totaal saldo van baten en lasten	-4.795	-4.354	-4.632	-4.382	250 V
Stortingen reserves	0	0	0	0	0 V
Onttrekkingen reserves	0	0	0	0	0 V
Resultaat	**-4.795**	**-4.354**	**-4.632**	**-4.382**	**250 V**

TV12 Openbare orde en Veiligheid
Tijdens het onderzoek naar de Camera Uitleesruimte (CUR) is gebleken dat er over de afgelopen jaren enkele facturen per abuis niet zijn verzonden naar Security 5. Vanwege de goede samenwerkingsrelatie is dit alsnog rechtgetrokken dit levert een voordeel op van € 102.000.

In november 2021 heeft het college besloten tot het opstellen van een businessplan voor de CUR. Er zijn operationele kosten te maken in 2022 zoals een inventarisatieonderzoek van de aanwezige hard- en software, de inbouw van de nieuwe en mee te nemen apparatuur, kosten van de verbindingen en verhuiskosten. Daarom wordt de Raad voorgesteld om € 102.000 via bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen in 2022.

Het afgelopen jaar is er minder gebruik gemaakt van de diensten van derden. Dit heeft enerzijds te maken met de maatregelen rondom corona en de daaruit voortvloeiende werkzaamheden. Ook is er sprake van een afbouw van de inzet van derde partijen. Hierdoor is er met name op het budget handhaving een overschot van € 31.000.

In 2019 ontvingen we incidentele middelen (€ 120.000) om in te zetten op weerbaar bestuur. In 2021 is ingezet op het verkrijgen van inzicht op de bewustwording van de ambtelijke organisatie en is een start gemaakt om de

maatschappelijke bewustwording te vergroten. Deze projecten lopen ook door in 2022. Daarom stellen we de Raad voor om het restant van €12.000 via bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen in 2022.

Verder is er sprake van diverse kleinere onderbestedingen, die leiden tot een voordeel van € 33.000.

Investeringen (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2020	Realisatie 2021	Totaal realisatie	Verschil		Gereed
Lasten							
Aanschaf twee 360 graden camera's 2021	50	-	43	43	7	V	ja
CUR hard- en software	44	-	-	-	44	V	nee
cur vaste camera 2018	26	16	-16	-	26	V	nee
cur, ptz done camera 2017	35	27	-	27	8	V	ja
Totaal Lasten	**155**	**43**	**27**	**70**	**85**	**V**	
Totaal investeringen	**155**	**43**	**27**	**70**	**85**	**V**	

In onderstaande tabel staan de subsidies vermeld, die binnen dit programma zijn verstrekt.

Subsidies (bedragen x € 1.000)	
Stichting Halt	10
Dierenambulance Vianen	22
Dierenasiel Gorinchem	45

2.2.4 Met welke verbonden partijen doen we dit samen?

- GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid
- GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid
- MerwedeLingelijn Beheer B.V.

2.3 Programma 3 Verkeer en Vervoer

Taakvelden

Verkeer en Vervoer

Parkeren

Recreatieve havens

Economische havens en waterwegen

Openbaar vervoer

Lasten (100% = totale rekening)

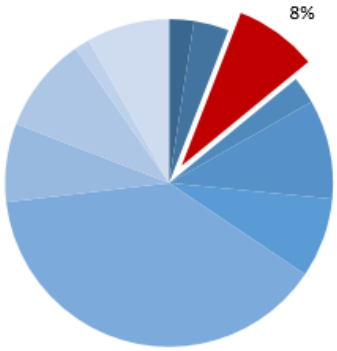

2.3.1 Wat hebben we bereikt met het programma Verkeer en Vervoer?

Doel

Bewoners, ondernemers en bezoekers zijn tevreden over de bereikbaarheid, (verkeers)veiligheid en bruikbaarheid van wegen, water- en spoorwegen binnen de gemeente.

Vastgesteld beleid

Beleidskader	Vastgesteld door de raad in
Kadernota Infrastructuur	2007
Fietsplan	2013
Regionaal verkeers- en vervoersplan	2014
Verkeersstructuurplan Binnenstad	2016
Raadsopdracht Mobiliteit	2017
Fietsparkeren 2018	2018
Parkeerverordening Gemeente Gorinchem	2019
Beleid Openbare ruimte Buitengewoon Groen 2021-2025	2020
Mobiliteitsvisie Gorinchem 2040	2020
Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan 2020-2023	2020

Maatschappelijke effecten

Indicator	B/F	Eenheid	Soort
Geregistreerde ongevallen naar soort 2018	F	in %	ME

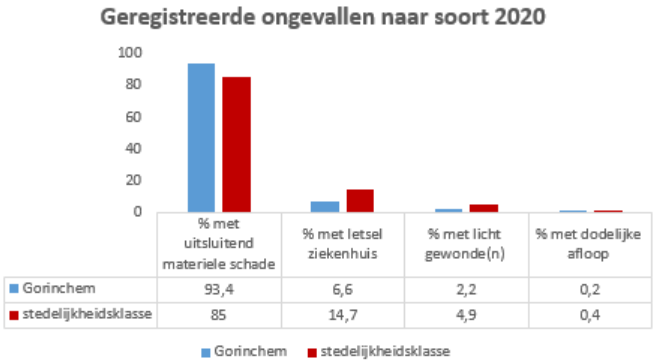

2.3.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

Prioriteiten en aandachtspunten

Onderwerp	Toelichting prioriteiten
Mobiliteitsvisie en -plan	De gemeenteraad heeft op 24 september 2020 de Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan 2020-2023 vastgesteld. In 2021 zijn er veel stappen gezet. Over de voortgang van de projecten Haarsekades, Banneweg, station Gorinchem Noord, het onderzoek naar de verbetering van fietsroutes in Gorinchem, de nieuwe de auto- en fietsbrug over de Linge en de ontsluiting van de Arkelsedijk op de Arkelse Onderweg is de raad geïnformeerd. Diverse projecten zijn vorig jaar gestart en bevinden zich in de verkennende fase waarin voornamelijk inventarisaties en onderzoeken worden uitgevoerd en de participatie wordt opgestart.Het voorlopig ontwerp van de Haarsekades en het onderzoek naar de verbetering van de fietsroutes zijn afgerond. Bij deze projecten zijn stakeholders betrokken. Verder is in 2021 de aanbesteding voor het onderzoek naar de verbetering van de noordelijke infrastructuur voorbereid en gestart. Voor de uitbreiding van de parkeergarage Kweeklust is een haalbaarheidsonderzoek gedaan, een stakeholderanalyse uitgevoerd en een concept projectplan opgesteld. Tot slot ligt er een ontwerp om de eerste bushaltes toegankelijker te maken. De gemeente is met de provincie in overleg om de aanpassingen aan deze bushaltes te realiseren.
Fietsparkeerplekken	In 2021 zijn op diverse plaatsen fietsnietjes geplaatst. Deze uitbreiding wordt in het eerste kwartaal van 2022 afgerond. Daarnaast is er een onderzoek afgerond om een bewaakte fietsenstalling te realiseren. Uit het onderzoek is gebleken dat er behoefte is aan een fietsenstalling met minimaal 400 fietsparkeerplaatsen.
Parkeerbeleid	Het parkeerpanel heeft in oktober 2020 een advies gepresenteerd aan de gemeenteraad over het parkeren in Gorinchem. Op basis hiervan is het college begonnen met het opstellen van nieuw parkeerprogramma voor de binnenstad. Op 10 juni 2021 is dit programma door de raad vastgesteld. Met dit programma wordt ingezet op een bereikbare binnenstad, ruimte voor kwaliteit en stimuleren schone en duurzame vervoerswijzen. In mei 2021 is de markt benaderd om een digitaal vergunningensysteem met bijbehorende bezoekersregeling te leveren. Eind september is gestart met de voorbereiding van de implementatie van het nieuwe parkeersysteem. Naar verwachting zal het digitaal vergunningensysteem in het najaar van 2022 operationeel zijn.

Onderwerp	Toelichting aandachtspunten
Creëren parkeergelegenheid	Met het vaststellen van de Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan 2020-2023 is besloten tot de uitbreiding van de parkeergarage Kweeklust. In 2021 is een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd naar de uitbreiding van parkeergarage Kweeklust. Uit deze studie blijkt dat de variant met een uitbreiding aan de zuidzijde het beste past binnen de afgegeven criteria en binnen het beschikbare budget.
Inrichting E-laad infrastructuur	In 2021 zijn er 7 nieuwe openbare laadpalen geplaatst in Gorinchem. Iedere laadpaal heeft twee laadpunten, zodat er per laadpaal twee auto's tegelijk kunnen opladen. Begin december kregen wij van Allego het bericht dat zij willen stoppen met de exploitatie van laadpalen en zijn wij op zoek gegaan naar een nieuwe exploitant.
Intergemeentelijke lobby's	Acht gemeentes langs de A27 hebben de intentie om samen met het waterschap Rivierenland, het Rijk, de provincie Noord-Brabant en de provincie Zuid-Holland een integraal maatregelenpakket vorm te geven, aanvullend op de werkwijze van het project A27 zelf om hinder bij werkzaamheden te beperken. Doel is om te komen tot een integraal pakket dat meer inzet op een duurzame mobiliteitstransitie. De samenwerkende partijen willen uiterlijk in het bestuurlijke overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) van november 2022 de afspraken over de financiering en de wijze van besturen hebben vastgelegd.

Reguliere taken

Onderwerp	Toelichting reguliere taken
Planologie	Bij de planologische ontwikkelingen houden we rekening met verkeer- en vervoersaspecten. We adviseren bijvoorbeeld over benodigde parkeerruimte en schatten de gevolgen in van (extra) verkeersbewegingen.
Inrichting Openbare ruimte	We streven naar een openbare ruimte die schoon, heel en veilig is. We 'bewaken' de kwaliteit op basis van beelden. In 2021 scoorden we een 7,0 als tevredenheidscijfer van onze bewoners. Bij de (her) inrichting van onze openbare ruimte richten we ons op duurzaamheid, onderhoudsvriendelijkheid en toegankelijkheid. Daarnaast hebben we sociale verbinding gemaakt door het samenspel met wijkbeheer en onze bewoners en gebruikers van de openbare ruimte.
Regionale samenwerking	Afgelopen jaar heeft de gemeente zich ingezet voor verkeersveiligheid en bereikbaarheid in het kader van de Regionale Maatschappelijke Agenda (RMA).
Verkeersveiligheid	Er zijn reguliere gedragbeïnvloedingscampagnes uitgevoerd volgens het regionale actieprogramma Verkeersveiligheid. Met een hologram is dit jaar extra aandacht besteed aan de fietsverlichtings campagne. Verder is bij het kruispunt van de Mollenburgseweg / Sportlaan een verkeersdrempel aangebracht en het trottoir verbreed, waardoor er makkelijker en veiliger kan worden overgestoken. Tenslotte is er aandacht besteed aan het ontmoedigen van doorgaand vrachtverkeer in de Haarwijk en de Stalkaarsen.
Evenementen en activiteiten	Bij evenementen houden we rekening met verkeer- en parkeeraspecten. Vanwege de coronacrisis zijn er minder evenementen geweest en is het voorbereiden en uitvoeren van diverse verkeersmaatregelen beperkt geweest.
Veerdienst	Riveer onderhoudt veerverbindingen en werkt samen met diverse oevergemeentes in de regio. Riveer assisteert bij calamiteitenbestrijding op het water en biedt vraagafhankelijk vervoer over water met de watertaxi. Riveer slaat de weg in naar elektrisch varen en maakt de schepen duurzamer waar dat mogelijk is. Digitale kansen op het gebied van ticketing, dienstregelingen en beschikbaarheid van gegevens zijn gestimuleerd, ontwikkeld en uitgebreid. De aanbesteding van 2 elektrische schepen is afgerond en de kiellegging was de aftrap van de daadwerkelijke bouw. Deze schepen komen in 2023 in de vaart. Met de betrokken oevergemeentes is Riveer

Onderwerp	Toelichting reguliere taken
	gekomen tot een samenwerkingscontract waarin afspraken zijn gemaakt over de kostenverdeelsleutel bij het nieuwbouwproject en de exploitatie. Ook zijn de voorbereidingen gestart voor een nieuw steigerontwerp een elektrisch oplaadpunt in Gorinchem. Er is een onderzoek afgerond naar een digitale sprong in de kaartverkoop en we zijn gestart met de voorbereidingen daarvan. Reizigers worden zelf verantwoordelijk voor een geldig vervoersbewijs. Bij voorkeur betalen klanten digitaal, maar Riveer houdt ook rekening met minder- of niet-smartgebruikers en zoekt daarvoor passende oplossingen.
Lingehaven	Lingehaven exploiteert de passantenligplekken in hartje binnenstad, de ligplaatsen in de historische haven en de steiger voor passagiersschepen Buiten de Waterpoort. Daarnaast beheren en bedienen we de Lingesluis. De Lingehaven is gecertificeerd met de Blauwe Vlag (betrouwbaar, veilig, schoon) en sinds 2018 hebben we ook de Groene Wimpel (groene ambities, duurzaamheid, innovatie). Het Lingehavenkompas is in 2021 vastgesteld door het college. Voor het sanitairgebouw van de haven is een ambitieus groen ontwerp gemaakt. Het ontwerp geeft dilemma's in een historische vestingstad met een beschermd stadsgezicht. De verbouwing is uitgesteld om procedures zorgvuldig te doorlopen. Naar verwachting start de verbouwing eind 2022. Lingehaven organiseert de jaarlijkse evenementen Open Havendag en Botenbeurs. corona bood geen normale omstandigheden en in 2021 waren evenementen daardoor helaas niet mogelijk. De werkgroep riviercruise bestaat uit een samenwerking van team Riveer-Lingehaven, team Toerisme en GCM. Doel van de werkgroep is om Gorinchem en regio te positioneren voor de riviercruisemarkt. Op 17 september heeft deze werkgroep een aantal belangrijke partijen uit de cruisewereld in Gorinchem ontvangen en rondgeleid in de stad en omgeving. Tijdens zo'n ontvangst toon je de branche de programmakansen voor cruisegasten.
Parkeren	We exploiteren parkeergarages en parkeerterreinen en heffen parkeerbelasting in de binnenstad. We geven parkeervergunningen uit aan bewoners en ondernemers. Met al deze instrumenten reguleren we parkeerbehoefte. Na de succesvolle proef in 2020 met een tijdelijke parkeerregisseur hebben we besloten deze functie vanaf 2021 structureel in te zetten. De (beleidsmatige) aandacht voor dit beleidsveld maakt dat we efficiënter werken en betere dienstverlening bieden. In 2021 heeft de focus hierbij vooral gelegen bij het project voor het digitaliseren van de parkeervergunningen en de aanpak van fietsparkeren in het centrum.

2.3.3 Wat heeft dit gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)	Jaar-rekening 2020	Begroting primitief 2021	Begroting na wijziging 2021	Jaar-rekening 2021	Verschil
TV21 Verkeer en vervoer	4.438	4.736	5.620	4.881	740 V
TV22 Parkeren	1.106	998	1.130	1.131	1 N
TV23 Recreatieve Havens	577	574	584	580	3 V
TV24 Economische Havens en waterwegen	24	23	28	30	2 N
TV25 Openbaar vervoer	2.468	2.691	2.597	2.589	8 V
Lasten Verkeer en vervoer	**8.613**	**9.022**	**9.959**	**9.211**	**747 V**
TV21 Verkeer en vervoer	1.024	320	328	345	18 V
TV22 Parkeren	504	689	515	514	1 N
TV23 Recreatieve Havens	81	116	116	107	9 N
TV24 Economische Havens en waterwegen	28	117	27	107	80 V
TV25 Openbaar vervoer	2.142	2.257	2.080	2.206	126 V
Baten Verkeer en vervoer	**3.778**	**3.499**	**3.065**	**3.279**	**214 V**
Totaal saldo van baten en lasten	-4.835	-5.523	-6.894	-5.932	962 V
Stortingen reserves	7.803	450	3.619	3.619	0 V
Onttrekkingen reserves	229	16	3.991	3.317	674 N
Resultaat	**-12.409**	**-5.957**	**-6.522**	**-6.234**	**288 V**

TV21 Verkeer en Vervoer
De raad heeft op 24 september 2020 budget beschikbaar gesteld voor de ‘Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan 2020-2023’. Voor 2021 was € 1.045.000 beschikbaar. Hiervan is € 371.000 besteed. Zoals bij de jaarrekening 2020 is aangegeven, zijn projecten door de coronacrisis vertraagd. Deze vertragingen werken door in 2021. Daarnaast zijn er minder middelen uitgegeven als gevolg van onder andere langere doorlooptijden van onderzoeken, het niet kunnen uitvoeren van representatieve metingen en het afhankelijk zijn van andere partijen. Hierdoor bedragen de niet bestede middelen € 674.000. Deze middelen blijven beschikbaar in de reserve Infrastructuur voor verdere inzet in 2022. In 2020 heeft de raad budget beschikbaar gesteld ten behoeve van een adequate beantwoording van vragen, lopende moties, toezeggingen, lopende pilots, projecten en overige wensen voor de mobiliteitsvisie. De restanten van dit budget zijn via een bestemmingsvoorstel beschikbaar gesteld voor 2021. Hiervan resteert nog € 59.000. De raad wordt voorgesteld om € 59.000 via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen in 2022 voor onder andere het uitvoeren van parkeerdrukmetingen.
Aan het incidentele wegenonderhoud 2021 is € 61.000 minder uitgegeven. Ook is door een langer aanbestedingstraject op het gebied van bruggen en kunstwerken € 40.000 minder uitgegeven dan begroot. Bovenstaande punten verklaren een voordeel van € 775.000 op dit taakveld. De resterende verschillen worden veroorzaakt door kleinere voor- en nadelen binnen dit taakveld.

TV22 Parkeren
In 2021 is door de raad een incidenteel budget goedgekeurd voor het optimaliseren van het parkeren in de binnenstad (€ 40.000). Hiervan resteert nog € 38.000. De raad wordt voorgesteld om € 38.000 via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen in 2022 voor het uitvoeren van dit plan.

TV24 Economische Havens en waterwegen
Bij de tussenrapportage 2021 is de oorspronkelijke raming voor te ontvangen kadegelden van € 116.000 met € 90.000 verlaagd. De verwachting was dat door corona een substantieel deel van de geplande riviercruises in 2021 geannuleerd zou worden. Ondanks het aanblijven van de beperkingen is de riviercruisevaart toch weer voorzichtig op gang gekomen. Samen met de hogere losgelden voor de Handelskade zorgt dit voor een incidenteel voordeel van € 80.000 ten opzichte van de bijgestelde raming 2021.

TV 25 Openbaar Vervoer

Als gevolg van de coronapandemie heeft de veerdienst in 2021 voor het grootste gedeelte gevaren met een aangepast schema. De tegenvallende inkomsten door minder reizigers hebben wij bij de Turap 2021 ingeschat op € 237.000 en als zodanig verwerkt in de budgetten. Waar mogelijk zijn er maatregelen getroffen om ook de uitgaven zoveel mogelijk te beperken (zoals dieselkosten en personele inzet), ook deze lagere kosten a € 72.000 hebben wij al in de Turap 2021 verwerkt. In de afrekening met de overige oevergemeenten hebben we rekening gehouden met de effecten van de pandemie, waardoor iedere gemeente een deel van het nadeel draagt. Ten opzichte van deze bijgestelde raming en na afrekening met de oevergemeenten, sluit de veerexploitatie in de jaarrekening met een positief saldo van € 134.000. Dit is voornamelijk het effect van een aanpassing van de verdeelsleutel voor de kostenverdeling tussen de gemeenten, als gevolg van de aangepaste samenwerkingsovereenkomst.

Reserve

Zoals bij taakveld 21 Verkeer en Vervoer aangegeven is een deel van de projecten uit de Mobiliteitisvisie nog niet gerealiseerd. Hierdoor is de benodigde onttrekking uit de reserve Infrastructuur € 674.000 lager dan geraamd.

Investeringen (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2020	Realisatie 2021	Totaal realisatie	Verschil		Gereed
Lasten							
1e elektrische veerboot 2018	4.077	244	876	1.120	2.957	V	nee
2e elektrische veerboot 2018	3.785	33	785	817	2.968	V	nee
Aanpassingen walvoorzieningen veerboten	150	-	41	41	109	V	nee
Accupakketten electrische veerboten	900	-	187	187	713	V	nee
Stroompunten electrische veerboten	400	-	73	73	327	V	nee
Station Gorinchem-Noord	8.843	2.055	30	2.085	6.758	V	nee
Aanpassen Groenmarkt 2017	500	442	2	443	57	V	nee
Bastion II	37	-	-	-	37	V	ja
Fietsparkeren binnenstad 2019	200	37	11	48	152	V	nee
Fietsroutes Gorinchem-Oost	180	4	-	5	175	V	nee
Havens geleidewerken 2019	136	12	12	24	112	V	nee
Herinrichting Banneweg 2019	2.348	717	161	878	1.470	V	nee
Herinrichting Haarsekades	940	-	6	6	934	V	nee
Illuminatieplan 2020	100	16	6	22	78	V	nee
Illuminatieplan binnenstad 2019	150	55	39	94	56	V	nee
Infra aanpassingen ivm OV concessie	100	18	3	21	79	V	nee
Mobiliteit 2020	500	-	-	-	500	V	nee
Mobiliteit 2021	1.360	-	-	-	1.360	V	nee
Openbare verlichting 2020	159	17	-	17	142	V	nee
Openbare verlichting 2021	159	-	1	1	158	V	nee
Sociaal veilige route Buiten de Waterpoort	271	257	16	273	2	N	ja
Software e-loket parkeren	-	2	-2	-	-	V	ja
Vergroten parkeercapaciteit 2019	80	18	4	22	58	V	nee
Vervangen auto 18 Renault kangoo	30	-	-	-	30	V	nee
Vervanging straatmeubilair 2020	92	43	33	76	16	V	ja
Vervanging straatmeubilair 2021	92	-	40	40	52	V	nee
Vervanging verkeersborden 2020	40	31	-	31	9	V	ja
Vervanging verkeersborden 2021	40	-	18	18	22	V	nee
Voorzieningengebouw Kriekenmarkt	100	-	21	21	79	V	nee
Werkzaamheden infrastructuur Bastion II	425	105	256	361	64	V	nee
Totaal Lasten	**26.194**	**4.106**	**2.619**	**6.724**	**19.470**	**V**	
Baten							
1e elektrische veerboot 2018	2.150	-	430	430	1.720	N	nee
2e elektrische veerboot 2018	2.150	-	430	430	1.720	N	nee
Fietsroutes Gorinchem-Oost	82	-	-	-	82	N	nee
Herinrichting Banneweg 2019	553	-	-	-	553	N	nee
Station Gorinchem-Noord	264	-	-	-	264	N	nee
Stroompunten electrische veerboten	-	-	28	28	28	V	nee
Werkzaamheden infrastructuur Bastion II	-	-	2	2	2	V	nee
Totaal Baten	**5.199**	**-**	**890**	**890**	**4.309**	**N**	
Totaal investeringen	**20.995**	**4.106**	**1.729**	**5.834**	**15.161**	**V**	

1e en 2e elektrische veerboot 2018/Aanpassingen walvoorzieningen veerboten/Accupakketten electrische veerboten/Stroompunten electrische veerboten

De aanbesteding voor de bouw van de elektrische veerboten heeft geleid tot een opdracht aan Holland Shipyards en

de bouw van de casco's vindt op dit moment plaats op een werf in Polen. Ook de aanpassingen aan de walvoorzieningen (steigers) en de aanleg van de stroompunten nemen wij in 2022 ter hand. Wij streven ernaar om de elektrische veerboten op 1 januari 2023 in de vaart te nemen. De bijdrage van de gemeente Altena in de investeringen voor de elektrische boten ontvangen wij steeds nadat wij een termijn aan de bouwer hebbren betaald. Omdat de bouw pas eind 2021/begin 2022 is gestart hebben wij in 2021 nog relatief weinig bijdrage ontvangen.

Station Gorinchem-Noord
De ontwikkeling van het station in Gorinchem-Noord is gekoppeld aan de ontwikkeling van het bedrijventerrein Groote Haar. Door de inmiddels aangescherpte wet- en regelgeving rond de locatie van overwegen, vooral met betrekking tot de verkeerveiligheid, is de ontwikkeling vertraagd. Met de samenwerkende partijen (ProRail, Gemeente Gorinchem, Provincie Zuid-Holland en de MLL Beheer BV) is gekeken naar alternatieven. Naar verwachting zullen in 2022 weer activiteiten plaatsvinden voor dit project. Het investeringsbudget blijft daarom voor 2022 beschikbaar.

Aanpassen Groenmarkt 2017
De derde fase van de herinrichting van de Groenmarkt en omgeving is nagenoeg afgerond. De vier nieuwe bomen hebben het niet gered en hiervoor is een alternatieve oplossing getroffen. Op dit moment bekijken wij of we het restantbudget van € 57.000 in kunnen zetten voor de investering in het kader van het aanlichten van de Grote toren (beiden oorspronkelijk bedoeld voor verbetering van de aantrekkelijkheid en profilering van de binnenstad) maken . In dat geval zullen wij dat via de tussenrapportage 2022 aan de gemeenteraad voorleggen.

Fietsparkeren binnenstad 2019
Op dit moment wordt de laatste hand gelegd aan de plannen voor dit project. Naar verwachting wordt dit in 2022 gerealiseerd. Het budget is voldoende voor het realiseren van de plannen.

Fietsroutes Gorinchem-Oost
In overleg met de stakeholders is de scope van het project fietsroutes Gorinchem Oost aangepast. In 2021 is gewerkt aan een nieuw ontwerp, is de subsidie aangevraagd en hebben wij een formele beschikking ontvangen. De verwachting is dat de uitvoering in het derde kwartaal van 2022 start.

Havens geleidewerken 2019
De voorbereidingen voor de renovatie van geleidewerken en de aanpassing en uitbreiding van een aantal steigers in de Lingehaven zijn voorlopig ‘on hold’ gezet. In verband met een onderzoek naar PFAS-vervuiling (poly- en perfluoralkylstoffen) in de Lingehaven is het baggeren vertraagd. Het gehele werk wordt in 2022 uitgevoerd. Het investeringsbudget is toereikend.

Herinrichting Banneweg 2019
De voorbereiding voor de renovatie en herinrichting van de Banneweg heeft in 2019 plaatsgevonden en de uitvoering is in 2020 ter hand genomen. Deze herinrichting is onlosmakelijk verbonden met de maatregelen uit de Uitvoeringsagenda mobiliteit ten aanzien van de Banneweg en het Piazza Center. De aanbesteding voor het vervolgonderzoek is gegund en zal in 2022 worden uitgevoerd. Dit investeringsbudget blijft daarom noodzakelijk voor 2022.

Herinrichting Haarsekades
De inrichting van de Haarsekade komt voort uit de mobiliteisvisie. Hiervoor is in 2021 een investeringsbudget ter beschikking gesteld. Naar verwachting wordt deze investering in 2022 gerealiseerd.

Illuminatieplan 2020
Met het illuminatieplan binnenstad vebeteren en verduurzamen we de kwaliteit van de verlichting van de binnenstad en benadrukken we de historische elementen en monumenten in de binnenstad, waardoor de rol van Gorinchem als toeristische trekpleister en vestingstad meer naar voren komt. Zo zijn de Kanselpoort, de Arkelpoort met Paardenwater en de entree Buiten de Waterpoort al verlicht. Ook de verlichting op de Tolkazerne en de Groenmarkt, inclusief de Grote toren, is of wordt nog aangepakt. De restantbudgetten voor Illuminatie 2019 en 2020 zijn hiervoor benodigd.

Illuminatieplan binnenstad 2019
Het investeringsbudget voor het Illuminatieplan binnenstad 2019 is grotendeels ingezet voor de aanlichting van Molen De Hoop en die van de grote toren aan de Krijtstraat. Het restant investeringsbudget van € 56.000 zetten we in voor de hierboven genoemde projecten (Illuminatie 2020).

Infra aanpassingen ivm OV concessie
Door het verminderde aantal reizigers als gevolg van corona moest er helaas bezuinigd worden. Door onzekerheid over de lijnvoering kon een deel van de bushaltes niet worden aangepakt.

Bij drukke haltes heeft de provincie plannen om de kwaliteit en de uitstraling te verbeteren. Om dubbel werk te voorkomen willen wij onze werkzaamheden met die van de provincie combineren. Helaas duurt de provinciale besluitvorming langer dan verwacht.

Mobiliteit 2020 en 2021
Bij het vaststellen van de begroting 2020/2021 zijn investeringskredieten beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van quick win maatregelen. Het beschikbaar gestelde budget is nog niet ingezet, omdat een deel van de quick win maatregelen geen investeringen betrof, maar exploitatiebudget en andere maatregelen nog niet voldoende zijn uitgewerkt. In 2022 bekijken wij hoe we deze investeringenbudgetten zo praktisch mogelijk in kunnen zetten om het beoogde doel uit de Mobiliteitsvisie te realiseren.

Openbare verlichting 2020 en 2021
Door interne problemen bij het bureau OVL zijn er achterstanden ontstaan bij de reguliere vervanging van lichtmasten en armaturen. Wij onderzoeken op dit moment de mogelijkheden om hiermee een inhaalslag te maken en hier tegelijktertijd rekening te houden met de kansen op Duurzamheidsgebied, zoals grootschalige vervanging door led-armaturen. Daarbij onderzoeken we ook de mogelijkheden van subsidiebijdragen door derden, zoals de Provincie of het Rijk.

Vergroten parkeercapaciteit 2019
Deze investering is minder ver gevorderd dan verwacht. De plannen zullen in 2022 verder worden uitgevoerd. Het beschikbare budget is voldoende.

Vervanging straatmeubilair 2021
Voor het vervangen van het straatmeubilair maken wij een inhaalslag die voortduurt in 2022. Het restantbudget van 2021 ad € 52.000 zetten wij hierbij in zijn geheel in.

Voorzieningengebouw Kriekenmarkt
Wij onderzoeken op dit moment hoe we het voorzieningengebouw aan de haven met zowel oog voor de historische omgeving als voor de duurzaamheidskansen zo goed mogelijk kunnen renoveren. Hiervoor is het restantbudget van € 79.000 in 2022 benodigd.

Werkzaamheden infrastructuur Bastion II
Het project Bastion II is afgerond en opgeleverd. Conform onze reguliere werkwijze hebben wij het investeringsbudget nog niet definitief afgesloten in verband met de eventuele laatste (herstel- of onderhouds)werkzaamheden door de aannemer aan de infrastructuur. Bij de tussenrapportage 2022 zullen wij u informeren over de voortgang van het project en het afsluiten van het investeringsbudget Infrastructuur Bastion II.

2.3.4 Met welke verbonden partijen doen we dit samen?

- GR Bureau Openbare Verlichting
- GR Regio AV
- MerwedeLingelijn Beheer B.V.

2.4 Programma 4 Economie

Taakvelden

Economische ontwikkeling

Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

Economische promotie

Lasten (100% = totale rekening)

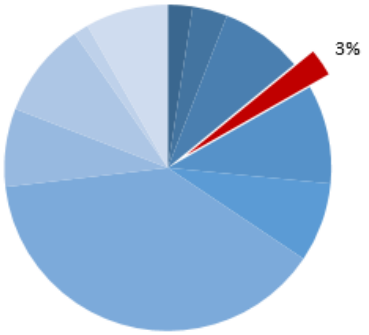

2.4.1 Wat hebben we bereikt met het programma Economie?

Doel

Gorinchem is een economisch vitale stad, aantrekkelijk voor bewoners, ondernemers en bezoekers.

Vastgesteld beleid

Beleidskader	Vastgesteld door de raad in
Gemeentelijke structuurvisie	2009
Strategie citymarketing	2017
Winkeltijdenverordening	2017

Maatschappelijke effecten

Indicator	B/F	Eenheid	Resultaat	Soort
Functiemenging *Verhouding tussen woningen en banen*	B	in % 0=alleen woningen, 100= alleen banen		PI
Vestigingen van bedrijven	B	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-74 jaar		PI
Waardering vestigingsklimaat gemeente	F	Score 1-10	Onbekend	ME
Waardering ondernemingsklimaat gemeente	F	Score 1-10	Onbekend	ME
Overnachtingen op camperplaatsen	F	Aantal per jaar	3.959	PI

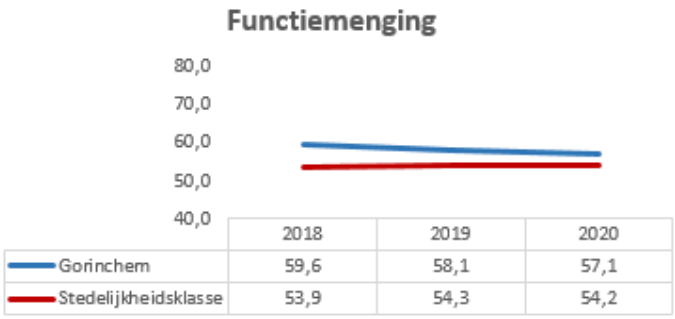

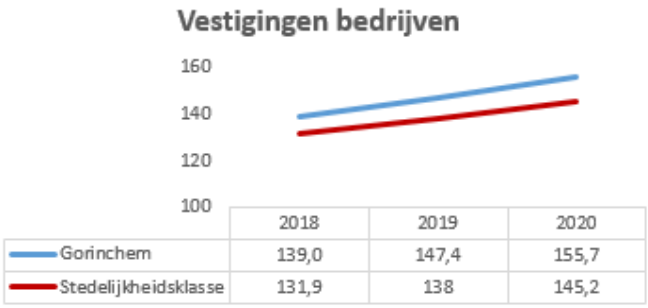

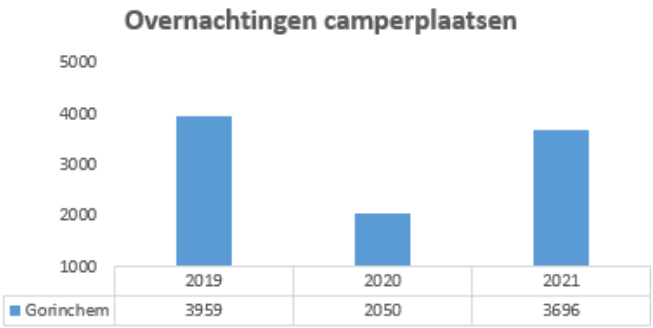
Overnachtingen camperplaatsen
5000
4000
3000
2000
1000
2019
2020
2021
Gorinchem
3959
2050
3696

2.4.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

Prioriteiten en aandachtspunten

Onderwerp	Toelichting prioriteiten
Verbetering vestigingsklimaat	Onze aandacht is in 2021 in de eerste plaats uitgegaan naar het behouden en faciliteren van de al in onze gemeente gevestigde bedrijven. Daarvoor is onder meer extra geïnvesteerd in bedrijfsbezoeken en in het intensiveren van het overleg met de ondernemersverenigingen. De coronacrisis vroeg echter ook om maatregelen, aanvullend op die welke genomen zijn/ waren door het Rijk. Denk aan het kwijtschelden van de terrashuur, het verlenen van uitstel van betaling van gemeentelijke belastingen en het uitstellen van het innen van markt- en staangelden. Daarnaast zijn in 2020 in samenspraak met (vertegenwoordigers van) ondernemers diverse initiatieven opgepakt die in 2021 doorliepen: - Koop lokaal, lokale online winkelplatform - Vergroten terrasoppervlakten - Matchen horecapersoneel naar zorgsector - Snellere communicatie over coronamaatregelen via Whatsappgroepen voor diverse doelgroepen. Door al deze Rijks- en gemeentelijke maatregelen blijkt het aantal faillissementen vooralsnog mee te vallen. Om de vinger aan de pols te houden is de in 2020 in het leven geroepen gemeentebrede adviesgroep ook in 2021 bijeengekomen. Hierin zijn naast de ondernemersverenigingen relevante stakeholders vertegenwoordigd. Samen met deze adviesgroep is de uitvoering van stimulerende maatregelen uit het Re-activatieplan Economie i.v.m. corona gemonitord. De uitvoering is in 2020 gestart en gecontinueerd in 2021 met als resultaat: - Het platform Gorkum Next - Gestart met het traject verkleining van het kernwinkelgebied - Een noodfonds voor ondernemers die ‘tussen wal en schip vallen’ opgericht - Warenhuis Gorinchem Na het stopzetten van de ondersteunende Rijksmaatregelen per 1 oktober 2021 is het noodfonds stopgezet. In 2021 is met ondernemers(verenigingen) en de gemeenteraad gesproken over een Herstel- en Investeringsagenda volgend op het re-activatieplan. De hierin vooralsnog opgenomen projecten worden op dit moment uitgewerkt in nauwe samenwerking met de initiatiefnemers.
Economische vitale binnenstad	In de binnenstad zetten we ons in voor verbetering van het vestigingsklimaat, investeren we in de fysieke ruimte en faciliteren we ondernemersinitiatief. Naast het verkleinen van het kernwinkelgebied hebben we in 2021 gewerkt aan een uitvoeringsplan Mooiste vestingstad’. Dit plan richt zich op het toevoegen van extra kwaliteit in de fysieke ruimte, het toeristisch aanbod en de informatievoorziening aan bezoekers van de stad. We werken aan een uitvoeringsplan waarmee we de kwaliteit van de openbare ruimte willen verbeteren en kansen willen benutten in samenwerking met ondernemers, Gorinchem Citymarketing en cultuurhistorische partners. Met deze quick-wins kunnen we komend toeristisch seizoen al zichtbare resultaten boeken. Dit plan sluit aan bij de citymaking. Het plan wordt in 2022 uitgevoerd. Verder bezien we samen met ondernemers hoe we als gemeente het ondernemersinitiatief voor een warenhuis binnenstad kunnen faciliteren.

Onderwerp	Toelichting aandachtspunten
Samenwerking ondernemers, overheid en onderwijs	Zie de tekst bij I_lab in programma 5 Onderwijs.
DOE-agenda	Een voorbeeld van het bevorderen van vakbekwaamheid is de SitY Academy. Op 21 september 2021 werd de SitY Academy, één van de projecten uit de DOE-agenda van onze arbeidsmarktregio officieel geopend. SitY Academy biedt korte, praktijkgerichte opleidingstrajecten. Avres, Da Vinci College, School & Bedrijf en Stichting Behouden Vaart hebben gezamenlijk SitY Academy opgezet. De eerste deelnemers hebben inmiddels een praktijkopleiding elektra met succes afgerond. Ook een resultaat van de DOE-agenda is WIJIJ, het digitale platform dat is ontstaan uit een samenwerking van belangrijke spelers binnen onze arbeidsmarktregio (Werkbedrijf AV, Avres, onderwijsinstellingen, VNO-NCW en uitzendbureaus). Het is bedoeld om verder te kijken dan alleen het CV van iemand. WIJIJ maakt namelijk gebruik van inzichten in competenties, talenten, hobby's en persoonlijke drijfveren om werkgevers en werknemers dichter bij elkaar te brengen. Ook vormen persoonlijkheidstesten een onderdeel van het programma. Door deze testen krijgen deelnemers nieuwe waardevolle inzichten over zichzelf en deze worden vervolgens gebruikt in hun profielen. Naast deze digitale middelen om een baan te vinden, kan een werkzoekende zich ook aanmelden voor de talentenpool. Hierdoor wordt iemands profiel zichtbaar voor een netwerk van werkgevers in de regio die actief op zoek zijn naar kandidaten. Ook worden er geregeld informele netwerkevenementen georganiseerd met de gedachte de formele sfeer van een traditionele banenmarkt te doorbreken. Meer dan 300 deelnemers konden met WIJIJ een baan vinden. Komend jaar wordt gewerkt aan het verzelfstandigen van WIJIJ. Er is al een coöperatie opgericht waarbij marktpartijen dit platform gaan beheren.
Economische Visie	De 'Economische Visie van en voor de gemeente Gorinchem' is in juni 2021 door de gemeenteraad vastgesteld. In deze visie wordt aangegeven hoe met de nieuwe economische realiteit wordt omgegaan. Eigen kracht/ons DNA, trends en ontwikkelingen zoals de next economy en ontwikkelingen in regio's rondom Gorinchem vormen de basis. De visie is tot stand gekomen in nauw overleg met ondernemers(verenigingen) en andere relevante stakeholders.Dit heeft geleid tot het formuleren van een gemeentelijke ambitie en daaruit voortvloeiende beleidslijnen en een uitvoeringsprogramma. Met de uitvoering van dit uitvoeringsprogramma is in 2021 een begin gemaakt.
Budgetten re-activatieplan corona	In het door de raad vastgestelde reactivatieplan economie i.v.m. corona zijn maatregelen opgenomen om onze economie te stimuleren. Aan deze projecten zijn budgetten verbonden die deels in overeenkomsten met derden zijn vastgelegd dan wel zijn toegezegd. Omdat verschillende maatregelen ook in 2022 doorlopen, stellen wij voor om deze middelen weer beschikbaar te stellen in 2022.
Digitale bereikbaarheid	In 2021 hebben we een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met E-fiber voor de uitrol van glasvezel in Gorinchem.

Reguliere taken

Onderwerp	Toelichting reguliere taken
Regionale toeristische samenwerkings-verbanden	We hebben ingezet op het verwerven en behouden van een stevige (strategische) positie in (boven) regionale samenwerkingsverbanden. **Stichting Vestingdriehoek** We maken onderdeel uit van het toeristisch samenwerkingsverband tussen de vestingsteden Gorinchem, Zaltbommel, Woudrichem, Loevestein en Fort Vuren. In dit verband zetten we ons gezamenlijk in voor het bereiken van een grotere economische spin-off en verwerven we een sterkere positie in (boven)regionale samenwerkingsverbanden, zoals de Nieuwe Hollandse Waterlinie, NLDelta en de Dutch Delta Cruise Port. In 2021 is de basis voor de online marketingstrategie op orde gebracht. Er is een nieuwe website ontwikkeld en de social media kanalen zijn opgestart. In verband met corona heeft het bestuur in 2020 besloten om de Vestingdriehoekdagen te verplaatsen naar 2022. De voorbereidingen hiervoor zijn inmiddels in gang gezet. **Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW)** We nemen deel aan het Pact van Loevestein, een initiatief van de provincie Gelderland. Hiermee zijn we aangehaakt bij de nominatie voor UNESCO-werelderfgoed van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Op 26 juli 2021 heeft het Werelderfgoedcomité besloten om de Hollandse Waterlinies de werelderfgoedstatus te verlenen. Dit is de uitbreiding van het werelderfgoed van de Stelling van Amsterdam met de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Samen vormen ze nu de Hollandse Waterlinies. Samen met andere waterliniegemeenten hebben we gezamenlijk opdracht aan Utrecht Marketing gegeven voor uitvoering van de marketing en promotie rondom de Nieuwe Hollandse Waterlinie, borgen we planologische bescherming ervan en denken we gezamenlijk na over opgaven zoals de energietransitie en het effect ervan op het waterlinielandschap. **Oude Hollandse Waterlinie (OHW)** We nemen deel aan de Erfgoedlijn Oude Hollandse Waterlinie van de provincie Zuid-Holland. Via dit platform werken we samen met partners van de Oude Hollandse Waterlinie. In 2021 hebben we subsidie ontvangen voor de Kick-Off Vestingdriehoekdagen en de voorbereidingen van de Vestingdriehoekdagen in 2022. Daarnaast wordt via dit gremium opdracht voor de promotie van de Oude Hollandse Waterlinie gegeven aan de Stichting Oude Hollandse Waterlinie. Tot slot is de samenwerking gezocht met partners rondom activiteiten met het thema Rampjaar 1672. **NLDelta Biesbosch Haringvliet** In 2021 heeft het programmabureau NLDelta laten weten dat de aanvraag voor Nationaal Park NLDelta voorlopig niet wordt ingediend. Volgens het programmabureau zijn er veel gezamenlijke ambities voor het deltagebied, maar levert de wijze waarop deze gerealiseerd kunnen worden nog te veel vragen en discussies op. Daarnaast is onduidelijkheid ontstaan over de wetgeving in relatie tot de standaard Nationale Parken Nieuwe Stijl. Wij hebben het programmabureau laten weten de ontwikkelingen met belangstelling te volgen, maar niet actief zullen participeren en investeren in de stappen die op dit moment gezet worden.
Detailhandel	Als onderdeel van een bredere visie op de toekomst van de binnenstad werken we in samenwerking met alle relevante partijen actief aan een toekomstgericht beleid voor de detailhandel. Centraal hierbij staat het op peil houden van een aantrekkelijk winkelgebied en de transformatie van leegstaand winkelvastgoed. Met stichting Binnenstadsmanagement is een proces in gang gezet om het overschot aan winkelmeters te verminderen. De trekkersrol berust bij de vastgoedeigenaren. Als gemeente stimuleren en faciliteren we dit proces. Vanwege corona

Onderwerp	Toelichting reguliere taken
	zijn de nodige maatregelen getroffen om bezoekers een veilig gebruik van winkellocaties te bieden.
Gorinchem Citymarketing (GCM)	Met stichting Gorinchem Citymarketing (GCM) is een dienstverleningsovereenkomst gesloten. GCM verzorgt de citymarketing van Gorinchem en laat in haar opdracht VVV-diensten uitvoeren. Mede dankzij de inspanning van GCM is Gorinchem door de ANWB uitgeroepen tot allermooiste vestingstad van Nederland. Het aantal bezoekers aan het VVV kantoor en de website van Mooi Gorinchem waren in 2021 weer op het niveau van voor de coronacrisis. Door de coronamaatregelen is besloten de wintercampagne niet door te laten gaan. Er is wel een herfstcampagne met het thema “wandelen en vesting” uitgevoerd en een campagne rondom de Gorcumse Bliekenbon. De verkoop van de Bliekenbon bedroeg in 2021 € 115.000. Dit is een groei van € 34.000 ten opzichte van de verkoop in 2020. Op 29 juni 2021 heeft het bestuur van GCM per brief laten weten dat zij de opdracht voor Citymarketing teruggeeft aan de gemeente. Naar aanleiding van deze brief hebben zowel bestuurlijk als ambtelijk diverse gesprekken met het stichtingsbestuur plaatsgevonden ter voorbereiding op een doorontwikkeling van de organisatie in 2022.
Regionaal Maatschappelijke Agenda	Ook in 2021 werkten we in de Regionaal Maatschappelijke Agenda (RMA) mee aan de opgaven: Maritieme (maak)industrie, Vrijetijdseconomie en Bedrijventerreinen. Mede omdat het merendeel van de projecten uit deze opgaven gerealiseerd is in 2020, bleek er draagvlak onder de deelnemende partijen om de opgaven 7 : Maritieme (maak)industrie en 10: Bedrijventerreinen samen te voegen tot een nieuwe opgave 6: Economie & Innovatie. Dit is in 2021 geëffectueerd. De nadruk ligt vooralsnog op het elkaar informeren over relevante economische ontwikkelingen en het delen van kennis. In 2021 heeft voor de opgave Vrijtetijdseconomie afstemming plaatsgevonden. Er wordt specifiek gekeken naar de thema’s Oude en Nieuwe Hollandse Waterlinie, het Groene Hart, fiets-, wandel- en vaarroutes, verbinding en toegankelijkheid van toeristische voorzieningen en riviercruisevaart.
Riviercruisevaart	Gorinchem ontving voor de coronacrisis op jaarbasis ruim 400 reserveringen van cruiseschepen. In 2021 is een strategie ontwikkeld om een stevigere positie binnen de riviercruisemarkt te verwerven. We heten gasten graag welkom in Gorinchem, de Vestingdriehoek en directe regio. Ter voorbereiding hierop is door de gemeente in samenwerking met Gorinchem Citymarketing en de Lingehaven marktonderzoek gedaan. Uit het onderzoek is gebleken dat we meer bekendheid voor het gebied moeten genereren. Er zijn inmiddels een aantal stappen gezet. Zo is er een nieuwe webpagina voor de riviercruisevaart ontwikkeld. Daarnaast is een kleinschalige ontvangst georganiseerd, waarbij een aantal belangrijke riviercruisemaatschappijen kennis gemaakt hebben met het toeristisch aanbod in Gorinchem en de Vestingdriehoek. Hierbij heeft een van deze partijen direct de intentie uitgesproken Gorinchem op te willen nemen in het programma.

2.4.3 Wat heeft dit gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)	Jaar-rekening 2020	Begroting primitief 2021	Begroting na wijziging 2021	Jaar-rekening 2021	Verschil
TV31 Economische ontwikkeling	331	395	876	559	318 V
TV32 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	7.686	13.221	9.813	2.830	6.983 V
TV33 Bedrijfsloket en - regelingen	20	127	95	91	4 V
TV34 Economische promotie	545	556	699	650	49 V
Lasten Economie	**8.581**	**14.299**	**11.483**	**4.129**	**7.354 V**
TV31 Economische ontwikkeling	0	0	20	18	2 N
TV32 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	9.541	13.084	9.675	3.620	6.054 N
TV33 Bedrijfsloket en - regelingen	177	183	183	179	4 N
Baten Economie	**9.719**	**13.267**	**9.878**	**3.817**	**6.061 N**
Totaal saldo van baten en lasten	1.138	-1.032	-1.606	-313	1.293 V
Stortingen reserves	0	0	65	65	0 V
Onttrekkingen reserves	50	50	50	50	0 V
Resultaat	**1.187**	**-983**	**-1.621**	**-328**	**1.293 V**

TV 31 Economische Ontwikkeling
In 2020 zijn budgetten ingericht voor het re-activatiefonds corona (€ 500.000). In 2021 is een deel van deze gelden besteed aan het stimuleren en ondersteunen van de stad.

De raad wordt voorgesteld om € 314.000 via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen in 2022 om deze middelen alsnog te besteden aan de hiervoor aangewezen doelen (verkleinen kernwinkelgebied, initiatievensfonds, kennisvoucher, platform ondernemerschap & klaar voor de start na corona).

TV 32 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
Onder dit taakveld vallen de grondexploitaties Groote Haar en Oost II. De civiele werken van Groote Haar en Oost II zijn naar volgend jaar opgeschoven door met name corona en stikstofproblematiek. Hierdoor is er minder m^2 bedrijventerrein uitgegeven dan geprognosticeerd en kon het gebied niet ingericht worden. Dit resulteert in minder lasten en baten in 2021, die per saldo elkaar opheffen.
Het netto voordeel bedraagt € 929.000. Dit bedrag bestaat uit een minder negatief resultaat van € 1.011.000 voor de grondexploitatie Groote Haar als gevolg van de lagere rekenrente en een negatieve winstneming van € 82.000 voor de grondexploitatie Oost II.

In de paragraaf Grondbeleid van deze Jaarstukken wordt het resultaat van de grondexploitaties nader toegelicht.

Het voordelig resultaat ad € 929.000 zal worden bestemd voor de reserve Infrastructuur zoals de afgelopen jaren ook is voorgesteld.

TV 34 Economische Promotie
Naast het verkleinen van het kernwinkelgebied hebben we in 2021 gewerkt aan een uitvoeringsplan Mooiste vestingstad. Met dit uitvoeringsplan willen we de kwaliteit van de openbare ruimte verbeteren en kansen in samenwerking met de ondernemers, Gorinchem Citymarketing en cultuurhistorische partners benutten. Zogenaamde quick-wins die we kunnen uitvoeren, zodat we komend toeristisch seizoen al zichtbare resultaten boeken. Daarmee geven we tevens uitvoering aan de 2 moties “toegangspoorten” en “toeristische promotie” die tijdens de begrotingsraad 2022 zijn aangenomen door de raad. Het plan gaat in 2022 in uitvoering.

Voor de uitvoering van deze extra activiteiten in het kader van de toeristische promotie, is op dit moment onvoldoende financiële ruimte in de begroting 2022. Om deze activiteiten toch in samenwerking met Gorinchem Citymarketing tot

uitvoering te brengen wordt de raad voorgesteld om € 38.000 (restant van budget toeristisch beleid 2021) via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen in 2022.

Investeringen (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2020	Realisatie 2021	Totaal realisatie	Verschil		Gereed
Lasten							
Citymaking 2019 en 2020	200	-	-	-	200	V	nee
Stadspromotie	310	33	1	34	276	V	nee
Totaal Lasten	**510**	**33**	**1**	**34**	**476**	**V**	
Totaal investeringen	**510**	**33**	**1**	**34**	**476**	**V**	

Citymaking 2019 en 2020/Stadspromotie
Deze investeringen worden in 2022 omgezet naar nieuwe investeringen voor de Mooiste Vestingstad die naar verwachting in 2022 worden besteed.

In onderstaande tabel staan de subsidies vermeld, die binnen dit programma zijn verstrekt.

Subsidies (bedragen x € 1.000)	
Stichting BIZ Hartje Gorinchem	148
Stichting Hendrick Hamel Foundation	35
Stichting Slot Loevestein	10
Vestingdriehoek	10
Hollandse Waterlinie	2
diverse bedrijven, subsidie corona	34

2.4.4 Met welke verbonden partijen doen we dit samen?

- GR Regio AV
- C.V. Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Schelluinen (ROM-S), Beheer B.V. ROM-S
- Stichting Binnenstadsmanagement Gorinchem

2.5 Programma 5 Onderwijs

Taakvelden

Openbaar basisonderwijs

Onderwijshuisvesting

Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Lasten (100% = totale rekening)

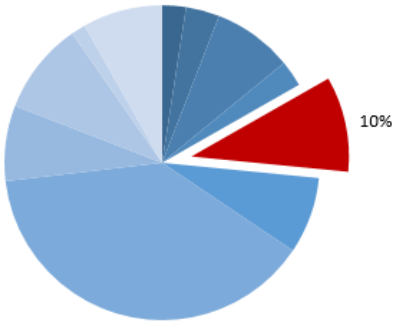

2.5.1 Wat hebben we bereikt met het programma Onderwijs?

Doel

Gorinchem is een economisch vitale stad, aantrekkelijk voor bewoners, ondernemers en bezoekers.

Vastgesteld beleid

Beleidskader	Vastgesteld door de raad in
Beleidsnota Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)	2012
Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs	2011
- IHP Voorgezet onderwijs	2014
- IHP Speciaal onderwijs	2015
- IHP Gorinchem-Oost	2017
Beleidsnota Brede Scholen	2019

Maatschappelijke effecten

Indicator	B/F	Gerealiseerd	Soort
Absoluut verzuim *Leerplichtigen die niet staan ingeschreven op een school*	B	Aantal per 1.000 leerlingen in de leeftijd van 15-18 jaar	PI
Relatief verzuim *Leerplichtigen die zijn ingeschreven op een school maar ongeoorloofd afwezig*	B	Aantal per 1.000 leerlingen in de leeftijd van 15-18 jaar	PI
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (VSV-ers)	B	% van het aantal leerlingen in de leeftijd van 12-23 jaar	PI

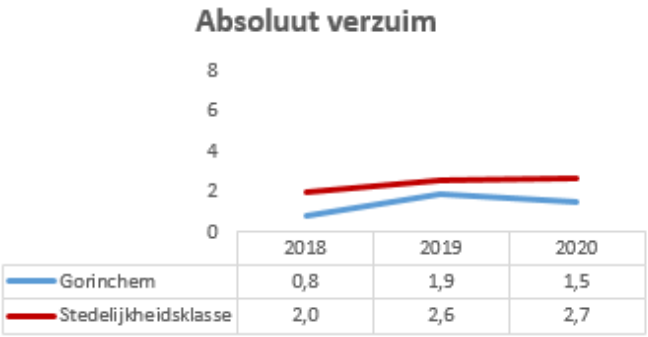

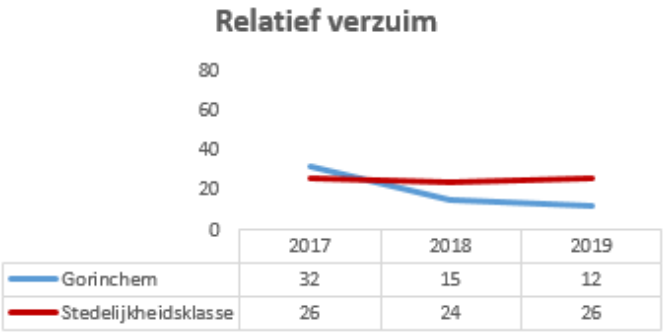

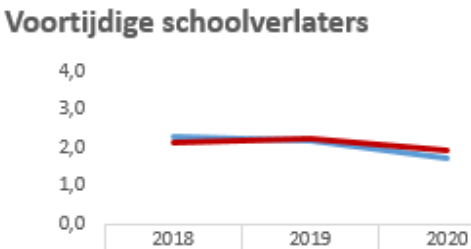

	2018	2019	2020
Gorinchem	2,3	2,2	1,7
Stedelijkheidsklasse	2,1	2,2	1,9

2.5.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

Prioriteiten en aandachtspunten

Onderwerp	Toelichting prioriteiten
Taalpact	Rijksoverheid, gemeenten en andere decentrale overheden hebben afgesproken om de komende jaren gezamenlijk op te trekken bij het verbeteren van de (taal)vaardigheid van volwassenen. Voor de aanpak van laaggeletterdheid is in 2021 een regionaal plan vastgesteld. De basis van dit plan is het Taalpact uit 2019. Met de brievenwasserette en het programma 'Huh? Wat bedoelt u?' is in 2021 een start gemaakt om laaggeletterden te bereiken en meer aansluiting te zoeken met inwoners. Daarnaast is IVIO-opleidingen in september 2021 als nieuwe aanbieder gestart voor het volwassenenonderwijs.
Gelijke kansen Gorinchem	In 2021 is het Onderwijs Achterstanden Beleid (doelgroep 0-12 jaar) omgezet naar Gelijke Kansen Beleid. De doelgroep is hiermee uitgebreid naar jeugdigen tot en met 18 jaar. Het verwachtte maatschappelijke effect is dat o.a. (taal)geletterdheid zal verbeteren voor de kinderen en jongeren. Interventies gericht op Gelijke Kansen worden in 2022 met kwantitatief en kwalitatief onderzoek 'gevolgd' op de effectiviteit . Er zijn extra interventies ingezet bij een aantal scholen in het voortgezet onderwijs gericht op sociaal welbevinden en (taal)geletterdheid. In het primair onderwijs zijn kinderen met leesachterstanden extra ondersteund. Samen met maatschappelijke partners is aan zowel kinderen als ouders ondersteuning op talentontwikkeling gegeven. Deze talentontwikkeling richt zich met name op het terugdringen van laaggeletterdheid in onze stad. 85% van alle peuters in onze stad maakt gebruik van de peuter- en kinderopvang. Het consultatiebureau indiceert kinderen die een risico lopen op een (taal) achterstand . Deze kinderen hebben de mogelijkheid om gratis gebruik te maken van de zgn. Voor Educatieve (VE) opvang, die aangeboden wordt door de erkende VE-kinderopvangorganisaties . Uit de jaarlijkse onderwijsmonitor blijkt dat we steeds meer peuters bereiken die gebruik maken van voorschoolse educatie. In schooljaar 2020-2021 waren er 177 peuters geïndiceerd voor VE-opvang, Hiervan hebben 116 peuters (66%) deze opvang bezocht. Er zijn ouders die geen gebruik maken van deze opvang vanwege principiële overwegingen. Alle kinderen in de vroegschool (4 tot 6 jaar) met een taalachterstand krijgen ondersteuning. Steeds meer scholen maken gebruik van maatschappelijke partners in de stad ter ondersteuning op het onderwijscurriculum. Op de Mariëngaarde heeft de stichting Zieke Docenten een deel van de lessen van leraren overgenomen, zodat er 'meer handen' voor de klas komen.

Onderwerp	Toelichting aandachtspunten
Integraal Huisvestingsplan (IHP)	In juni 2021 is door de gemeenteraad ingestemd met een aantal kaders voor toekomstig op te stellen Integrale Huisvestingsplannen (IHP's). Ook werd ingestemd met een versneld uitvoeringsprogramma unilocatie De Regenboog Retranchement / Beatrix de Burcht. Een IHP primaire/speciaal onderwijs is voorbereid vanuit de vastgestelde IHP-kaders. De haalbaarheid is uitgewerkt voor het beoogd versneld uitvoeringsprogramma.
Regionale beroepen- en innovatiecampus (RBIC)	De 1e fase voor een Regionale Beroepen- en Innovatiecampus (RBIC) omvat de vervangende nieuwbouw voor Gilde Vakcollege Techniek en de realisatie van het innovatiecentrum i_lab. In 2021 lag het accent van de vervangende nieuwbouw van het Gilde op de voorbereidingsfase onder andere voorbereiding verplaatsing Hippos, voorbereiding bouwrijp maken van het perceel en de start van de bestemmingsplanwijziging. Op 10 juni 2021 stemde de gemeenteraad in met de komst van i_lab, een nieuw innovatie- en afstudeercentrum. Eind oktober 2021 zetten bestuurders van het onderwijs, ondernemers en de gemeente hun handtekening waarmee coöperatie i_lab officieel van start ging. Alle

Onderwerp	Toelichting aandachtspunten
	onderwijsinstellingen van Gorinchem en de regio hebben zich verenigd en doen mee binnen coöperatie i_lab. Sinds oktober 2021 heeft i_lab een eigen tijdelijke ruimte in het Da Vinci College in Gorinchem. Hier starten de eerste projecten 'Zorg voor Later' en 'Huis van Nu' in samenwerking met het bedrijfsleven voor mbo- en vo-leerlingen. De komende jaren zal i_lab op een locatie bij de Regionale Beroepen- en Innovatiecampus steeds meer vorm krijgen. i_lab wordt daarmee het platform om de verbinding 'aan te zetten'. De verbinding tussen leren, werken en innoveren, maar ook het samenbrengen van actieve ontmoeting en samenwerking tussen overheid, onderwijs en bedrijfsleven. Om het scholengebied rondom de Hoefslag te transformeren naar een echte beroepen- en innovatiecampus is een eerste verkennend omgevingsvisie-onderzoek gestart. De campusontwikkeling is onderdeel van de gehele gebiedsontwikkeling Gorinchem Noord. Het i_lab en de nieuwbouw van het Gilde Vakcollege vormen samen de eerste stap naar de campus waar leren, werken en innoveren samenkomen.

Reguliere taken

Onderwerp	Toelichting reguliere taken
Leerplicht	We zien erop toe dat voortijdig schoolverlaten en thuiszitten wordt voorkomen. Deze uitvoering ligt bij het Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten (BLVS). De aanpak tegen jeugdwerkloosheid van MatchMakers is succesvol en geeft jongeren tussen de 18 en 27 jaar meer toekomstperspectief richting een baan, leerplek, werkplek of stage. Daarnaast informeert het bureau scholen via nieuwsbrieven actief over actuele onderwerpen als leerplicht en corona.
Onderwijshuisvesting	De nieuwbouw van de brede school Dalemplein is opgeleverd. De uitbreiding en verduurzamingsslag van de Jenaplanschool en bij de Graaf Reinaldschool is gerealiseerd. De voorbereidingen voor de vervangende nieuwbouw van het Gilde vindt plaats. Binnen het nog op te stellen Integraal Huisvestingsplan Onderwijs is duurzaamheid, frisse scholen B en meer inclusief onderwijs als uitgangspunt vastgesteld. Duurzaamheid en binnenklimaat vragen om forse investeringen. Rijksmiddelen zijn tot op heden ontoereikend . Er wordt een actieve lobby richting VNG en Tweede kamer gevoerd om, samen met vergelijkbare gemeenten zoals Goes en Culemborg, de problematiek van beperkte middelen voor gemeente met een belangrijke regiofunctie voor VO-onderwijs, onder aandacht te brengen.
Speciaal onderwijs	De inzet op het 'thuisnabij onderwijs' werd voortgezet . Er zijn gesprekken gevoerd met de scholen voor Speciaal Onderwijs en de Samenwerkingsverbanden. Er zijn plannen om thuisnabij onderwijs verder vorm te geven. De uitwerking van deze plannen wordt betrokken bij het nog op te stellen IHP.
Leerlingenvervoer	De verordening Leerlingenvervoer moet worden geactualiseerd met het oog op Passend Onderwijs. In samenspraak met buurgemeenten zijn in 2021 de eerste stappen gezet om te komen tot een gewijzigde verordening. Er ligt inmiddels een concept verordening die na consultatie medio 2022 wordt voorgelegd aan de gemeenteraad.
Onderwijs aan nieuwkomers 12-18 jaar	De Internationale SchakelKlas (ISK) is een brug tussen de school in het land van herkomst en de Nederlandse school. ISK de Toekomst voorzag ook dit jaar in een grote behoefte en deed dit succesvol. Het leerlingenaantal is in 2021 sterk gegroeid en de stijging lijkt structureel te zijn. Dit heeft direct gevolgen voor de onderwijshuisvesting. ISK is ondergebracht in het schoolgebouw van Omnia en twee groepen ISK zijn gehuisvest bij Da Vinci College. Gaat ISK nog verder groeien, dan moet gezocht worden naar een meer structurele uitbreiding van de huisvestingsmogelijkheden.

Onderwerp	Toelichting reguliere taken
	Daarnaast is door de komst van 300 vluchtelingen in het voormalige belastingkantoor aan ISK gevraagd om voor 45 tot 50 kinderen van 12-18 jaar onderwijs te verzorgen voor de tijd dat zij in Gorinchem verblijven. Deze groep krijgt in een tijdelijke huisvesting onderwijs.
Volwasseneneducatie	In het kader van de Wet educatie en beroepsonderwijs (Web) is de gemeente Gorinchem door het Rijk aangewezen als centrumgemeente voor het verzorgen van volwasseneneducatie in de arbeidsmarktregio Gorinchem. Er is veel belangstelling het volgen van volwassenenonderwijs bij IVIO. Daardoor is er een wachtlijst voor dit onderwijsaanbod van ongeveer 80 personen (voor de 3 gemeenten in de arbeidsmarktregio). De Bibliotheek Aanzet verzorgt in afstemming met IVIO een voortraject voor het volwassenenonderwijs aanbod voor deze groep.
Brede scholen	De brede school stimuleert ontmoeting en verbinding op een positieve manier. Eind 2021 is de brede school Dalemplein opgeleverd. De school is gerealiseerd binnen de in de begroting voor dit doel opgenomen middelen. Deze nieuwe school scoort daarbij hoog op duurzaamheid (ENG) en toegankelijkheid (GPR-score ruim boven 8). Steeds meer inwoners weten de weg naar de welzijnsruimte in de brede school Gildenplein te vinden. Gebruikers hebben structureel overleg, wat de samenwerking ten goede komt.

2.5.3 Wat heeft dit gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)	Jaar-rekening 2020	Begroting primitief 2021	Begroting na wijziging 2021	Jaar-rekening 2021	Verschil
TV41 Openbaar basisonderwijs	203	216	216	232	16 N
TV42 Onderwijshuisvesting	2.693	2.872	3.355	3.020	336 V
TV43 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	6.846	5.029	7.050	7.174	124 N
Lasten Onderwijs	**9.742**	**8.116**	**10.621**	**10.425**	**196 V**
TV42 Onderwijshuisvesting	179	228	173	247	74 V
TV43 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	3.196	2.074	2.600	3.285	684 V
Baten Onderwijs	**3.376**	**2.302**	**2.773**	**3.532**	**758 V**
Totaal saldo van baten en lasten	-6.366	-5.815	-7.847	-6.893	954 V
Stortingen reserves	0	0	4.832	4.832	0 V
Onttrekkingen reserves	0	226	3.843	3.302	541 N
Resultaat	**-6.366**	**-5.589**	**-8.836**	**-8.423**	**413 V**

TV42 Onderwijshuisvesting
Voor het IHP Gorinchem Oost is € 140.000 beschikbaar gesteld voor de sloop van de verlaten locatie aan de Laagdalemseweg en de verhuizing naar en de openingsactiviteiten voor de brede school Dalemplein. Omdat een groot deel van deze kosten pas in 2022 plaatsvindt, stellen wij voor om het restantbudgetvan € 98.000 te bestemmen via het jaarrekeningresultaat 2021 en in 2022 beschikbaar te stellen.

Voor de exploitatiekosten I_lab zoals projectleiding, programmaontwikkeling, hotspots, etc. is in 2021 € 553.000 geraamd. Hiervan is 313.000 besteed. Daarnaast hebben de diverse derden-partijen, met name schoolbesturen, een bijdrage van per saldo € 75.000 geleverd in de onderzoekskosten naar haalbaarheid en ontwikkeling van het I_lab. De werkelijke netto exploitatiekosten bedragen hierdoor € 238.000, welke worden verrekend met de dekkingsreserve I_lab (raadsbesluit Z/21/705322/D-744632 Uitwerking Innovatie- en afstudeercentrum). Op taakveld 42 resteert voor het exploitatiebudget I_lab per saldo € 315.000 in 2021, terwijl op taakveld R104 Reserves programma Onderwijs € 315.000 minder wordt onttrokken aan de dekkingsreserve I_lab. Per saldo geeft dit dus geen resultaat.

TV43 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken
Voor de sloop- en verhuiskosten van de panden aan de Lange Slagenstraat is een bedrag van € 226.000 geraamd in 2021. Dit wordt gedekt door een onttrekking aan de reserve sloopkosten Lange Slagenstraat. Zowel de uitgaven als de onttrekking vinden niet in 2021 plaats en deze schuiven wij door naar 2022. Per saldo geeft dit dus geen resultaat.

Het schoolplein bij de brede school Schuttersplein is zo ernstig aan het verzakken dat het de veiligheid van de gebruikers in gevaar brengt. Daarom hebben wij deze calamiteit direct aangepakt en de ergste problematiek opgelost. Dit heeft geleid tot extra lasten in 2021 van € 26.000.

In de begroting 2021 zijn de verzekeringspremies en de budgetten voor belastingen voor de gemeentelijke panden en de schoolgebouwen fors verhoogd (ca 25-30%). De werkelijke kosten voor belastingen en verzekeringen 2021 blijken – na aanbesteding – minder hard gestegen, waardoor er € 28.000 minder is uitgegeven.

Door de recente renovaties van de verschillende gemeentelijke gymnastieklokalen is zowel de fysieke omgeving als de gymnastiekinventaris op orde gebracht. Hierdoor hebben we van het vervangingsbudget voor gymmaterialen een bedrag van € 21.000 incidenteel niet gebruikt.

Om de opgelopen achterstanden als gevolg van de coronapandemie in te lopen, hebben scholen en gemeenten middelen ontvangen van het Rijk. Aangezien we deze middelen pas in december 2021 hebben ontvangen konden zowel de lasten als de baten € 264.000 niet meer geraamd worden en niet meer in 2021 uitgegeven worden. Via de balans worden deze middelen beschikbaar gesteld in 2022 en zullen we deze in overleg met het onderwijs en samenwerkingsverband besteden. Dit geeft per saldo geen resultaat.

De gemeente ontvangt extra budget voor de aanpak van laaggeletterdheid (onderdeel Wet educatie en beroepsonderwijs). Het budget is specifiek bedoeld ter ondersteuning regierol gemeenten en voor het bereiken van laaggeletterden door deze van een passend aanbod te voorzien. Mede door de COVID maatregelen kon dit budget niet volledig worden ingezet om laaggeletterden te bereiken omdat er geen onderwijs worden aangeboden. Van het budget voor laaggeletterdheid resteert een bedrag van € 62.000. Wij stellen voor om € 62.000 via bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen in 2022 om als het mogelijk is weer onderwijs te gaan geven.

Door corona zijn er minder subsidies aangevraagd voor kinder- en peuteropvang, omdat er verschillende lockdowns waren waarbij de kinder- en peuteropvang gesloten waren. In 2020 konden ouders met kinderopvangtoeslag ook een aanvraag indienen voor subsidie maar dit was niet meer mogelijk vanaf 2021. Mede hierdoor is er € 100.000 minder uitgegeven.

We ontvangen jaarlijks rijksmiddelen voor Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB) voor een 4-jaarlijkse periode (in dit geval de periode 2018-2022). Het verschil tussen de uitgaven in enig jaar en de ontvangen rijksmiddelen per jaar wordt opgevangen binnen het OAB-saldo over de 4-jarige periode. Er is in 2021 € 176.000 meer uitgegeven voor OAB hetgeen kan worden gedekt uit de ontvangen rijksmiddelen. Per saldo geeft dit dus geen resultaat.

Voor arbeidstoeleiding PrO-vso is er totaal € 112.000 ontvangen van het ministerie SZW. Dit bedrag is zowel voor de lasten als de baten niet geraamd, het bedrag wordt in 2022 doorbetaald aan Merwede College praktijkschool en Noordhoek praktijkschool.

Leerlingenvervoer is een zogenaamde openeinderegeling en uitgaven kunnen fluctueren. In 2021 is er € 25.000 meer uitgegeven dan geraamd.

Reserves
Doordat de sloop van het onderwijscomplex aan de Lange slagenstraat niet in 2021 heeft plaatsgevonden en er dus geen kosten zijn gemaakt, hebben we ook geen middelen aan de hiervoor gevormde bestemmingsreserve hoeven onttrekken. Deze lagere baat van € 226.000 valt weg tegen de lagere lasten op taakveld 43 Onderwijsbeleid en

leerlingzaken Omdat we in plaats van de geraamde onttrekking van € 553.000 per saldo maar € 238.000 hoeven te onttrekken aan de dekkingsreserve I_lab (zie toelichting taakveld 42) ontstaat een lagere baat van € 315.000, welke wordt gecompenseerd door lagere lasten van € 315.000 op taakveld 42. Beide afwijkingen geven per saldo geen resultaat.

Investeringen (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2020	Realisatie 2021	Totaal realisatie	Verschil		Gereed
Lasten							
Brede school Hoog Dalem	10.309	2.034	7.584	9.618	691	V	nee
Herhuisvesting locatie De Burcht	1.146	-	-	-	1.146	V	nee
Ihp 2017 duurzaamheid Graaf Reinald	190	62	128	190	-		ja
Ihp 2017 duurzaamheid Jenaplan	180	-	180	180	-		ja
Ihp 2017 optimalisatie Jenaplan	235	98	137	235	-		ja
Ihp 2017 uitbreiding Retranchement	1.275	-	-	-	1.275	V	nee
IHP 2020 binnenklimaat	500	-	806	806	306	N	nee
Ihp GO 2017 uitbreiding Jenaplan	291	8	278	286	5	V	ja
Inrichting Hoefslag 6 tbv I_ab	125	-	-	-	125	V	nee
Openbare ruimte tbv I_llab	64	-	-	-	64	V	nee
Uitbreiding Fortis lyceum en sporthal OKK in Technasium	1.490	200	-	200	1.290	V	nee
Verbouwing Hoefslag 6 tbv I_lab	419	-	10	10	409	V	nee
Vervangende nieuwbouw Gilde CVO-AV	10.000	-	725	725	9.275	V	nee
Voorber innovatie-afstudeercentrum I_lab	47	47	-1	46	1	V	ja
Yulius aanpas Merwedekanaal 8a Ihp 2014	150	-	-	-	150	V	nee
Yulius renovatie Dr Hiemstralaan 24-24a	1.000	-	-	-	1.000	V	nee
Totaal Lasten	**27.421**	**2.449**	**9.847**	**12.296**	**15.125**	**V**	
Baten							
IHP 2020 binnenklimaat	-	-	619	619	619	V	nee
Brede school Hoog Dalem	-	-	382	382	382	V	nee
Verbouwing Hoefslag 6 tbv I_lab	253	-	10	10	243	N	nee
Voorbereiding innovatie-afstudeercentrum I_lab	-	-	3	3	3	V	ja
Totaal Baten	**253**	**-**	**1.014**	**1.014**	**761**	**V**	
Totaal investeringen	**27.168**	**2.449**	**8.833**	**11.282**	**15.886**	**V**	

Brede school Hoog Dalem

De brede school Hoog Dalem is in januari 2022 opgeleverd en in gebruik genomen door de scholen, de kinderopvang en overige gebruikers. Op dit moment worden de laatste afrondende werkzaamheden verricht aan de school, de gymzaal (waaronder de inrichting), het wijkcentrum en het buitensportveld. Bij de tussenrapportage 2022 zullen wij de gemeenteraad informeren over de definitieve financiële afsluiting van de investeringsbudgetten.

In het kader van de Regeling specifieke uitkering Sport hebben wij in 2021 een bedrag van € 382.000 voor de door ons betaalde btw over de investeringen in de sportvoorzieningen in de brede school Hoog Dalem ontvangen. Deze bijdrage was niet geraamd en zal eenmalig in mindering worden gebracht op het investeringsbudget voor de gymzaal, waarna het saldo zal worden geactiveerd en hierover zal worden afgeschreven.

Herhuisvesting locatie De Burcht/Ihp 2017 uitbreiding Retranchement/Yulius renovatie Dr. Hiemstralaan24/24a

Van het investeringsbudget van € 1 miljoen voor de renovatie van de locatie Hiemstralaan 24/24a wordt € 750.000 ingezet voor de nieuwbouwplannen voor de onderwijshuisvesting voor basisscholen Beatrix/De Burcht en de Regenboog op de locatie Retranchement 3. Ook de investeringsbudgetten voor de uitbreiding Retranchement ad.

€ 1.275.000 en de nieuwbouw De Burcht ad. € 1.146.000 maken deel uit van de nieuwbouwplannen op de locatie Retranchement 3. De oorspronkelijk beoogde locatie voor De Burcht/De Regenboog wordt als gevolg van veranderingen in leerlingaantallen opnieuw overwogen. Als hierover meer bekend is, komen wij hierover bij de raad terug. Wij verwachten de nieuwbouw voor De Burcht/De Regenboog in 2023 te realiseren. De investeringsbudgetten blijven benodigd en schuiven daarom door.

IHP 2017 binnenklimaat
Voor het optimaliseren van het binnenklimaat in de schoolgebouwen voor het primair onderwijs is een investeringsbudget van € 500.000 beschikbaar gesteld. In 2021 hebben wij een financiële bijdrage van € 185.000 geleverd aan de diverse schoolbesturen, die optreden als bouwheer. Wij verwachten dat de schoolbesturen in 2022 doorgaan met het optimaliseren van het binnenklimaat en nogmaals een beroep zullen doen op de gemeentelijke middelen (restant € 315.000). Daarnaast hebben wij voor een aantal scholen een specifieke uitkering ontvangen van totaal € 619.000 voor ventilatie in scholen. Deze is gericht op het op orde krijgen van het binnenklimaat in schoolgebouwen in het primair en voortgezet onderwijs in verband met de uitbraak van Covid-19. Verder wordt hiermee de bouw- en installatiebranche gestimuleerd. Deze uitkering is 1 op 1 doorgezet naar de schoolbesturen om hiermee de betreffende maatregelen te bekostigen. De baat en de last van € 619.000 zijn niet geraamd.

Verbouwing Hoefslag 6 tbv I_lab/Inrichting Hoefslag 6 tbv I_ab/Openbare ruimte tbv I_llab
Voor de realisatie van het I_lab heeft de gemeenteraad een bedrag van € 6,65 mln. beschikbaar gesteld, voor €1,9 mln. gedekt uit de Regiodeal. In 2021 is een coöperatie met leden uit het onderwijsveld, het bedrijfsleven en de gemeente opgericht, die verantwoordelijk is voor de huisvesting, de bedrijfsvoering en de exploitatie van het I_lab. Ook zijn de voorbereidingen getroffen die noodzakelijk zijn voor de definitieve huisvesting, de inrichting en de financiering van het I_lab. De investeringsbudgetten uit 2021 schuiven door naar 2022. Omdat de werkzaamheden voor het I_lab grotendeels vanaf 2022 plaatsvinden is ook de bijdrage uit de Regiodeal in 2021 € 243.000 lager dan geraamd. Deze zullen wij op basis van de gemaakte kosten in 2022 (en mogelijk gedeeltelijk in 2023) alsnog ontvangen.

Uitbreiding Fortes lyceum en sporthal OKK in Technasium
De uitbreiding van Fortes met het Technasium (aanpassing van de inpandige gymzaal tot Technasium) is gerealiseerd. De bouw van een sporthal voor Fortes en OKK is in het voorjaar van 2021 gestart en inmiddels opgeleverd en in gebruik genomen. Na de definitieve verantwoording door OVO in 2022 zullen wij het restant van de gemeentelijke bijdrage overmaken en het investeringsbudget bij de tussenrapportage 2022 afsluiten.

Vervangende nieuwbouw 't Gilde CVO-AV
In de vergadering van 18 juni 2020 heeft de raad ingestemd met de vervangende nieuwbouw van 't Gilde Vakcollege Techniek (het Gilde), als onderdeel van de 1e fase van het Integraal Huisvestingsplan Voortgezet Onderwijs (IHP VO). Tezamen met de tussentijdse verhoging van € 1 mln. als gevolg van de actualisatie van de ruimtebehoefte voor 't Gilde en een verhoging van € 2 mln. door de blijvend stijgende materiaalprijzen (oorspronkelijk prijspeil 2020) en de aanvullende wens om te komen tot een duurzaam gebouw op basis van ENG (energieneutraal gebouw) is de gemeentelijke bijdrage voor de nieuwbouw 't Gilde in de begroting 2022 komt de gemeentelijke bijdrage op € 17,5 mln. Door de eigen bijdrage van het schoolbestuur CVO-AV van € 2 mln. en de subsidie Sterk in Techniek van € 2 mln. is er per saldo een investeringsbudget van € 21,5 mln. beschikbaar voor de nieuwbouw 't Gilde. Inmiddels zijn we bezig met de voorbereidingen en loopt op dit moment de bestemmingsplanprocedure. Nadat alle formaliteiten zijn afgerond, zullen we de daadwerkelijke nieuwbouw zo spoedig mogelijk starten.

Yulius aanpassingen Merwedekanaal 8a IHP 2014
De toekomstige huisvesting van Yulius Lingewaal College en de hiervoor beschikbare middelen worden meegenomen in het nog op te stellen Integrale Huisvestingsplan. In afwachting hiervan worden de voorgenomen aanpassingen voorlopig niet uitgevoerd en het investeringsbudget van € 150.000 doorgeschoven naar 2022.

Yulius renovatie Dr. Hiemstralaan24/24a
Van het oorspronkelijke investeringsbudget van € 1 mln. voor de renovatie van het schoolgebouw aan de Hiemstralaan

24/24a zetten we € 750.000 in voor de nieuwbouw voor De Burcht/De Regenboog (zie hierboven). Het restant van € 250.000 wordt in 2022 gebruikt voor de aanpassingen van het gebouw Dr. Hiemstralaan voor het tijdelijk gebruik door de Beatrix/De Burcht, waardoor het gebouw aan de Hoefslag aangepast kan worden voor het I_lab. Het investeringsbudget van € 250.000 schuift hiervoor door naar 2022.

In onderstaande tabel staan de subsidies vermeld, die binnen dit programma zijn verstrekt.

Subsidies (bedragen x € 1.000)	
Da Vinci College (volwasseneneducatie)	140
Stichting Kindercentra Gorinchem	375
Stichting Bibliotheek AanZet	27
Stichting Regiobibliotheek Lek en Ijssel	18
Stichting Jeugdhaven Gorcum	37
Stichting Prago	15
Stichting OVO, project pientere peuters	10

2.5.4 Met welke verbonden partijen doen we dit samen?

- GR DG&J
- GR AVRES
- Coöperatie i_lab

2.6 Programma 6 Sport, Cultuur en Recreatie

Taakvelden

Sportbeleid en activering

Sportaccommodaties

Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Musea

Cultureel erfgoed

Media

Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Lasten (100% = totale rekening)

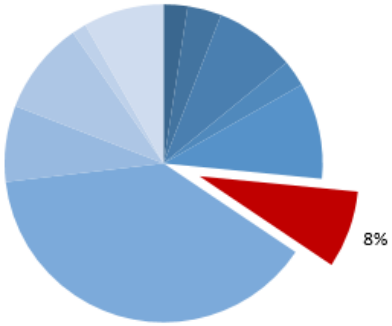

2.6.1 Wat hebben we bereikt met het programma Sport, Cultuur en Recreatie?

Doel

Gorinchem is een aantrekkelijke stad waarin veel te doen en te beleven is op het gebied van sport, cultuur en recreatie.

Vastgesteld beleid

Beleidskader	Vastgesteld door de raad in
Archeologiebeleid	2010
Vestingplan	2017
De Kracht van Sport 2017-2021	2016
Speelruimteplan Een leven lang plezier 2018-2027	2017
Emancipatie- en diversiteitsbeleid 2018-2023	2018
Cultuurvisie Ambities Cultuur 2019-2023	2019
Tarievennota binnen- en buitensport	2019
Subsidieverordening	2020
Beleidsregel aanleg buitensportvelden	2020

Maatschappelijke effecten

Indicator	B/F	Gerealiseerd	Soort
Sporters *In georganiseerd en niet georganiseerd verband*	F	% vanuit Gorcumse burgerpeiling	PI
Actieve deelname verenigingsleven afgelopen 12 maanden	F	% vanuit Gorcumse burgerpeiling	PI

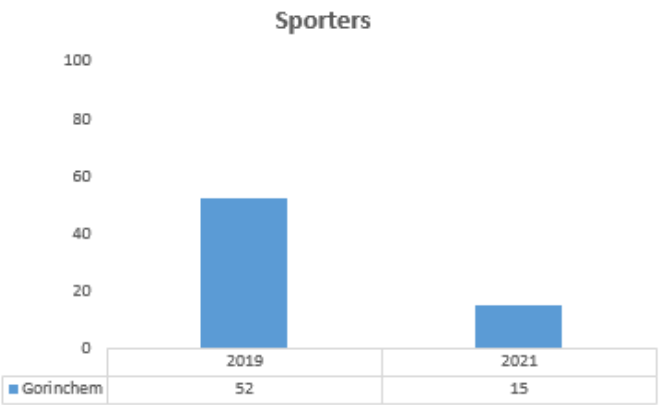
Sporters
100
80
60
40
20
0
2019
2021
Gorinchem
52
15

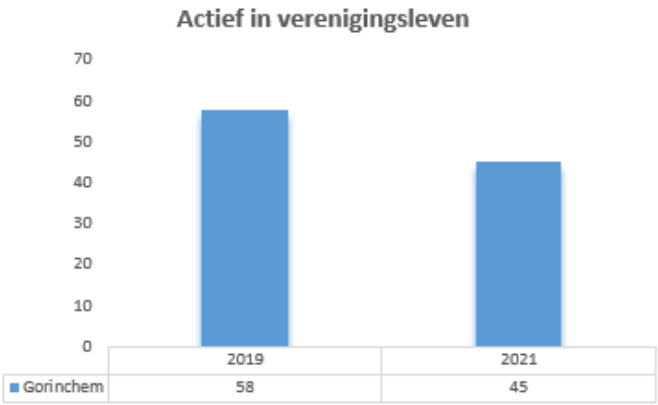
Actief in verenigingsleven
70
60
50
40
30
20
10
0
2019
2021
Gorinchem
58
45

2.6.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

Prioriteiten en aandachtspunten

Onderwerp	Toelichting prioriteiten
Capaciteit en tarieven binnensport	Door de realisatie van sportzaal Dalemplein en de sporthal Fortes/OKK is de binnensportcapaciteit vergroot en geprofessionaliseerd. In de piekmaanden (november t/m maart) is er hierdoor voldoende ruimte voor de sport- en beweegaanbieders.
Jeugdsportsubsidie	De verenigingen werken themagericht met jeugdsportsubsidie. Dit gaat in nauwe samenwerking met de buurtsportcoaches van Gorinchem Beweegt. Zodoende worden de middelen ingezet voor specifieke thema's waar de algemene gezondheid van de jeugd mee wordt bevorderd.
De Nieuwe Doelen	In 2021 zijn de eerste stappen voor de uitvraag voor een toekomstige exploitant van De Nieuwe Doelen gestart. Er is een bidbook gepubliceerd op basis waarvan geïnteresseerden hun ideeën voor de toekomstige exploitatie van het theatergebouw aan de Haarstraat 64 kenbaar konden maken. Met 9 geïnteresseerden heeft een commissie een gesprek gevoerd. Op basis van de ontvangen initiatieven en de gesprekken is geconstateerd dat een formele aanbesteding nodig is. Hiervoor zijn een aantal uitgangspunten geformuleerd. De gemeenteraad heeft op 9 december 2021 ingestemd met het organiseren van een aanbesteding en de uitgangspunten voor de werving van een exploitant voor De Nieuwe Doelen. Ook heeft de raad aangegeven open te staan voor eventuele bestemmingsplanwijzigingen, zoals mogelijke uitbreiding van het gebouw en/of van de horecavoorzieningen. Dit blijft bij een intentie, want voor een bestemmingsplanwijziging is een aparte procedure vereist. De raad heeft daarnaast een motie aangenomen om alternatieve locaties voor een groot podium ook een kans te geven mee te doen aan de aanbesteding.

Onderwerp	Toelichting aandachtspunten
Gorcumse geschiedenis en erfgoed	Achter de schermen van het Gorcums Museum zijn in 2021 stappen gezet om tot de herinrichting van de historische afdeling te komen. Tegelijkertijd is op inhoudelijk gebied gestart met het opzetten van een structuur om de Gorcumse geschiedenis in een heldere verhaallijn aan het publiek te kunnen presenteren. In afwachting van de herinrichtingsplannen is in samenwerking tussen het Regionaal Archief Gorinchem (RAG) en het Gorcums Museum het initiatief genomen om tot een stadsbreed gesprek te komen over programmering op het gebied van erfgoed en erfgoededucatie. Er zijn gesprekken gevoerd met Gorinchem Inspireert en diverse erfgoedaanbieders uit de stad. Door corona heeft de geplande inspiratieavond over erfgoed en erfgoededucatie helaas geen doorgang kunnen vinden. Het Gorcums Museum is als gevolg van de coronamaatregelen zowel de eerste helft van 2021 als december 2021 grotendeels gesloten geweest. Daardoor zijn de exposities minder toegankelijk geweest voor het publieken hebben er weinig activiteiten plaatsgevonden. Positief is wel dat in de periode dat het museum wel haar deuren mocht openen, diverse activiteiten voor het onderwijs plaatsvonden waaronder de Gorcum Art en Design Week.
Cultuureducatie- en participatie	Een van de speerpunten van de cultuurvisie is cultuureducatie en -participatie. We hebben in 2021 gewerkt aan het realiseren van een duurzaam netwerk. Dat netwerk brengt het culturele-, economische- en sociale domein samen en informeert en inspireert cultuurmakers, maatschappelijke instellingen, inwoners en bezoekers van Gorinchem inspireren en informeren. Via Gorinchem Inspireert zijn in het najaar 2021 drie 'coronaproof' inspiratiebijeenkomsten georganiseerd: de digitale aftrap van Gorinchem Inspireert ,een fysieke brainstorm over het thema Kleurrijk en een fysieke bijeenkomst over de

Onderwerp	Toelichting aandachtspunten
	Vestingdriehoekdagen 2022. Voorbeelden van projecten die hieruit zijn voortgekomen: de documentaire LHBTI+ die het beeld van 4 lokale jongeren laat zien om een grotere bewustwording te creëren rondom dit onderwerp en Kleurrijke Stad waarbij kunst en cultuuruitingen in de openbare ruimte gestimuleerd wordt). Daarnaast zijn in 2021 alle lokale gesubsidieerde instellingen en verenigingen gesteund met subsidie voor geleden coronaschade en is De Nieuwe Doelen tijdelijk opengesteld.
Bevordering deelname sport	In 2021 is er door middel van diverse projecten ingezet op de bevordering van sportdeelname van jong en oud. Voorbeelden hiervan zijn Sjors Sportief, Gorcum Sportmaand in september 2021, SeniorenFit, beweegroutes en sportpunten in diverse wijken en vakantie-activiteiten voor de jeugd. Door actief en gezamenlijk met het verenigingsleven en het onderwijs in te zetten op onder andere het sportplatform Sjors Sportief, kan iedereen gemakkelijk zien wat Gorinchem te bieden heeft op gebied van sport en bewegen.
Speelruimteplan	In 2021 is de evaluatie uitgevoerd van het speelruimteplan. Vanuit de evaluatie kwam naar voren dat er meer aandacht moet zijn voor innovatie en inclusiviteit, communicatie met de stad, (digitale) vindbaarheid van de speelplekken en onderhoud van speeltoestellen. De komende jaren zijn dit dan ook de aandachtspunten. Naast de evaluatie is het speelruimteplan ook Europees aanbesteed. De aanbesteding is succesvol afgerond en er is met drie partijen een raamovereenkomst afgesloten. Hierdoor kan het realisatieproces versneld plaatsvinden. In 2021 is het park de Tiende Penninglaan gerealiseerd en officieel geopend. Het park heeft na participatie de naam Haarwijkpark gekregen. Haarwijkpark heeft zijn eigen identiteit waar sport, bewegen, leren en ontmoeten centraal staan. Het park is tot grote tevredenheid van bewoners en kinderen in deze wijk. De buitenruimte bij het buurthuis Centraal Punt is gerenoveerd, zodat het nu ook weer een veilige- en uitdagende plek is voor jong en oud. De kleine speelplekken in de Haarwijk zijn verbonden door een veilige beweegroute door de wijk. Deze route draagt bij aan een beweegvriendelijke en uitdagende buitenruimte. In de Gildenwijk is ook een beweegroute gerealiseerd. Het intensieve participatietraject en de definitieve ontwerpen voor Wijdschild zijn afgerond. In april 2022 wordt de wijk Wijdschild op het gebied van spelen opgeleverd.
Emancipatie en diversiteit	Gorinchem is in december 2020 regenboogstad geworden. In 2021 is een regenboogpad en regenboogbankje onthuld en in gebruik genomen. Sinds 2021 ontvangt COC Rotterdam werkgroep regio Gorinchem een subsidie voor activiteiten voor acceptatie, emancipatie en veiligheid van lhbtiq+ mensen in Gorinchem. In 2021 is gestart met de voorbereidingen voor de dialoogtafels over de ‘Stad van Tolerantie’. Verder is er onderzoek gedaan naar discriminatie in Gorinchem. De resultaten zijn in het eerste kwartaal van 2022 gedeeld met de gemeenteraad.

Reguliere taken

Onderwerp	Toelichting reguliere taken
Lokaal sport- en beweegaanbod	In het jaar 2021 is veel gebeurd op het gebied van sport en bewegen. , Veel activiteiten zijn wel doorgegaan, maar op een aangepaste manier. Denk hierbij aan een beperkte groepsgrootte, sportpunten buiten i.p.v. binnen, vakantie-activiteiten, etc. Helaas zijn de grotere evenementen, zoals de Merwede Triathlon, maar ook verschillende schoolsporttoernooien niet doorgegaan. SeniorenFit is uitgerold in de Lingewijk en wordt nu aangeboden in 4 wijken. Daarnaast is er tijdens de Gorcum Sportmaand in september 2021 wederom aandacht gevraagd voor sportdeelname. Hier is door inwoners weer goed gebruik van gemaakt. Ook binnen het Sportakkoord zijn mooie stappen gezet. Er zijn in 2 wijken beweegroutes gerealiseerd, er is een vrijwilligerscampagne opgezet en er is een start gemaakt met een leefstijlcampagne.
Leefstijl	In 2021 is veel aandacht uitgegaan naar een gezonde leefstijl, onder andere door middel van GoFit (een project dat zich richt op voeding, beweging, mentale gezondheid en zingeving), wandelchallenges en een gezonde leefstijl op school. Op 6 basisscholen is een pilot FitGaaf! gestart. Dit is een project voor de groepen 4, waarbij kinderen worden beloond voor het maken van gezonde keuzes. Daarnaast zijn er stappen gezet met de MQ-scan door middel van een routekaart, het vakwerkplan en de koppeling met Athletic Skills Model (ASM). De MQ-scan is een motorische test, die tijdens de gymles wordt afgenomen, die de motorische ontwikkeling van kinderen in kaart brengt. Het ASM richt zich op 10 grondvormen van bewegen, die gezamenlijk bijdragen aan een optimale, motorische ontwikkeling. Om de motorische ontwikkeling van kinderen te verbeteren, is aanbod georganiseerd dat gebundeld staat in de MQ-routekaart. Om het ASM te kunnen toepassen, is een opleiding georganiseerd voor partners in onderwijs, sport en team Gorinchem Beweegt. 16 professionals hebben deze opleiding afgerond om het ASM verder in Gorinchem uit te rollen.
Sportverenigingen	Voor de sportverenigingen is het nog steeds lastig om op volle toeren te draaien vanwege corona. Het constant schakelen tussen verschillende regels en richtlijnen vraagt het nodige van de verenigingen en vrijwilligers. Als gemeente hebben we ondersteund waar dit mogelijk was. Het contact was zeer goed en hierdoor werd er snel geschakeld. Ook financieel zijn de verenigingen ondersteund. Per vereniging is er ook maatwerk geboden om eventuele extra ondersteuning mogelijk te maken. De impact van corona in het najaar van 2021 is ook in beeld gebracht en de door het Rijk geboden mogelijkheden van financiële ondersteuning zijn opgepakt en uitgevoerd. Er is ingezet om toch zoveel mogelijk sport aan te bieden voor alle doelgroepen binnen de geldende corona richtlijnen. Als gemeente hebben we actief meegedacht, geïnitieerd en uitgevoerd. De gezamenlijke binnensport- en buitensportoverleggen zijn digitaal doorgegaan. De ervaringen, goede ideeën en uitleg van ondersteuning konden hierdoor makkelijk en gezamenlijk worden gedeeld.
Sportaccommodaties	Ons streven is een optimaal en efficiënt gebruik van binnen- en buitensportaccommodaties. We werkten samen met alle belanghebbenden aan de realisatie van een nieuwe sportzaal in Hoog Dalem en een sporthal voor Fortes en OKK. De sportzaal Dalemplein is eind december opgeleverd. Sporthal Fortes/OKK is begin februari 2022 opgeleverd. Op het buitenterrein van Dalemplein is het thema "Natuurlijk Spelen" overal terug te zien. Het plein is samen met leerlingen, ouders en leraren die gebruik gaan maken van Dalemplein gerealiseerd en daagt jong en oud uit om er actief gebruik van te maken. Op het buitenterrein is het nieuwe handbalveld van GHV Achilles gerealiseerd. Deze nieuwe sportaccommodatie komt de spreiding van sportverenigingen in Gorinchem ten goede en biedt de vereniging nieuwe kansen om te groeien. De Europese aanbesteding voor ledverlichting bij de maatschappelijke buitensportverenigingen is afgerond. In 2022 wordt elke vereniging voorzien van ledverlichting. Bij korfbalvereniging GKV Enomics is de verlichting in 2021 al vervangen.

Onderwerp	Toelichting reguliere taken
	De energiewinst is volledig voor de verenigingen. De samenwerking met stichting Gorinchemse Sportaccommodaties (SGS) was intensief. De impact van corona en de vele verschillende coronarichtlijnen maakte het een moeilijk jaar voor SGS. Sporthal de Hoefslag is verhuurd aan de GGD voor de realisatie van een priklocatie. Hier is t/m oktober 2021 gebruik van gemaakt. We bieden als gemeente ondersteuning op financieel gebied en denken mee in de mogelijkheden van landelijke ondersteuningspakketten. Bestuurlijk zijn er meerdere overleggen en contactmomenten geweest om elkaar op de hoogte te houden en de impact te minimaliseren. Ondanks de impact en de richtlijnen zijn de accommodaties zoveel mogelijk ingezet om sport en bewegen voor iedereen mogelijk te maken.
Cultuureducatie	Binnen de geldende coronamaatregelen zijn in 2021 diverse cultuur-educatieve projecten georganiseerd. Zo is er een kleurrijke doeruimte in het Gorcums Museum gerealiseerd. Werd de 4e Gorcum Art & Design Week georganiseerd. En kwamendiverse cultuurlessen, schoolvoorstellingen zoals *Hugo de Groot, de musical* voor het primair en voortgezet onderwijs en het regionale project “Cultuureducatie met Kwaliteit” van de grond. Scholen en lokale cultuurpartners werkten daarbij samen. Cultuurcoaches ondersteunden en faciliteerden waar nodig. De Talentontwikkelingsplek is deze zomer verplaatst van de Botersteeg naar Centraal Punt aan de Grote Haarsekade. Steeds meer jongeren voelen zich er thuis en doen mee. Partijen uit het sociaal domein haken aan en zien de meerwaarde van deze plek.
Cultuurparticipatie	Het culturele initiatief de Spreekkamer verbindt en bundelt samen met de cultuurcoaches van de gemeente creativiteit en denkkracht van inwoners op het gebied van cultuur. Cultuur wordt als middel ingezet op actuele maatschappelijke thema’s die in Gorinchem leven. De projecten en activiteiten bevinden zich daardoor vaak op de scheidslijn van het culturele- en sociale domein. Bij deze activiteiten is cultuur geen doel op zich, maar een middel om gemeentelijke beleidsdoelen te realiseren. In 2021 zijn diverse culturele (burger)initiatieven gestimuleerd en ondersteund zoals de *Iktoon-maand* met een fotowedstrijd *Het perfecte plaatje* en *Kunst in de etalage* in het teken van het Hugo de Groot jaar. Andere voorbeelden van projecten van de Spreekkamer zijn: *Thuiskomen in een stad vol verhalen*. Bij dit project worden in samenwerking met Bibliotheek Aanzet nieuwkomers in Gorinchem geholpen om zich veilig te voelen).Andere voorbeelden zijn *Boekenkist Hugo de Groot*, *Hugo pubquiz*, en het ondersteunen van CentraalPunt bij de realisatie van haar ambities.
Archeologie	In 2021 hebben we het archeologiebeleid uitgevoerd, ons gemeentelijk archeologiedepot gerund en waar nodig archeologische expertise ingehuurd. Daarnaast is de archeologische verwachtings- en beleidskaart geactualiseerd.

2.6.3 Wat heeft dit gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)	Jaar-rekening 2020	Begroting primitief 2021	Begroting na wijziging 2021	Jaar-rekening 2021	Verschil
TV51 Sportbeleid en activering	1.117	1.094	1.274	1.215	59 V
TV52 Sportaccommodaties	3.193	3.501	3.191	3.369	179 N
TV53 Cultuurpres. productie en participatie	1.591	1.567	2.301	1.479	821 V
TV54 Musea	1.277	1.366	1.473	1.392	80 V
TV55 Cultureel erfgoed	830	818	984	783	200 V
TV56 Media	750	717	684	662	22 V
TV57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.073	3.196	3.247	3.144	102 V
Lasten Sport, cultuur en recreatie	**11.830**	**12.258**	**13.152**	**12.046**	**1.106 V**
TV51 Sportbeleid en activering	75	47	247	215	32 N
TV52 Sportaccommodaties	1.110	1.396	1.084	1.174	90 V
TV53 Cultuurpres. productie en participatie	110	79	94	96	2 V
TV54 Musea	156	109	104	123	19 V
TV55 Cultureel erfgoed	199	181	173	163	10 N
TV56 Media	104	118	99	102	3 V
TV57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	57	212	212	68	145 N
Baten Sport, cultuur en recreatie	**1.812**	**2.143**	**2.013**	**1.941**	**72 N**
Totaal saldo van baten en lasten	-10.018	-10.115	-11.139	-10.105	1.034 V
Stortingen reserves	180	0	288	288	0 V
Onttrekkingen reserves	255	111	111	111	0 V
Resultaat	**-9.944**	**-10.004**	**-11.316**	**-10.281**	**1.034 V**

TV51 Sportbeleid en activering

De Rijksmiddelen voor het Sportakkoord 2021 (€ 40.000) en de aanvulling hierop (€ 45.000) zijn relatief laat ontvangen en met name door corona niet volledig uitgegeven. Conform de Rijksregeling wordt het restant van deze middelen via de balans verantwoord en zo in 2022 weer beschikbaar gesteld. Per saldo geeft dit dus geen resultaat.

Als gevolg van de coronabeperkingen heeft Gorinchem Beweegt minder of op een andere manier haar activiteiten in de stad uit kunnen voeren dan gepland. Hierdoor resteert een bedrag van € 44.000 aan activiteitenbudget. Mede door corona hebben wij in 2021 minder subsidieaanvragen ontvangen van verenigingen en instellingen die sportactiviteiten voor 55+ en gehandicapten ondersteunen. Dit zorgt eenmalig voor een positief verschil van € 10.000.

De btw-restitutie als gevolg van ons beroep op de regeling Stimulering Sport is volledig geraamd op taakveld 51. De definitieve afrekening 2021 is verantwoord op de betreffende taakvelden 43 (gymnastiekzalen) en 52 (sportaccommodaties). Hierdoor ontstaat op taakveld 51 een verschil aan baten van € 44.000. In 2021 hebben we bijdragen ontvangen van scholen en verenigingen voor bijvoorbeeld automatiseringspakketten en trainingen. Deze waren niet geraamd en zorgen voor extra baten van € 12.000.

TV52 Sportaccommodaties

De trap van de binnenglijbaan in het Caribabad is als gevolg van achterstallig onderhoud afgekeurd en voldoet niet meer aan het bouwbesluit. Omdat deze trap abusievelijk niet in ons meerjarenonderhoudsplan is opgenomen, zijn er geen middelen beschikbaar voor vervanging. Wij dienen deze trap zo spoedig mogelijk te vervangen en hebben daartoe in 2021 een bedrag van € 123.000 gestort in een vervangingsvoorziening ten laste van de algemene middelen. Deze was niet geraamd.

In het kader van de regeling Stimulering Sport heeft de gemeente Gorinchem overall € 112.000 aan betaalde btw over sportuitgaven terugontvangen van het Rijk. Hiervan heeft € 44.000 betrekking op de gemeentelijke binnen- en

buitensportaccommodaties, welk bedrag niet was geraamd. Hiervan wordt € 24.000 toegevoegd aan de onderhoudsvoorzieningen voor de buitensportaccommodaties, de sporthallen en het Caribabad, omdat de btw over de gemaakte kosten ook ten laste van de onderhoudsvoorziening zijn gebracht. De overige € 20.000 valt vrij in de jaarrekening.

Voor het gebruik van de buitensportaccommodaties door derden zoals scholen, verenigingen zonder eigen accommodatie en kinderopvang hebben wij € 20.000 ontvangen. Dit bedrag betalen we door aan de verenigingen die hun accommodatie beschikbaar stellen en via de huur mee betalen voor het dagelijks onderhoud Dit geeft per saldo geen resultaat.

Als gevolg van de coronasluiting van de binnensportaccommodaties hebben wij de Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties de huur over het eerste kwartaal 2021 kwijtgescholden. Omdat wij de SGS een exploitatiebijdrage in de huur verstrekken betekent dit zowel voor de lasten als de batenzijde een verlaging ten opzichte van de oorspronkelijke begroting van € 322.000. Daarnaast zijn de ontvangen huurbaten SGS 2021 en van de sportverenigingen € 35.000 hoger, omdat verzuimd is deze in de begroting 2021 te indexeren. Verder hebben wij in 2021 nog een coronacompensatie voor de kwijtgescholden huur van sportaccommodaties voor het vierde kwartaal 2020 ontvangen van € 12.000, welke niet was geraamd.

In de begroting 2021 zijn de verzekeringspremies en de budgetten voor belastingen voor de gemeentelijke panden en de schoolgebouwen fors verhoogd (ca 25-30%). De werkelijke kosten voor belastingen en verzekeringen 2021 blijken – na aanbesteding – minder hard gestegen dan geraamd, waardoor er € 16.000 minder is uitgegeven.

Het reguliere jaarlijkse onderhoud aan de sportaccommodaties is redelijk constant, maar blijft ook afhankelijk van incidentele werkzaamheden. In 2021 is marginaal meer onderhoud uitgevoerd dan geraamd, wat leidt tot incidenteel hogere kosten van € 15.000.

TV53 Cultuurpres. productie en participatie
Door de coronabeperkingen hebben we ook in 2021 een substantieel deel van de voorgenomen cultuuractiviteiten niet uit kunnen (laten) voeren. Voor de culturele activiteiten resteert in 2021 een budget van € 82.000 en voor de culturele subsidies € 170.000.

In 2021 hebben we van het Rijk vanuit de coronasteunpakketten budget ontvangen voor de borging van de lokale culturele infrastructuur. Hiervan resteert (inclusief de bestemming van het resultaat 2020 van € 206.000) een budget van € 370.000. Een deel hiervan is bestemd voor de coronaschade 2e helft 2021. De gesubsidieerde instellingen en verenigingen hebben hiervoor begin 2022 een aanvraag ingediend. Ook in 2022 is het nodig dat wij de lokale culturele infrastructuur voor de naweeën van de coronacrisis (gedeeltelijk) compenseren, steunen en stimuleren. Voor de exploitatiekosten voor het pand aan de Haarstraat 64 zijn geen budgetten meer geraamd in de meerjarenbegroting van de gemeente. De tijdelijke openstelling in 2021 leidt tot exploitatiekosten van € 44.000 en huurbaten van € 13.000, een overschrijding van per saldo € 31.000.

Vanuit de coronasteunpakketten hebben wij budget ontvangen om samen met jongeren en lokale partijen activiteiten te programmeren gericht op cultuur, sport en overige zinvolle vrijetijdsbesteding. Vanwege de beperkende coronamaatregelen hebben wij hier in 2021 onvoldoende invulling aan kunnen geven.
Als gevolg van de coronacrisis hebben jongeren meer dan ooit behoefte aan sociale contacten en ontmoetingen. Op het budget Perspectief Jeugd en Jongeren resteert een bedrag van € 84.000. Wij stellen voor om dit budget van € 84.000 via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen voor activiteiten gericht op talentontwikkeling van jongeren op het gebied van cultuur, sport en overige zinvolle vrijetijdsbesteding.

Voor de projectleiding voor de renovatie en ontwikkeling van De Nieuwe Doelen hadden wij via de Cultuurvisie in 2020 € 160.000 beschikbaar. Onder andere door corona en het aanbestedingstraject zijn in 2021 nog nauwelijks concrete acties op het gebied van projectleiding verricht, waardoor er een bedrag van € 112.000 resteert. Dit project

is meerjarig en daarom stellen we voor om het restant van € 112.000 via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen voor 2022.

De gemeente Gorinchem heeft samen met het Kunstgebouw de subsidieaanvraag Cultuureducatie met Kwaliteit 3 aangevraagd bij het Fonds van Cultuurparticipatie en gehonoreerd gekregen. Wij ontvangen hierdoor de komende 4 jaren (2021 – 2024) jaarlijks € 29.000 en leggen daar vanuit de beschikbare cultuurmiddelen in de begroting ditzelfde bedrag bij. Door de corona zijn er in 2021 nauwelijks activiteiten georganiseerd, waardoor een budget van € 24.000 resteert. Omdat we deze middelen over een periode van 4 jaar in kunnen zetten, stellen wij voor om dit bedrag via de bestemming van het jaarrekeningsaldo beschikbaar te stellen in 2022.

TV54 Musea
Door de coronabeperkingen en de sluiting van het Museum in 2021 is de planvorming samen met de stad gestagneerd en hebben we maar beperkt uitvoering kunnen geven aan de herinrichting van de historische collectie van het museum. Daarom stellen wij voor om het budget van € 59.000 wat hiervoor in 2021 beschikbaar was, via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen in 2022.

Van de exploitatiebudgetten voor het archeologisch depot en het regionaal archief (RAG) is mede door de corona en de beperkingen hiervan niet volledig gebruik gemaakt. Dit heeft in 2021 incidenteel geleid tot lagere lasten van per saldo € 30.000.

TV55 Cultuur erfgoed
De restauratie van de duiker aan de Melkheul is, mede door corona, in 2021 niet uitgevoerd. Wij stellen voor om het budget hiervoor ad € 50.000 via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 in 2022 opnieuw beschikbaar te stellen. Tezamen met de Provinciale subsidie is hiervoor dan € 100.000 beschikbaar.

Op 31 december 2016 heeft de Stichting tot instandhouding van molens in de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden (SIMAV) de vier Gorinchemse molens overgenomen. Hierbij hebben wij afspraken gemaakt over het onderhoud en de restauratie, waarvoor wij tot en met 2022 middelen in de begroting hebben opgenomen. In het restauratieplan zijn wijzigingen opgetreden, waardoor de voorgenomen werkzaamheden doorschuiven naar 2022 en de bijdrage in 2021 lager is dan geraamd. Daarom stellen wij voor om het restant ad € 52.000 via een bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen voor 2022.

Vanuit de bestemming jaarrekeningresultaat 2020 is voor gemeentelijk monumenten € 66.000 ter beschikking gesteld. Hiervan resteert nog € 33.000 waarvoor wordt voorgesteld dit via een bestemming jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen voor 2022. Het budget voor de erfgoedcommissie is een structureel budget waarvan nog € 49.000 resteert maar waarvoor wordt verwacht dat in 2022 meer kosten worden gemaakt. Zodoende stellen wij voor dit via een bestemming jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen voor 2022.

TV57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
Door corona is er in 2021 geen Open Havendag geweest. Hierdoor komen de organisatiekosten € 29.000 lager uit. Helaas lopen we ook € 36.000 aan geraamde inkomsten mis. Zowel de lasten als de baten voor het Winterfestijn waren geraamd in de begroting 2021. Omdat het evenement niet is doorgegaan, vallen zowel de lasten als de baten met € 100.000 lager uit. Per saldo geeft dit dus geen resultaat.

Investeringen (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2020	Realisatie 2021	Totaal realisatie	Verschil		Gereed
Lasten							
3e veld Rapid zandingestrooid kunstgras	285	285	-	285	-		ja
Nieuwe Doelen	7.000	13	-	13	6.987	V	nee
Hardware audiovisiuele middel museum-RAG	70	-	-	-	70	V	nee
Herinrichting park 10e Penninglaan	420	-	447	447	27	N	nee
Inventaris (plus verlichting) museum	45	-	-	-	45	V	nee
Ravelijn Oostgracht	50	-	-	-	50	V	nee
Speelruimteplan 2020	103	95	-37	59	44	V	nee
Speelruimteplan 2021	63	-	2	2	61	V	nee
Speelveld Hoog Dalem	400	-	-	-	400	V	nee
Veld 1 en 2 Rapid naar watervelden	725	724	-	724	1	V	ja
Vervangen 4e veld GJS door kunstgrasveld	432	431	-	431	1	V	ja
Vestingplan, vervangen meubilair	55	27	18	46	9	V	nee
Vestingsplan 2020 bastion VIII	250	-	-	-	250	V	nee
Voertuigen en materieel 2021 actiewagen	30	-	-	-	30	V	nee
Voorbereiding kades Stationsweg	50	18	-	18	32	V	nee
Totaal Lasten	**9.978**	**1.593**	**430**	**2.025**	**7.953**	**V**	
Baten							
Veld 1 en 2 Rapid naar watervelden	7	7	-	7	-		ja
Vestingplan, vervangen meubilair	-	-	7	7	7	V	nee
Vestingsplan 2020 bastion VIII	100	-	-	-	100	N	nee
Totaal Baten	**107**	**7**	**7**	**14**	**93**	**N**	
Totaal investeringen	**9.871**	**1.586**	**423**	**2.011**	**7.860**	**V**	

Toekomstperspectief Nieuwe Doelen

De gemeenteraad heeft tijdens de raadsvergadering van 9 december 2021 besloten opdracht te geven om een aanbesteding voor de toekomstige exploitatie van De Nieuwe Doelen te organiseren. Daarnaast heeft de gemeenteraad een motie aangenomen, waarbij de gemeenteraad een breed perspectief op de inzet van een groot podium in Gorinchem wil houden en de ruimte wil bieden voor ideeën en mogelijkheden op alternatieve locaties. Wij hebben ons gebogen over de vraag of deze motie technisch uitvoerbaar is en hoe deze zich verhoudt tot door de gemeenteraad vastgestelde beleidskaders en tot de politieke kalender. Wij hebben tijdens de collegevergadering van 8 maart 2022 geconcludeerd dat uitvoering van de motie ‘Breder Perspectief Groot Podium’ feitelijk maar in zeer beperkte mate mogelijk is en/of nieuwe raadsbesluiten vraagt. Wij geven het nieuwe college de ruimte om, vanuit een nieuw politiek mandaat, een besluit te nemen over de Nieuwe Doelen en de besteding van de investeringsbudgetten.

Hardware audiovisiuele middel museum-RAG

De 1e fase van de verbouwing van de begane grond van het museum is afgerond. In 2022 nemen wij de herinrichting van de historische collectie ter hand. Hiervoor is het investeringsbudget van € 70.000 benodigd.

Ravelijn Oostgracht

Dit investeringsbudget ad € 50.000 betrekken wij bij de ontwikkelingen rondom de dijkverzwaring en de meekoppelkansen die wij hierbij zien voor de toegankelijkheid en de aantrekkelijkheid van de mooiste vestingstad van Nederland.

Speelruimteplan 2021

Het investeringsbudget Speeltuimteplan 2021 hebben we grotendeels ingezet voor de inrichting van de speelruimte voor de Haarwijk/10e Penninglaan. Het restant van € 63.000 gebruiken we in 2022 voor speelplaatsen en -voorzieningen in de wijk Wijdschild.

Speelveld Hoog Dalem
Het investeringsbudget van € 400.000 gebruiken we in 2022 voor de laatste werkzaamheden voor het Speelveld Hoog Dalem, zoals de plaatsing van veldverlichting en hekwerk.

Vestingsplan 2020 bastion VIII
Voor de aanpak van Bastion VIII heeft de raad voor de voorbereiding, het onderzoek (o.a. archeologie en flora en fauna) en het opschonen van het binnenterrein Bastion VIII ten behoeve van de toegankelijkheid een voorbereidingskrediet van € 50.000 beschikbaar gesteld. Voor het in profiel brengen van de wallen en bijbehorende werkzaamheden van Bastion VIII is ca. € 200.000 beschikbaar voor 2021. De plannen Bastion VIII zijn tot stand gekomen in overleg met de werkgroep Vesting Gorinchem. De werkzaamheden voor Bastion VIII betrekken wij bij de integrale aanpak van de vesting in het kader van de Mooiste vestingstad van Nederland

In onderstaande tabel staan de subsidies vermeld, die binnen dit programma zijn verstrekt.

Subsidies (bedragen x € 1.000)	
Amateurkunst	46
Coronacompensatie	73
Cultuureducatie	35
Sport senioren	5
Jeugdsport subsidies	58
Sportgala	2
St. de Spreekkamer	35
St. IFFG	50
OKK huurcompensatie	11
ondersteuning emancipatie	9
St.Gorinchemse Sportaccommodaties	1.364
Stg. Centraal Theater 't Pand	49
Stichting Bibliotheek AanZet	658
Stichting Studio Peer	62
overige culturele evenementen	65

2.6.4 Met welke verbonden partijen doen we dit samen?

• GR Regio AV

2.7 Programma 7 Sociaal Domein

Taakvelden

Samenkracht en burgerparticipatie

Wijkteams

Inkomensregelingen

Begeleide participatie

Arbeidsparticipatie

Maatwerkvoorzieningen (WMO)

Maatwerkdienstverlening 18+

Maatwerkdienstverlening 18-

Geëscaleerde zorg 18+

Geëscaleerde zorg 18-

Volksgezondheid

Lasten (100% = totale rekening)

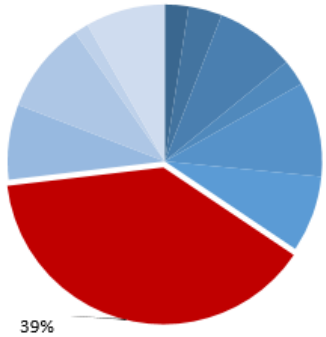

2.7.1 Wat hebben we bereikt met het programma Sociaal Domein?

Doel

Gorinchem is een stad waar iedereen meedoet, zich kan ontplooien en verantwoordelijkheid neemt voor zichzelf, elkaar en de leefomgeving.

Vastgesteld beleid

Beleidskader	Vastgesteld door de raad in
Uitvoeringsdocument transities sociaal domein	2014
Jeugdhulp	2014
Beleidsvoornemens Participatiewet	2014
Beleidskader Beschermd wonen en opvang 2015-2018	2014
Lokaal maatwerk Jeugdhulp	2016
Transformatie van Sociaal cultureel werk naar Meedoen	2016
Meerjarenperspectief Jeugdhulp 2018-2022	2018
Integraal Sociaal Beleid Gorinchem 2019-2024	2019

Maatschappelijke effecten

Indicator	B/F	Gerealiseerd	Soort
Banen	B	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-74 jaar	PI
Jongeren met een delict voor de rechter	B	% van de jongeren in de leeftijd van 12-21 jaar	PI
Kinderen in uitkeringsgezinnen	B	% van de kinderen tot 18 jaar	PI
Ontvangen melding kindermishandeling	B	Aantal meldingen	PI
Netto Participatiegraad	B	% mensen tussen 15-67 jaar dat een baan heeft	PI
Werkloze jongeren	B	% werkloze jongeren 16-22 jaar	PI
Personen met een bijstandsuitkering	B	Aantal per 10.000 inwoners	PI
Personen met een lopend re-integratietraject	B	Aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	PI
Jongeren met jeugdhulp	B	% jongeren tot 18 jaar	PI
Jongeren met jeugdbescherming	B	% jongeren tot 18 jaar	PI
Jongeren met jeugdreclassering	B	% jongeren in de leeftijd van 12-23 jaar	PI
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	B	Aantal per 10.000 inwoners	PI
Waardering algehele persoonlijke gezondheid	F	Score 1-10	ME

Banen

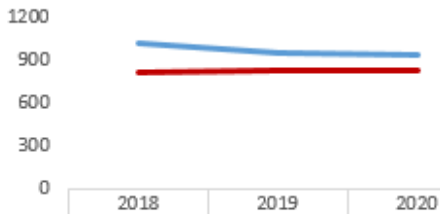

	2018	2019	2020
Gorinchem	1014,0	958,3	943,7
Stedelijkheidsklasse	811,8	827,1	829,5

Jongeren met delict voor rechter

	2018	2019	2020
Gorinchem	1,0	1,0	1,0
Stedelijkheidsklasse	1,0	1,0	1,0

Kinderen in uitkeringsgezinnen

	2018	2019	2020
Gorinchem	7,0	6,0	6,0
Stedelijkheidsklasse	7,0	6,0	6,0

Melding kindermishandeling

	eerste halfjaar 2020	tweede halfjaar 2020	eeste halfjaar 2021
Gorinchem	110	115	100
Stedelijkheidsklasse	10.170	10.615	10.050

Netto arbeidsparticipatie

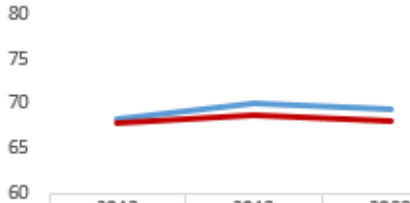

	2018	2019	2020
Gorinchem	68,2	70,1	69,4
Stedelijkheidsklasse	67,8	68,7	68,1

Werkloze jongeren

	2018	2019	2020
Gorinchem	2,0	2,0	2,0
Stedelijkheidsklasse	2,0	2,0	2,0

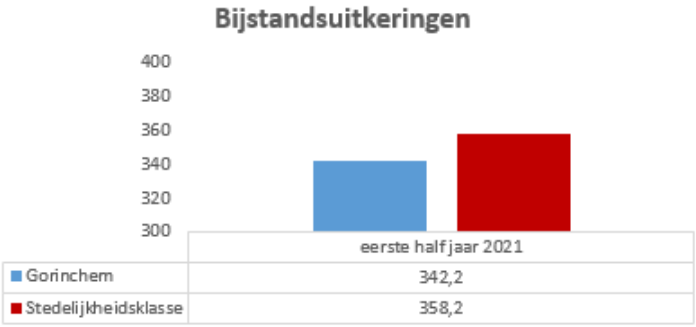

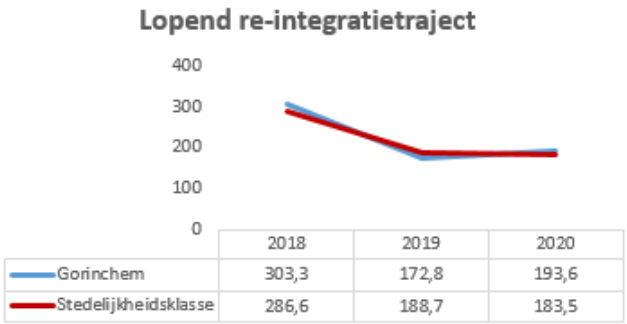

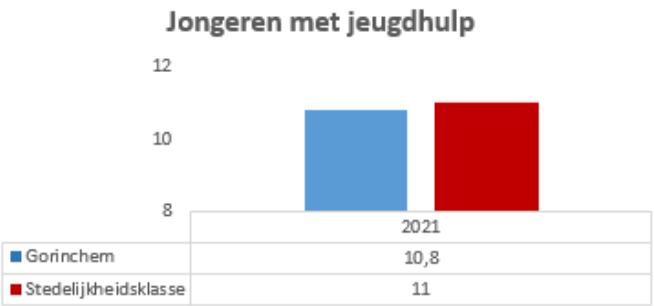

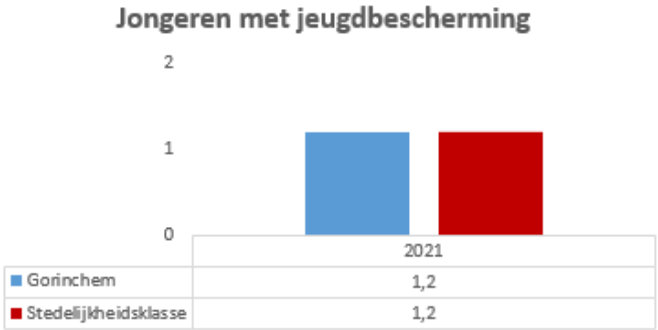

Indicator	Steefwaarde 2021	Hebben we dit bereikt?
Jongeren met Jeugdhulp	12,5	De streefwaarde die genoemd staat, is gebaseerd op de stedelijkheidsklasse waaronder Gorinchem valt en dient geïnterpreteerd te worden als een maximale waarde waar we streven onder te blijven. De hier aangegeven waarden zijn afkomstig van het CBS. We gaan uit van jeugdhulp tot 18 jaar plus verlengde jeugdhulp tot 23 jaar. Het aantal jeugdigen dat jeugdhulp ontving in 2021 ligt onder deze maximale waarde en daarmee is ons streven behaald.

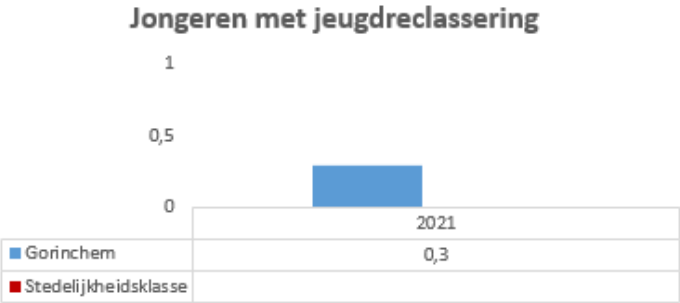

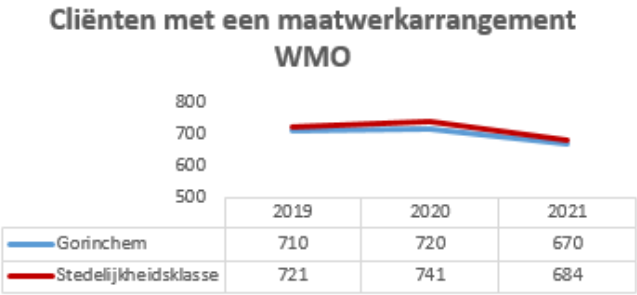

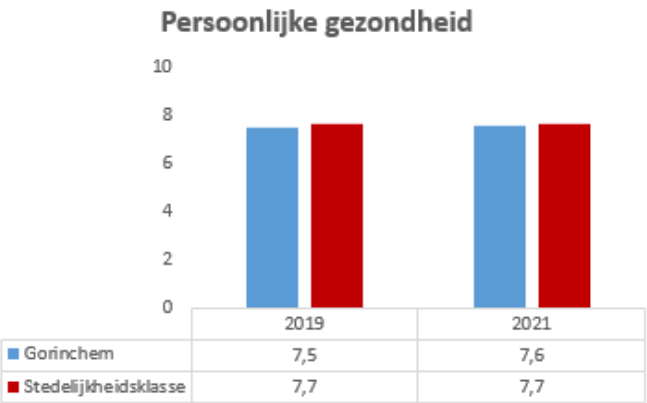

2.7.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

Prioriteiten en aandachtspunten

Onderwerp	Toelichting prioriteiten
Voorkomen overbelasting mantelzorgers	In 2021 zijn we met de pilot 'Respijtzorg Thuis' gestart. Via deze pilot bieden we ondersteuning in de thuissituatie waardoor mantelzorgers er even uit kunnen. De ondersteuning kan plaatsvinden door zowel vrijwilligers als professionals. Hiermee ontlasten we mantelzorgers en proberen daarmee overbelasting te voorkomen. De ervaringen in 2021 waren positief. In 2021 hebben we 19 mantelzorgers ondersteuning kunnen bieden, vaak met ondersteuning door vrijwilligers. We hebben besloten de pilot met een jaar te verlengen om nog meer ervaring op te kunnen doen. Verder nemen we Respijtzorg Thuis (door professionals) mee als nieuw product in het inkooptraject Begeleiding. Het Welzijnspunt waar alle vragen binnen komen voor Mantelzorgondersteuning, de Klussendienst, Vrijwilligerssteunpunt en Wmo is voorbereid en vanaf eind 2021 operationeel voor de zorgpartners. In februari 2022 is het Welzijnspunt toegankelijk voor de inwoners.
Opvang Asielzoekers	In 2021 is door de gemeenteraad de bereidheid uitgesproken om in Gorinchem passende, kleinschalige opvang van statushouders en kansrijke asielzoekers te faciliteren en daarover met raad, college en inwoners het gesprek aan te gaan. De mogelijkheden voor deze opvang worden verder onderzocht. Vanaf 22 oktober heeft het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) vier weken tijdelijk 300 vluchtelingen opgevangen in het voormalige belastingkantoor aan de Vroedschapstraat in de Gildenwijk. De opvang was nodig om crisisopvang te voorkomen. De gemeenteraad besloot, conform het verzoek van het COA, deze noodhulp te bieden voor maximaal 4 weken. Vrijdag 19 november 2021 zijn alle vluchtelingen overgeplaatst naar andere opvanglocaties elders in het land. Gorinchem is in december 2021 door het Rijk aangewezen om voor een jaar 300 vluchtelingen op te vangen in het voormalig belastingkantoor aan de Vroedschapstraat. Vanaf 29 december worden er vluchtelingen opgevangen.

Onderwerp	Toelichting aandachtspunten
Integraal Sociaal Beleid	In maart 2019 is het Integraal Sociaal Beleid (ISB) vastgesteld. De kernboodschap van dit beleid is: *In Gorinchem doet iedereen ertoe en kijken we actief naar elkaar om. Want samen maken we het verschil! Dus werken we aan een gezonde leefstijl, een prettige leefomgeving en zorgen we dat iedereen kan meedoen en passende ondersteuning en zorg krijgt.* Er is gewerkt aan de vier doelen van het Integraal Sociaal Beleid, te weten: 1) gezonde leefstijl, 2) een leefomgeving die bijdraagt aan de gezondheid van onze inwoners, 3) iedereen doet mee en 4) passende zorg en ondersteuning. Ook zetten we extra in op de in 2020 benoemde zes kansen om een impuls te geven aan de transformatie van het sociaal domein. Deze kansen zijn: Vroegsignalering, wijkgericht werken, investeren in welzijnsfunctie, taalvaardigheid, integrale aanpak schulden en aan het werk helpen van werkzoekenden. Hierover is de gemeenteraad in een tweetal I&O's bijgepraat. Verder is er gewerkt aan meer integraliteit, meer focus op resultaat en effectmetingen en betere zichtbaarheid. Voor het bewaken van het Integraal Sociaal Beleid is een monitor ontwikkeld. Hierin zijn de doelen zoals vastgesteld in het Integraal Sociaal Beleid SMART-geformuleerd, gebruikmakend van diverse bestaande monitoren. We monitoren om te zien of we op de juiste weg zitten om de gestelde doelen te halen en duiden de cijfers. Deze monitor is in april 2021 voor het eerst besproken in een klankbordsessie met de gemeenteraad. In April 2022 is de monitor opnieuw besproken met de gemeenteraad. Er wordt steeds meer integraal gewerkt.

Onderwerp	Toelichting aandachtspunten
	Enkele voorbeelden zijn: Kijk op de wijk, Gorinchem Inspireert, Centraal Punt, maar ook de omgevingsvisie en de Vleugels van de Stad die integraal worden opgepakt.
Aandacht voor eenzaamheid	Er wordt integraal samengewerkt op thema's zoals mantelzorg en inzet van vrijwilligers om eenzaamheid zo breed mogelijk te bestrijden. In het project 'Netwerkversterking 65+' worden ouderen gekoppeld aan een ervaringswerker die samen met de oudere werkt aan het vergroten en versterken van het netwerk. Beweeggroepen van het project SeniorenFit (in de Lingewijk, Haarwijk, Stalkaarsen en Gildenwijk) bevorderen ontmoetingen en kunnen daardoor eenzaamheid tegengaan. Daarnaast zijn vanuit SeniorenFit ouderen met eenzaamheidgevoelens doorgeleid naar een ouderenadviseur. In voornoemde wijken zijn in de buurthuizen activiteiten aangeboden om ontmoeting te stimuleren. Door de coronamaatregelen waren de mogelijkheden tot ontmoeting helaas wat beperkt. Online interventies hebben ook plaatsgevonden.
Anders sturen op zorg-inkoop	Per 1 juli 2021 zijn de inkoopafspraken met aanbieders van de maatwerkvoorziening 'Begeleiding' gewijzigd. De arrangementen en de tarieven voor individuele begeleiding zijn aangepast. Voor dagbesteding laten we resultaatfinanciering los en gaan we terug naar PxQ-financiering (prijs * hoeveelheid). Ook hier zijn de tarieven aangepast. Deze wijzigingen leveren niet alleen beter maatwerk op, we besparen ook nog eens op de kosten ten opzichte van de huidige tariefafspraken. Na de afronding van dit wijzigingstraject, zijn we gestart met de voorbereiding van een nieuwe inkoopprocedure voor de maatwerkvoorziening Begeleiding. Dit traject dient voor 1 januari 2023 te zijn afgerond. De nieuwe inkoopprocedure voor huishoudelijke ondersteuning is afgerond. Per 1 januari 2022 zijn 14 aanbieders gecontracteerd. We zien 2022 als een overgangsjaar waarin cliënten gedurende het jaar opnieuw geïndiceerd worden. Om die reden zijn de overeenkomsten met bestaande aanbieders nog een keer met een jaar verlengd. Daarmee kan de overgang van resultaatfinanciering naar PxQ-financiering en - in het voorkomende geval - overdracht van cliënten van bestaande naar nieuwe aanbieders zorgvuldig plaatsvinden. Daarnaast is in 2021 gewerkt aan het nieuwe inkoopkader jeugd welke op 1 januari 2022 is ingegaan. Het inkoopkader is onder andere uitgewerkt in concrete doelstellingen en ontwikkelopgaven waarbij passende zorg, dichtbij huis voor de jeugdige en zijn/haar gezin voorop staat. De kwaliteitseisen zijn aangescherpt en er is een normenkader opgesteld.
Inrichting dementievriendelijke gemeenschap	Er is een training 'Dementie en Nu' voor mantelzorgers georganiseerd die naasten met dementie bijstaan. Het Alzheimer Café is in mei en juni 2021 voor het eerst online georganiseerd en werd goed bezocht. In september en oktober 2021 zijn er weer fysieke bijeenkomsten geweest. Die werden druk bezocht. Enkele vrijwilligers zijn ook ingezet 'maatje' voor iemand met dementie of ter ondersteuning van de mantelzorger.
Eigen bijdrage Wmo	Het abonnementstarief voor Wmo-voorzieningen is in 2019 ingevoerd. Wmo-cliënten betalen voor het gebruik van Wmo-voorzieningen een eigen bijdrage van € 19 per maand. Naast de vergrijzing heeft de invoering van het abonnementstarief geleid tot een stijging van het aantal Wmo-cliënten. Dit zien we met name terug bij huishoudelijke ondersteuning.
Sociaal team	Het Sociaal Team Gorinchem is gedurende alle lockdowns bereikbaar gebleven voor hulpvragen van inwoners, de zorg en welzijnspartners in de stad. We zien dat de vindbaarheid van het team, ook door de vernieuwde website van het sociaal team, is vergroot. Daarnaast heeft het team ingezet op meer integraal- en dus domein overstijgend samenwerken om te doen wat nodig is en echt werkt voor de inwoners. Bijkomend voordeel is dat we hiermee de

Onderwerp	Toelichting aandachtspunten
	doelmatigheid van de zorg en ondersteuning vergroten. De volgende projecten hebben in 2021 de volle aandacht gehad en lopen deels door in 2022: Anders Zorgen (waarbij de grip op jeugdhulp en jeugdhulp naar voren centraal staan), Sluitende Ketenaanpak Schulden (samenwerking tussen diverse partners uit de stad om schuldenproblematiek terug te dringen) en Jeugdhulp op School (waarbij de jeugdprofessional zo vroeg mogelijk intervenieert om escalatie op latere leeftijd te voorkomen). Daarnaast is een start gemaakt met het project Veilig Opgroeien is Teamwerk (gericht op het slimmer en effectiever organiseren van de jeugdbeschermingsketen, zorgen voor tijdige en passende hulp en bescherming voor kinderen en jeugdigen).
Doorontwikkelen sociale teams	Het Sociaal Team heeft het afgelopen jaar de dienstverlening verder ontwikkeld. In 2021 is er ingezet op de samenwerking met scholen, huisartsen en andere strategisch partners. De focus ligt voor het Sociaal Team op vroeg signalering en preventie. Door de maatregelen van COVID-19 wat het een uitdaging voor het Sociaal Team om wijkgericht werken op een passende manier vorm te geven. Een van de manieren was het door ontwikkelen van de onlinedienstverlening. Hier is onder andere de pilot blended beeldzorg een manier geweest om de dienstverlening van het Sociaal Team aan te passen. In 2021 is er ook een pilot gestart waarbij de cliëntenraden van Stichting Jeugdteams Zuid-Holland Zuid en Mee-Vivenz Client ervaringsonderzoeken (CEO's) zijn gaan afnemen door cliënten telefonisch te benaderen. In het 1e kwartaal 2022 ontvangen wij hier de eerste resultaten van.
Cliëntervarings-onderzoek Jeugd en Wmo	De Service Organisatie Jeugd voert de regie over het CEO voor jeugdhulp in onze regio. Voor het CEO 2021 zijn verbeteringen doorgevoerd op basis van input uit de werkgroep, de gesprekken met gemeenten en het Jeugdervaringenteam. Dit gaat met name om activiteiten ter verhoging van de respons, verbeteringen in de vragenlijsten, de begeleidende brief, de meetmomenten en eventuele extra verhelderende interviews. Er is onderzocht hoe we de cliëntervaringen en de resultaten van het CEO beter kunnen benutten. In juli 2021 is het Sociaal Team met een pilot gestart om onafhankelijk de cliëntervaringen te onderzoeken bij 60 cliënten. Om meer te weten te komen over het verhaal achter de cijfers zijn we in 2022 gestart met een vorm van kwalitatief onderzoek op basis van verhalen van clienten. Het CEO Wmo is in 2021 uitgevoerd door middel van continu-onderzoek. Clienten zijn op twee momenten bevraagd om een beter beeld te krijgen van de kwaliteit van dienstverlening en ondersteuning. De uitkomsten komen beschikbaar in het 2e kwartaal van 2022. In het 4e kwartaal 2021 zijn we gestart met een verkenning naar een nieuwe methode van onderzoek. Dit doen we in samenwerking met de gemeente Molenlanden.
Preventieprogramma's en activiteiten	Ook in 2021 heeft preventie extra aandacht gekregen, gezien de ontwikkelingen rondom corona. Er is, voor zover mogelijk, verder uitvoering gegeven aan het alcohol preventie- en handhavingsplan. De contacten en activiteiten met de horeca zijn vanwege de (gedeeltelijke) sluiting van horecagelegenheden opgeschort. Eind 2021 is er door de GGD en bureau Objectief een hotspot-nalevingsonderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek moet de naleving van de leeftijdsgrens door alcohol-verkooppunten in kaart brengen. In 2022 worden de resultaten verwerkt en gebruikt voor uitvoering van preventieactiviteiten. In 2021 is vanuit het project Kansrijke Start samen met partners uit het medisch én sociaal domein gesproken over een gezamenlijke aanpak rond de eerste 1000 dagen van kinderen. In werkgroepen zijn partners aan de slag gegaan rondom thema's (keten)afspraken, deskundigheidsbevordering en ervaringsdeskundigheid. In de werkgroepen wordt ook mede bepaald hoe de impulsgelden worden ingezet.

Onderwerp	Toelichting aandachtspunten
	In 2021 is gestart met Ouder-kind inloop vanuit de Limonadebrigade en Bibliotheek in wijkcentrum de Rozenobel in de Haarwijk. In september is er in samenwerking met de GGD een enquête over roken, alcohol en drugs uitgezet onder alle Gorinchemse jongeren van 16 tot 18 jaar. 24% van de jongeren heeft deze enquête ingevuld. Resultaten zullen samen met de ketenpartners gebruikt worden voor het maken van beleid en het organiseren van voorlichting aan jongeren over deze thema's.
Rookvrije schoolpleinen en sportverenigingen	In 2021 zijn er stappen gezet rondom de rookvrije generatie. Diverse gesprekken met scholen en organisaties op de Hoefslag hebben geresulteerd in een rookvrije zone, met bordjes van de rookvrije generatie. In samenwerking met sportverenigingen in Gorinchem wordt gewerkt aan een volledig rookvrije sportaccommodatie. Bij diverse sportverenigingen zijn in 2021 extra 'rookvrij-uitingen' opgehangen. Op 1 vereniging na zijn alle verenigingen gedeeltelijk of zelfs volledig rookvrij. Met inzet van Gorinchem Beweegt en het werken met het thema rookvrij in combinatie met jeugdsportsubsidie worden verenigingen, leden, kinderen en ouderen gestimuleerd om te komen tot volledig rookvrije sportaccommodaties.
Leven lang bewegen	Onze missie is 'alle Gorcumers een leven lang actief'. We hebben het afgelopen jaar ingezet op diverse doelgroepen in Gorinchem. Voor de jeugd/jongeren is ingezet op sport- en beweegdeelname d.m.v. sportpunten (op maat), vakantie-activiteiten, Sjors Sportief (Gorcum Sportmaand), SNS street Soccer en de cofinanciering van sport- en spelpakketten op school om sport onder schooltijd te bevorderen. De doelgroep 24-25 jaar is opgenomen in het lokale Sportakkoord. In 2022 wordt dit verder uitgerold. Het succelvolle project SeniorenFit in de Gildenwijk is voortgezet en uitgerold in de Lingewijk. Daarnaast zijn er in 2 wijken beweegroutes ontwikkeld en is er een vrijwilligerscampagne opgezet om meer vrijwilligers te enthousiasmeren.
Stimuleren gezonde kantines	In 2021 zijn de sportkantines veelal gesloten geweest in verband met corona. Met de aanpak van de nieuwe jeugdsportsubsidie is er in overleg met de aanbieders besloten om ook themagericht te werken aan een gezonde sportkantine.
Wmo Beschermd wonen en Opvang	In 2021 zijn voor de Wmo opgave 'Van Opvang naar Wonen 2020-2025' op een aantal thema's belangrijke vorderingen gemaakt. De regionale 'Agenda Huisvesting Kwetsbare Groepen' (HKG) is vastgesteld en in uitvoering genomen. Gemeenten, woningcorporaties en zorgaanbieders hebben regionale afspraken gemaakt om meer opvangplaatsen voor daklozen te realiseren en preventiemaatregelen te treffen om dakloosheid te voorkomen. Hiervoor zijn urgentie- en contingent afspraken vastgelegd voor toeleiding naar bestaande woningvoorraad. Gestart is met de uitbreiding van Opvangcapaciteit in elke gemeente op basis van 'fair-share' afspraken. Gorinchem heeft het afgesproken wooncontingent 2021 ruimschoots gehaald (afspraak 3 woningen en gerealiseerd 5 woningen). Het project Keizerstraat is goedgekeurd en gaat een uitbreiding met 7 opvangplaatsen en 1 crisisplaats voor gezinnen in de regio betekenen. De werkzaamheden zijn gestart en opgeleverd in het 1e kwartaal 2022. Het onderzoek naar een kleinschalig project tijdelijke woonunits is in uitvoering. De centrale toegang voor daklozen naar Opvang is dit jaar ingevoerd met de Toegangspoort Nieuwe Start bij de GGD Zuid-Holland Zuid. Binnen de maatregelen van COVID-19, is de zorg op basis van Wmo Opvang en Beschermd Wonen gecontinueerd. De ambulante vormen van individuele begeleiding Beschermd Thuis en de begeleiding in de Beschermd Wonen voorzieningen in Gorinchem, zijn COVID-proof geleverd. Het aanbod groepsgerichte dagbesteding Wmo Beschermd Wonen is, na een sluitingsfase tijdens de 1e lockdown, de rest van het jaar met aangepaste maatregelen open gebleven.

Onderwerp	Toelichting aandachtspunten
	De inloopfuncties GGZ in de Wijk voor de psychisch kwetsbare inwoners in de locaties Wijnkoperstraat 2 en Kop van de IJsbaan- zijn het gehele jaar verruimd opengebleven met aangepaste (beweeg) activiteiten. Dit droeg bij aan minder vereenzaamden en het risico op terugval in psychisch functioneren bleef hierdoor laag. De lopende innovatieprojecten van de Proeftuin Maatwonen zijn dit jaar zo goed mogelijk binnen de COVID realiteit gecontinueerd. Helaas heeft COVID-19 een vertragend effect gehad op het ontwikkelen van nieuwe innovaties in 2021 ter ondersteuning van het transformatieproces Beschermd Thuis in de Wijk. De eerder voorbereide innovatie pilot Preventief Budgetbeheer kwetsbare inwoners is dit jaar opgestart.
SamenGorinchem	In 2021 is de sociale kaart live gegaan op SamenGorinchem.nl. Het bezoekersaantal blijft stijgen en steeds meer inwoners en organisaties raken bekend met het platform. Afgelopen jaar waren er 22.902 sitebezoekers op SamenGorinchem.

Reguliere taken

Onderwerp	Toelichting reguliere taken
Participatiewet	Een groot deel van de activiteiten van Avres heeft in 2021 in het teken gestaan van crisisdienstverlening aan inwoners die financieel getroffen werden door de gevolgen van de corona-pandemie. Deze activiteiten heeft Avres verricht naast de reguliere werkzaamheden. Door de beperkende maatregelen als gevolg van de corona-crisis, heeft Avres een deel van haar werkzaamheden moeten afschalen, danwel deze op afstand en digitaal moeten vormgeven (bijvoorbeeld trainingen en cursussen). Ondanks de beperkende maatregelen heeft Avres in 2021 onverminderd ingezet op de ontwikkeling van mensen en hun toeleiding richting de arbeidsmarkt. Zo is voor statushouders het project taalsnelweg naar werk succesvol afgerond en hierdoor is aan 40 statushouders in de regio de kans geboden om snel in te burgeren en werk te vinden. Ook is Avres er in 2021 in geslaagd om het aantal inwoners dat een beroep deed op een uitkering weer terug te brengen tot het niveau van vóór de corona-crisis. In 2021 is ook de actieve benadering van inwoners met een doelgroepindicatie verder uitgebreid. Voor jongeren tot 27 jaar - het allergrootste deel van de doelgroep - is inmiddels een sluitende benadering gerealiseerd door de werkzaamheden van de matchmaker. Voor de doelgroep boven de 27 jaar werkt Avres vanuit ontvangen signalen van het UWV en signalen vanuit samenwerkingspartners in lokale projecten. Daarnaast is stevig ingezet op samenwerking met partners binnen het sociaal domein. Zo zijn in het kader van vroegsignalering en preventie afspraken gemaakt met woningbouwvereniging Poort 6 en zijn er met het oog op de nieuwe Wet inburgering hernieuwde samenwerkingsafspraken met Vluchtelingenwerk gemaakt.
Preventie	In 2021 hebben we samen met betrokken partners de vastgestelde regionale en lokale preventieprogramma’s integraal uitgevoerd, onder andere vanuit het preventie- en handhavingsplan alcohol en het lokale preventieakkoord. Vanuit de gemeente hebben teams die actief zijn in de stad een signalerende en preventieve functie in de wijken van de stad. Daarnaast investeerden we in preventie door het versterken van de buurthuisfunctie, wijkgericht werken en in het bijzonder het versterken van sociaal cultureel werk (inzet opbouwwerker).
Jeugdwet	De in 2020 vastgestelde bestuurlijke uitgangspunten voor de inkoop van specialistische jeugdzorg zijn in 2021 vertaald naar een inkoopstrategie en hebben geleid tot een nieuwe regionale inkoop van specialistische jeugdzorg per 1 januari 2022. Op grond van een bestuurlijke opdracht om meer lokaal te organiseren (jeugdhulp naar de voorkant), is ook een specifiek segment binnen de nieuwe inkoop ontwikkeld waarbij gemeenten zelf lichte vormen

Onderwerp	Toelichting reguliere taken
	van jeugdhulp, dichter bij de inwoner kunnen organiseren en contracteren. In 2021 is in de gemeente Gorinchem daarom ook gewerkt aan het project Jeugdhulp naar Voren wat heeft geresulteerd in een start hiervan in 2022. In de nieuwe inkoopstrategie is ook aandacht geweest voor het aspect kostenbeheersing. Voor een aantal zorgvormen geldt vanaf 2022 een normenkader. De nieuwe inkoopstrategie, en met name het inkoopkader, moet juridisch goed geborgd worden. Daarom is in 2021 gestart met het ontwikkelen van een nieuwe regionale verordening jeugdhulp (onder de noemen Reikwijdte Jeugdwet). Regionaal lopen er verschillende inhoudelijke projecten die allemaal bijdragen aan de gewenste transformatie en aansluiten op de het nieuwe inkoopkader; Anders zorgen, Veilig opgroeien is teamwerk en Regionaal expertteam i.r.t. de perspectiefbenadering. Deze projecten zijn binnen het NetwerkMT gebundeld in één programmaplan, zodat ze in verbinding met elkaar kunnen worden opgepakt en elkaar daardoor kunnen versterken. De gemeente Gorinchem was pilot gemeente voor het project Veilig Opgroeien is teamwerk, waarin met name het verbeteren van de samenwerking tussen de lokale toegang, Veilig Thuis en de Jeugdbescherming Centraal staat. Het regioanaal expertteam heeft in 2021 een flinke doorontwikkeling gemaakt. Zij hebben een grote bijdrage geleverd aan het vinden van een passende en tijdige plek voor onze meest kwetsbare jeugdigen in het kader van de zogeheten “Doorbraakaanpak”. In 2021 heeft het sociaal team de hulpverlening in Gorinchem uitgevoerd en/of doorgeleid naar de regionale zorgaanbieders. Er is regionaal en vervolgens lokaal gewerkt aan een raamwerk om te komen tot lokale (in plaats van regionale) afspraken tussen de gemeente Gorinchem en Stichting Jeugdteams ZHZ over de invulling van de werkzaamheden in het lokale team (sociaal team). We zien een stabilisatie van het aantal jeugdigen dat doorgeleid wordt naar de regionale zorgmarkt. Dat is een positieve trend. Daar staat tegenover dat de kosten nog niet teruglopen. Dit lijkt vooral veroorzaakt te worden door het stagneren van de uitstroom en/of het steeds complexer worden van de problematiek. Preventie is daarom heel belangrijk.
Wet maatschappelijke ondersteuning	Wij zijn per 1 juli 2021 gestart met proactief pgb toezicht. Om dit mogelijk te maken zijn de “Nadere regels maatschappelijke ondersteuning” per 1 juli 2021 gewijzigd. In dit verband heeft de GGD als Wmo-toezichthouder 5 onderzoeken uitgevoerd. De GGD heeft ook een proactief onderzoek uitgevoerd bij 5 zorgaanbieders. Er zijn geen meldingen geweest van calamiteiten waardoor er geen reactief onderzoek uitgevoerd hoefde te worden. We zijn in afwachting van de rapportage van de GGD over 2021. Het MolenHopper-vervoer is met de nodige beperkingen vanwege corona uitgevoerd door de gecontracteerde vervoerder Juijn. Als gevolg van corona hebben minder clienten gebruik gemaakt van de MolenHopper. Juijn heeft vanwege de coronaproblematiek financiële compensatie ontvangen. Het gebruik van Wmo hulpmiddelen (rolstoelen, scootmobielen, woonvoorzieningen, trapliften etc.) vertoont een stabiel beeld. Het aantal gebruikers stijgt licht, mede onder invloed van de vergrijzing.
Inburgering	Op 1 januari 2022 treedt de nieuwe Wet Inburgering in werking. Met deze nieuwe wet krijgen gemeenten de regie over de inburgering van statushouders en gezinsmigranten. In februari 2021 is het beleidsdocument Inburgering vastgesteld door de 3 gemeenteraden (Molenlanden, Vijfheerenlanden en Gorinchem). De rest van 2021 is gebruikt voor de implementatie van de nieuwe Wet Inburgering. Hiervoor zetten we onder andere de pilots ‘De Taalsnelweg naar Werk’ en ‘Het Toekomstboek’ in. Daarnaast is in Gorinchem gestart met

Onderwerp	Toelichting reguliere taken
	de pilot gezinsmigranten. De gemeenten Gorinchem, Molenlanden en Vijfheerenlanden hebben in 2020 een gecombineerde aanbesteding uitgeschreven voor de inkoop van educatietrajecten onder de Wet Educatie Beroepsonderwijs en de leerroutes B1 (gericht op taalniveau B1) en Z (gericht op zelfredzaamheid) onder de nieuwe Wet Inburgering. Na een gerechtelijke procedure heeft het Gerechtshof de gemeenten opgedragen om de opdracht aan IVIO te gunnen. Vanaf het begin van het nieuwe schooljaar 2021-2022 verzorgt IVIO de educatietrajecten in onze gemeente. Het aanbod van de leerroutes start per 1 januari 2022, als de nieuwe Wet Inburgering in werking treedt.
Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen	We voeren de gemeentelijke taken binnen de Wet kinderopvang uit. De gevolgen van de invoering van de Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang zijn opgenomen in het handhavingsbeleid. Ondanks corona heeft de GGD toch haar inspecties kunnen uitvoeren. Gorinchem heeft weer de A-status behouden. Dat wil zeggen dat de kwaliteit van de kinderopvang een goed niveau heeft.
Jongerenwerk	In 2021 heeft het jongerenwerk door de maatregelen van corona het aanbod aangepast. Zo is er meer ambulant jongerenwerk uitgevoerd, zijn jongeren in de buitenruimte actief opgezocht en zijn er coachingstrajecten via beeldbellen voortgezet en coronaproof activiteiten (online en offline) aangeboden. Het aanbestedingstraject voor het jongerenwerk van 2022 t/m 2025 heeft in 2021 plaatsgevonden.
Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs)	De uitvoering van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening is belegd bij de GR Avres. Sinds 1 januari 2021 leveren alle zorgverzekeraars, woningcorporaties, energie en drinkwaterbedrijven signalen van betaalachterstanden aan bij Avres in het kader van vroegsignalering. Avres benadert inwoners telefonisch, per brief e-mail of door middel van een huisbezoek. Avres doet een aanbod om mensen te helpen met betaalachterstanden. Daarnaast zijn er in 2021 regionale afspraken preventie huisuitzettingen gemaakt.
Gezondheidsbeleid	In samenwerking met de GGD is in 2021 ook lokaal gewerkt aan de opgaven die we in het kader van de wet Publieke Gezondheid hebben. Het gaat om thema's als gezond en veilig opgroeien, iedereen doet mee, vitaal ouder worden en gezonde leefomgeving. Deze opgaven linken ook aan ons ISB. Aparte vermelding vormen de activiteiten m.b.t. de coronapandemie. Zo is er veel tijd en energie gestoken in de campagnestrategie om zoveel mogelijk burgers te(laten) vaccineren. Naast het gebruik van de Hoefslag als vaccinatielocatie en het inzetten van een prikbus, is aan de Einsteinstraat, in korte tijd, een nieuwe vaccinatielocatie gerealiseerd die ook in 2022 nog noodzakelijk is i.v.m. de boosterprik.

2.7.3 Wat heeft dit gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)	Jaar-rekening 2020	Begroting primitief 2021	Begroting na wijziging 2021	Jaar-rekening 2021	Verschil
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	3.289	3.444	4.230	3.849	381 V
TV62 Wijkteams	3.338	3.465	3.477	3.445	32 V
TV63 Inkomensregelingen	23.239	18.655	21.147	21.057	90 V
TV64 Begeleide participatie	9.116	7.522	8.432	8.612	180 N
TV65 Arbeidsparticipatie	2.659	2.052	2.424	2.505	81 N
TV66 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.527	1.174	1.283	1.301	18 N
TV671 Maatwerkdienstverlening 18+	6.567	6.175	7.093	6.681	412 V
TV672 Maatwerkdienstverlening 18-	8.786	8.733	10.082	9.709	372 V
TV681 Geëscaleerde zorg 18+	510	1.317	1.619	821	798 V
TV682 Geëscaleerde zorg 18-	452	478	561	561	0 V
TV71 Volksgezondheid	1.700	1.820	1.793	1.646	147 V
Lasten Sociaal domein	**61.181**	**54.834**	**62.141**	**60.187**	**1.953 V**
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	353	511	864	751	113 N
TV62 Wijkteams	52	0	86	331	245 V
TV63 Inkomensregelingen	18.631	13.021	16.174	16.271	97 V
TV671 Maatwerkdienstverlening 18+	225	200	261	254	7 N
TV681 Geëscaleerde zorg 18+	1.253	913	1.075	879	197 N
TV71 Volksgezondheid	104	0	10	33	23 V
Baten Sociaal domein	**20.618**	**14.645**	**18.471**	**18.519**	**49 V**
Totaal saldo van baten en lasten	-40.563	-40.189	-43.670	-41.668	2.002 V
Stortingen reserves	98	0	297	297	0 V
Onttrekkingen reserves	1.215	660	1.258	1.258	0 V
Resultaat	**-39.446**	**-39.529**	**-42.709**	**-40.707**	**2.002 V**

In algemene zin wordt opgemerkt dat in het beleid Sociaal domein met de raad is afgesproken dat de middelen voor de zorg (i.c. het programma Sociaal domein) beschikbaar blijven voor de zorg en dat het saldo op dit programma wordt verrekend met de reserve Sociaal domein.

TV61 Samenkracht en burgerparticipatie
Door de coronacrisis zijn er minder initiatieven aangevraagd voor verbetering van buurt, wijk of stad Hierdoor is er incidenteel € 33.000 minder uitgegeven op het budget Bliek in Actie.

Voor corona hebben we extra middelen (€ 54.000) gekregen voor bestrijding van eenzaamheid voor ouderen. In 2021 hebben we dit niet kunnen inzetten omdat er geen bijeenkomsten georganiseerd konden worden. In 2022 hopen we deze activiteiten alsnog te kunnen organiseren en zal een bijdrage gevraagd worden via de turap uit de reserve Sociaal Domein.

Door corona zijn er over het algemeen minder subsidies aangevraagd door de buurthuizen. Dit levert een incidenteel voordeel op van € 146.000. Met name de Grote Haarsekade heeft € 80.000 minder subsidie aangevraagd vanwege wisseling van gebruiker. Doordat de buurthuizen weinig of niet zijn verhuurd voor activiteiten levert dit incidenteel € 111.000 minder baten op.

Door corona zijn er minder activiteiten voor ondersteuning van mantelzorgers georganiseerd. Dit heeft tot een eenmalige kostenbesparing geleid van € 49.000.

Er is incidenteel minder uitgegeven op het budget Wmo centra jeugd en gezin van € 35.000 doordat er minder subsidies zijn aangevraagd door corona.

TV62 Wijkteams
Voor de hulp die wij verlenen aan de gedupeerden van de toeslagenaffaire ontvangen wij van het Rijk een financiële compensatie van € 200.000.

TV63 Inkomensregelingen
In 2021 is meer gebruik gemaakt van de minimaregelingen en bijzondere bijstand. Het beschikbare budget is met € 165.000 overschreden. Dit komt door stijging van de uitgaven voor individuele toeslag, collectieve ziektekostenverzekering en kinderopvang op grond van sociaal medische indicatie. Avres, die de regeling voor ons uitvoert, heeft aangegeven dat de hogere uitgaven structureel zullen zijn.

Voor de regeling Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (Tonk) is er minder uitgegeven doordat er minder aanvragen zijn geweest dan door het rijk beschikbare budget. Deze regeling wordt voor de gemeente uitgevoerd door Avres. Dit levert een incidenteel voordeel op van € 312.000. Dit is geen geoormerkt budget waardoor het niet terugbetaald hoeft te worden aan het Rijk.

In 2021 zijn er t.o.v. 2020 100 aanvragen minder voor kwijtschelding binnengekomen, Hierdoor hebben we eenmalig € 39.000 minder uitgegeven op het budget.

Voor de tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (Tozo) is € 95.000 meer uitgegeven door Avres die deze regeling voor de gemeente uitvoert. Dit bedrag wordt gecompenseerd door het Rijk. Hierdoor ontvangen we € 95.000 meer aan baten dan oorspronkelijk begroot. Per saldo geeft dit dus geen resultaat.

TV64 Begeleide participatie
In de decembercirculaire is er een voor corona € 177.000 ontvangen voor exploitatietekorten voor Sociale Werkbedrijven. Dit is doorbetaald aan Avres die deze regeling uitvoert voor de gemeente. Dit leidt tot hogere uitgaven. Dit wordt gecompenseerd door een bijdrage van het rijk. Per saldo geeft dit dus geen resultaat.

TV65 Arbeidsparticipatie
Op basis van herberekening van de maatstaven in de septembercirculaire heeft er een nabetaling van € 81.000 plaatsgevonden voor re-integratie klassiek aan Avres, die deze regeling voor de gemeente uitvoert. Doordat de maatstaven maar eenmalig worden berekend voor het gemeentefonds en de raming daar niet op wordt aangepast zijn dit incidenteel hogere lasten. Dit wordt gecompenseerd door een extra bijdrage op programma 9 (algemene dekkingsmiddelen). Per saldo geeft dit dus geen resultaat.

TV671 Maatwerkdienstverlening 18+
Het budget huishoudelijke ondersteuning was bijgeraamd via de turap voor € 100.000 vanwege een te verwachten budgetoverschrijding op basis van gemaakte prognoses in 2021. De groei van het aantal klanten bleef achter bij de prognose die aan de bijstelling van de raming ten grondslag lag. Hierdoor wordt er bijna € 74.000 incidenteel overgehouden.

Per 1 juli 2021 zijn de inkoopafspraken met zorgaanbieders gewijzigd voor Begeleiding zorg in natura. De tarieven zijn nader gedifferentieerd en er heeft een correctie plaatsgevonden op een aanvankelijk te hoog tarief. Het lijkt erop dat de nieuwe afspraken hebben geleid tot een betere kostenbeheersing dat leidt tot een structureel voordeel van € 205.000. Daarnaast geldt dat de berekening van de ramingen was gebaseerd op “zwartere” scenario’s dan achteraf nodig was. In 2022 monitoren we de kostenontwikkeling.

De ramingen voor Begeleiding Persoonsgebonden budget zijn op basis van de historie nog steeds gebaseerd op een substantieel gebruik van Pgb’s. Het gebruik van Pgb’s binnen Begeleiding is verder afgenomen. Steeds meer cliënten

kiezen voor zorg in natura vanwege de beschikbaarheid van een ruim aanbod aan zorgpartijen. Dit levert een incidenteel voordeel op van bijna € 162.000. In 2022 monitoren we de kostenontwikkeling.

TV672 Maatwerkdienstverlening 18-
In 2021 was er sprake van stijgende kosten als gevolg van het niet behalen van de ingeboekte kostenbesparingen/ taakstellingen en een toename van de duur en intensiteit van de ingezette jeugdzorg. Deze trend van landelijk stijgende jeugdzorg-kosten is door het Rijk erkend en hiervoor werden gemeenten gecompenseerd door een extra rijksbijdrage voor jeugdzorg in de meicirculaire 2021 van € 1,3 mln. Uiteindelijk hebben we hierdoor vanuit het Rijk voor jeugdzorg in 2021 in totaal meer ontvangen dan onze kosten voor jeugdzorg waren waardoor er een overschot is ontstaan van € 372.000.

TV681 Geëscaleerde zorg 18+
Op basis van regionale afspraken met de centrumgemeente Dordrecht komen de kosten voor bemoeizorg voor rekening van de centrumgemeente waardoor er lokaal structureel budget overblijft van € 20.000.

Door corona zijn er activiteiten niet door gegaan. Hierdoor blijft er incidenteel € 104.000 over op het budget Maatschappelijk Zorg OGGZ.

Op het lokale budget Veilig thuis houden we structureel € 25.000 over omdat de financiering vrouwenopvang regionaal verloopt via de centrumgemeente.

De doelstelling uitbreiding dak- en thuislozenopvang is een meerjarige opgave die nog verder vorm moet krijgen. Hierdoor zijn de middelen niet volledig uitgegeven en resteert er een incidenteel bedrag van €35.000 op het budget.

Doordat in 2021 mede door corona de focus bij de zorgaanbieders lag op zorgcontinuïteit voor de cliënten, is er nauwelijks ruimte geweest voor de ontwikkeling van innovatieprojecten transformatie Beschermd Wonen. Hierdoor is er een incidenteel voordeel van € 581.000 . In 2020 is de bevoorschotting 100% via de centrumgemeente verlopen in plaats van de gebruikelijke 75% voor lokale transformatie Beschermd Wonen. Hierdoor is er ten onrechte een vordering van 25% opgenomen in 2021 waardoor een nadeel ontstaat op de inkomsten van € 197.000. Het saldo wordt verrekend met de reserve Sociaal Domein.

TV71 Volksgezondheid
In 2021 hebben door corona minder activiteiten plaatsgevonden rondom GIDS(Gezond In De Stad), project Voorzorg en het lokale preventieakkoord. De projecten die in 2021 zijn uitgesteld of gestart lopen in ieder geval tot in 2022 door. Dit geeft een incidenteel voordeel van € 127.000.

Reserve Sociaal Domein
Conform de afspraak de budgetten van het programma Sociaal Domein te verrekenen met de Reserve Sociaal Domein wordt voorgesteld om het restant van € 2,00 mln. via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 toe te voegen aan de reserve Sociaal Domein.

Het Rijk heeft in de decembercirculaire van het gemeentefonds extra middelen beschikbaar gesteld. Deze middelen zullen bij de vaststelling van de Jaarstukken 2021 (bestemming resultaat) beschikbaar worden gesteld in 2022 (zie ook toelichting Algemene Dekkingsmiddelen TV07).

In onderstaande tabel staan de subsidies vermeld, die binnen dit programma zijn verstrekt.

Subsidies (bedragen x € 1.000)	
Bliek in actie	22
St. Vivenz Maatschappelijke Dienstverl.	43
Slachtofferhulp Nederland	11
Stichting RADAR	14
Antes Zorg B.V.	23
St.Chris en Voorkom!	4
Ouderenbeleid	32
Platform gehandicapten	5
St. Breaksquad	3
Biljartvereniging, ondersteuning ivm corona	2
St.Herd.- en bezinningscentrum Toren	3
St. Samen Eén	14
St. Stalkaarsen	4
St. Youth for Christ Gorinchem	60
Vrijwilligersvacaturebank	3
St. Jeugd-en Jongerenwerk Midden Holland	260
St. Zieke Docenten	72
St. PoGo	-19
St. Boukie	70
St. Rozenobel	17
Stichting Fluxus	15
Stichting Jeugdhaven Gorcum	31
Gorinchemse Zeeverkenners	10
Stichting Scouting A.P.V.	10
Stichting Klussendienst Ouderen	96
Vluchtelingenwerk	567
Humanitas	79
Leger des Heils	72
Da Vinci College	12
St. Samenwerkingsverband VO Passend onderwijs	5
Stichting MEE Plus	60
Zorgbelang Inclusief	10
ASVZ Zuid-West	8
St. Syndion	8
Werk en Begeleiding ZHZ	8
St.Adviesgroep WMO	5
Stichting de Sociale Basis	1.165
Stichting Jeugdteams Zuid-Holland Zuid	303
St. de Inspiratiecompagnie	93
diverse Jeugdzorg	12
Hospice-vtz Gorinchem & omstreken	12
Yulius	149
Avres	19

2.7.4 Met welke verbonden partijen doen we dit samen?

- GR DG&J
- GR Regio AV
- GR AVRES

2.8 Programma 8 Duurzaamheid

Taakvelden

Riolering

Afval

Milieubeheer

Begraafplaatsen en crematoria

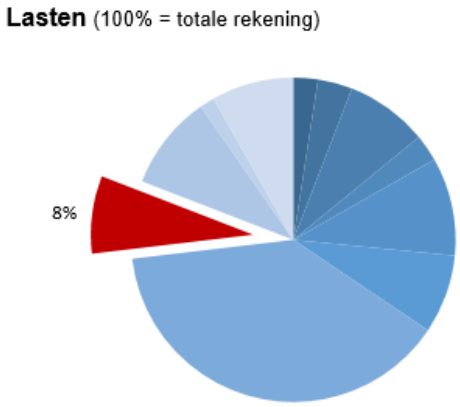

2.8.1 Wat hebben we bereikt met het programma Duurzaamheid?

Doel

Gorinchem is een schone, duurzame en leefbare stad.

Vastgesteld beleid

Beleidskader	Vastgesteld door de raad in
Beleidsplan Duurzaamheid	2017
Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2025	2020
Afval- en Grondstoffenbeleid	2021
RES 1.0	2021
Transitievisie Warmte	2021

Maatschappelijke effecten

Indicator	B/F	Gerealiseerd	Soort
Omvang huishoudelijk restafval	B	De hoeveelheid niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval in kg per inwoner	PI
Hernieuwbare elektriciteit	B	% Hernieuwbare elektriciteit van totaal verbruikte elektriciteit	PI

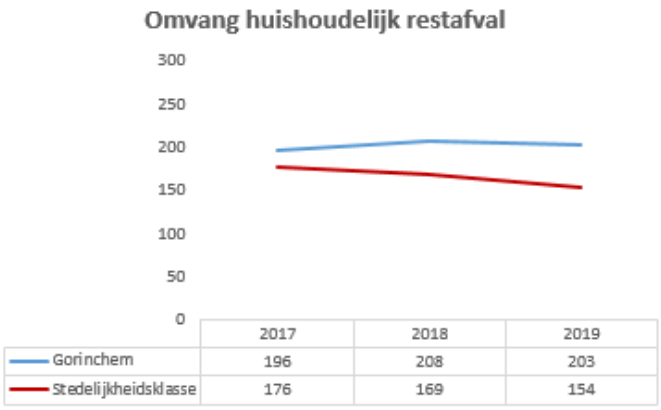

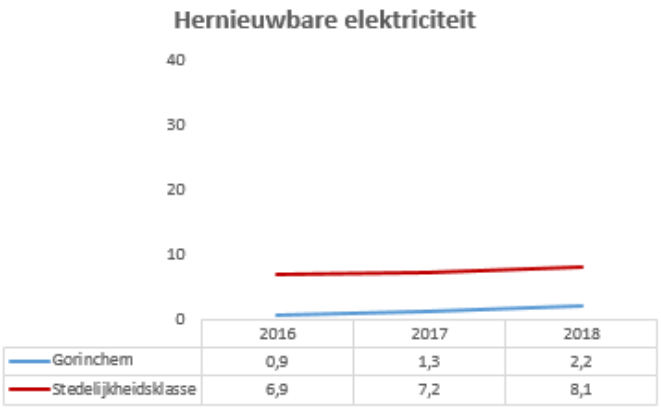

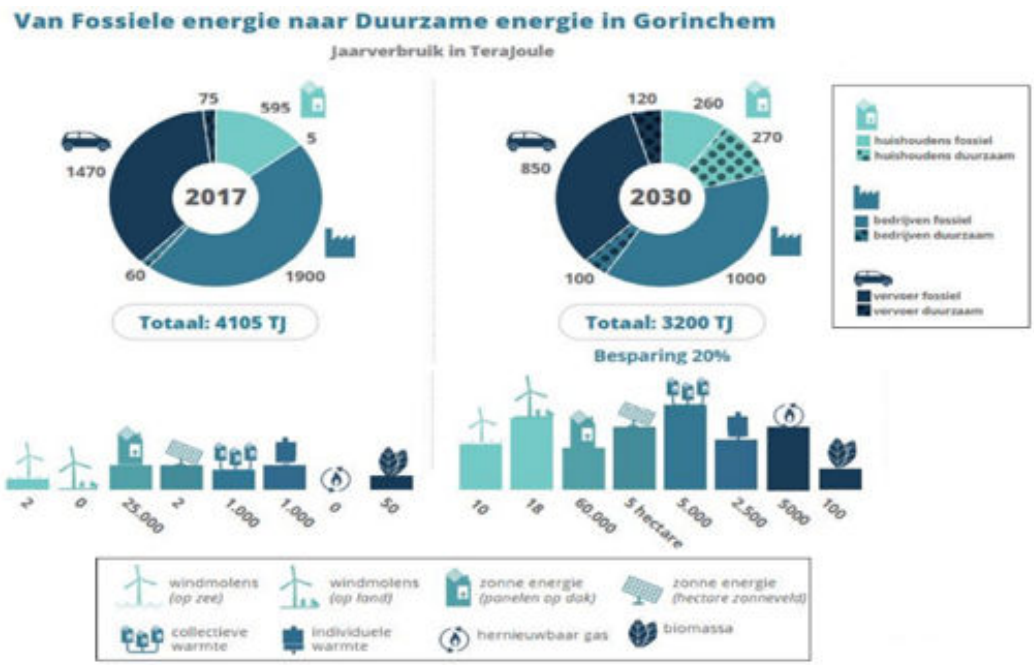

Indicator	Steefwaarde 2021	Hebben we dit bereikt?
Huishoudelijke restafval	196	Zoals bekend kan Waardlanden geen registratie opleveren per gemeente, maar wel over het gehele verzorgingsgebied. De GR Waardlanden ziet een lichte daling van het aantal kilogrammen restafval per inwoner, namelijk van 223 kilogram over 2020 naar 221 kilogram over 2021. Dit lijkt weinig, maar wel is gemerkt dat – ondanks de toetreding van de voormalige gemeente Vianen - er sprake is van een lager dan verwacht aanbod van huishoudelijk restafval. Deze trend zal zich naar verwachting vanaf 2023 gaan doorzetten, omdat dan de eerste resultaten van het in 2021 vastgestelde Afval- en Grondstoffenbeleid zichtbaar zullen zijn. Er zal nog geen sprake zijn van de streefwaarde 100 kilogram per inwoner, maar naar verwachting wel van een substantiële daling.

2.8.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

Prioriteiten en aandachtspunten

Onderwerp	Toelichting prioriteiten
Regionale energiestrategie (RES)	Samen met gemeente Molenlanden, provincie Zuid-Holland en Waterschap Rivierenland vormt Gorinchem de RES-regio Alblasserwaard. In 2021 hebben wij voor deze regio de RES 1.0 Alblasserwaard opgesteld. Deze is in april 2021 vastgesteld door de raden van Gorinchem en Molenlanden. Op 1 juli 2021 is de door Provinciale Staten en Waterschap Rivierenland vastgestelde RES 1.0 aangeboden aan het Nationaal Programma RES. In de zomer van 2021 is het Uitvoeringprogramma RES 1.0 Alblasserwaard, inclusief leidraad communicatie en participatie opgesteld. Dit uitvoeringprogramma is tijdens de behandeling van de Reserve Duurzaamheid in december 2021 behandeld door de gemeenteraad.
Opzet lokaal kenniscentrum Duurzaamheid en Klimaat	Ook in 2021 is in Gorinchem samen met haar inwoners en gebruikers hard gewerkt aan de duurzaamheidstransitie. Het Natuurcentrum en i_lab zijn de belangrijkste fysieke plekken waar inwoners meer kunnen leren over duurzaamheid, natuur, innovatie en de energietransitie. Daarnaast is via het Regionaal Energieloket, Het Nieuwe Wonen en de gemeentelijke website 'Duurzaam Gorinchem' veel informatie te vinden voor inwoners en ondernemers die willen verduurzamen. In het najaar zijn wederom de Gorinchem Duurzaam Weken georganiseerd waarin inwoners op een laagdrempelige manier werden geïnformeerd en gestimuleerd om aan de gang te gaan met de energietransitie, biodiversiteit, klimaatadaptatie en de circulaire economie. De activiteiten rond de Regeling Reductie Energiegebruik (RRE) zijn per 1 juli 2021 afgerond, met een uitloop voor voucherafhandeling tot 1 september 2021. In totaal zijn 1.644 unieke woonadressen van huiseigenaren bereikt en is er met de maatregelen en subsidies 382 ton CO_2 op jaarbasis bespaard. Dit mede dankzij de inzet van het Regionaal Energieloket en Het Nieuwe Wonen. Per 1 september 2021 is de Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW) opgestart. Dit is een uitgebreide versie van de afgeronde RRE-regeling, waarbij naast woningeigenaren ook huurders en bewoners van gebouwen met een Vereniging van Eigenaren (VvE) worden benaderd. Hiermee is de doelgroep uitgebreid tot alle huishoudens van Gorinchem. De RREW-regeling loopt tot 1 augustus 2022 en is grotendeels ingevuld met dezelfde activiteiten die we kennen van de RRE regeling. De samenwerking is nu uitgebreid met woningcorporatie Poort6, Huurdersvereniging HP6, mensontwikkelbedrijf Avres, Voedselbank Gorinchem en Stichting Leergeld. We zetten een breed actiepakket in met onder andere voucheracties, inzet van wooncoaches, het organiseren van webinars en collectieve inkoopacties. We merken vooral door de samenwerking met Poort6 en de huurdersvereniging dat er veel enthousiasme is bij de huurdersdoelgroep.
Subsidies Rijk en provincie	**Kansen voor West 2** HVC heeft samen met de gemeente en Poort6 een aanvraag gedaan voor de subsidie REACT-EU Kansen voor West 2. De subsidie is voor een bedrag van maximaal € 1,5 mln. toegewezen. Met de subsidie kan het aan te leggen warmtenet in de Gildenwijk uitgevoerd worden met een zwaardere dimensionering van het hoofdnet en een duurzame innovatieve warmtebron zodat deze geschikt is voor verdere toekomstige uitbreiding van het warmtenet. **RREW-regeling** Voor de uitvoering van de RREW-regeling is door RVO een bedrag beschikbaar gesteld ter grootte van € 378.000. We zetten dit budget in voor vouchers waarmee kleine energiebesparende producten door inwoners kunnen worden aangeschaft , wijkbesparingsprogramma's, gezamenlijke inkoopacties op het gebied van isolatie en

Onderwerp	Toelichting prioriteiten
	zonnepanelen, een infrarood gevelscanactie, voorlichting aan de verschillende doelgroepen via webinars en acties voor minima kunnen worden uitgevoerd. **Regionale Energiestrategie (RES)** In 2019 heeft de RES-regio Alblasserwaard zogenaamde RES-gelden ontvangen. Het Kabinet heeft in 2021 een extra bijdrage beschikbaar gesteld om de continuïteit van het RES-proces te waarborgen. Deze RES-gelden zijn in 2021 ingezet voor de totstandkoming van de RES 1.0 en het Uitvoeringprogramma RES 1.0, inclusief leidraad communicatie en participatie.
Aanwijzen energiecoaches	De inzet van energiecoaches gebeurt bij zowel de RRE als bij de RREW-regeling. Deze vrijwilligers geven advies over energiebesparing bij mensen thuis en wanneer dit vanwege corona fysiek niet mogelijk is online. Verder worden ze ingezet bij de infraroodscan van woninggevels en bij duurzaamheidsacties van Poort6. Voor de opleiding van de vrijwilligers is zowel binnen de RRE als de RREW-regeling geld beschikbaar. Via Het Nieuwe Wonen zijn in 2021 twaalf nieuwe vrijwilligers opgeleid tot energiecoaches.
Toegankelijkheid van openbare ruimte en gebouwen	Een toegankelijke en inclusieve stad maken we samen. Stichting Gorinchems platform voor gehandicaptenbeleid is al jaren één van de lokale stakeholders. De 0-meting liet destijds zien dat toiletten hierin ook een plek hebben. Een meekoppelkans werd gevonden op de locatie Buiten de Waterpoort. Daar is een tijdelijke toiletvoorziening gecreëerd.

Onderwerp	Toelichting aandachtspunten
Revolverend investeringsfonds	In het najaar van 2021 is met de raad besproken hoe de € 5 mln. Eneco-gelden voor duurzaamheid ingezet gaan worden. De gelden worden ingezet binnen de zogenoemde Reserve Duurzaamheid. In februari 2021 is al € 1,5 mln. beschikbaar gesteld voor de realisatie van het collectieve warmtenet in de Gildenwijk. Met de raad zijn op 9 december 2021 de kaders vastgesteld voor de resterende € 3,5 mln. aan middelen uit de Reserve Duurzaamheid, te weten de Regionale Energiestrategie 1.0, het bijbehorende Uitvoeringsprogramma, de Transitievisie Warmte 1.0 en de te ontwikkelen Lokale Adaptatiestrategie.
Biodiversiteit	Volgend op het duurzaamheidsbeleid 2017-2021 is ook in 2021 gewerkt aan het behoud en het versterken van biodiversiteit. Zoals vastgelegd in het beleid ‘openbare ruimte buitengewoon groen’ wordt in groenbeheer rekening gehouden met behoud en versterken van biodiversiteit in de stad. Samen met vrijwilligers en organisaties in de stad zoals Prachtlint, Gorcum Natuurlijk Groen, Natuurcentrum en de vrijwillige stadsecoloog is continu gewerkt aan een groen Gorinchem. Dit is terug te zien in deelname aan Operatie Steenbreek, de vijfde plaats van Gorinchem bij het NK Tegelwippen, de aanleg van één Tiny Forest en participatie in het groenste fietsnetwerk van Nederland. Er is actie ondernomen op het vergroten van biodiversiteit-bewustzijn via de gemeentelijke kanalen, zoals de Trots op Groen Gorinchem filmpjes en tijdens de Gorinchem Duurzaam weken in het najaar van 2021. Vergroening en het versterken van biodiversiteit zijn belangrijke buffers voor klimaatverandering. Klimaatadaptatie en het thema biodiversiteit zijn daarom belangrijke onderwerpen in de regionaal vastgestelde Klimaatadaptatie Strategie (RAS) en zijn opgenomen in het plan van aanpak voor de Lokale Adaptatiestrategie (LAS). Op deze manier is de pijler biodiversiteit uit het duurzaamheidsbeleid 2017-2021 ook na 2021 geborgd. Het onderzoek ecologische verbindingszones en het ideeënboek natuurinclusief ontwerp zijn belangrijke startpunten.
Global Goals	In 2021 is door de gemeenteraad besloten om de focus te leggen op Goal 7 (betaalbare en duurzame energie), Goal 11 (Duurzame steden en gemeenschappen), Goal 5 (gendergelijkheid) en Goal 10 (ongelijkheid verminderen). Op verschillende manieren is

Onderwerp	Toelichting aandachtspunten
	lokaal en internationaal aandacht en invulling gegeven aan deze Global Goals. Op het gebied van duurzaamheid zijn de RES 1.0 inclusief uitvoeringsagenda en de Transitievisie Warmte vastgesteld. Via het Regionaal Energieloket, de Regeling Reductie Energiegebruik en de nieuwe Regeling Reductie Energiegebruik Woningeigenaren zijn energiebesparende acties georganiseerd voor huiseigenaren, huurders en minima. In 2021 is het regenboogpad voor het stadhuis en een regenboogbankje bij Buiten de Waterpoort gerealiseerd. Tijdens het Wereldsdiner op 13 oktober 2021 stonden de thema's duurzaamheid, inclusie en gelijkheid centraal en is door inwoners van Gorinchem geld gedoneerd aan drie lokale organisaties die zich inzetten voor deze thema's. Daarnaast is de helft van de opbrengst samen met een bijdrage van de gemeente geschonken aan Stichting Bamenda in Kameroen waarmee Gorinchem via Dordrecht een Stedenband heeft.

Reguliere taken

Onderwerp	Toelichting reguliere taken
Riolering	In 2021 hebben we een deel van de € 200.000 voor het treffen van klimaatadaptieve maatregelen ingezet in de herinrichting van de Tets van Goudriaanstraat.
Milieubeleid	De wettelijke taken op het gebied van milieu hebben wij via een overeenkomst belegd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De taken die de Omgevingsdienst voor ons uitvoert zijn met name gericht op handhaving en toezicht bij bedrijven binnen het thema milieu. Daarnaast geeft de Omgevingsdienst ook advies bij ruimtelijke plannen en ontwikkelingen.
Grondstoffenbeleid	Het streven van de Nederlandse overheid naar een 100% circulaire economie in 2050 ligt vast in het programma 'Nederland Circulair 2050'. Dat betekent concreet dat er in 2050 geen restafval meer mag vrijkomen en dat al het afval als grondstof teruggewonnen moet worden voor hergebruik en recycling. De tussendoelen liggen vast in het Landelijk afvalbeheersplan (LAP). Het was de ambitie in 2020 maximaal 100 kg restafval per inwoner per jaar te verbranden en in 2025 30 kg. In de raadsvergadering van 24 juni 2021 is hiervoor het nieuwe Afval- en Grondstoffenbeleid vastgesteld. Net zoals dit ook bij de andere aan de GR Waardlanden deelnemende gemeenten is gebeurd. Volgens planning zal vanaf 2022 worden gestart met de implementatie daarvan. Een niet onbelangrijk onderdeel van het beleid is het Waardlanden-breed verminderen van het afvaltoerisme en het aantal bijplaatsingen van afval naast de containers. Vooruitlopend hierop is in Gorinchem al gestart met een nieuw communicatietraject om inwoners te attenderen op een juiste wijze van afvalaanbieding. Verder is de motie 'Reclamedrukwerk' nader uitgewerkt. Vooruitlopend op de Afvalstoffenverordening, die regionaal moet worden afgestemd en in het voorjaar 2022 zal worden vastgesteld, is de invoering van de zogenaamde 'ja/ja- sticker' op vrijwillige basis ingevoerd.
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	Op basis van de routekaart verduurzaming maatschappelijk vastgoed is er eind 2021 een begin gemaakt met de uitwerking van een concreet verduurzamingsplan voor een 10-tal panden.

2.8.3 Wat heeft dit gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)	Jaar-rekening 2020	Begroting primitief 2021	Begroting na wijziging 2021	Jaar-rekening 2021	Verschil
TV72 Riolering	3.238	3.360	3.237	3.286	48 N
TV73 Afval	4.532	4.550	4.674	4.475	199 V
TV74 Milieubeheer	1.699	1.722	3.268	2.371	897 V
TV75 Begraafplaatsen en crematoria	398	482	482	485	3 N
Lasten Duurzaamheid	**9.867**	**10.115**	**11.661**	**10.616**	**1.044 V**
TV72 Riolering	3.991	4.019	3.900	3.926	25 V
TV73 Afval	4.299	4.913	5.006	5.139	133 V
TV74 Milieubeheer	96	3	427	443	16 V
TV75 Begraafplaatsen en crematoria	359	305	305	383	78 V
Baten Duurzaamheid	**8.744**	**9.240**	**9.638**	**9.890**	**252 V**
Totaal saldo van baten en lasten	-1.123	-875	-2.023	-726	1.296 V
Stortingen reserves	5.290	104	1.064	1.464	400 N
Onttrekkingen reserves	367	366	1.648	1.038	610 N
Resultaat	**-6.045**	**-613**	**-1.439**	**-1.153**	**286 V**

TV72 Riolering
Voor het opstellen van een meerjarenonderhoudsplan Beschoeiingen is een schouw noodzakelijk. Hiervoor is in 2021 een budget van € 50.000 beschikbaar. Door het integreren van deze opdracht en vertraging in het proces zijn deze middelen niet uitgegeven. Daarom stellen we voor om het restant van € 45.000 via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 in 2022 beschikbaar te stellen om de schouw uit te voeren.

TV73 Afval
In 2021 hebben wij het teveel betaalde overschot voor de verwerkingskosten 2020 ad € 183.000 terugontvangen van Waardlanden, dit betekent een eenmalig voordeel in 2021.

In 2021 hebben wij ook een baat van het Rijk a € 59.000 ontvangen in verband met de compensatie voor de hogere verwerkingskosten als gevolg van het vele thuiswerken en -zitten in de eerste fase van de coronacrisis. Deze zorgt voor een voordeel van € 59.000 aan de lastenkant (verwerkingskosten). Verder blijkt uit de afrekening 2021 van de verwerkingskosten dat het betaalde voorschot € 179.000 hoger is dan de werkelijke kosten voor Gorinchem.

Helaas wordt dit incidentele voordeel teniet gedaan doordat we deze Rijksinkomsten ook deel uit hebben laten maken van de dekking voor de hogere lasten als gevolg van het nieuwe Afvalstoffenbeleid waarvoor in 2021 vooral de voorbereidingen hebben plaatsgevonden en de implementatie vanaf 2021 plaatsvindt. Een incidenteel nadeel aan de batenzijde van € 59.000.

Het saldo van de voordelen op zowel de lasten als de baten ad € 400.000 wordt toegevoegd aan de egalisatiereserve Reiniging.

TV74 Milieubeheer
Voor de uitvoering van projecten m.b.t. de energietransitie in 2021 werd een onttrekking aan de reserve Duurzaamheid geraamd voor o.a. het Milieubeleidsplan (€ 150.000), Warmtenet (€ 159.000), duurzaamheidsprojecten (€ 149.000) energiebesparing voor VVE's (€ 98.000), duurzaamheidspakketten minima (€ 69.000), zonnepanelen voor bedrijven (€ 35.000), energiecoöperatie (€ 20.000) en voor duurzaamheid bedrijven (€ 20.000). Door corona, complexiteit en diversiteit van de projecten zijn diverse projecten nog niet gerealiseerd. De niet bestede middelen blijven in de reserve Duurzaamheid.

Daarnaast resteert een deel van het budget voor de Regionale Energiestrategie (RES) van € 65.000. Ook is in de septembercirculaire 2021 voor de RES € 60.000 extra ter beschikking gesteld. De raad wordt voorgesteld om € 125.000 via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen in 2022 om de RES te continueren.

Op milieutaken is minder uitgegeven dan begroot (€ 26.000). Ook voor milieucommunicatie zijn minder lasten gerealiseerd (€ 22.000). Door bovenstaande lagere lasten is (€ 825.000) aan verschillen tussen jaarrekening en begroting verklaard. De overige verschillen worden veroorzaakt door kleinere mutaties.

TV75 Begraafplaatsen en crematoria
In 2021 hebben wij meer opbrengsten grafrechten en de afkoop van onderhoud aan monumenten en beplanting baten ontvangen dan geraamd. Het is lastig te voorspellen hoeveel mensen jaarlijks overlijden, maar het is evident dat het coronavirus een rol speelt in de toename van het aantal begravingen. Na verrekening met de voorziening afkoopsommen resteert een batig saldo op dit taakveld van € 75.000.

Reserves
Zoals bij taakveld 74 Milieubeheer aangegeven is kan door de lager dan geraamde uitgaven een lagere onttrekking uit de reserve Duurzaamheid gedaan worden (€ 610.000). Het saldo van de voordelen op zowel de lasten als de baten ad € 400.000 op taakveld 73 Afval voegen we toe aan de egalisatiereserve Reiniging.

Investeringen (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2020	Realisatie 2021	Totaal realisatie	Verschil		Gereed
Lasten							
Beschoeiingen 2020	538	355	73	427	111	V	nee
Beschoeiingen 2021	203	-	20	20	183	V	nee
GRP 2018	860	723	-	723	137	V	ja
GRP 2019	1.760	693	127	820	940	V	ja
GRP 2020	760	411	262	673	87	V	nee
GRP 2021	1.175	-	660	660	515	V	nee
Waterberging diverse locaties	157	130	7	137	20	V	ja
Watercapaciteit	75	-	-	-	75	V	nee
Totaal Lasten	**5.528**	**2.312**	**1.149**	**3.460**	**2.068**	**V**	
Baten							
GRP 2018	860	723	-	723	137	N	ja
GRP 2019	1.760	693	127	820	940	N	ja
GRP 2020	760	410	262	673	87	N	nee
GRP 2021	1.175	-	660	660	515	N	nee
Waterberging diverse locaties	147	50	38	88	59	N	ja
Totaal Baten	**4.702**	**1.876**	**1.087**	**2.964**	**1.738**	**N**	
Totaal investeringen	**826**	**436**	**62**	**496**	**330**	**V**	

Beschoeiingen 2020 en 2021
Eind 2021 en begin 2022 hebben wij een schouw uit laten voeren, waarbij de noodzakelijke vervangings- en onderhoudswerkzaamheden aan de beschoeiingen in Gorinchem. Voor de uitvoering van deze werkzaamheden zetten wij de restantbudgetten voor 2020 en 2021 in.

GRP 2018, 2019, 2020 en 2021
De werkzaamheden in het kader van de jaarschijf 2018 uit het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2016-2020 zijn uitgevoerd en afgerond. Er resteert € 137.000. De onttrekking aan de vervangingsvoorziening is daardoor ook € 137.000 lager. De financiële (budgettair neutrale) gevolgen zijn verwerkt in de Jaarstukken 2021.

In het budget GRP 2019 zit een bedrag van € 1 mln. voor de aanpak van wateroverlast in de binnenstad. In het GRP 2021-2025 wordt hiervan € 9 ton ingezet voor voor klimaatadaptie en maatwerkvoorzieningen. Bij de tussenrapportage 2022 zullen wij deze uitsplitsing in de budgetten verwerken.

Waterberging diverse locaties
Vanuit het Stedelijk Waterplan ligt er een wettelijke opgave om te voldoen aan de wateropgave. Om in Gorinchem West voldoende waterberging te realiseren hebben we extra waterberging gecreëerd in de spoorsloot in de Gildenwijk en de watergang in het park aan de Tiende Penninglaan. De kosten die met het graven van extra waterberging waren € 137.000 (raming € 157.000). De baten van het Waterschap en de dekking uit de opbrengsten van de rioolheffing zijn € 59.000 lager dan geraamd (€ 147.000). De werkzaamheden zijn afgerond en de investeringsbudgetten afgesloten.

Watercapaciteit
Als gevolg van de vervanging van het 4e veld door een kunstgrasveld voor GJS is bestaande waterbergingscapaciteit gedempt en hebben wij de opdracht om te zorgen voor de aanleg van watercompensatie. Hiervoor is een investeringsbudget van € 75.000 beschikbaar. In afwachting van de ontwikkelingen rondom de dijkverzwaring hebben wij deze werkzaamheden nog niet uitgevoerd.

In de onderstaande tabel staan de subsidies vermeld, die binnen dit programma zijn verstrekt.

Subsidies (bedragen x € 1.000)	
EHBO	2
Antes Zorg	2
Diverse personen groene daken	21
van Andel Spruijtcentrum	48

2.8.4 Met welke verbonden partijen doen we dit samen?

- GR DG&J
- GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid
- GR Vuilverwerking Dordrecht en Omstreken
- GR Reinigingsdienst Waardlanden

2.9 Programma 9 Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing

Taakvelden

Ruimtelijke ordening

Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)

Wonen en bouwen

Lasten (100% = totale rekening)

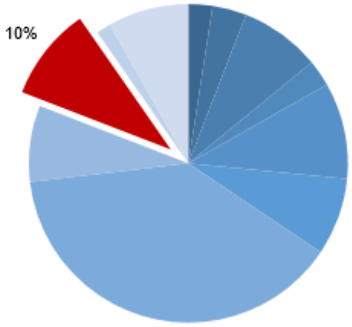

2.9.1 Wat hebben we bereikt met het programma Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing?

Doel

Het versterken van de woon- en leefomgeving en het bevorderen van de vitaliteit en de leefbaarheid van de stad.

Vastgesteld beleid

Beleidskader	Vastgesteld door de raad in
Waterplan Mollenburg	2017
Welstandsnota gemeente Gorinchem	2018
Woon- en Transformatievisie	2019
VTH-beleid 2019-2022	2019
Nota Vastgoedbeleid	2020
Nota Grondbeleid 2020-2023	2020

Maatschappelijke effecten

Indicator	B/F	Gerealiseerd	Soort
Gemiddelde WOZ-waarde	B	€ x 1000	PI
Nieuw gebouwde woningen	B	Aantal per 1.000 woningen	PI
Demografische druk	B	De som van de 0 tot 15-jarigen en 65 jaar of ouder, in verhouding tot de 15 tot 65-jarigen	PI
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	B	€ per jaar	PI
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	B	€ per jaar	PI

Gemiddelde WOZ-waarde

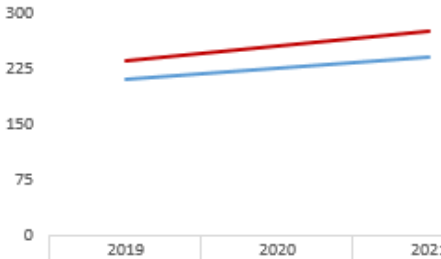

	2019	2020	2021
Gorinchem	211	226	241
Stedelijkheidsklasse	236	256	276

Nieuw gebouwde woningen

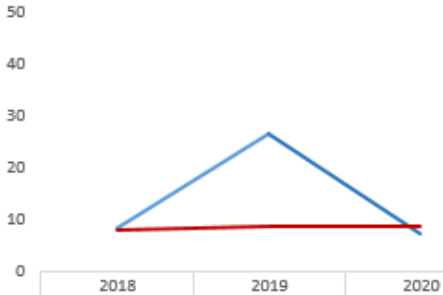

	2018	2019	2020
Gorinchem	8,5	26,7	7,5
Stedelijkheidsklasse	8,1	8,7	8,7

Demografische druk

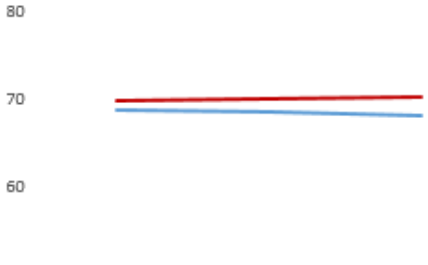

	2019	2020	2021
Gorinchem	68,8	68,5	68,1
Stedelijkheidsklasse	69,8	70,1	70,2

Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden

	2019	2020	2021
Gorinchem	653	668	696
Stedelijkheidsklasse	681	709	733

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

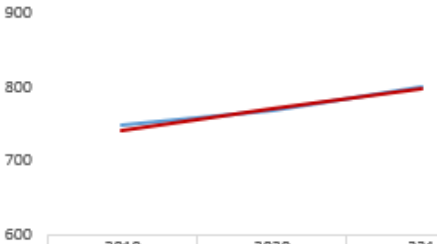

	2019	2020	221
Gorinchem	749	768	801
Stedelijkheidsklasse	741	770	799

2.9.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

Prioriteiten en aandachtspunten

Onderwerp	Toelichting prioriteiten
Omgevingswet	De organisatie maakte zich gereed voor invoering van de Omgevingswet op 1 oktober 2022 of 1 januari 2023, waarvoor in het afgelopen jaar veel werk is verricht. Een deel daarvan wordt, gezien het uitstel van invoeringsdatum van de Wet, nog ter vaststelling aan de raad voorgelegd in de maanden voorafgaand aan 1 oktober of 1 januari. Er is in 2021 verder gewerkt aan het opstellen van de omgevingsvisie, met de organisatie van diverse interne en externe ateliers, gevolgd door een participatietraject met inwoners en belanghebbenden. Er is een Notitie Reikwijdte en Detailniveau opgesteld als startpunt voor het traject van de Omgevingseffectrapportage. Verschillende verordeningen zijn aangepast, samengevoegd en vereenvoudigd, resulterend in een Verordening Fysieke Leefomgeving. Het Digitaal Stelsel Omgevingswet is aangekocht en deels lokaal ingericht en geïmplementeerd. Oefenen met onze aangepaste werkprocessen rondom vergunningverlening is gestart en we bereiden ons mede met behulp van praktijkproeven voor op het gebruik van het omgevingsplan, inclusief de omgang met participatie en afstemming over mandatering tussen raad en college. In een geactualiseerd programma- en actieplan invoering Omgevingswet 2022-2029 wordt de samenhang tussen de onderdelen uitgebreider beschreven en toegelicht welke acties afgerond of lopende zijn en hoe deze bijdragen aan de zorgvuldige invoering van de wet tot 2029.

Onderwerp	Toelichting aandachtspunten
Transformatie	In 2021 lag de focus op het starten van een verdiepingsslag over transformatie van de stationsomgeving, als onderdeel van de ‘Vleugels van de Stad’. Deze verdiepingsslag maakt onderdeel uit van het traject van de Omgevingsvisie, waarbij ook de vliegende brigade van de provincie Zuid-Holland is betrokken. De verdiepingsslag loopt nog. De uitkomsten hiervan worden in de eerste helft 2022 verwacht. In oktober 2021 is gestart met het ruimtelijk spoor voor Molenvliet, bestaande uit het actualiseren van de daar geldende planologische regelingen. Aangezien het grootste deel van de sportaccommodaties zich in Molenvliet bevindt, wordt de beleidsverkenning m.b.t. het breder gebruik van sportaccommodaties in dit ruimtelijk spoor meegenomen. In het eerste kwartaal van 2022 is de Nota van uitgangspunten vastgesteld en zijn we gestart met planologische procedure voor Molenvliet. Afronding van de beleidsverkenningen m.b.t. de verbreding van het gebruik van bedrijventerreinen en de spreiding van eerstelijnszorgvoorzieningen worden in de loop van 2022 verwacht.
Stadsbrede ontmoetingsplekken waaronder pleinen	Onze woon- en leefomgeving moet veilig voelen, ons uitnodigen om naar buiten te gaan en om te ontmoeten. De kaders in dit beleid openen het perspectief om de fysieke structuur van de stad te verweven met de sociale structuur van de stad. In 2021 heeft dit geleid tot maatwerkgesprekken met bewoners rondom speel- en ontmoetingsplekken in Mollenburg, de Tiny Forests met groene buitenlokalen, het Kazerneplein in onze vesting en de herinrichting van Tiende Penninglaan. En in de komende jaren zal dit nog een stap verder gebracht worden door de ontwikkeling van “Kijk in de Wijk”. Een samenwerking tussen wonen, wijkbeheer, veiligheid, leefbaarheid en stadsbeheer.

Onderwerp	Toelichting overig
Woon- en Transformatievisie	De woningvoorraad in Gorinchem is in 2021 gegroeid met 257 woningen of wel 1,48%, naar 17.544 woningen. De groei van de voorraad in Gorinchem is hoger dan het Nederlands percentage (1,04%). De gemeente, woningcorporatie Poort6 en huurdersvereniging HP6 hebben uitvoering gegeven aan prestatieafspraken (jaarschijf 2021), deze zijn geëvalueerd en er is een nieuwe jaarschijf gemaakt voor 2022. Belangrijke resultaten in de samenwerking op het gebied van het wonen en de leefomgeving zijn het samen optrekken bij het maken van de wijkvisies, de 'Kijk op de Wijk". Ook zijn er stappen gezet om te komen tot een gezamenlijke aanpak van de woningbouw om zo ontwikkelingen optimaal te benutten voor het sterker en gedifferentieerder maken van de wijken en een betere verdeling van de woningsegmenten over de stad. Er zijn twee provinciale subsidies ontvangen. De subsidie van € 380.000 voor de Van Zomerenlaan e.o. is ontvangen om de bouw van 79 sociale huurwoningen mede mogelijk te maken. Voor de transformatie van het Wellantcollege is € 250.000 subsidie ontvangen voor de realisatie van 51 huurappartementen voor senioren en een interne ontmoetingsruimte. Per 1 maart is de starterslening geïntroduceerd. Er zijn vijf aanvragen ingediend, waarvan twee aanvragen zijn toegekend, een afgewezen en twee aanvragen eind 2021 nog in behandeling waren. Het beleid voor zelfbewoningsplicht en anti-speculatiebeding voor nieuwbouwkoopwoningen tot en met de grens van de Nationale Hypotheekgarantie is eind december vastgesteld. Dit is gedaan om een bepaalde groep starters wat meer financiële ruimte te geven bij het kopen van een eerste woning. De kopers worden verplicht om er zelf te gaan wonen voor een periode van minimaal vijf jaar. Begin 2021 hebben wij besloten een anterieure overeenkomst aan te gaan voor de transformatie van de Arkelsedijk. Hierna is er gestart met het opstellen van het stedenbouwkundig plan voor de herontwikkeling van het gebied en hebben de bewoners/ stakeholders geparticipeerd in de totstandkoming van het concept stedenbouwkundig plan. Het project is rond de zomervakantie 2021 stil komen te vallen, omdat de ontwikkelaar ons heeft verzocht om de anterieure overeenkomst over te zetten naar de nieuwe grondeigenaar. In september zijn wij gesprekken gestart over de overname van het contract. Het is de planning de besluitvorming over de overname van deze overeenkomst begin 2022 af te ronden. Complicerende factor hierbij is dat de ontwikkelaar eind 2021 in staat van faillissement is verklaard.

Reguliere taken

Onderwerp	Toelichting reguliere taken
Vergunningverlening	De gemeente voert de vergunningverlening uit op basis van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). De doelen uit het VTH-uitvoeringsprogramma 2021 zijn gehaald. In 2021 zijn 336 aanvragen voor een omgevingsvergunning in behandeling genomen. In 2021 hebben we fors meer aan leges ontvangen. Dit komt door diverse nieuwe bouwaanvragen zoals woningbouw in Hoog-Dalem en enkele onvoorziene vergunningen voor bedrijfsgebouwen. Voor het extra werk dat we hebben moeten doen om aanvragen af te ronden, is dit jaar volledig gebruik gemaakt van de flexibele schil. De vele aanvragen hebben in de tweede helft van het jaar wel geleid tot langere doorlooptijden en het verlengen van termijnen bij het behandelen van de vele aanvragen.
Toezicht en Handhaving	Op basis van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht voert de gemeente toezicht en handhaving uit. Hierbij zijn waarschuwingen, last onder dwangsom en/of bestuursdwang de instrumenten die kunnen worden ingezet. Op alle doelen uit het VTH-uitvoeringsprogramma 2021 is toezicht uitgevoerd. Prioriteit is gesteld op de controle van brand- en constructieve veiligheid bij panden met een gezondheidsfunctie, onderwijsfunctie en/of een functie met een grote bezettingsgraad. Zo is het afgelopen jaar toezicht uitgevoerd bij de bouw en afronding van de brede school aan het Dalemplein, de bouw en afronding van twee gastenhuizen aan het Dalemplein, de begeleiding van de bouw van Hotel van der Valk aan de Franklinweg, de bouw van een nieuwe sportzaal met nieuwe gebruiksmelding bij het Merewade College in Wijdschild, de definitieve afronding van de verbouw van Hotel Gorinchem aan de van Hogendorpweg 8-10, het bouwen van een gezondheidscentrum voor gehandicapten aan de Kennelweg 4 en een kleinschalige woonvorm voor dementerende ouderen aan Stalkaarsen 3.
Grondexploitaties	In 2021 zijn 11 kavels ten behoeve van particulier opdrachtgeverschap geleverd. Daarnaast zijn de verkoopovereenkomsten voor de laatste 3 kavels in 2021 getekend. In het project Lingewijk Noord is uitvoering gegeven aan de overeenkomst voor het leveren van grond voor realisatie van 64 rijwoningen. Vooruitlopend op de planning is de grond in een keer afgenomen. In Hoog Dalem is grond uitgegeven voor realisatie van 56 projectmatige woningen, 48 appartementen inclusief zorgplint en een kerk. Tevens zijn in Hoog Dalem 24 kavels geleverd voor particulier opdrachtgeverschap. De Nota Grondbeleid 2020-2023 is begin 2020 vastgesteld.
Vastgoed	Per saldo is het aantal panden in de gemeentelijke vastgoedportefeuille in 2021 gelijk gebleven. Er is één winkelpand verkocht en de nieuwe brede school Dalemplein is aan de portefeuille toegevoegd. Verder heeft het accommodatiebeleid vorm gekregen in de Kadernota Maatschappelijk Accommodatiebeleid Gorinchem 2022 - 2025. Daarmee kan de vraag/ behoefte naar vastgoed beter in beeld worden gebracht, waardoor beter sturing gegeven kan worden aan de samenstelling van de gemeentelijke vastgoedportefeuille. Op het gebied van de verduurzaming van ons maatschappelijk vastgoed zijn ook stappen gezet. Voor de gehele portefeuille is er op hoofdlijnen een routekaart opgesteld om een beeld te krijgen van de verduurzamingsopgave, gebaseerd op de uitgangspunten van het Klimaatakkoord. Op basis van deze routekaart is er eind 2021 een begin gemaakt met de uitwerking van een concreet verduurzamingsplan voor een 10-tal panden.
Snippergroen	In 2019 is, met het vaststellen van de beleidsnota snippergroen, gestart met het project snippergroen. Het doel van dit project was onder andere de feitelijke en juridische situatie van gemeentelijk grondeigendom zoveel mogelijk met elkaar in overeenstemming te brengen, het voorkomen van verjaring en het verminderen van de verhuur van stroken restgrond. Eind 2021 is het project afgerond en is een nulpunt bereikt voor wat betreft het onrechtmatige gebruik van gemeentegrond. In totaal zijn ruim 400 dossiers in behandeling genomen. Een klein aantal dossiers moet nog worden afgerond.

2.9.3 Wat heeft dit gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)	Jaar-rekening 2020	Begroting primitief 2021	Begroting na wijziging 2021	Jaar-rekening 2021	Verschil
TV81 Ruimtelijke Ordening	959	658	860	912	52 N
TV82 Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	4.043	6.640	9.427	10.433	1.006 N
TV83 Wonen en bouwen	2.795	2.296	3.034	2.972	63 V
Lasten VROSV	**7.798**	**9.594**	**13.321**	**14.317**	**996 N**
TV81 Ruimtelijke Ordening	60	9	41	99	58 V
TV82 Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	6.623	7.045	10.117	13.487	3.370 V
TV83 Wonen en bouwen	3.084	1.489	2.289	2.719	431 V
Baten VROSV	**9.767**	**8.543**	**12.446**	**16.305**	**3.859 V**
Totaal saldo van baten en lasten	1.969	-1.051	-875	1.988	2.863 V
Stortingen reserves	2.415	416	700	505	195 V
Onttrekkingen reserves	76	0	58	21	37 N
Resultaat	**-370**	**-1.467**	**-1.516**	**1.505**	**3.022 V**

TV81 Ruimtelijke Ordening
Voor de vleugels van de stad is een subsidie ontvangen van € 57.000. Deze zorgt voor hogere lasten maar dit wordt gecompenseerd door hogere baten op dit taakveld.

TV82 Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)
Het taakveld grondexploitaties bevat de lasten en baten van de gemeentelijke grondexploitaties voor woningbouw. Het zichtbare nadeel wordt veroorzaakt doordat de diverse grondexploitaties zich sneller ontwikkelen dan verwacht. Dit nadeel wordt dan ook ruimschoots gecompenseerd door de voordelen. Het netto voordeel op dit taakveld (€ 2.364.000) wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat de verschillende grondexploitaties een beter resultaat laten zien door onder andere dalende rentekosten, actuele ramingen voor civiele techniek en plankosten en gunstigere gronduitgiften. Dit leidt tot een (verplichte) tussentijdse winstneming van Lingewijk Noord (€ 1.9 mln.) en Kleine Haarsekade (€ 39.000) en bijstelling van verliesvoorziening Mollenburg (€ 35.000). De voorziening voor CV Hoog Dalem is verlaagd met € 497.000, wat een incidenteel voordeel oplevert. De bijdrage voor bovenwijkse voorzieningen door de CV Hoog Dalem levert, als gevolg van een bijstelling van de fasering, dit jaar € 0,2 mln. minder op dan verwacht. Er wordt daarom ook minder toegevoegd aan de reserve infrastructuur. Per saldo heeft dit dus geen gevolgen voor het jaarrekeningresultaat.

In de paragraaf Grondbeleid van deze jaarstukken wordt het resultaat van de grondexploitaties nader toegelicht. Het voordelig resultaat van de grondexploitaties (exclusief CV Hoog Dalem) van circa € 2 mln. zal worden bestemd voor de reserve Infrastructuur.

TV83 Wonen en bouwen
De lagere lasten worden voor € 37.000 veroorzaakt doordat het ISV Stegenplan nog niet volledig is gerealiseerd. Daarnaast zijn gelden ter beschikking gesteld voor onderzoek naar het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed dat nog niet is afgerond. De raad wordt voorgesteld om € 35.000 via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen in 2022 voor het uitvoeren van dit onderzoek.

Het restant van het verschil wordt verklaard door kleine mee- en tegenvallers waardoor op dit taakveld een voordeel van € 63.000 is gerealiseerd. In de tussentijdse rapportage is de raming uit hoofde van het verlenen van vergunningen reeds verhoogd. Niettemin is in de 2de helft van het jaar de vraag naar vergunningen onverminderd hoog gebleven en zijn de gerealiseerde baten € 431.000 hoger dan geraamd.

Reserves Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing
In de tussentijds rapportage is de raming van storting in de reserve Infrastructuur, op basis van de verwachte opbrengsten de CV Hoog Dalem voor bovenwijkse voorzieningen, verhoogd naar € 700.000. De uiteindelijke ontvangen bijdrage is lager dan verwacht vanwege een lager aantal verkochte m2 grond. Derhalve wordt er € 0,2 mln. minder toegevoegd aan de reserve infrastructuur.

Investeringen (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2020	Realisatie 2021	Totaal realisatie	Verschil		Gereed
Lasten							
Groote Haar windmolens, bouwrijp maken	60	-	-	-	60	V	nee
Totaal Lasten	**60**	**-**	**-**	**-**	**60**	**V**	
Baten							
Arkelstraat 28, desinvestering	444	-	444	444	-		ja
Groote Haar windmolens, bouwrijp maken	60	-	-	-	60	N	nee
Woonark Stationsweg 22, overboeking naar voorraad	-	-	115	115	115	V	ja
Totaal Baten	**504**	**-**	**559**	**559**	**-55**	**V**	
Totaal investeringen	**-444**	**-**	**-559**	**-559**	**115**	**V**	

Groote Haar windmolens, bouwrijp maken
Door onder andere stijgende bouwkosten en het herschrijven van de business case door de exploitant loopt de planning van de windmolens vertraging op. Dit zorgt zowel voor een voor- als nadeel die elkaar opheffen.

Woonark Stationsweg 22, overboeking naar voorraad
De woonark betrof niet langer een verhuurobject en is op basis van de regelgeving overgeboekt van materieel vast actief naar de voorraad. Inmiddels is de woonark verkocht.

2.9.4 Met welke verbonden partijen doen we dit samen?

- GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid
- GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid
- GR Regio AV
- Hoog Dalem C.V.

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen staan voor de baten in de jaarstukken die niet gekoppeld zijn aan een specifiek programma en de bijbehorende kosten op die onderdelen. Deze baten dienen als algemeen dekkingsmiddel voor de begroting als geheel. In de paragraaf lokale heffingen vindt u een aantal onderdelen van deze gemeentelijke inkomstenbronnen.

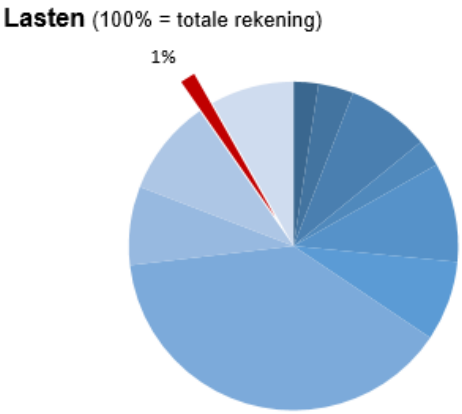

2.10.1 Wat heeft dit gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)	Jaar-rekening 2020	Begroting primitief 2021	Begroting na wijziging 2021	Jaar-rekening 2021	Verschil
TV011 Resultaat van de rekening baten & lasten	7.496	0	0	0	0 V
TV05 Treasury	1.565	201	-123	-109	14 N
TV061 OZB woningen	164	139	139	173	34 N
TV062 OZB- niet woningen	69	105	105	71	34 V
TV063 Parkeerbelasting	151	157	157	157	0 V
TV064 Belasting Overig	213	246	246	228	19 V
TV08 Overige baten en lasten	210	805	212	491	279 N
Lasten Overzicht algemene dekkingsmiddelen	**9.867**	**1.654**	**737**	**1.011**	**274 N**
TV05 Treasury	28.735	501	494	573	79 V
TV061 OZB woningen	4.540	4.732	4.632	4.729	97 V
TV062 OZB- niet woningen	4.843	5.180	4.985	4.937	48 N
TV063 Parkeerbelasting	1.480	1.734	1.350	1.434	84 V
TV064 Belasting Overig	611	727	672	654	18 N
TV07 Alg. uitkering en uitk. Gemeentefonds	73.665	70.928	78.835	79.224	390 V
TV08 Overige baten en lasten	1.591	0	1.266	1.305	40 V
Baten Overzicht algemene dekkingsmiddelen	**115.468**	**83.803**	**92.234**	**92.856**	**623 V**
Totaal saldo van baten en lasten	105.601	82.148	91.496	91.845	349 V
Stortingen reserves	15.299	0	1.359	1.344	16 V
Onttrekkingen reserves	1.504	301	3.526	3.427	99 N
Resultaat	**91.806**	**82.449**	**93.663**	**93.929**	**266 V**

TV05 Treasury
De extra baten worden met name gerealiseerd door het recht op dividend van € 41.000 uit de cumulent preferente aandelen Stedin, die in 2021 zijn verkregen. Deze baat zal worden bestemd voor de aflossingsreserve conform het door de raad genomen besluit. In afwijking van dividend op reguliere aandelen, wordt dit dividend reeds in het boekjaar zelf verantwoord. Een jaar eerder dus dan waar bij het raadsbesluit vanuit werd gegaaan. Daarnaast was in een eerder stadium de raming van het reguliere dividend Stedin op nihil gezet, in verband met de investeringen die horen bij de energietransitie. Stedin heeft vervolgens toch dividend uitgekeerd in 2021. Ook is een deel van het dividend van BNG uit 2019 dat aanvankelijk niet mocht worden uitgekeerd in verband met de coronacrisis, alsnog uitgekeerd

in 2021. Deze drie voordelen verklaren het totale voordeel ad € 79.000.

TV061 OZB Woningen
In de tussentijdse rapportage zijn de begrote baten op basis van de actuele verwachtingen naar beneden bijgesteld. Over het hele jaar is de opbrengst toch uitgekomen op de oorspronkelijk geraamde bedragen. Ten opzichte van de bijgestelde ramingen betekent dit een voordeel van € 97.000.

TV063 Parkeerbelasting
In verband met corona zijn de geraamde parkeeropbrengsten bij de tussenrapportage verlaagd. Het tweede deel van het jaar zijn meer opbrengsten gerealiseerd dan werd verwacht, hetgeen leidt tot een voordelig verschil van € 84.000.

TV07 Alg. uikering en uitk. Gemeentfonds
De gemeenteraad is januari 2022 geïnformeerd over de financiële gevolgen van de decembercirculaire 2021. Van het Rijk hebben wij, ter compensatie van meerkosten die zijn gemaakt voor jeugd en Wmo als gevolg van de coronapandemie, extra middelen ontvangen. Ook voor het instandhouden van de lokale en regionale cultuur en voor het opvangen van exploitatietekorten van de Sociale Werkbedrijven is van het Rijk een extra compensatie ontvangen. Daarnaast hebben wij nog extra middelen ontvangen voor versterking van de dienstverlening, uitvoering Wet kwaliteitsborging en voor de kosten die wij als gemeente moeten maken voor informatievoorziening in voorbereiding op het nieuwe inburgeringsstelsel. In totaal gaat het om een extra bijdrage van € 720.000.Omdat deze middelen pas laat beschikbaar zijn gesteld stellen wij voor om deze extra middelen conform de oormerking mee te nemen naar 2022. Ontwikkeling van de uitkeringsbasis (actualisatie van de verdeelmaatstaven) en een aanpassing van het accres leveren per saldo een voordeel op van € 342.000. Naast deze positieve ontwikkelingen hebben wij u in januari ook geïnformeerd over de tegenvallende coronacompensatie die wij van het Rijk hebben gekregen met betrekking tot de geleden inkomstenderving. In totaal gaat het om een nadeel van € 672.000 dat enerzijds veroorzaakt wordt door een lagere ontvangen bijdrage over 2020 (nadeel € 190.000) en anderzijds omdat de compensatie over 2021 pas in 2022 zal worden ontvangen (nadeel € 482.000).

TV08 Overige baten en lasten
Dit nadeel wordt veroorzaakt doordat de taakstelling van € 250.000, voor de onderuitputting op de onderhoudsbudgetten voor de gemeentelijke panden, weliswaar gerealiseerd is, maar niet is verrekend op de diverse taakvelden. Bij de jaarrekening blijkt namelijk pas op welke budgetten in welke programma's deze voordelen zich voordoen. Voor de jaarrekening als geheel heeft dit dus geen nadelig effect. Zie de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen voor nadere informatie.

Reserves
De onttrekking aan de algemene reserve is € 99.000 lager als gevolg van de lagere verhuiskosten voor de Brede School Dalemplein.

2.11 Overhead, Vennootschapsbelasting en Onvoorzien

Overhead
Kosten van overhead zijn alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Overheadkosten worden integraal opgenomen in het "overzicht overhead" en niet verdeeld naar de verschillende beleidsterreinen in de programma's. De uitzondering hierop is het deel van overhead dat bij investeringen en grondexploitaties hoort. Dit deel wordt wel toegerekend. Het overheadtarief wordt berekend door de totale overheadlasten van het taakveld overhead te delen door de totale directe personeelskosten.

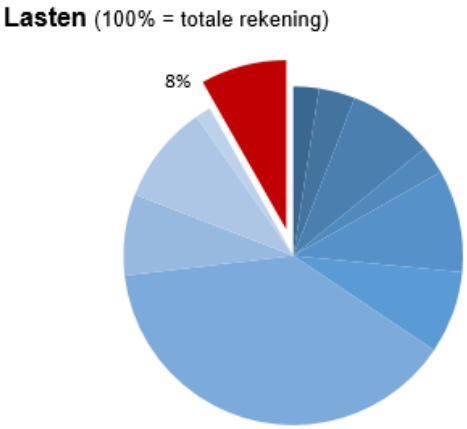

Vennootschapsbelasting
Het taakveld vennootschapsbelasting bevat de lasten van de jaarlijks (eventueel) te betalen vennootschapsbelasting.

Onvoorzien
De post onvoorzien wordt jaarlijks in de begroting opgenomen voor eventuele onvoorziene uitgaven.

2.11.1 Wat heeft dit gekost?

Overhead

Exploitatie (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)	Jaar-rekening 2020	Begroting primitief 2021	Begroting na wijziging 2021	Jaar-rekening 2021	Verschil
TV04 Overhead	12.958	11.795	13.033	12.724	308 V
Lasten Overzicht overhead	**12.958**	**11.795**	**13.033**	**12.724**	**308 V**
TV04 Overhead	683	497	531	476	55 N
Baten Overzicht overhead	**683**	**497**	**531**	**476**	**55 N**
Totaal saldo van baten en lasten	-12.275	-11.298	-12.502	-12.248	254 V
Stortingen reserves	200	100	100	100	0 V
Onttrekkingen reserves	1.491	16	808	715	92 N
Resultaat	**-10.984**	**-11.382**	**-11.794**	**-11.633**	**161 V**

TV04 Overhead
Het incidentele budget van € 120.000 voor extra boa-capaciteit om toe te zien op de naleving en het handhaven van de coronamaatregelen is in 2021 niet besteed. De gemeenteraad wordt voorgesteld om € 120.000 via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen in 2022.

Voor de huisvesting na corona is 2021 € 150.000 beschikbaar gesteld. Door de late toekenning van deze middelen in combinatie met langere levertijden van meubilair resteert nog het volledige bedrag. De raad wordt voorgesteld om € 150.000 via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen in 2022 om dit plan te realiseren.

In verband met de aansluiting op het warmtenet zijn delen van het onderhoud aan het Stadhuisplein nog niet uitgevoerd (€ 89.000). Als gevolg van corona zijn de beheerkosten van de catering € 30.000 lager uitgevallen dan geraamd. Voor de invoering van de nieuwe huisstijl is een budget ter beschikking gesteld van € 20.000 welke nog niet is besteed. De raad wordt voorgesteld om € 20.000 via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 beschikbaar te stellen in 2022 voor het realiseren van dit project.

De kosten voor ICT zijn € 113.000 hoger dan geraamd. Hieraan liggen meerdere oorzaken ten grondslag zoals de voortschrijdende digitalisering waardoor meer data wordt gebruikt. Daarnaaast werken mensen op andere manieren en veel meer vanuit huis. Het aantal en de aard van digitale bedreigingen stijgt met gevolgen voor het aantal te treffen veiligheidsmaatregelen. De schaarste aan computerchips, maar ook personeel in de ICT markt, maakt producten en ICT support (ondersteuning, consultancy en onderhoud) snel (veel) duurder.
Doordat software, en steeds vaker ook netwerkcapaciteit (zoals bijvoorbeeld rekenkracht of opslagcapaciteit), wordt aangeboden als een dienst (denk aan SAAS: Software-as-a-service) is er daarnaast een verschuiving zichtbaar van investeringskosten naar exploitatiekosten. De ICT begroting is daar in 2021 op herijkt.

De middelen van Gorinchem Duurzaam Digitaal zijn nog niet volledig benut (€ 92.000) en blijven hierdoor beschikbaar in de reserve ICT voor 2022.

Ook is er een extra dotatie noodzakelijk geweest aan de verlofvoorziening van € 83.000.

We hebben besloten om voor de periode 1 december 2021 tot en met 1 mei 2022 een binnenstadregisseur aan te stellen. De salariskosten ad € 40.000 worden gedekt uit het in 2021 beschikbare restant van de cultuurmiddelen Steunpakket corona. Wij stellen voor om voor de salariskosten 2022 een budget van € 32.000 beschikbaar te stellen via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021.
Bovenstaande items zorgen voor lagere lasten (€ 322.000) Het restant van het verschil wordt verklaard door kleine mee- en tegenvallers.

Het nadeel op de baten wordt voornamelijk veroorzaakt door het achterblijven van de vergoeding voor uitlening personeel.

Reserve
Het ter beschikking gestelde budget voor Gorinchem Duurzaam Digitaal is niet volledig besteed waardoor de onttrekking naar beneden is bijgesteld (€ 92.000).

Investeringen (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2020	Realisatie 2021	Totaal realisatie	Verschil		Gereed
Lasten							
Aanpassingen 1e verdieping stadhuis	184	71	131	203	19	N	ja
Communicatie 2019	65	5	-	5	60	V	nee
Herinrichting hal stadhuis 2019	75	43	12	55	20	V	nee
Informatiebeleid 2018 (ppn 2018)	540	268	46	314	226	V	nee
Preferente aandelen Stedin	1.360	-	1.360	1.360	-		ja
Software en hardware 2019	413	318	101	420	7	N	ja
Software en hardware 2020	280	-	24	25	255	V	nee
Software en hardware 2021	62	-	64	64	2	N	ja
Vervangingsplan inventaris 2021	196	-	25	25	171	V	nee
Warmtenet stadhuis	118	-	107	107	11	V	nee
Totaal Lasten	**3.293**	**705**	**1.870**	**2.578**	**715**	**V**	
Totaal investeringen	**3.293**	**705**	**1.870**	**2.578**	**715**	**V**	

Communicatie 2019
Voor het inspelen op diverse ontwikkelingen (zoals de bekendmakingswet en MijnOverheid.nl, de wijziging Awb met betrekking tot e-dienstverlening, digitale richtlijnen en informatiebeveiliging en het van buiten naar binnen werken) zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor de verbetering van de website, intranet en voor de implementatie van een herkenbare en benaderbare huisstijl. Het restantbudget van € 60.000 hebben wij ingezet voor de implementatie van het intranet en worden gebruikt voor de implementatie van de nieuwe huisstijl.

Preferente aandelen Stedin

In 2021 is besloten om mee te doen aan de aandelenemissie van Stedin die nodig is om Stedin te assisteren bij het verwezenlijken van de energietransitie. Het dividendrendement op deze aandelen (cumulatief preferente aandelen) bedraagt 3% per jaar.

Informatiebeleid 2018, Software en hardware 2020 en Vervangingsplan inventaris 2021

Een aantal projecten binnen de ICT infrastructuur is later tot uitvoering gekomen dan initieel gepland (met name netwerkinfrastructuur en vervanging servers). Daardoor vallen een aantal uitgaven later in de tijd. Genoemde projecten lopen inmiddels en worden in 2022 gerealiseerd.

Met name als gevolg van corona werd het laatste anderhalf jaar op een andere manier omgegaan met onze hardware en inventaris. Daardoor zijn een aantal geplande investeringen opgeschort. Nu de situatie normaliseert worden een aantal zaken alsnog uitgevoerd. Hierbij wordt rekening gehouden met de veranderende kijk hoe gebouwen en werkplekken nu en in de toekomst worden gebruikt.

Exploitatie (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)	Jaar-rekening 2020	Begroting primitief 2021	Begroting na wijziging 2021	Jaar-rekening 2021	Verschil
Lasten Overzicht heffing vennootschapsbelasting	**0**	**0**	**0**	**0**	**0 V**
Baten Overzicht heffing vennootschapsbelasting	**0**	**0**	**0**	**0**	**0 V**
Totaal saldo van baten en lasten	0	0	0	0	0 V
Stortingen reserves	0	0	0	0	0 V
Onttrekkingen reserves	0	0	0	0	0 V
Resultaat	**0**	**0**	**0**	**0**	**0 V**

Onvoorzien

Exploitatie (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)	Jaar-rekening 2020	Begroting primitief 2021	Begroting na wijziging 2021	Jaar-rekening 2021	Verschil
TV99 Onvoorzien	0	100	100	0	100 V
Lasten Overzicht onvoorzien	**0**	**100**	**100**	**0**	**100 V**
Baten Overzicht onvoorzien	**0**	**0**	**0**	**0**	**0 V**
Totaal saldo van baten en lasten	0	-100	-100	0	100 V
Stortingen reserves	0	0	0	0	0 V
Onttrekkingen reserves	0	0	0	0	0 V
Resultaat	**0**	**-100**	**-100**	**0**	**100 V**

TV99 Onvoorzien

Het budget voor onvoorziene kosten van € 100.000 is in 2021 niet ingezet en valt daarom vrij.

Jaarstukken 2021
Jaarverslag: Paragrafen

3 Jaarverslag: Paragrafen

3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

3.1.1 Inleiding

Deze paragraaf gaat in op de vraag in welke mate de financiële positie van gemeente Gorinchem toereikend is om de financiële gevolgen van risico's die zij loopt, op te kunnen vangen.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de verhouding tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit:
1. De beschikbare weerstandscapaciteit: alle middelen en mogelijkheden om onvoorziene gebeurtenissen op te vangen.
2. De benodigde weerstandscapaciteit: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen (zoals voorzieningen) én die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van de gemeente.

Corona
De uitbraak van corona eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt/leidde tot ongekende omstandigheden. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen.

3.1.2 Vastgesteld beleid

Voor de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is het volgende vastgestelde beleidskader van toepassing:

Beleidskader	Vastgesteld door de raad in
Reserves, voorzieningen en weerstandsvermogen	2017

3.1.3 Beschikbare weerstandscapaciteit

In onderstaande tabel staat hoe de beschikbare weerstandscapaciteit is opgebouwd.

Beschikbare weerstandscapaciteit (bedragen x € 1 mln.)	Jaarrekening 2020	Begroting 2022	Begroting 2021 primitief	Begroting 2021 na wijziging	Jaarrekening 2021
Algemene reserve	27,7	28,6	25,5	28,6	29,6
Onbenutte belastingcapaciteit	1,0	1,0	0,7	1,0	1,6
Post onvoorzien	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Meerjarige begrotingssaldi	2,2	3,2	-0,8	-0,1	7,5
Totale weerstandscapaciteit	**31,0**	**32,8**	**25,5**	**29,7**	**38,8**

De totale weerstandscapaciteit is gestegen van € 31 mln. bij de jaarrekening 2020 naar € 38,8 mln. bij deze jaarrekening. De septembercirculaire heeft voor de grootste verbetering gezorgd. Het verloop van de algemene reserve staat in onderstaande tabel. Het jaarrekeningresultaat 2021 is hierin nog niet meegenomen.

Saldo algemene reserve (bedragen in € x 1.000)	2021
Stand 1-1-2021	**27.666**
Rekeningresultaat 2020	703
Resultaat Avres 2020	445
Motie bomen en kunst	70
Vrijval reactivatiebudget	65
Vrijval restantbudget coalitieakkoord	165
Verhuiskosten i.v.m. sloop Laagdalemseweg	-41
Uitvoering sportvisie PPN 2018	-80
Septembercirculaire 2018	-81
Begrotingssaldo 2021	659
Saldo algemene reserve ultimo boekjaar	**29.571**

3.1.4 Benodigde weerstandscapaciteit

Om de benodigde weerstandscapaciteit te berekenen, zijn allereerst de risico's geïdentificeerd. Vervolgens is gekeken naar de kans van optreden van het risico: erg onwaarschijnlijk, waarschijnlijk, zeer waarschijnlijk of er zijn duidelijke indicatoren die wijzen op optreden. Deze kansen zijn uitgedrukt in procenten. Vervolgens is deze kans vermenigvuldigd met de financiële grondslag voor de berekening van het risico (kolom bedrag). Als het risico meerjarige financiële effecten heeft, wordt het risico voor maximaal vier jaar meegenomen in de benodigde weerstandscapaciteit. Jaar 1 voor 100%, jaar 2 voor 75%, jaar 3 voor 50% en jaar 4 voor 25%. Dat betekent dat vanaf het jaar van optreden van een risico de gemeente maximaal vier jaar de tijd heeft om het financiële effect voor 100% in de begroting op te vangen.

In deze paragraaf staan eerst de risico's met een incidenteel financieel effect beschreven. Vervolgens bespreken we de risico's met een structureel financieel effect, als laatste bespreken we de risico's zonder een financieel effect voor de benodigde weerstandscapaciteit.

Benodigde weerstandscapaciteit (bedragen x € 1 miljoen)	Begroting 2022	Kans	Bedrag	2022	2023	2024	2025	Huidig
Incidenteel financieel effect								
1. Gemeentelijke grondexploitaties	2,00		10,80					2,03
2. Hoog Dalem	0,30		0,30					0,30
3. Waarborgen en garanties	5,50	12,5%	34,70					4,34
4. Uitgegeven geldleningen	0,07	12,5%	0,42					0,05
5. Corona	0,49		0,45					0,45
6. Bouwkostenstijgingen investeringen	2,19	87,5%	4,00					3,50
Totaal Incidenteel	10,55		46,67					10,67
Structureel financieel effect								
8. Verbonden partijen	0,31	12,5%	1,00	0,13	0,09	0,06	0,03	0,31
9a. Gemeentefonds, (normeringssystematiek)	1,22	62,5%	0,75	0,47	0,35	0,23	0,12	1,17
9b. Gemeentefonds, overgangsmaatregelen herverdeling	1,96	87,5%	0,34	0,30	0,22	0,15	0,22	0,89
10. Leegstand panden	0,55	87,5%	0,35	0,31	0,23	0,15	0,08	0,77
11. Stijging energiekosten	0,00	87,5%	0,25	0,22	0,16	0,11	0,05	0,55
12. Stijging rentekosten	0,00	37,5%	1,00	0,00	0,34	0,43	0,25	1,02
Totaal Structureel	4,04		3,69	1,20	0,90	0,60	0,45	4,71
Totaal benodigde weerstandscapaciteit	**14,59**		**49,11**	**1,20**	**0,90**	**0,60**	**0,45**	**15,38**

Risico's met een incidenteel financieel effect

1. Gemeentelijke grondexploitaties
De risico's rondom de gemeentelijke grondexploitaties zijn ingeschat op € 2,0 mln. De risico's zijn in de paragraaf Grondbeleid op hoofdlijnen toegelicht en in het MPG uitgesplitst per grondexploitatie. Omdat deze risico's individueel gewogen zijn (conform de voorgeschreven methodiek), is er geen percentage opgenomen in de tabel.

2. Hoog Dalem
De voortgang van het project Hoog Dalem is in zoverre gevorderd dat risico's waarmee in het weerstandsvermogen rekening wordt gehouden zich slechts nog concentreren op de realisatie van het deelplan Middengebied. De risico’s hebben betrekking op de planning; wordt het verwachte afzettempo gehaald op het moment dat de effecten van de coronacrisis op een laatcyclische sector als de woningmarkt en bouwsector duidelijk worden. Met het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan in februari 2021 is het risico op het niet halen van het verwachte start uitgifte moment weggenomen. De voorziening CV Hoog Dalem is dan ook verlaagd. Het totale risico voor de gemeente is bepaald op € 300.000. De onderliggende risico's zijn individueel gewogen (conform de voorgeschreven methodiek). Daarom is er geen percentage opgenomen in de tabel.

Waarborgen en garanties
De gemeente Gorinchem staat voor circa € 35 mln. garant voor leningen van bijvoorbeeld deelnemingen onderwijsinstellingen en verenigingen. Deze € 35 mln. is de basis voor de berekening van het risico. Van dit bedrag heeft circa € 14 mln. betrekking op CV Hoog Dalem.

Een onderverdeling van deze garanties staat in de toelichting op de balans bij het onderdeel 'Niet uit de balans blijkende verplichtingen. De kans dat de gemeente wordt aangesproken voor schulden / leningen van deze instanties is ingeschat als erg onwaarschijnlijk (12,5%).

4. Uitgegeven geldleningen
De gemeente Gorinchem heeft circa € 0,42 mln. leningen verstrekt aan bijvoorbeeld stichtingen. Deze € 0,42 mln. vormt daarmee de financiële grondslag voor de berekening van het risico. Voor een onderverdeling van deze uitgegeven geldleningen verwijzen wij u naar de toelichting op de balans bij het onderdeel 'Overige langlopende leningen'. De kans dat één of meerdere van deze leningen niet terugbetaald kunnen worden, wordt ingeschat op erg onwaarschijnlijk (12,5%).

5. Corona
Het grootste en tevens meest lastig te kwantificeren risico, is het effect van de coronacrisis op de gemeentelijke financiën. Er is daarom uitgegaan van de methodiek zoals ook gebruikt bij het opstellen van de begroting 2022. De risico-inschatting (kans) is echter wel bijgesteld naar de actuele verwachtingen.

Veiligheidsmaatregelen, beperkter aantal bezoekers, toezicht en handhaving, kosten voor het faciliteren van medewerkers etc. maken dat er op diverse onderdelen extra kosten zullen worden gemaakt, of inkomsten worden misgelopen. Het is daarbij nog niet duidelijk in hoeverre het Rijk ook in 2022 e.v. de gemeenten en inwoners en instellingen blijft compenseren voor de effecten van de crisis. Hoeveel kosten moeten worden gemaakt, is moeilijk in te schatten en is sterk afhankelijk van het verloop van het virus en de bijhorende maatregelen. Wij hebben op basis van de eerder besproken 42 risico’s bekeken welke risico’s nog het meest relevant zijn en daarvoor een inschatting van het bedrag en de kans gemaakt. In onderstaande tabel hebben wij alleen de risico’s met financiële impact toegelicht. Het grootste risico ligt in de hoogte van de benodigde huurcompensatie.

Nr	Risico-omschrijving (bedragen x € 1.000)	Toelichting / risicomaatregelen	Risico-bedrag	Risico-kans	Risico-kans %	2022	2023	2024	2025	Totaal
9	Het risico dat huurders van vastgoed niet aan hun verplichtingen kunnen voldoen neemt toe. Dit geeft een groter risico van huurderving.	Kwijtschelding van huren heeft geleid tot huurderving. Het is mogelijk dat in 2022 weer kwijtscheldingsverzoeken worden ontvangen indien de resultaten van de huurders niet verbeteren. De kans is verlaagd naar 37,5%.	800	Onwaarschijnlijk	37,5%	300	0	0	0	300
13	Het risico dat huurders van sportvelden niet aan hun verplichtingen kunnen voldoen neemt toe. Dit geeft een groter risico van huurderving.	De verenigingen (huurders) hebben aanvullende maatregelen genomen met betrekking tot corona. In 2020/2021 heeft de gemeente gedurende de lockdown periode de huren kwijtgescholden (€ 40.000 voor de buitensportverenigingen en € 45.000 voor de binnensportverenigingen). Voor 2022 is hetzelfde bedrag het uitgangspunt waarbij de kans is verlaagd.	85	Erg onwaarschijnlijk	12,5%	11	0	0	0	11
14	Tekorten van (gesubsidieerde) partijen die bijdragen aan de realisatie van het gemeentelijk beleid (vb.: sportverenigingen, bibliotheek, museum, theaters, enz.).	In 2021 zijn de diverse gesubsidieerde partijen gecompenseerd voor de gevolgen van corona. Er is een (beperkte) kans dat ook volgend jaar instellingen niet rond komen met de reguliere subsidie.	720	Erg onwaarschijnlijk	12,5%	90	0	0	0	90
34	Het risico dat belastingplichtigen niet aan hun verplichtingen kunnen voldoen neemt toe. Dit geeft een groter risico voor kwijtschelding of oninbaarheid.	Rekening wordt gehouden met een toename van 10% aan kwijtschelding.	65	Onwaarschijnlijk	37,5%	24	0	0	0	24
37	Te ontvangen dividenden kunnen onder druk komen te staan door de coronacrisis.	Dit risico speelt met name bij BNG en HVC.	220	Erg onwaarschijnlijk	12,5%	28	0	0	0	28
	Totaal		**1.990**			**453**	**0**	**0**	**0**	**453**

6. Bouwkostenstijging

Momenteel stijgen de kosten van grondstoffen/bouwmaterialen sneller dan normaal. Het CBS geeft aan dat de materiaalkosten van januari 2021 t/m januari 2022 met 8,1% zijn gestegen. De verwachting is dat de aan de bouwkosten gerelateerde loonstijging nog volgt. Daarnaast is in januari de prijs van olie meer dan 15% gestegen (voor het conflict Rusland/Oekraine). De komende jaren staan diverse investeringen op de agenda. De investeringen uit hoofde van Kweeklust, de herinrichting van de Banneweg, realisatie van de brug Arkelsedijk/Spijksedijk, Station Gorinchem Noord, het i_lab en de nieuwbouw van 't Gilde bedragen ruim € 50 mln. Hiervoor wordt rekening gehouden

met een kostenstijging van 8% en daarmee bedraagt dit risico € 4,0 mln. In de begroting 2022 werd rekening gehouden met een kostenstijging van 5%.

Risico's met een structureel financieel effect

8. Verbonden partijen
Gemeente Gorinchem heeft te maken met diverse verbonden partijen. Het aantal verbonden partijen en het financieel en inhoudelijk belang hiervan neemt de laatste jaren toe. In de paragraaf Verbonden partijen wordt nader ingegaan op deze verbonden partijen met bijvoorbeeld een beschrijving van het publiek belang en de risico's. Niet alle risico's die daar genoemd worden, zijn financieel vertaald. Momenteel is er veel aandacht voor verbonden partijen en in het bijzonder gemeenschappelijke regelingen. Om de eigenaarsrol van de gemeente beter te kunnen ondersteunen, wordt hiervoor sinds 2018 extra capaciteit ingezet. Als financiële grondslag voor de berekening van het risico hanteren wij een bedrag van € 1 mln. en schatten wij de kans in op erg onwaarschijnlijk (12,5%).

De twee gemeenschappelijke regelingen die opereren in het Sociaal Domein (Avres en DG&J) vallen niet onder dit risico, maar zijn meegenomen onder het kopje Sociaal Domein.

9. Gemeentefonds
a. De hoogte van het Gemeentefonds heeft de afgelopen jaren een fluctuerend verloop gekend. Dit werd met name veroorzaakt door de algemene economische omstandigheden, het uitgangspunt van 'Samen de trap op, samen de trap af' en periodieke herijkingen van de maatstaven. De jaarlijkse groei of krimp van het gemeentefonds staat ook wel bekend als het accres. De normeringssystematiek 'Samen de trap op, samen de trap af' blijft bestaan, maar is verruimd. Met ingang van 2018 is de basis voor deze berekening de totale rijksbegroting. Dit geeft een bredere basis en daarmee een stabielere ontwikkeling van de accrespercentages. Omdat niet exact duidelijk is wat de verschillende opgaven gaan kosten en verdere fluctuaties in het gemeentefonds niet geheel zijn uitgesloten, wordt een risicobedrag opgenomen gelijk aan € 0,75 mln. (1% van algemene uitkering) met een kans van 62,5%.

b. Voor het jaar 2023 is een herijking van het gemeentefonds aangekondigd. De herverdeling van het gemeentefonds heeft gevolgen voor alle gemeenten. Het ministerie van BZK heeft op 2 februari 2021 de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) gevraagd om advies te geven over het voorstel van de fondsbeheerders voor de nieuwe verdeling van het gemeentefonds per 2023. Met het indienen van deze adviesaanvraag zijn ook de voorlopige uitkomsten van de verdeling voor individuele gemeenten bekend gemaakt, daaruit blijkt dat er voor de gemeente Gorinchem een nadeel is van € 340.000 per jaar (€ 9 per inwoner x 37.802 inwoners). De kans dat dit risico zich voordoet wordt ingeschat op 87,5%.

10. Leegstand panden
In de begroting staan ruim € 3 mln. aan huuropbrengsten geraamd. Bij de meeste verhuurde panden is sprake van een meerjarige verhuurovereenkomst en is het risico op leegstand beperkt. Bij enkele panden is het risico groter. Een concreet voorbeeld is het gemeentelijk pand aan het Stadhuisplein, waarin voorheen Avres gehuisvest was. Avres heeft in 2018 het huurcontract opgezegd. Het gemeentelijk pand staat daarmee leeg, en een concrete huurder is nog niet gevonden. Het bedrag voor de panden waar de gemeente risico loopt is ingeschat op € 0,35 mln. vanaf 2022. Het risico valt in de hoogste categorie (87,5%).

11. Stijging energiekosten
Zowel de gasprijs als de olieprijs zijn in 2021 fors gestegen. De geopolitieke situatie zorgt momenteel voor verdere stijgingen. De energiemarkt is volatiel waardoor voorspellingen moeilijk zijn. De stijging van de energiekosten laat in 2021 een stijging zien van € 50.000. Voor het weerstandsvermogen wordt rekening gehouden met 25% stijging van de totale energiekosten van circa € 1 mln. zodoende € 250.000. Mogelijk worden wij voor een deel van deze stijging nog gecompenseerd door het Rijk. De kans dat dit risico zich voordoet wordt ingeschat op 87,5%.

12. Stijging rentekosten
De kapitaalmarktrente is gestegen als gevolg van de inflatie en de daarmee gepaard gaande verwachting dat de ECB

de rente zal gaan verhogen. Daarnaast heeft ook de geopolitieke situatie effect op de rente. Inmiddels is het 20-jaarstarief voor de gemeente Gorinchem met 0,5% gestegen en ligt hiermee op het niveau van de rente waarmee begroot is. Op de totale leningenportefeuille zal dit gezien de gemiddelde rentevastperiode nog geen groot effect hebben. De stijgende rentekosten van de geplande investeringen zijn echter wel een risico. De schulden zullen de komende jaren toenemen met € 62,5 mln. Indien wordt uitgegaan van een verdere stijging van 1,0% rente bedraagt de financiele impact € 625.000 per jaar. Voor de bestaande leningenportefeuille zal de verdere stijging van 1,0% een impact hebben van € 383.000 per jaar. In totaal leidt een stijging van 1,0% ten opzichte van het huidige 20-jaarstarief na verwezenlijking van alle geplande investeringen tot een stijging van ca. € 1 mln. per jaar aan extra rentelasten. Voor de verschillende jaren is bepaald hoe groot het renterisico is, waarbij conform de bestaande berekeningsmethodiek de impact op de weerstandscapaciteit per jaar met 25% lager wordt. In 2022 is de impact nihil. Voor 2023 wordt het renterisico bepaald op 75% van € 450.000. Voor 2024 wordt het renterisico bepaald op 50% van € 858.000. In 2025 bedraagt het renterisico 25% van € 1.008.000.

Rekening houden met een grotere stijging dan 1,0% is niet nodig omdat er mogelijkheden zijn om korter te financieren. Het tarief voor 5 jaar is circa 0,6% lager dan het tarief voor 20 jaar. De gemiddelde rente van de leningen die tussen 2026 en 2040 expireren hebben een gemiddelde rente van 1,9% (0,7% hoger dan het 20-jaarstarief). Ook worden vanaf 2026/2027 kasstromen verwacht uit de Groote Haar waardoor de schuldpositie gaat afnemen. Daarnaast kunnen er ook vertragingen ontstaan in het verwezenlijken van de investeringen. De kans dat dit risico zich voordoet wordt ingeschat op 37,5%.

Risico's zonder financieel effect voor het weerstandsvermogen

1. Sociaal Domein
De reserve Sociaal Domein is op dit moment toereikend om specifieke (incidentele) risico's in het Sociaal Domein af te dekken. Daarom worden de risico's in het Sociaal Domein niet meegenomen in de berekening voor de benodigde weerstandscapaciteit. De financiële ontwikkelingen in het Sociaal Domein zijn niet zonder risico. De gemeenschappelijke regeling Avres zal voor 2022 naar verwachting geen beroep doen op extra gemeentelijke bijdragen, maar voor de jaren daarna is dit niet nog niet duidelijk. De inhoudelijke keuzes uit het ambitiedocument moeten een oplossing gaan bieden om structureel meer grip op de financiën te krijgen.
De gemeenschappelijke regeling Dienst Gezondheid en Jeugd die de jeugdwet voor de gemeenten in de regio uitvoert, is vanaf 2021 realistischer gaan begroten.
De begroting is opgebouwd uit de verwachte kosten aangevuld met de verwachte impact van de nieuwe inkoop (tarieven en normenkader). Ook is rekening gehouden met de door het netwerk MT jeugd verwachte besparingen uit voorgenomen maatregelen. Sinds 2021 is in onze begroting structureel rekening gehouden met een extra kostenstijging van 5% en is het effect van de afbouw van het solidariteitsbeginsel meegenomen. We monitoren nu in hoeverre deze afbouw ook leidt tot een beperking van de kosten. Het kabinet onderkent dat de rijksmiddelen ontoereikend zijn voor de kosten die in het sociaal domein, in het bijzonder in de jeugdzorg, worden gemaakt. Daarom heeft het kabinet besloten voor 2022 incidenteel extra rijksmiddelen beschikbaar te stellen, voor Gorinchem een bedrag van € 3,1 mln. Het kabinet neemt in 2022 een besluit of de extra rijksmiddelen structureel zullen worden.

2. Omgevingswet
De Omgevingswet treedt op 1 januari 2023 in werking, dit heeft een forse impact op de gemeentelijke organisatie en op de wijze waarop met vergunningsplichtige activiteiten wordt omgegaan, ook in financiële zin. Er is een programmaplan opgesteld dat de periode tot 2029 beslaat. Voor het goed implementeren van de Omgevingswet in de organisatie is een projectstructuur opgezet, zodat de wet per1 januari 2023 kan worden uitgevoerd. Bij de ontwikkeling van de omgevingswet werken wij nauw samen met de regio zodat er voor de essentiële onderdelen van de wet goede werkafspraken liggen. Het risico van de effecten van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) zijn nog niet bekend. Het DSO betreft een systeeminrichting (ICT) waarbij verschillende overheden zijn aangesloten. Om dit risico te verkleinen is hier bij de aanbesteding van het VTH-systeem voor zover mogelijk rekening mee gehouden. De leverancier dient ervoor te zorgen dat de aansluiting wordt gegarandeerd. Financieel is het streven om de ontwikkeling van de uitvoeringskosten en inkomsten uit leges in evenwicht te houden. Vooralsnog wordt het risico op nihil geschat.

3. Waarborggaranties
De huidige boekwaarde van de totale garanties bedraagt iets meer dan € 800 mln. Circa € 782 mln. hiervan bestaat uit de garantstellingen door tussenkomst van waarborgfondsen. Dit zijn stichtingen die garant staan voor leningen die kredietverstrekkers zoals banken hebben uitstaan bij woningbouwcorporaties, welzijnsorganisaties, et cetera. De gemeente fungeert als achtervang voor het waarborgfonds. Het risico dat de gemeente wordt aangesproken als achtervang is nagenoeg nihil.

4. Station Papland
In de Perspectiefnota 2017-2020 is in het hoofdstuk *Relevante ontwikkelingen* station Papland genoemd: *Met betrekking tot de aanleg van station Gorinchem Noord / Papland op de MLL is besloten dat de aanleg daarvan wordt uitgesteld en in principe 'meeloopt' met de ontwikkeling van bedrijventerrein Groote Haar.* Het streven is om de halte gereed te hebben, zodra de eerste uitgifte van bedrijventerrein Groote Haar een feit is. De verwachting is dat dit 2024 wordt. Momenteel worden diverse varianten bekeken voor aanleg van de halte. Het totale tekort wordt ingeschat op minimaal € 3 mln. en maximaal € 4,5 mln. In het mobiliteitsplan is al rekening gehouden met een tekort van € 2 mln. Voor het overige tekort zal co-financiering gezocht worden in de vorm van subsidies dan wel zal er een beroep gedaan op de reserve infrastructuur. Het risico dat het tekort niet middels co-financiering of binnen de gemeentelijke begroting opgevangen kan worden is hiermee nagenoeg nihil.

5. Situatie Oekraïne
Na een maandenlange troepenopbouw en diplomatieke spanningen zijn Russische troepen op 24 februari 2022 Oekraïne binnengetrokken en is er sprake van een oorlogssituatie. Als gevolg daarvan zijn inwoners uit de Oekraïne op de vlucht. Veel vluchtelingen worden opgevangen in de directe buurlanden. Vluchtelingen die naar Nederland reizen, worden hier opgevangen. Het kabinet werkt intensief samen met medeoverheden en maatschappelijke partners om opvang en ondersteuning te bieden. De verwachting is dat het aantal vluchtelingen uit Oekraïne dat naar Nederland komt fors zal toenemen. Dat zal zeker ook gevolgen hebben voor Gorinchem. Op dit moment is lastig in te schatten wat de impact van opvang van vluchtelingen zal zijn voor Gorinchem.

Kans zonder financieel effect voor het weerstandsvermogen

6. Dividendinkomsten
In de Perspectiefnota 2021-2024 is het dividend voor Stedin op nihil gesteld. Er is een kans dat we nog een beperkte dividenduitkering ontvangen de komende jaren. Over de hoogte van dergelijke uitkeringen kan, met de huidige inzichten (energietransitie), geen uitspraak worden gedaan. Voor de dividenduitkering op de preferente aandelen Stedin is afgesproken dat deze worden gebruikt voor afbouw van de schulden. Daarom is dit onderwerp niet financieel vertaald in de tabel.

3.1.5 Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen (ook wel weerstandsratio) is de deling van de beschikbare weerstandscapaciteit door de benodigde weerstandscapaciteit.

Weerstandsvermogen	Ruim voldoende	Jaarstukken 2020	Jaarstukken 2021
Weerstandsvermogen	1,4 ≤ x < 2,0	1,92	2,52

Het weerstandsvermogen komt uit op 2,52. Dit is boven de gestelde bandbreedte van 1,4 tot 2. Bij de eerstvolgende Perspectiefnota zal een voorstel worden opgenomen over de ruimte die dit biedt.

3.1.6 Financiële kengetallen

Kengetallen drukken de verhouding uit tussen bepaalde onderdelen van de jaarrekening en/of de balans. Deze kengetallen kunnen behulpzaam zijn bij het beoordelen van de financiële positie van de gemeente. Elk kengetal lichten we toe en vergelijken we met signaleringswaarden van de provincie Zuid-Holland. De provincie hanteert de volgende drie categorieën: minst risicovol, neutraal en meest risicovol. Wij benadrukken dat we voorzichtig moeten omgaan met conclusies trekken uit individuele kengetallen. De kengetallen moeten altijd in samenhang bekeken worden.

Netto schuldquote

	Netto schuldquote (bedragen x € 1.000)	Jaarstukken 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
A	Vaste schulden	111.240	155.140	173.089	185.534	186.474
B	Netto vlottende schuld	3.844	10.000	10.000	10.000	10.000
C	Overlopende passiva	8.793	6.878	5.295	3.603	1.642
D	Financiële vaste activa (cf. art. 36 lid d, e en f)	3.865	4.086	5.059	5.059	5.059
E	Uitzettingen < 1 jaar	15.176	7.000	7.000	7.000	7.000
F	Liquide middelen	684	0	0	0	0
G	Overlopende activa	4.764	1.000	1.000	1.000	1.000
H	Totale baten (exclusief mutaties reserves)	152.714	143.732	128.392	125.088	124.245
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	**65%**	**111%**	**137%**	**149%**	**149%**
I	Financiële vaste activa (exclusief uitstaande leningen)	3.444	3.444	3.444	3.444	3.444
	Netto schuldquote (A+B+C-E-F-G-I)/H x 100%	**65%**	**112%**	**138%**	**150%**	**150%**
	Signaleringswaarde provincie: <90% is minst risicovol, 90-130% is neutraal en >130% is meest risicovol					

De netto schuldquote is het totaal van de leningenportefeuille verminderd met de eigen middelen. Hierdoor ontstaat een indicatie van de druk van de rentelasten op de exploitatie. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre de gemeente geld doorleent, is ook de netto schuldquote exclusief doorgeleende gelden weergegeven. De lage netto schuldquote is met name veroorzaakt door de bestemming van de Eneco-gelden. De netto schuldquote neemt toe in de komende jaren, voornamelijk als gevolg van de geplande nieuwe investeringen. Deze leiden tot een toename van de schulden. De schuldquote bevindt zich met ingang van 2023 boven de bandbreedte van de categorie neutraal en komt daarmee in de categorie meest risicovol. Deze ontwikkeling is in aanloop naar de Perspectiefnota 2021-2024 onderkend. Dit is mede de reden geweest dat er maatregelen zijn getroffen om de schuldpositie niet verder op te laten lopen. Op basis van de huidige keuzes, inzichten en prognoses zal de schuld na 2025 afnemen.

Solvabiliteitsratio

	Solvabiliteit (in procent)	Jaarstukken 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
A	Eigen vermogen (cf. art. 42 BBV)	95.164	80.053	80.535	78.931	77.984
B	Balanstotaal	238.300	272.578	290.683	300.391	299.477
	Solvabiliteit (A/B) x 100%	**40%**	**29%**	**28%**	**26%**	**26%**
	Signaleringswaarde provincie: >50% is minst risicovol, 20-50% is neutraal en <20% is meest risicovol					

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de verhouding van het eigen vermogen tot het balanstotaal. Dit laat zien dat we op de lange termijn goed aan onze financiële verplichtingen kunnen voldoen. Op basis van de signaleringswaarde is de solvabiliteitsratio neutraal. De verbetering in de solvabiliteit is met name veroorzaakt door de bestemming van de Eneco-gelden.

Structurele exploitatieruimte

	Structurele exploitatieruimte (bedragen x € 1.000)	Jaarstukken 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
A	Totale structurele lasten	**124.705**	123.688	121.084	121.416	121.963
B	Totale structurele baten	**131.298**	126.867	123.508	122.917	123.162
C	Totale structurele toevoegingen aan de reserves	**0**	26	26	26	26
D	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	**66**	70	154	318	607
E	Totale baten	**165.953**	149.595	130.279	137.582	130.482
	Structurele exploitatieruimte ((B-A)+ (D-C))/E x 100%	**4%**	**2,2%**	**2,0%**	**1,3%**	**1,4%**
	Signaleringswaarde provincie: >0% is minst risicovol, = 0% is neutraal en <0% is meest risicovol					

Het kengetal structurele exploitatieruimte laat zien of de structurele baten voldoende zijn om de structurele lasten te dekken. De signaleringswaarde komt voor alle jaren uit op minst risicovol.

Grondexploitatie

	Kengetal grondexploitatie (bedragen x € 1.000)	Jaarstukken 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
A	Bouwgronden in exploitatie	45.851	48.662	54.295	56.160	58.639
B	Totale baten (exclusief mutaties reserves)	152.714	143.732	128.392	125.088	124.245
	Grondexploitatie (A+B)/C x 100%	**30%**	**34%**	**42%**	**45%**	**47%**
	Signaleringswaarde provincie: <20% is minst risicovol, 20-35% is neutraal en >35% is meest risicovol					

Het kengetal grondexploitaties geeft de boekwaarde van grondexploitatie weer ten opzichte van de totale baten van de gemeente. Dit kengetal laat twee dingen zien. Allereerst is er een risico dat de gemeente bij verkoop van de gronden niet de gehele boekwaarde kan realiseren. Als tweede kan een hoge boekwaarde wel betekenen dat bij verkoop de opbrengsten (incidentele baten) gebruikt kunnen worden om bijvoorbeeld de leningenportefeuille af te bouwen. Op basis van de signaleringswaarde is het kengetal grondexploitaties neutraal in 2021 en 2022. Vanaf 2023 komt deze waarde uit op meest risicovol. Dit heeft vooral betrekking op de grondexploitatie Groote Haar, waarvoor de investeringen eerst moeten worden gedaan, maar de inkomsten pas later (buiten dit meerjarenperspectief) gerealiseerd zullen worden.

Belastingcapaciteit

	Belastingcapaciteit (in euro's)	Jaarstukken 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
A	OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	272	261	261	261	261
B	Rioolheffing voor een gezin	213	207	207	207	207
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin	316	337	337	337	337
D	Eventuele heffingskorting	0	0	0	0	0
E	Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	801	805	805	805	805
F	Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin (in jaar t -1)	773	801	801	801	801
	Woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde jaar er voor (E/F) x 100%	**104%**	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**
	Signaleringswaarde provincie: <95% is minst risicovol, 95-105% is neutraal en >105% is meest risicovol					

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk van de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde van 100%. De komende jaren ligt de belastingdruk rond het landelijk gemiddelde en is op basis van de signaleringswaarde neutraal.

Financiële kengetallen in perspectief

Kengetallen	Jaarstukken 2020	Jaarstukken 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Netto schuldquote	60%	65%	111%	137%	149%	149%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	61%	65%	112%	138%	150%	150%
Solvabiliteitsratio	35%	40%	29%	28%	26%	26%
Structurele exploitatieruimte	3,0%	4,0%	2,2%	2,0%	1,3%	1,4%
Grondexploitatie	27%	30%	34%	42%	45%	47%
Belastingcapaciteit	106%	104%	100%	100%	100%	100%

Signaleringswaarde: groen is minst risicovol, oranje is neurtraal en rood is meest risicovol

Kengetallen die op groen of oranje staan, beoordelen we als een gezonde situatie. Kengetallen die op rood staan, geven aanleiding tot zorgen en vragen dus nadere aandacht. Op basis van de kengetallen is de conclusie dat de huidige financiële positie in grote lijnen gezond is, maar dat er een trend is van oplopende schulden, daardoor afnemende solvabiliteit en hoog geïnvesteerd vermogen in de grondexploitaties. Met de ingezette lijn bij de Perspectiefnota (op basis van gesprekken met de klankbordgroep Financiën) is ingegrepen om deze financiële trend te keren vanaf (ongeveer) 2025.

3.2 Onderhoud kapitaalgoederen

3.2.1 Inleiding

We maken voor de kapitaalgoederen onderscheid tussen vastgoed (paragraaf 3.2.3) en niet-vastgoed (paragraaf 3.2.4). Zo houden we aansluiting bij de verdeling die in de paragraaf Grondbeleid staat. We lichten de kapitaalgoederen en het bijbehorende onderhoud per categorie toe.

De kosten van het geplande groot onderhoud aan onze kapitaalgoederen worden uitgesmeerd over een periode van 20 jaar en jaarlijks verrekend met de onderhoudsvoorziening. Doel hiervan is het tegengaan van fluctuaties in de (meerjaren)begroting. Voor het kleine dagelijks en jaarlijks onderhoud zijn reguliere exploitatiebudgetten in de begroting opgenomen. Eventuele verschillen hierop vormen onderdeel van het jaarrekeningresultaat

3.2.2 Vastgesteld beleid

Beleidskader	Vastgesteld door de raad in
Meerjarenonderhoudsplannen gemeentelijke kapitaalgoederen	2017
Beleidsplan Openbare Ruimte 2021-2025 Buitengewoon Groen	2020
Nota Vastgoedbeleid 2020-2023	2020
Gemeentelijke RioleringsPlan (GRP) 2021-2025	2020

3.2.3 Vastgoed

De gemeente heeft alleen een rol als eigenaar van vastgoed als dat nodig is om maatschappelijke of publieke doelen te bereiken. Vastgoed wordt verkocht als het niet meer nodig is om voornoemde doelen te realiseren. De gemeente Gorinchem heeft met name maatschappelijk vastgoed in bezit. De gebouwen die Gorinchem bezit, zijn te verdelen in:

1. Woningen en panden
2. Onderwijspanden
3. Panden Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties
4. Panden voor kunstuitoefening
5. Panden maatschappelijke zorg
6. Gemeentelijk onroerend goed

Het gemeentelijke vastgoed wordt elk jaar tegen het licht gehouden en het feitelijk gebruik en het perspectief van de panden wordt geactualiseerd. In februari 2020 is de nota Vastgoedbeleid 2020-2023 door de raad vastgesteld. Hierin liggen de beleidskaders vast van het vastgoedbeleid en wordt aangegeven op welke wijze gemeentelijk vastgoed wordt ingezet als sturingsmiddel op het effectueren van maatschappelijke en publieke doelstellingen. In dit vastgoedbeleid zijn ook het verkoopbeleid, het exploitatiebeleid en het huurbeleid opgenomen.

In 2021 is het Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP) Vastgoed opgesteld. Hiervoor zijn alle panden geïnspecteerd met betrekking tot de technische staat, de installaties en andere beleidsrelevante informatie zoals energie en duurzaamheid. Dit geeft een volledig beeld van het geplande onderhoud van de gemeentelijke panden. En er staan normen in ten aanzien van de duurzaamheid, de (beeld) kwaliteit en de veiligheid (onder andere asbest, legionella, luchtkwaliteit, brandveiligheid) van de panden. In 2021 is de uitvoering van onderhoud verder in lijn gebracht met de inkoop- en aanbestedingsregels. Op basis van de routekaart verduurzaming maatschappelijk vastgoed is er eind 2021 een begin gemaakt met de uitwerking van een concreet verduurzamingsplan voor een 10-tal panden.

Gebouwen

In onderstaand overzicht staat per categorie en soort onderhoud een vergelijking tussen de raming en de werkelijke kosten. Deze worden toegelicht.

Onderhoudsresultaat (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021 primitief	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie	Verschil	Vrijval/ resultaat	V/N	Doorge-schoven
Woningen en panden							
- Regulier (klein) onderhoud	58	58	30	28	28	V	
- Groot onderhoud 2021, restant 2020, 2019 en 2018	173	172	-	172	-		172
Onderwijspanden							
- Regulier (klein) onderhoud	196	211	218	-7	-7	N	
- Groot onderhoud 2021, restant 2020, 2019 en 2018	840	840	7	833	-		833
Panden Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties							
- Regulier (klein) onderhoud	12	12	13	-1	-1	N	
- Groot onderhoud 2021, restant 2020, 2019 en 2018	571	571	133	438	-		438
Panden voor kunstuitoefening							
- Regulier (klein) onderhoud	68	68	40	28	28	V	
- Groot onderhoud 2021, restant 2020, 2019 en 2018	1.953	1.953	8	1.945	-		1.945
Panden maatschappelijke zorg							
- Regulier (klein) onderhoud	2	2	2	0	0		
- Groot onderhoud 2021, restant 2020, 2019 en 2018	110	110	-	110	-		110
Gemeentelijk onroerend goed							
- Regulier (klein) onderhoud	479	479	376	103	103	V	
- Groot onderhoud 2021, restant 2020, 2019 en 2018	1.169	1.081	75	1.006	-		1.006
Totaal	**5.631**	**5.557**	**902**	**4.655**	**152**	V	**4.504**

1. Woningen en panden

De woningen en panden die de gemeente binnen afzienbare tijd wil verkopen, onderhouden we met minimale middelen. De overige panden onderhouden we op normaal exploitatieniveau. Hierdoor kunnen we sommige geplande onderhoudswerkzaamheden dus verschuiven in de tijd. Een ander belangrijk aspect bij onderhoud en beheer is de verduurzaming. De hierin geadviseerde duurzame maatregelen voeren wij uit op een natuurlijk onderhoudsmoment passend binnen de onderhoudsplanning. Er moet wel sprake zijn van een redelijke terugverdientijd en het pand moet vooralsnog in beheer blijven bij de gemeente, zoals bijvoorbeeld de Zusterstraat in 2021.

2. Onderwijspanden

De onderwijspanden zijn een aantal gymzalen, multifunctionele schoolgebouwen en de brede scholen Gildenplein en Schuttersplein. Daar komt het Dalemplein bij in 2022. Het integraal huisvestingsplan (IHP) van de gemeente laat zien op welke manier we deze panden willen onderhouden. In 2021 hebben we stappen genomen om de verzakking van het Schuttersplein te verhelpen, de legionellaproblematiek op te lossen en er zijn 5 sportvloeren vervangen in gymzalen.

3. Panden Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties

De Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties beheert het subtropisch zwembad Caribabad (inclusief het

naastgelegen clubhuis), sporthal De Hoefslag, sporthal De Oosterbliek en sporthal Van Rappardhal. De laatste sporthal is een onderdeel van de brede school Gildenplein. Bij alle sportaccommodaties is sprake geweest van de nodige onderhouds- en vervangingswerkzaamheden

4. Panden voor kunstuitoefening
De voormalige ULO aan de Zusterstraat 31, schouwburg De Nieuwe Doelen en theater ’t Pand aan de Korenbeurs behoren tot deze categorie.

5. Gemeentelijk onroerend goed
Dit onroerend goed omvat het stadhuis, het museum, vijf multifunctionele onderwijslocaties, de openbare bibliotheek, Het Centraalpunt (voorheen PoGo), Dr. Hiemstralaan 77 en het pand Irenelaan 36 in Dalem. Bij Het Centraalpunt zijn een aantal installatietechnische elementen (zoals een luchtverwarmer) vervangen. De bibliotheek heeft een nieuw brandmeldinstallatiesysteem gekregen.

Monumenten

Onderhoudsresultaat (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021 primitief	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie	Verschil	Vrijval/ resultaat	V/N	Doorge-schoven
Monumenten							
- Regulier (klein) onderhoud	103	151	59	92	92	V	
- Groot onderhoud 2021, restant 2020, 2019 en 2018	245	245	13	232	7		225
Totaal	**348**	**396**	**72**	**324**	**100**	**V**	**225**

Onder de monumenten vallen bijzondere panden en gebouwen, kerken en torens en walmuren. In 2021 zijn we gestart met de werkzaamheden aan waterdoorlaat inclusief rinket, ter hoogte van de Melkheul. De werkzaamheden zijn eind 2021 gestart. Een bijzonder project uit 2021 dat met vrijwilligers en met behulp van een crowdfundingsbudget is geregeld, is de restauratie van de Viskazemat. In 2021 hebben we van Rijkswaterstaat een kanon gedoneerd gekregen. In samenwerking met de aannemers en een veel enthousiaste vrijwilligers wordt straks een gerenoveerd kanon geplaatst op de vestingwal.

Parkeergarages

Onderhoudsresultaat (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021 primitief	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie	Verschil	Vrijval/ resultaat	V/N	Doorge-schoven
Parkeergarages							
- Regulier (klein) onderhoud	112	112	114	-2	-2		
- Groot onderhoud 2021, restant 2020 2019 en 2018	174	174	-	174	-		174
Totaal	**286**	**286**	**114**	**172**	**-2**	**N**	**174**

In de parkeergarage Kweeklust is in 2021 regulier onderhoud uitgevoerd en is een studie gestart voor een mogelijke uitbreiding. In de parkeergarage Kazerne is de vloer hersteld en is een calamiteitenplan gemaakt.

Buitensportaccommodaties

Onderhoudsresultaat (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021 primitief	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie	Verschil	Vrijval/ resultaat	V/N	Doorge-schoven
Buitensportaccommodaties							
- Regulier (klein) onderhoud	82	82	94	-12	-12	N	
- Groot onderhoud 2021 en restant 2020	97	97	97	1	-		1
Totaal	**179**	**179**	**191**	**-12**	**-12**	**N**	**1**

In 2021 zijn de sportaccommodaties weer volgens de geldende normeringen gekeurd.

Kunst

Onderhoudsresultaat (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021 primitief	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie	Verschil	Vrijval/ resultaat	V/N	Doorge-schoven
Kunst							
- Regulier (klein) onderhoud	22	22	5	16	16	V	
- Groot onderhoud 2021, restant 2020, 2019 en 2018	20	20	1	19	-		19
Totaal	**42**	**42**	**7**	**35**	**16**	**V**	**19**

Op basis van inspectieresultaten in 2021 worden onderhoudsmaatregelen in volgorde van urgentie uitgevoerd.

3.2.4 Niet-vastgoed

Wegen

Onderhoudsresultaat (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021 primitief	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie	Verschil	Vrijval/ resultaat	V/N	Doorge-schoven
Wegen							
- Regulier (klein) onderhoud	679	694	686	8	8	V	

De opgaven van onze stad moeten hand in hand gaan met het verbeteren van de bereikbaarheid en toegankelijkheid van onze stad. We hebben het fietsparkeren gefaciliteerd, we hebben in onze binnenstad gewerkt aan goede bereikbaarheid rondom de Bagijnewalstraat en het Heerenlaantje, we hebben onze wegen geïnspecteerd en hersteld waar nodig. En in nauw overleg met de hulpdiensten zorgden we ervoor dat onze stad bereikbaar bleef, ook tijdens de vele werkzaamheden. Samen met bewoners werd over verbeteringen in de wijken, buurten en straten. Fixi speelt hierbij een grote rol. De werkzaamheden zijn binnen het beschikbare budget uitgevoerd.

Groen

Onderhoudsresultaat (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021 primitief	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie	Verschil	Vrijval/ resultaat	V/N	Doorge-schoven
Groen							
- Regulier (klein) onderhoud	985	975	983	-7	-7	N	

We zijn dit jaar gestart met Fixi, een eenvoudige en laagdrempelige manier om je melding als bewoner via de app of computer door te geven aan de gemeente. We hebben veel meldingen over het groen in de Gorinchem snel kunnen afhandelen. We hebben ons aangesloten bij het Norminstituut bomen, omdat bomen essentieel zijn voor een gezond

leefklimaat. Gorinchem Natuurlijk Groen is een waardevolle samenwerkingspartner; zo hebben we met hen de rooilijst opgesteld. Het helpt ons betere kwaliteitszorg te bieden voor onze bomen in de openbare ruimte. En dit komt de aanpak van klimaatvraagstukken in onze gemeente ten goede zoals het duurzaam vergroenen van Gorinchem (met bijvoorbeeld het NK Tegelwippen, de geveltuintjes en de Tiny Forest bij basisschool Samen Onderweg). Voor veel ruimtelijke plannen hebben we ecologisch onderzoek laten uitvoeren om aanwezige planten- en diersoorten in beeld te brengen. Biodiversiteit speelt een grote rol in het beheer en onderhoud. Samen met de woningcorporatie en andere partijen (zoals winkeliers van Piazza) is er een dierplaagbeheersingsplan geschreven. Trots zijn we op de aangelegde Vlindertuin op begraafplaats De Haarhof.

Riolering

Onderhoudsresultaat (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021 primitief	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie	Verschil	Vrijval/ resultaat	V/N	Doorge-schoven
Riolering							
- Regulier (klein) onderhoud	285	279	377	-98	-98	N	

In 2021 heeft in de Tets van Goudriaanlaan een rioolvervanging plaats gevonden in combinatie met klimaat adaptieve maatregelen waarbij de parkeerplaatsen uitgevoerd zijn in grasbetontegels. Ook is in de dokter Schoyerstraat is een deel van het riool vervangen. Op het industrieterrein Papland is het riool gerenoveerd doormiddel van relining. Door deze vorm van renovatie is de overlast voor de direct omgeving zeer beperkt gebleven.

Er zijn een 4-tal hoofdgemalen elektrisch en/of mechanisch gerenoveerd (zoals aan de Franklinweg en Buiten de Waterpoort), daarnaast heeft er aan diverse minigemalen klein onderhoud plaats gevonden. Binnen de reguliere werkzaamheden zijn naast de reiniging en inspecties van 2021 ook de uitgestelde inspecties en reiniging van 2020 uitgevoerd. Voor het reinigen van de kolken hebben wij een app ontwikkeld die ook door de uitvoerende aannemer gebruikt wordt waarmee er efficiënter gewerkt kan worden. Naast deze standaard werkzaamheden heeft er een uitbreiding plaats gevonden van biologisch reinigen. Hiermee wordt de noodzaak om mechanisch te reinigen verkleind wat een directe besparing op de reinigingskosten oplevert. Ook op het communicatievlak zijn er stappen gemaakt. Het aanbod van folder- en informatiemateriaal over de riolering en het stedelijk watersysteem is uitgebreid en te vinden in de hal van het Stadhuis. Ook is op de sociale media platformen van de gemeente aandacht gevraagd voor de “niet in het riool” campagne.

Water

Onderhoudsresultaat (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021 primitief	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie	Verschil	Vrijval/ resultaat	V/N	Doorge-schoven
Water							
- Regulier (klein) onderhoud	21	21	20	1	1	V	

Het onderhoud watergangen is volgens de vastgestelde uitgangspunten en binnen het beschikbare budget uitgevoerd.

Veerboten

Onderhoudsresultaat (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021 primitief	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie	Verschil	Vrijval/ resultaat	V/N	Doorge-schoven
Veerboten							
- Regulier (klein) onderhoud	252	252	182	70	70	V	

De veerdienst heeft zeven veerboten (twee autoveren en, twee voet-fiets veren en drie snelle veertaxi's). De kosten komen rechtstreeks ten laste van de exploitatiebegroting en worden uiteindelijk verdeeld volgens de verdeelsleutel met de oevergemeentes. De kosten voor de Veren Brakel en Aalst komen volledig voor rekening van de gemeente Zaltbommel. In de businesscase Electrische veerboten is opgenomen dat voor het groot onderhoud aan de elektrische veerboten vanaf 2023 gewerkt gaat worden met meerjarenonderhoudsplannen en een onderhoudsvoorziening.

Havens

Onderhoudsresultaat (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021 primitief	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie	Verschil	Vrijval/ resultaat	V/N	Doorge-schoven
Havens							
- Regulier (klein) onderhoud	70	70	57	13	13	V	
- Groot onderhoud 2021, restant 2020, 2019 en 2018	51	51	3	48	-		48
Totaal	**121**	**121**	**60**	**61**	**13**	**V**	**48**

In 2021 zijn alle werkzaamheden binnen reguliere onderhoudsbudget aan de Lingehaven en de Lingesluis uitgevoerd. Daarnaast zijn er ook een aantal onderzoeken geweest waaronder de constructies/liggers van de Peterbrug, Visbrug en de Korenbrug. In 2021 is een inspiratieboek gemaakt naar een betere groenblauwe verbinding van de Lingehaven ‘in de binnenstad’.

Bruggen, kunstwerken en duikers

Onderhoudsresultaat (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021 primitief	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie	Verschil	Vrijval/ resultaat	V/N	Doorge-schoven
Bruggen, kunstwerken en duikers							
- Regulier (klein) onderhoud	70	70	50	20	20	V	
- Groot onderhoud 2021, restant 2020, 2019 en 2018	277	277	0	277	-		277
Totaal	**346**	**346**	**50**	**296**	**20**	**V**	**277**

We hebben beschoeiingen vervangen aan de Schelluinsekades. In 2021 hebben we een raamcontract gerealiseerd voor de oeverbescherming. Er zijn terwaterlaatplaatsen gerealiseerd in samenwerking met het waterschap. We hebben ervoor gekozen om afval dat voortkomt uit onze onderhoudswerkzaamheden meer circulair te maken. Een goed voorbeeld is het afval van de vissteigers dat op andere plaatsen wordt ingezet zoals bij de kinderboerderij.

In december 2021 zijn we gestart met een nieuwe ronde inspecties van civiele werken en beeldende kunst, zodat we de werkzaamheden voor 2022 weer goed kunnen wegzetten. In 2021 zijn we begonnen met de voorbereiding van het vervangen van 2 bruggen, 2 vissteigers, de kademuur bij de Krapsteeg en de boodschappensteiger in de Lingehaven.

Openbare verlichting

Onderhoudsresultaat (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021 primitief	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie	Verschil	Vrijval/ resultaat	V/N	Doorge-schoven
Openbare verlichting							
- Regulier (klein) onderhoud	77	77	135	-58	-58	N	
- Groot onderhoud 2021 en restant 2020	90	90	33	57	-		57
Totaal	**166**	**166**	**167**	**-1**	**-58**	**N**	**57**

Voor het beheer openbare verlichting werken we met het Beheerplan 2021-2024, waarvan Bureau Openbare

Verlichting de uitvoering verzorgt. Zij hebben een avondschouw gedaan en eind 2021 is een vervangingsronde van verlichtingslampen gestart. Op de parkeerplaats van de begraafplaats aan de Haarweg zijn de armaturen vervangen voor led-verlichting. Alle armaturen die vervangen worden gaan naar led-verlichting en zijn op afstand in te regelen.

In september 2021 is het voorlopig ontwerp illuminatieplan van de Grote Toren gepresenteerd. Ook zijn in het najaar de eerste sportvelden van ledverlichting voorzien.

De kwaliteit en de kwantiteit van onze ondergrondse infrastructuur speelt ook een belangrijke rol bij het beheer van ons elektriciteits- en lichtnet. Hiervoor zijn boringen geïnitieerd door Stedin bij de Haarsekade, de Visserslaan en aan de Stalkaarsen (A27). We hebben Molen "de Hoop" opgeleverd in led-verlichting.

3.2.5 Meerjaren onderhoudsplannen (MOP's)

Het totale verloop van de onderhoudsvoorziening is hieronder weergegeven.

Voorzieningen groot onderhoud gemeentelijke kapitaalgoederen (bedragen x € 1.000)	Saldo begin 2021	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	Saldo ultimo 2021
Gebouwen:					
- woningen en panden	124	88	-	-	212
- onderwijspanden	1.189	259	7	-	1.441
- panden SGS	202	348	133	-	417
- panden t.b.v. kunstuitoefening	1.199	121	8	-	1.312
- panden maatschappelijke zorg	92	2	-	-	94
- gemeentelijk onroerend goed	715	327	75	-	967
	3.521	**1.145**	**222**	**-**	**4.444**
Monumenten	133	119	13	7	232
Parkeergarages	229	125	-	-	354
Buitensportaccommodaties	411	321	97	-	635
Kunst	6	10	1	-	15
Havens	31	82	3	-	110
Bruggen, kunstwerken en duikers	393	121	0	-	514
Openbare verlichting	93	27	33	-	87
Egalisatievoorziening MOP	198	17	-	-	215
Totaal	**5.016**	**1.968**	**369**	**7**	**6.608**

3.3 Financiering

3.3.1 Inleiding

Financiering gaat over de manier waarop de gemeente leningen aangaat en eventueel overtollig geld (tijdelijk) uitzet. Beleidskaders voor financiering zijn nodig om de rentelasten te beperken en de risico's te beheersen.

3.3.2 Vastgesteld beleid

Naast de wettelijke kaders geldt voor de paragraaf Financiering het volgende raadsbeleidskader:

Beleidskader	Vastgesteld door de raad in
Treasurybeleid	2017

Het Treasurybeleid geeft duidelijkheid over de kader die de gemeente Gorinchem hanteert bij het invullen van de financieringsbehoefte. Ook zijn de kaders voor de beheersing van het renterisico hierin opgenomen.

De feitelijke uitvoering van dit beleid is vertaald in het treasurystatuut. Het treasurystatuut geeft duidelijkheid over de te hanteren regels bij de treasurytaken en geeft inzicht in de wijze waarop de bevoegdheden geregeld zijn.

Beleidskader	Vastgesteld door het college in
Treasurystatuut	2020

3.3.3 Financieringsportefeuille en renteontwikkeling

In onderstaande tabel zijn de wijzingen in onze langlopende leningenportefeuille verwerkt.

Verloop leningenportefeuille (bedragen x € 1.000)	2021
Stand per 1 januari 2021	124.335
Opgenomen geldleningen	-
Reguliere aflossingen	13.095
Stand per 31 december 2021	**111.240**

Het gewogen gemiddelde rentepercentage over onze langlopende leningenportefeuille was 1,45%.

De aan de taakvelden door te berekenen rente is gebaseerd op de rekenrente. De rekenrente is bij de begroting 2021 vastgesteld op 1,1%. Op basis van de BBV-notitie rente, moet bij de jaarrekening de rekenrente bepaald worden. Als de afwijking ten opzichte van de begroting kleiner is dan 25% mag de rekenrente van de begroting worden gehandhaafd. Bij de jaarrekening is de rekenrente gehandhaafd.

De totale rentelasten bestaan uit de rente over het vreemd vermogen € 1,8 mln. en de rente die aan voorzieningen wordt toegevoegd van € 0,4 mln., in totaal € 2,2 mln. Op basis van de boekwaarde investeringen per 1-1-2021 (vaste activa) en de rekenrente wordt ca. € 1,8 mln. rente doorberekend aan de taakvelden waar de investeringen betrekking op hebben. Op basis van de boekwaarde grondexploitaties per 1-1-2021 en de rente grondexploitatie (0,92%) wordt € 586.000 rente doorberekend aan de grondexploitaties.
De totaal doorberekende rente ad. € 2,4 mln. is € 214.000 hoger dan de totale rentelasten waardoor sprake is van een voordelig renteresultaat.

Conform het treasurybeleid is de financieringsbehoefte waar mogelijk met kasgeld gefinancierd. Om een negatief banksaldo te voorkomen is in maart en juni een kasgeldlening afgesloten. De rentetarieven voor kasgeld waren het gehele jaar negatief en de gemeente heeft voor deze financiering dus (een beperkte) rente ontvangen.

3.3.4 Renterisico's

De gemeente beheerst renterisico's door onder andere de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

De overheid stelt grenzen aan het totaal van kort opgenomen geld (kasgeld), omdat rentefluctuaties grote gevolgen kunnen hebben voor de rentelasten in de (meerjaren)begroting. De kasgeldlimiet is 8,5% van het begrotingstotaal.

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kasgeldlimiet	12.063	12.063	12.063	12.063
Opgenomen kasgeld	-324	-1.179	-2.092	-620
Ruimte onder kasgeldlimiet	**12.387**	**13.242**	**14.155**	**12.683**

Het beleid is om maximaal kort geld (kasgeld) te lenen. Als voor het derde achtereenvolgende kwartaal de kasgeldlimiet (ruimte onder kasgeldlimiet is negatief) wordt overschreden, moet de gemeente de provincie op de hoogte stellen en een plan voorleggen. Meestal is de oplossing om kort geld om te zetten in lang geld.

In 2021 is er sprake van een liquiditeitsoverschot omdat er nog liquide middelen beschibaar waren via schatkistbankieren. Om een negatief banksaldo te voorkomen is er in kwartaal 1 en kwartaal 2 een korte kasgeldlening afgesloten.

Renterisiconorm

De renterisiconorm beperkt de omvang van de jaarlijkse aflossingen en de leningen die voor renteherziening in aanmerking komen. De renterisiconorm is 20% van het begrotingstotaal.

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
Renterisiconorm	28.384	26.610	24.610	27.271
Aflossingen	13.095	12.100	10.051	11.555
Ruimte onder renterisiconorm	**15.288**	**14.511**	**14.559**	**15.716**

In alle jaren is er ruimte binnen de grenzen van de renterisiconorm.

3.3.5 Schatkistbankieren

In verband met de verkoop van de Eneco aandelen heeft de gemeente in 2020 ca. € 27 mln. ontvangen. Het gevolg hiervan is dat de gemeente overtollige liquide middelen moet onderbrengen bij het Rijk door middel van schatkistbankieren.

Om te bepalen of een gemeente overtollige liquiditeiten naast de gelden voor het normale betalingsverkeer aanhoudt, geldt een drempelbedrag dat gebaseerd is op het begrotingstotaal van de gemeente.
Per 1 juli 2021 is de regeling voor het aanpassen van het drempelbedrag ingegaan en zijn er voor het derde en vierde kwartaal nieuwe drempelbedragen van toepassing.
Deze aanpassing heeft beperkte gevolgen voor de hoogte van het drempelbedrag, 1e en 2e kwartaal € 1.064.000 en 3e en 4e kwartaal € 1.000.000.

Alle financiering verloopt via schatkistbankieren totdat er geen overtollige liquide middelen meer beschikbaar zijn. Ultimo 2021 is het saldo van de overtollige middelen die ondergebracht zijn bij het Rijk € 7,3 mln.

3.3.6 EMU-saldo

Op grond van de Europese begrotingsregels mag het landelijk EMU-tekort (het gezamenlijk tekort van het Rijk, lokale overheden en sociale fondsen) van de landen die participeren in de Economische Monetaire Unie niet boven de 3% komen. Om tot een goede raming van het EMU-saldo te komen is het van belang dat ook het EMU-saldo van lokale overheden in de cijfers worden opgenomen. Met de vernieuwing van het BBV is het verplicht gesteld om het EMU-saldo te presenteren in zowel de begroting als in de jaarstukken.

	EMU-saldo (bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2021
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	9.110
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	5.080
3	Mutatie voorzieningen	1.048
4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-1.481
5	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	-
	EMU-saldo	**6.559**

(Totstandkoming berekening: 1 - 2 + 3 - 4 - 5 = EMU saldo)

3.4 Bedrijfsvoering

3.4.1 Inleiding

In de paragraaf Bedrijfsvoering staat wat er in 2021 speelde op het gebied van ondersteunende processen als Personeel & Organisatie (P&O), Informatisering en Automatisering (I&A), Financiën, Inkoop en Aanbesteding en Naleving Wet Financiering decentrale overheden (Fido) en bijbehorende regelingen. De paragraaf gaat ook in op de stand van zaken rekenkameronderzoeken, onderzoeken in het kader van doelmatigheid en de werkzaamheden in het kader van de administratieve organisatie en interne controle. De paragraaf start met informatie over het personeels- en organisatiebeleid.

3.4.2 Personeels- en organisatiebeleid

In dit onderdeel presenteren we cijfers over de formatie, het aantal medewerkers onderverdeeld naar mannen en vrouwen en naar leeftijdscategorie en het ziekteverzuim. Daarnaast gaan we in op zaken die met de ontwikkeling van de organisatie te maken hebben. De HR-ontwikkelagenda is de leidraad waarin opgenomen staat welke projecten wanneer opgepakt worden en ondersteunt de totale organisatie- en medewerkersontwikkeling.

Formatie

In de formatie zijn de besluiten uit de Perspectiefnota voor 2021 verwerkt en diverse collegebesluiten waarmee binnen de bestaande begroting middelen zijn ingezet voor formatie om capaciteitsknelpunten op te lossen. Dit verklaart de toename van de formatie tussen het jaartal 2020 en 2021.

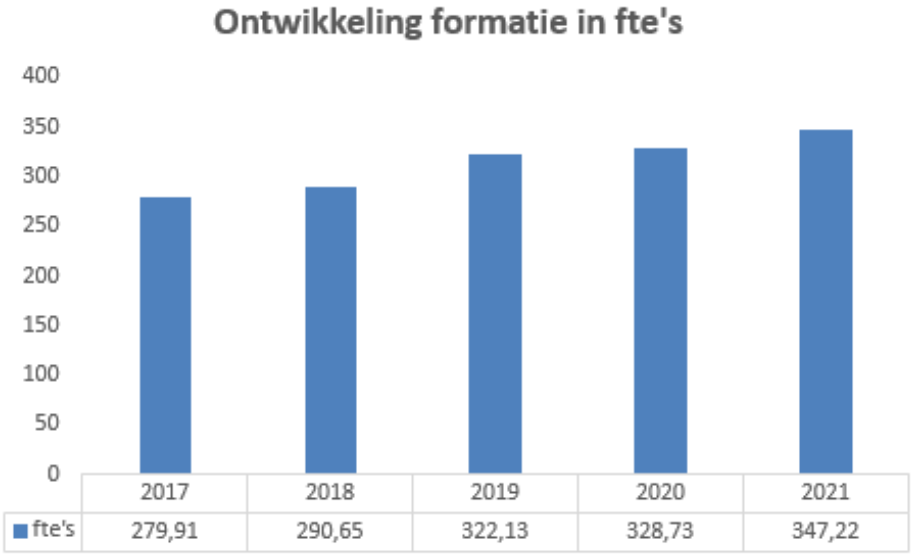

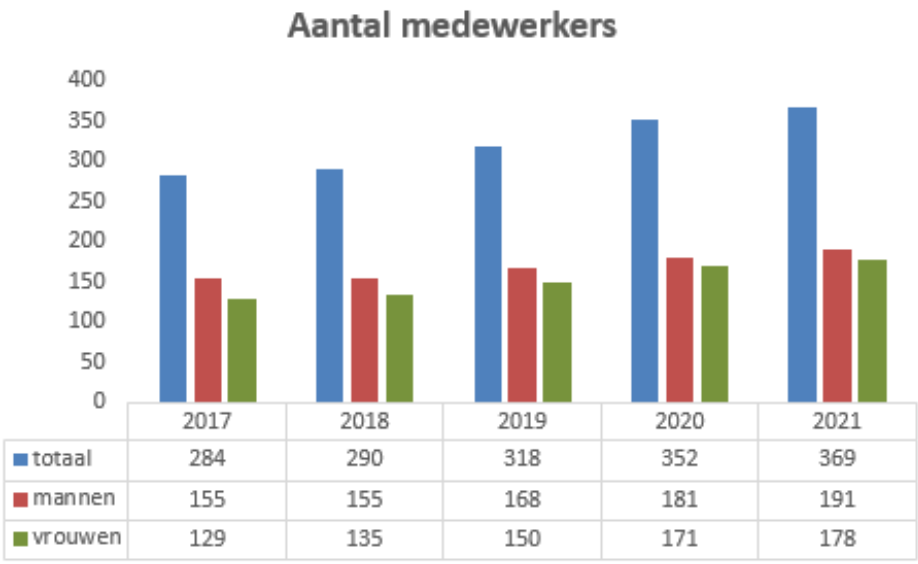

De verdeling mannen en vrouwen binnen de organisatie laat al meerdere jaren zien dat deze in balans is. Ook in 2021 is dat het geval en zien we geen bijzondere verschuiving.

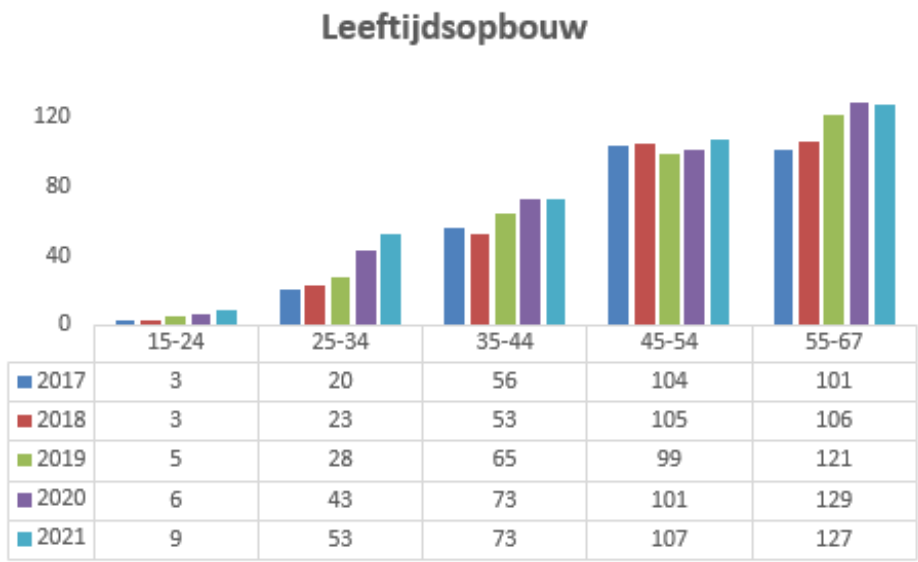

De afgelopen jaren zien we een duidelijke toename van het aantal jongere medewerkers. Dit past bij de wens tot verjonging binnen de organisatie. De groep vanaf 45 jaar en ouder blijft vrij constant wat te verklaren valt uit het feit dat in deze groep de medewerkers vallen met lange dienstverbanden die minder gericht zijn op mobiliteit naar buiten.

Ziekteverzuim

De ziekteverzuimcijfers 2021 van het A&O-fonds gemeenten moeten nog in de jaarlijkse Personeelsmonitor gepresenteerd worden. Een vergelijking met gemeenten van gelijke inwonersaantallen kan daarom nog niet gemaakt worden. Wel zijn de cijfers over 2020 verschenen. Gemeentegrootte 20.000-50.000 kwam uit op 5,4%, dus fijn om alsnog te kunnen constateren dat Gorinchem daar met 4,9% onder zat. Het CBS geeft tot en met 3e kwartaal 2021 als totaalcijfer van alle bedrijfstakken 4,6% (4e kwartaal nog niet gepubliceerd). Het verzuimcijfer van Gorinchem over 2021 is met 3,8% laag. Vooral het kort verzuim is gedaald. Een verklaring hiervoor kan liggen in het thuiswerken in coronatijd.

De aandacht voor preventie en verzuimbegeleiding blijft onverminderd hoog. Een onderzoek dat in opdracht van het A&O-fonds is uitgevoerd in 2020 geeft aan dat er 4 pijlers bepalend zijn, nl. de rol van de leidinggevenden in contacten met hun medewerkers, krijgen leidinggevenden gevraagd en ongevraagd feedback van experts (HR en Arbodienst) op verzuimcaseniveau, aanhaking van een kwalitatief goede bedrijfsarts waarmee een duurzame samenwerking is en het borgen dat preventie en verzuimbegeleiding een continu proces zijn dat niet op zichzelf staat. In 2021 is in overleg met de arbodienst besloten om in zee te gaan met een andere bedrijfsarts gecombineerd met een verpleegkundige om de kwaliteit van de verzuimbegeleiding en -preventie verder omhoog te brengen.

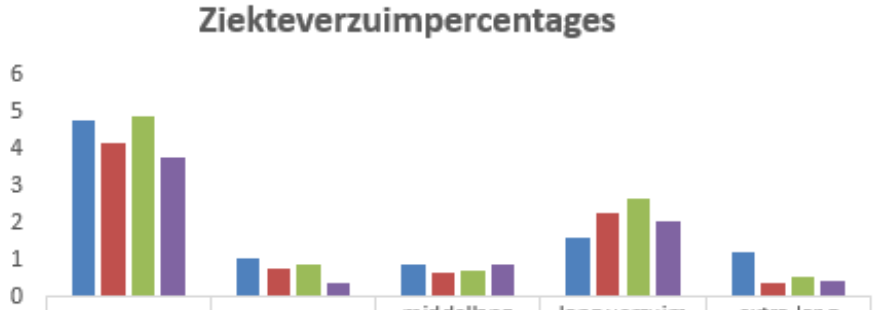

	Totaal verzuim	kort verzuim (max. 7 dagen)	middellang verzuim (8 tot 42 dagen)	lang verzuim (43 tot 365 dagen)	extra lang verzuim (> 365 dagen)
2018	4,8	1,1	0,9	1,6	1,2
2019	4,2	0,8	0,7	2,3	0,4
2020	4,9	0,9	0,7	2,7	0,6
2021	3,8	0,4	0,9	2,1	0,5

Organisatie

Het derde jaar van de organisatieontwikkeling was een jaar waarin de focus lag op cultuur- en procesverandering. We werken daaraan op drie pijlers. Ondanks de coronasituatie zijn er flinke stappen gezet.

Mens
Wij geven inhoud aan de Medewerker Nieuwe Stijl, met als doel dat deze kan excelleren in zijn werk en ontwikkeling. De medewerker staat in verbinding met de omgeving, neemt verantwoordelijkheid en ziet en creëert kansen binnen het speelveld van het publieke en individuele belang. Zo ontstaat ruimte voor talent, experiment en innovatie en kunnen we samen de ambities van de gemeente in de stad waarmaken en mooie resultaten boeken. Onder andere de deelprojecten Professionalisering HR, Gorinchem Academie, verbeteren Managementinformatie en Duurzaam vitaal Gorinchem dragen hieraan bij.

In 2021 is een start gemaakt met Strategische Personeels Planning. Deze vormt een belangrijke input voor de ontwikkeling van onze medewerkers en voor het gesteld staan van de organisatie voor de toekomst. De Gorinchem Academie wordt hiertoe continu uitgebouwd met nieuwe leerlijnen. Om ook een diversiteit aan jong talent aan te trekken, hebben we een stagebureau opgezet en de website werkenvoorgorinchem.nl.

Werkwijze
Wij faciliteren de medewerkers doordat digitaal werken, procesgericht en integraal werken mogelijk worden gemaakt. Er wordt eigenaarschap genomen en zo faciliteren we een omgeving waarin ons doel behaald kan worden. Hiervoor lopen de deelprojecten Stadhuis energieneutraal, Gorinchem Duurzaam Digitaal, Innovatieve huisvesting, Afdelingsplannen en Datasturing.

In 2021 zijn we gestart met de zogenaamde A3 jaarplannen-systematiek. In deze A3 plannen staan de speerpunten benoemd waarop wordt ingezet. Daarnaast hebben we capaciteitsplanningen opgesteld. In het kader van innovatieve huisvesting hebben we ook uitgangspunten geformuleerd voor het hybride werken, ook na corona, en hebben we

stappen gezet om het stadhuis geschikt te maken voor hybride werken. Eind 2021 hebben we een nieuw personeels- en salarissysteem aanbesteed waarin we alle processen en sturingsinformatie digitaal toegankelijk maken.

Organisatie
Medewerkers stimuleren en faciliteren we zodat ze optimaal kunnen samenwerken met stad en politiek. We zorgen voor de transparante, efficiënte en rechtmatige overheid die we willen zijn. Een overheid waarin we het gesprek aangaan met onze inwoners en waarin we daartoe goed uitgerust en bekwaam zijn. Hieronder vallen deelprojecten als Bestuurlijke besluitvorming, Projectmatig werken en Concern Control

Projectmatig werken heeft sinds augustus 2021 extra aandacht. Een tijdelijke, extra, teammanager pakt dit organisatiebreed op. Voor bestuurlijke besluitvorming is een leerlijn opgezet in de Gorinchem Academie. Ook is het proces geoptimaliseerd.

In november 2021 heeft er een nulmeting onder de medewerkers plaatsgevonden om te peilen waar we staan in de organisatieontwikkeling (de Peilstok Mens en Organisatie). In december hebben we kennis kunnen nemen van de resultaten. Deze worden ook met de gemeenteraad gedeeld in relatie tot de voortgang van de organisatieontwikkeling. De resultaten zijn ook de input voor verdiepende Peilstok metingen die in 2022 uitgezet worden.

3.4.3 Informatisering en automatisering

In 2021 zijn er opnieuw grote stappen gezet om de gemeentelijk ICT voorzieningen up-to-date te houden en nieuwe mogelijkheden te introduceren. Hiervoor zijn zowel op functioneel (applicatie) niveau alsook technisch niveau aanbestedingen uitgevoerd en zijn implementaties gestart. Voorbeelden hiervan zijn het nieuwe intranet, P&O systeem, Centric E-diensten. We kunnen hierdoor op een veilige en effectieve manier werken, ook vanuit een thuissituatie. Steeds meer diensten kunnen we elektronisch aanbieden aan onze burgers en meteen digitaal verwerken, bijvoorbeeld de aangifte geboorte, aangifte overlijden, wijzigen aanschrijfnaam. Deze diensten worden de komende tijd verder uitgebreid.

Ook met Gorinchem Duurzaam Digitaal zijn weer grote stappen gezet. Er is inmiddels een goedgekeurd vervangingsbesluit, waardoor (nieuw) archiefmateriaal voortaan alleen digitaal hoeft te worden bewaard. Het jaar stond nog steeds in het teken van het opvangen van de gevolgen van de coronacrisis. Er moest daardoor wederom extra apparatuur worden ingezet en licenties worden aangeschaft.

3.4.4 Financiën

Voortdurend wordt gewerkt aan een cyclus waarmee de raad kaders kan stellen en haar controlerende rol kan uitoefenen. Daardoor stellen we het management en het college in staat om tijdig de juiste beslissingen te nemen en hierover verantwoording af te leggen. Het afgelopen jaar was, vanwege de aanhoudende coronacrisis en de onzekerheid over de impact daarvan op de gemeentelijke financiën, wederom anders. Wel konden we in 2021 weer volstaan met één Perspectiefnota, waarin zowel de autonome ontwikkelingen als de actuele financiële ontwikkelingen en de effecten van de meicirculaire waren meegenomen.
Voor het verder afbouwen van de schulden is een belangrijke basis gelegd. De planning is (conform de eerste Perspectiefnota 2021) dat de schulden vanaf 2025 worden afgebouwd. Dit is voor een groot deel afhankelijk van het tempo waarmee de geplande investeringen worden gerealiseerd. Mogelijk stijgen de schulden iets langer door, maar naar een minder hoge piek. Een belangrijk en continu aandachtspunt is te voorkomen dat bij een oplopende rente, de begroting de rentedruk niet aankan. Waarbij de focus ligt op het spreiden van het renterisico en het voorkomen van overfinanciering.
In 2020 is een plan opgesteld om de beheersing van de budgetten te verbeteren. Mede op basis van de bevindingen van de accountant bij de controlewerkzaamheden en de steeds striktere voorschriften bij de financiële verslaglegging, is besloten over te gaan tot de aanschaf van een contracten- verplichtingen- en inkoopmodule. Het systeem draagt bij aan het beter zicht krijgen op de diverse inkoopstromen die vanuit de verschillende organisatieonderdelen lopen, het eenduidig registreren van alle inkoopovereenkomsten die door de gemeente worden aangegaan en het daarmee

"beklemmen" van een deel van de budgetten, zodat duidelijk is of budgetten toereikend zijn om (nieuwe) opdrachten te verlenen. De technische implementatie heeft in 2021 plaatsgevonden, de ingebruikname vindt plaats in 2022.

3.4.5 Inkoop en aanbesteding

In 2020 is gewerkt aan de professionalisering van de inkoopfunctie waarbij een sterke focus lag op de inkooprechtmatigheid. Deze lijn is in 2021 doorgezet. Dit heeft tot resultaat gehad dat er in 2021 negentien Europese aanbestedingen zijn afgerond. Hiermee is een belangrijke stap gezet om de inkooponrechtmatigheid te verkleinen.

3.4.6 Informatiebeveiliging

Jaarlijks voert de gemeente de ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) zelfevaluatie uit. Hiermee wordt de stand van zaken met betrekking tot de invoering van de maatregelen van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) van de gemeente getoetst.

ENSIA structureert verantwoording over de Basisregistratie Personen (BRP) en Reisdocumenten, Digitale persoonsidentificatie (DigiD), Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT), Basisregistratie Ondergrond (BRO) en de Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (SUWI) richting de rijksoverheid . Vanaf dit jaar is de verantwoording van de WOZ (Waardering Onroerende Zaken) over informatiebeveiliging, informatiearchitectuur en systeembeheer ondergebracht in ENSIA. Deze verantwoording liep tot nu toe via de Waarderingskamer. De ENSIA resultaten zijn ten opzichte van vorig jaar op het zelfde niveau.

Een onafhankelijke externe IT-auditor heeft de landelijk verplichte audit betreffende Informatiebeveiliging van DigiD, Suwinet-inkijk en Suwinet onderzocht en goedgekeurd. Tezamen met de basisregistraties is verantwoording afgelegd aan de gemeenteraad (horizontale verantwoording), en richting de rijksoverheid (verticale verantwoording).

De bestuurlijke doelstelling voor onze informatiebeveiliging in 2021 is dat we voldoen aan de BIO. Dat komt erop neer dat we met Informatiebeveiliging de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van de gemeentelijke informatie en de informatievoorziening willen waarborgen . De ingezette verbeteringen levert een positief resultaat op waarmee de beveiliging van persoonsgegevens en andere informatie binnen de gemeente is gewaarborgd.

In 2021 zijn er opnieuw grote stappen gezet om de bewustwording bij medewerkers en MT te verhogen en de informatievoorziening te waarborgen door diverse maatregelen door te voeren.

In het jaar 2021 zijn er dertien datalekken gemeld. Deze datalekken bleken geen hoog risico voor de betrokkenen te vormen, waardoor het niet nodig was om deze te melden aan de Autoriteit Persoonsgegeven (AP).

In december is er door de landelijke Informatiebeveiligingsdienst (IBD) melding gemaakt van een ernstige kwetsbaarheid die is aangetroffen in de softwarebouwsteen Apache Log4j. Apache Log4j is een programma dat gebruikt wordt voor logging. Ook Gemeente Gorinchem en haar software leveranciers hebben met die bouwsteen te maken. Dit maakte dat de gemeente een groter risico op een cyberaanval (bijvoorbeeld een ransomware-aanval) heeft gelopen. Op alle toepassingen met kwetsbaarheid zijn maatregelen toegepast en zijn scripts ontwikkeld waarmee gecontroleerd werd of de systemen misbruikt waren, dan wel misbruikt zouden kunnen worden. Verder werden monitoring tools ingezet welke de gehele dag en in het weekend afwijkende situaties, scherp in de gaten hielden. Preventief heeft de gemeente door de dreiging tijdelijk de dienstverlening aan de balies voor een dag stilgelegd.

3.4.7 Naleving Wet Fido en bijbehorende regelingen

In 2021 hebben wij op een juiste wijze uitvoering gegeven aan de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Wet Financiering decentrale overheden (Fido) en onderliggende regelingen. De kasgeldlimiet en de renterisiconorm zijn in 2021 niet overschreden.

3.4.8 Bestuurlijke planning en control

Stand van zaken rekenkameronderzoeken

We rapporteren hieronder over de stand van zaken van de openstaande aanbevelingen uit de rekenkamerrapporten die in de begroting 2021 zijn opgenomen.

Controlerende taak gemeenteraad
De rekenkamercommissie heeft in 2019 gerapporteerd over het onderzoek "Toezien op effect". Het onderzoek richtte zich op de controlerende rol van de raad. Het rapport is in september 2019 met de raad besproken. De raad heeft het college verzocht om voorafgaand aan langdurige besluitvormingstrajecten de raad een procesvoorstel te doen over hoe de raad tussentijds geïnformeerd wordt. Daarnaast heeft de raad besloten om de afgesproken vergaderstructuur te blijven gebruiken. De raad heeft in de I&O-sessie van 8 oktober 2020 besloten dat er geen raadswerkgroep nodig is voor de uitwerking van de aanbevelingen. Het onderzoek is daarmee afgewikkeld.

Invoering van de Omgevingswet
De rekenkamercommissie heeft onderzoek gedaan naar de invoering van de Omgevingswet. In januari 2020 heeft een bijeenkomst plaatsgevonden waarin de hoofdlijnen van de invoering van de Omgevingswet, de rol van de raad en de te maken keuzen zijn besproken. De rekenkamercommissie heeft de rekenkamerbrief "Transitie en Transformatie Fysieke Leefomgeving'' toegelicht in de I&O-vergadering van 8 oktober 2020. De commissie heeft hierbij aangegeven dat het college inmiddels het programmaplan Implementatie Omgevingswet aan de raad heeft voorgelegd. Door de coronacrisis en het verloop van de invoering van de Omgevingswet kon het onderzoek volgens de commissie afgerond worden met een rekenkamerbrief. Het college is in de raadsinformatiebrief "Beantwoording rekenkamerbrief Omgevingswet" van 9 september 2020 ingegaan op de aanbevelingen. De invoering van de Omgevingswet zal verder plaatsvinden overeenkomstig het in de raadsvergadering van 28 mei 2020 vastgestelde programmaplan. Het onderzoek ''Invoering van de Omgevingswet'' is hiermee afgewikkeld.

Onderzoek Meldingen openbare ruimte
Het onderzoek is afgerond. De rekenkamercommissie heeft haar conclusies en aanbevelingen in het licht van het vernieuwde werkproces geplaatst. De raad heeft op 23 september 2021 de conclusies uit het onderzoek overgenomen. De gemeente werkt vanaf januari 2021 met een nieuw meldingssysteem voor de openbare ruimte. De gemeente werkt aan het verder verbeteren van het proces zoals het laten aansluiten van onze externe partners in het werkproces. Aan het einde van 2021 is een evaluatie gehouden van het nieuwe werkproces en de resultaten daarvan zijn begin 2022 met de raad gedeeld.

Veiligheid
De rekenkamercommissie heeft in december 2020 de raad geïnformeerd over het onderzoek naar Veiligheid. Met het onderzoek wil de rekenkamercommissie de raad een praktische handreiking geven om zijn rol in het veiligheidsbeleid optimaal te vervullen. Hierbij zal de rekenkamercommissie een overzicht geven van de verschillende onderdelen van het veiligheidsbeleid en de rollen van de raad daarin en welke lessen hieruit te trekken zijn. De behandeling van de uitkomsten van het onderzoek in de raad naar verwachting in het 2e kwartaal 2022 plaatsvinden.

DoeMee-onderzoek Wet Openbaarheid van Bestuur (WOB)
In 2021 is meegedaan met een DoeMee-onderzoek van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers & Rekenkamercommissies. De onderzoeksvragen hierbij waren hoe de deelnemende gemeenten inhoud gaven aan de afhandeling van WOB-verzoeken, in hoeverre dit rechtmatig gebeurde en hoe hierover verantwoording werd afgelegd aan de raad. Het onderzoek wordt begin 2022 afgerond waarna dit aan de raad wordt aangeboden

Stand van zaken collegeonderzoeken

Onderzoek kostendekkendheid tarieven
Het onderzoek kostendekkendheid tarieven is afgewikkeld. De bestuurlijke aanbevelingen zijn in 2021 betrokken bij het opstellen van de Perspectiefnota 2022 – 2025.

Burgerpeiling 2019
Gewerkt is aan de aandachtspunten uit de burgerpeiling 2019. Het ging hierbij om de aandachtspunten "Relatie inwoner - gemeente", "Visie op dienstverlening" en "Veiligheid in de wijk". Het onderwerp "relatie inwoner - gemeente" heeft ook in 2021 de aandacht gehad in de manier van werken. Het onderwerp is ook besproken in de I&O-bijeenkomst Participatie van 19 november 2020. De visie op dienstverlening is afgerond. Daarnaast zijn de uitkomsten op wijkniveau ten aanzien van veiligheid en openbare ruimte geanalyseerd en in plannen en acties verwerkt.

Burgerpeiling 2021
De raad is op 7 oktober 2021 geïnformeerd over de uitkomsten burgerpeiling 2021. De totaalscore bedraagt, net zoals in 2019, een 6,8. Het rapport is uitgebreid met informatie op wijkniveau naast informatie op stadsniveau. De uitkomsten zijn ook voor benchmarkdoeleinden geplaatst op www.waarstaatjegemeente.nl. De burgerpeiling heeft een aantal aandachtspunten opgeleverd. Wij verwijzen naar het programma Bestuur en Ondersteuning waarin hierop een toelichting is gegeven.

Informatieveiligheid
Naar informatieveiligheid loopt momenteel een onderzoek. In de onderzoeksopzet gaat aandacht uit naar de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid inzake informatieveiligheid. Enkele raadsleden zijn hiervoor geïnterviewd omdat het onderzoek onder meer gericht is op het verder vergroten van het bewustzijn over informatieveiligheid binnen het college en de raad. De afronding van het onderzoek is gepland in het eerste kwartaal van 2022. Daarna wordt de raad geïnformeerd over de uitkomsten van het onderzoek.

3.4.9 Administratieve organisatie en interne controle

De inrichting van de administratieve organisatie en interne controle is erop gericht om de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van ons handelen te waarborgen en de risico's te beheersen.

Interne controle
In 2021 zijn de interne controles uitgevoerd op basis van het interne controleplan en het uitvoeringsprogramma 2021. De interne controles dragen bij aan de kwaliteit van de organisatie en sluiten aan op de doelen van de organisatieontwikkeling. Op basis van de belangrijkste geldstromen, risico's en ontwikkelingen is beoordeeld welke processen gecontroleerd worden. Bij de selectie van de processen heeft afstemming plaatsgevonden met Publieke Sector Accountants.

Uit de interne controles vloeien aanbevelingen voort op het gebied van de bedrijfsvoering. In 2021 is er o.a. veel aandacht besteed aan de rechtmatigheid van de inkoop en het optimaliseren van de interne controle in relatie tot de toekomstige rechtmatigheidsverantwoording.

Fraude
De directie heeft op 6 oktober 2021 een plan van aanpak voor de fraude-risico-analyse 2021-2022 vastgesteld. In 2022 zal de klankbordgroep Financiën op hoofdlijnen over de uitkomsten van deze analyse worden geïnformeerd.

In 2021 zijn geen fraudes vanuit de eigen organisatie geconstateerd.

Accountantscontrole
De raad is op 9 maart 2021 door middel van een raadsinformatiebrief op hoofdlijnen geïnformeerd over de uitkomsten van de interimcontrole 2020 van de accountant en de reactie van het college daarop.

De accountant heeft op 27 mei 2021 een accountantsverslag uitgebracht in het kader van de controle van de jaarstukken 2020. Het college heeft in een raadsinformatiebrief van 1 juni 2021 gereageerd op de bevindingen van de accountant. De accountant heeft op 3 juni 2021 in een I&O-vergadering een toelichting gegeven op de controle. Het accountantsverslag, de raadsinformatiebrief en de toelichting van de accountant zijn toegevoegd aan de documenten voor de vaststelling van de jaarstukken 2020 in de raadsvergadering van 24 juni 2021.

De accountant heeft op 28 oktober 2021 in een I&O-vergadering een toelichting gegeven op het controleplan 2021. Daarnaast zijn een aantal aandachtspunten voor de controle besproken. De raad heeft op 18 november 2021 ingestemd met het controleplan 2021 en de aandachtspunten voor de controle 2021.

De accountant heeft in het najaar de interimcontrole 2021 uitgevoerd. De raad is op 15 februari 2022 met een raadsinformatiebrief op hoofdlijnen geïnformeerd over de uitkomsten van deze interimcontrole en de reactie van het college daarop.

Rechtmatigheidsverantwoording
Op 1 oktober 2020 is in een I&O-B&A-vergadering gesproken over de rechtmatigheidsverantwoording waarvan toen werd aangenomen dat die vanaf de jaarrekening 2021 door het college diende te worden afgegeven. De invoering van deze rechtmatigheidsverantwoording is landelijk uitgesteld tot in ieder geval 2022. De raad heeft op 18 november 2021 besloten de op 15 oktober 2020 vastgestelde kaders voor de rechtmatigheidsverantwoording 2021 te hanteren voor de rechtmatigheidsverantwoording 2022.

3.5 Verbonden partijen

3.5.1 Inleiding

De gemeente heeft relaties met diverse partijen waarin zij een bestuurlijk en een financieel belang heeft, de zogeheten verbonden partijen. Relaties met verbonden partijen komen voort uit maatschappelijke relevantie en politieke motieven. Een bestuurlijk belang houdt in dat de gemeente zeggenschap heeft in deze partij: als een lid van het college in het bestuur zit of namens de gemeente stemt. Een financieel belang houdt in dat de gemeente aan deze verbonden partij een bedrag ter beschikking heeft gesteld dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet zou gaan. Of waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

3.5.2 Lijst van verbonden partijen

De gemeente Gorinchem heeft te maken met diverse verbonden partijen. Deze partijen zijn in te delen in drie categorieën:
A. Gemeenschappelijke Regelingen (GR)
B. Vennootschappen en coöperaties
C. Stichtingen

In onderstaand overzicht wordt per categorie aangegeven welke verbonden partijen hiertoe behoren. Per verbonden partij wordt daarna een toelichting gegeven.

A. Gemeenschappelijke Regelingen:
   - GR Dienst Gezondheid & Jeugd
   - GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid
   - GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid
   - GR Regio AV
   - GR GEVUDO
   - GR AVRES
   - GR Reinigingsdienst Waardlanden
   - GR Bureau Openbare Verlichting
B. Vennootschappen en coöperaties:
   - Hoog Dalem C.V.
   - C.V. ROM-S, Beheer BV ROM-S
   - N.V. Bank Nederlandse Gemeenten
   - Oasen N.V.
   - Stedin Holding N.V.
   - MLL Beheer B.V.
   - Gemeente Gorinchem Deelneming B.V.
   - Huisvuil Verbranding Centrale N.V.
   - Coörperatie i_lab
C. Stichtingen:
   - Stichting Binnenstadsmanagement Gorinchem
   - Stichting Vestingdriehoek

3.5.3 Gemeenschappelijke regelingen

GR DG&J

Vestigingsplaats	Dordrecht
Korte omschrijving	De GR Dienst Gezondheid & Jeugd (GR DG&J) bestaat uit twee organisatieonderdelen: DG&J en Serviceorganisatie Jeugd (SOJ). De Regionale Ambulancevoorziening (RAV) is formeel onderdeel van de GR DG&J, maar heeft een eigen financieringskader. De GGD ZHZ en Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten (BLVS) zijn onderdeel van de DG&J. De GR DG&J verzorgt namens tien gemeenten in Zuid-Holland Zuid de uitvoering van taken op het gebied van publieke gezondheid, maatschappelijke zorg, leerplicht, jeugdhulp en veilig thuis. Daarnaast is de organisatie verantwoordelijk voor aansturing van de uitvoering van de integrale jeugdgezondheidszorg (waaronder het Rijksvaccinatieprogramma). Bij rampen en crises, waarin de publieke gezondheid wordt bedreigd, treedt de DG&J op.
Publiek belang	De DG&J bewaakt, beschermt en bevordert activiteiten gericht op het verkleinen van sociaaleconomische gezondheidsverschillen en het vergroten van ontwikkelingskansen van inwoners van ZHZ.
Bestuurlijk belang	Een lid van het college (Eelke Kraaijeveld) neemt deel aan het dagelijks en het algemeen bestuur (10 leden) van de GR. Het algemeen bestuur heeft een 'gewogen' stemrecht. De stemverhouding is gebaseerd op het aantal inwoners van de deelnemende gemeenten. Het dagelijks bestuur (4 leden) heeft geen gewogen stemrecht. Het stemrecht van het DB is vastgelegd in artikel 21 van de regeling, één stem per lid en een besluit bij volstrekte meerderheid.
Financieel belang	De totale primaire begroting (beleidsarm) voor de Dienst Gezondheid & Jeugd 2022 bedroeg € ca. 150 mln, waarvan € 100 mln. voor de Serviceorganisatie Jeugd. De in deze primaire begroting opgenomen bijdragen voor Gorinchem zijn € 8,5 mln. (SOJ) en € 2 mln. overig.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2021: € 3.113.976 Stand 31 december 2021: €
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2021: € 45.694.524 Stand 31 december 2021: €
Resultaat	Het resultaat over 2021 bedraagt: €
Risico's	De gemeenten, GGD en de veiligheidsregio zijn vanaf het begin van de COVID-19 pandemie actief bezig met het bestrijden van de uitbraak van dit virus. Hoewel de inzet van de GGD financiële gevolgen heeft, staat het Rijk garant voor de extra (meer) kosten die zijn en worden gemaakt. De door de SOJ aangeboden begroting 2021, welke opnieuw uitging van het volledig behalen van een hoge kostenreductie, bleek gebaseerd te zijn op niet realistische besparingen. In de loop van 2021 bleek dat de maatregelen onvoldoende (financieel) effect sorteerden en moest de begroting 2021 (flink) bijgesteld worden. Tevens kan dit gevolgen hebben voor de begroting 2022 en verder. De SOJ heeft echter in samenwerking met het Netwerk MT Jeugd (gemeenten) een meer realistische inschatting gemaakt van de te behalen besparingen in 2022 en deze verwerkt in de begroting 2022. Voor het behalen van deze resultaten zijn de SOJ, Stichting Jeugdteams ZHZ en gemeenten gezamenlijk verantwoordelijk. Het Netwerk MT Jeugd monitort de resultaten van de maatregelen waar de gemeenten verantwoordelijk voor zijn en stuurt zo nodig bij.

GR OZHZ

Vestigingsplaats	Dordrecht
Korte omschrijving	De Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) voert wettelijke milieu- en omgevingstaken (vergunningverlening, toezicht en handhaving) uit namens de Provincie Zuid-Holland en de gemeenten in de regio Zuid-Holland Zuid. De OZHZ geeft ook milieuadvies bij ruimtelijk-economische ontwikkelingen.
Publiek belang	De regeling is getroffen ter ondersteuning van de deelnemers bij de uitvoering van hun taken op het gebied van omgevingsrecht in het algemeen, en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, in het bijzonder. De OZHZ draagt met zijn kennis en ervaring over omgevingskwaliteit bij aan de veiligheid, gezondheid, duurzaamheid en leefbaarheid van de regio en dus de gemeente Gorinchem.
Bestuurlijk belang	Een lid van het college maakt deel uit van het algemeen bestuur van de GR (10 leden). De stemverhoudingen (het belang) in het bestuur sluiten grosso modo aan bij de financiële inbreng van de deelnemers. Gorinchem heeft 3 van de 100 stemmen in het bestuur.
Financieel belang	De totale omzet van de OZHZ bedraagt ca. € 27 mln. De bijdrage van Gorinchem bedraagt afgerond € 0,6 mln. Deze bijdrage bestaat uit een inwonerbijdrage, een bijdrage voor de wettelijke taken en een bijdrage voor taken die op offertebasis worden uitgevoerd.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2021: € 3.509.357 Stand 31 december 2021: € 3.055.628
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2021: € 12.363.119 Stand 31 december 2021: € 11.954.139
Resultaat	Het resultaat over 2021 bedraagt: € 267.000
Risico's	**Omgevingswet** De Omgevingswet treedt op 1 oktober 2022 of op 1 januari 2023 in werking. De nieuwe instrumenten, zoals het Omgevingsplan en de Bruidsschat, vragen afstemming tussen de gemeente Gorinchem en de OZHZ. Deze instrumenten geven mogelijkheden om onder andere milieuwet- en regelgeving op maat te maken voor Gorinchem. In het Jaarprogramma 2022 van de OZHZ zijn de noodzakelijke milieuwerkzaamheden opgenomen ter voorbereiding op de Omgevingswet. Een belangrijke overdracht van provinciale taken naar de gemeente is het beoordelen van en toezicht houden op bodemsaneringen. De gemeenten worden hiervoor gefinancierd via het Gemeentefonds, maar de verwachting is dat gemeenten minder financiën beschikbaar krijgen dan het huidige budget van de provincie. De OZHZ en de gemeente stemmen af welke rol OZHZ hierin kan hebben en hoe dit financieel geregeld wordt. **Corona** In 2021 heeft het corona virus ook impact gehad op de OZHZ. De OZHZ bleef inspecties en controles uitvoeren, maar was afhankelijk van de corona maatregelen in welke mate dat kon. In 2021 heeft het voor Gorinchem niet geleidt tot achterstallige inspecties of controles. In 2022 is corona nog steeds merkbaar en dat kan dus een risico zijn voor de uitvoering van de OZHZ. De OZHZ houdt de gemeenten op de hoogte van welke controles en inspecties uitgevoerd kunnen worden onder de dan geldende maatregelen.

GR Veiligheidsregio ZHZ

Vestigingsplaats	Dordrecht
Korte omschrijving	De Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (VRZHZ) is opgericht om risico's op het gebied van openbare orde en veiligheid te beheersen. In de VRZHZ werken gemeenten, regionale brandweer, regionale ambulancevoorziening en de geneeskundige hulpverleningsorganisatie (GHOR) bij ongevallen en rampen nauw samen met politie en waterschappen. Ook wordt er samengewerkt met overheidsdiensten en private partners. De VRZHZ wil optimaal voorbereid zijn op een ramp of crisis en een belangrijke rol spelen bij het voorkomen daarvan. De VRZHZ zorgt voor fysieke veiligheid, rampenbestrijding en crisisbeheersing door krachten te bundelen.
Publiek belang	De VRZHZ voorkomt incidenten en rampen door risico's te achterhalen, deze te beperken en hierover te adviseren. De VRZHZ organiseert een daadkrachtige respons voor de bestrijding in acute situaties. Na een incident zorgt zij ervoor dat zo snel mogelijk kan worden teruggekeerd naar de normale situatie.
Bestuurlijk belang	De burgemeester maakt deel uit van het dagelijks bestuur (6 leden) en het algemeen bestuur (26 leden) van de GR. In beide besturen is zij vicevoorzitter. In het algemeen bestuur besluiten de leden door elk een stem uit te brengen. Het algemeen bestuur beslist bij een meerderheid van stemmen. Als de stemmen staken, geeft de stem van de voorzitter de doorslag.
Financieel belang	Bijdrage van Gorinchem over 2021 bedraagt € 2.851.660
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2021: € 6.311.482 Stand 31 december 2021: € 3.308.885
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2021: € 62.302.220 Stand 31 december 2021: € 80.116.482
Resultaat	Het resultaat over 2021 bedraagt: - € 9.000
Risico's	De coronacrisis heeft vanaf maart 2020 grote impact op de VRZHZ. Een aantal beleidspunten zijn in 2021 niet gehaald. Dit levert geen (fincanciële) risico's op. Door het vertrek uit de VRZHZ van gemeente Vijfheerenlanden is er een structureel tekort ontstaan. De VRZHZ heeft tot 2024 de ruimte om 1,6 mln. te bezuinigen. Door de vorming en het vertrek uit de VRZHZ van gemeente Vijfheerenlanden is er een structureel tekort ontstaan. De VRZHZ had beschikking tot een transitievergoeding tot en met 2024 om deze tekorten op te vangen. Vanwege tegenvallende resultaten afgelopen jaren is het budget van de transitievergoeding ontoereikend om deze tekorten op te vangen. Hierdoor wordt er komende jaren een beroep gedaan op de gemeenten om dit structurele tekort van 1,8 mln. middels een verhoging van de structurele bijdrage aan de VRZHZ op te vangen. De gemeenteraad dient middels een zienswijze nog een besluit te nemen of de verhoging van de structurele bijdrage akkoord bevonden wordt. Dit brengt een financieel risico met zich mee als de gemeenteraad niet akkoord gaat.

GR Regio AV

Vestigingsplaats	Gorinchem

Korte omschrijving	Het vergroten van regionale bestuurskracht en regionale samenwerking in de regio Alblasserwaard en Vijfheerenlanden. Het bijdragen aan behartigen van gemeenschappelijke belangen om evenwichtige ontwikkeling van de regio te bevorderen.
Publiek belang	Gemeenschappelijke regeling. Uitvoering geven aan regionale samenwerking op beleidsterreinen sociaal, fysiek, economie en toerisme samen met de gemeenten Molenlanden en Vijfheerenlanden.
Bestuurlijk belang	De burgemeester maakt deel uit van het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling (3 leden). Twee leden van het College van B&W maken deel uit van het algemeen bestuur van de regeling (6 leden). De burgemeester treedt op als voorzitter van zowel het dagelijks bestuur als het algemeen bestuur van de regeling. Bij de besluitvorming in het algemeen bestuur beschikt elke deelnemende gemeente over één stem per gemeente. Besluiten in het algemeen bestuur en dagelijks bestuur worden genomen bij meerderheid van stemmen.
Financieel belang	Het financieel aandeel Gorinchem in Alblasserwaard en Vijfheerenlanden - verband bedraagt in 2021 op basis van de inwonerbijdrage € 0,1 mln.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2021: € 596.000 Stand 31 december 2021: € 297.000
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2021: € 1.074.000 Stand 31 december 2021: € 912.000
Resultaat	Het resultaat over 2021 bedraagt: € 18.700
Risico's en overige ontwikkelingen	De bestuurlijke ontwikkelingen in de regio Alblasserwaard en Vijfheerenlanden kunnen zorgen voor risico's voor de resultaten van de Regionale Maatschappelijke Agenda (RMA). Verder wordt verwezen naar het programma Bestuur en Ondersteuning.

GR GEVUDO

Vestigingsplaats	Dordrecht
Korte omschrijving	Gevudo beheert het aandelenpakket van tien gemeenten in de regio ZHZ in de NV Huisvuil Verbranding Centrale (HVC). Het aandelenpakket bestaat uit 529 aandelen. HVC verwerkt voor al deze gemeenten huisafval en voor een aantal ook afvalinzameling. HVC ontwikkelt zich steeds meer als een duurzaam energiebedrijf.
Publiek belang	De belangen van de deelnemende gemeenten behartigen in de aandeelhoudersvergadering van de NV HVC.
Bestuurlijk belang	Een lid van het College van B&W maakt deel uit van het algemeen bestuur (4 leden) en heeft zitting in het dagelijks bestuur (6 leden). Via de GR is er invloed op het beleid van de HVC. De GR levert een lid in de raad van commissarissen van HVC in de vorm van een onafhankelijk externe. De GR levert ook een lid in de aandeelhoudersvergadering van HVC.
Financieel belang	Gevudo keert twee keer per jaar een risicogarantie uitkering uit aan de deelnemende gemeenten. Uitkering aan Gorinchem bedraagt over 2021: € 93.000
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2021: € 30.487 Stand 31 december 2021: € 30.487
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2021: € 10 Stand 31 december 2021: € 459.527
Resultaat	Het resultaat over 2021 bedraagt: € nihil
Risico's	De schuldpositie van HVC en de te verwachte nettowinst in 2021 is vergelijkbaar met voorgaande jaren. De schulden nemen vanaf 2020 sterk af, maar blijven afhankelijk van de investeringsbeslissingen zoals warmtelevering. De aandeelhouders hebben eind 2015 in het kader van de vaststelling van het dividendbeleid besloten te streven naar een zodanige solvabiliteit van de onderneming dat er in 2024 de keuzemogelijkheid is om HVC te financieren zonder garantstelling. Om die reden zijn er komende jaren geen dividenduitkeringen voor Gevudo te verwachten.

GR AVRES

Vestigingsplaats	Gorinchem
Korte omschrijving	De uitvoeringsorganisatie Avres voert voor aangesloten gemeenten de Participatiewet uit. Dit betekent dat zij de wettelijke taken uitvoeren zoals het verstrekken van uitkeringen en de begeleiding naar werk. Avres heeft ook de werkgeversrol van de sociale werkvoorziening en zij bieden ondersteuning bij re-integratie.
Publiek belang	De GR zorgt voor een goede dienstverlening voor de inwoners die zijn aangewezen op tijdelijke voorzieningen zoals een uitkering en bijzondere bijstand. Het is belangrijk dat er verbindingen gelegd worden tussen Avres en het maatschappelijk middenveld om de inwoners zo goed mogelijk van dienst te zijn.
Bestuurlijk belang	Twee leden van het College van B&W maken deel uit van het Algemeen Bestuur. Het bestuur moet erop kunnen vertrouwen dat de gemeentelijke wettelijke taken goed worden uitgevoerd, bewoners goed bediend worden en dat uitvoering wordt gegeven aan bestuurlijke speerpunten.
Financieel belang	De participatiemiddelen worden doeltreffend ingezet en komen ten goede aan de producten en diensten voor onze inwoners.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2021: € 15.585.000 Stand 31 december 2021: € 15.810.000
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2021: € 21.184.000 Stand 31 december 2021 € 11.566.000
Resultaat	Het resultaat over 2021 bedraagt: € 821.000
Risico's	Avres is sinds haar oprichting in 2016 verantwoordelijk voor één van de leefgebieden binnen het sociale domein: Werk & Inkomen. De afgelopen jaren heeft Avres samen met de gemeenten in gedeelde ambities, een transformatieproces doorlopen. Daarbij is vooral ingezet op integraal en lokaal werken; het bieden van maatwerk, een preventieve aanpak en een intensieve samenwerking met partners en stakeholders. Veel doelstellingen zijn hierdoor gerealiseerd. Tegelijkertijd is echter zichtbaar dat door wijzigingen in wet- en regelgeving en maatschappelijke ontwikkelingen/trends, nieuwe en andere (accenten in bestaande) opgaven ontstaan. Het afgelopen jaar is de vraag gerezen op welke wijze met dergelijke wijzigingen en ontwikkelingen/trends bestuurlijk en beleidsmatig moet worden omgegaan? Welke keuzes zijn er mogelijk? Het voorgaande is zeker van belang omdat financieringsmogelijkheden in het brede sociale domein onder druk staan, maar ook in de wetenschap dat keuzes in het leefgebied Werk & Inkomen hun effect/doorwerking hebben in/op andere leefgebieden in het brede sociale domein.

GR Reinigingsdienst Waardlanden

Vestigingsplaats	Gorinchem
Korte omschrijving	De GR zorgt voor het op milieuverantwoorde manier ophalen van afval en zorgt voor verwerking. Waardlanden heeft via dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) taken voor het onderhoud van het openbare gebied.
Publiek belang	Het uitvoeren van gemeentelijke taken op het gebied van afvalinzameling.
Bestuurlijk belang	Een lid van het college maakt deel uit van het bestuur van de GR. Bij stemming wordt 75% vereist van het aantal (gewogen) stemmen. Het totaal aantal stemmen en het aantal stemmen per deelnemende gemeente in het algemeen bestuur wordt bepaald door het aantal huisaansluitingen van alle gemeenten en het aantal huisaansluitingen per deelnemende gemeente. De stemverhoudingen worden voor een periode van vier jaar vastgesteld. Beslissingen komen tot stand bij een meerderheid van stemmen.
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage wordt berekend op basis van een verdeelsleutel. De begroting, inclusief het te voeren beleid, wordt door het algemeen bestuur vastgesteld. De verwerkingskosten van HVC worden direct doorgezet naar de gemeenten op basis van de verdeelsleutel. Voor Gorinchem is dit naar verwachting ca. € 1,674 mln. De Reinigingsdienst Waardlanden beschikt over eigen reserves om eventuele financiële tegenvallers op te vangen.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2021: € 1.504.215 Stand 31 december 2021: € 1.273.567
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2021: € 18.103.718 Stand 31 december 2021: € 16.450.484
Resultaat	Het resultaat over 2021 bedraagt: € 232.986
Risico's	**Nieuw Grond- en Afvalstoffenbeleid** Het streven van de Nederlandse overheid naar een 100% circulaire economie in 2050 ligt vast in het programma ‘Nederland Circulair 2050’. Dat betekent concreet dat er in 2050 geen restafval meer mag vrijkomen en dat al het afval als grondstof teruggewonnen moet worden voor hergebruik en recycling. De tussendoelen liggen vast in het Landelijk afvalbeheersplan (LAP). Het was de ambitie in 2020 maximaal 100 kg restafval per inwoner per jaar te verbranden en in 2025 30 kg. In de raadsvergadering van 24 juni 2021 is hiervoor het nieuwe Afval- en Grondstoffenbeleid vastgesteld. Net zoals dit ook bij de andere aan de GR Waardlanden deelnemende gemeenten is gebeurd. Volgens planning zal vanaf 2022 worden gestart met de implementatie daarvan. Een niet onbelangrijk onderdeel van het beleid is het Waardlanden breed verminderen van het afvaltoerisme en het aantal bijplaatsingen van afval naast de containers. Vooruitlopend hierop is in Gorinchem al gestart met een nieuw communicatietraject om inwoners te attenderen op een juiste wijze van afvalinzameling. **DVO’s** In het afgelopen jaar bekeken we de verschillende Dienst Verlening Opdrachten. Met Waardlanden maakten we nieuwe werkafspraken op het gebied van straatvegen, onkruid- en gladheidbestrijding en zwerfvuil.

GR Bureau Openbare Verlichting

Vestigingsplaats	Hardinxveld-Giessendam
Korte omschrijving	De GR Bureau Openbare Verlichting levert een bijdrage aan het beheer van de Openbare Verlichting bij de aangesloten gemeenten.
Publiek belang	Onderhoud van openbare verlichting.
Bestuurlijk belang	Een lid van het college maakt deel uit van het algemeen bestuur van de GR. Elk lid van het algemeen bestuur heeft in de vergadering een stem. Een meerderheid van stemmen is nodig voor besluiten van het algemeen bestuur.
Financieel belang	HHet financieel aandeel van Gorinchem is bepaald op basis van het aantal lichtobjecten. In 2021 betalen we €9,72 per lichtobject, wat leidt tot een bijdrage van € 78.217 voor Gorinchem. In 2021 is geconstateerd dat belangrijke zaken niet meer in control waren en waarbij het bestuur besloot om in te grijpen. De extra kosten die noodzakelijk waren voor dekking van de vaststellingsovereenkomst voor vertrek van de algemeen manager, de juridische kosten en de (extra)kosten voor het interim-management leidde ertoe dat de prijs per eenheid met € 3,03 werd verhoogd. Voor Gorinchem betekende dit een extra bijdrage in 2021 van € 24.382. Vanaf 1 mei is het bureau aangestuurd door een interim manager. Op 1 september is er een nieuwe algemeen manager aangesteld en vinden er drastische organisatorische wijzigingen ter verbeteringen plaats.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2021: € 14.416 Stand 31 december 2021: € 80.764
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2021: € 272.101 Stand 31 december 2021: € 437.599
Resultaat	Het resultaat over 2021 bedraagt: € 66.348
Risico's	Als grootste risico werd de liquide positie van de “tijdelijke” aannemer gezien. Deze aannemer werd gecontracteerd, nadat de toenmalig contractaannemer geen contractverlenging kreeg. In juni werd het besluit genomen om de aanbesteding voor een nieuwe contractaannemer ongeldig te verklaren, de tijdelijke aannemer contractverlenging te geven, waarbij de leveranties door Bureau OVL werden verzorgd en daarnaast een nieuw aanbestedingstraject op te starten. Begin december werd het nieuwe bestek via TenderNed op de markt gezet.

3.5.4 Vennootschappen en coöperaties

Hoog Dalem C.V.

Vestigingsplaats	Gorinchem
Korte omschrijving	We voeren voor eigen rekening en risico, samen met de partners verenigd in de C.V., de grondexploitatie Hoog Dalem. We realiseren woningen en voorzieningen op het gewenste kwaliteits- en kwantiteitsniveau in overeenstemming met de vastgestelde ruimtelijke en financiële kaders (grondexploitatie).
Publiek belang	Realiseren woningbouw en voorzieningen in Hoog Dalem.
Bestuurlijk belang	Twee leden van het College van B&W treden op als aandeelhouders van Hoog Dalem C.V. Het voorzitterschap in de vergadering van aandeelhouders rouleert per jaar. Besluitvorming van de directie vindt plaats op basis van unanimiteit. In de statuten staat welke directiebesluiten de instemming van de aandeelhouders vragen. Die besluiten vragen een tweederde meerderheid. Andere besluiten vragen om unanimiteit. De burgemeester treedt op als (stille) vennoot in Hoog Dalem C.V.
Financieel belang	De gemeente staat garant voor de leningen die de CV aangaat. Deze garantstelling bedraagt € 35 mln. De gemeente voert samen met Heijmans en AM de grondexploitatie Hoog Dalem. De gemeente neemt voor ongeveer 50% (€ 100.000) deel in het kapitaal van Hoog Dalem C.V. De gemeente is ook voor 50% beherend vennoot in de C.V.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2021: € Stand 31 december 2021: €
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2021: € Stand 31 december 2021: €
Resultaat	Het resultaat over 2021 bedraagt: €
Risico's	Het bestemmingsplan Middengebied is in februari 2021 onherroepelijk geworden waardoor dit risico vanaf 2021 niet meer bestaat. Daarom neemt het risico op vertraging af. Factoren zoals corona en herverkavelingen in het middengebied die het afzettempo kunnen vertragen, blijven aanwezig. Daarnaast zijn er nog marktrisico's die effect hebben op de hoogte van verkoopprijzen en productiekosten. In het weerstandsvermogen is rekening gehouden met ca. € 0,3 mln. om het gemeentelijk deel van de risico's te dekken.

C.V. ROM-S, Beheer B.V. ROM-S

Vestigingsplaats	Schelluinen
Korte omschrijving	Er zijn drie hoofdactiviteiten, realisatie van het transport- en logistiek centrum Schelluinen-West, realisatie en exploitatie van regionale vrachtwagenparkeerterreinen en herontwikkeling van vertreklocaties.
Publiek belang	Het oplossen van problemen op het gebied van ruimtelijke ordening en milieu verbetert de leefbaarheid. Daarnaast zetten gemeenten en provincie in op economische ontwikkeling, inclusief de logistieke sector.
Bestuurlijk belang	Een lid van het College van B&W treedt op als vertegenwoordiger van de gemeente in de Raad van Commissarissen van Beheer B.V. ROM-S. Besluiten van de Raad van Commissarissen zijn geldig als 60% van de commissarissen aanwezig of vertegenwoordigd is (waaronder de commissaris benoemd op voordracht van het Ontwikkelings- en Participatiebedrijf Publieke sector b.v. (OPP). Wethouder Financien, Dick van Zanten, vertegenwoordigt Gorinchem als aandeelhouder in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De Raad van Vennoten bestaat uit de ambtelijke vertegenwoordigers uit de gemeenten Hardinxveld-Giessendam, Molenlanden, Vijfheerenlanden en Gorinchem.
Financieel belang	De gemeentelijke deelnemingen en de BNG GO nemen beiden voor 49,5% deel in de C.V. Beheer B.V. ROM-S neemt voor 1% deel.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2021: € 7.804.000 Stand 31 december 2021: € 8.361.000
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2021: € 41.000 Stand 31 december 2021: € 552.000
Resultaat	Het resultaat over 2021 bedraagt: € 557.000
Risico's	Er is voldoende vraag naar bedrijfsgronden. In december 2021 is de eerste verkoopovereenkomst voor fase 2 afgesloten. Na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan zullen de bouwrijp werkzaamheden worden opgepakt en kunnen de laatste twee vestigers op Schelluinen-West hun distrubutiehal bouwen. De verwachting is dat in 2022 deze deelneming niet meer nodig is. De risico's worden beoordeeld als beperkt.

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Vestigingsplaats	Den Haag
Korte omschrijving	De BNG is een intermediair tussen de kapitaalmarkt en decentrale overheden. De BNG kan gezien worden als een inkoopcombinatie van geld namens decentrale overheden. De BNG is een naamloze structuurvennootschap, waarvan 50% van de aandelen in handen is van de Staat en de overige 50% in handen is van decentrale overheden.
Publiek belang	De gunstige prijzen van financieringsmiddelen worden doorgegeven aan decentrale overheden. Hierdoor wordt de kredietwaardigheid van gemeenten versterkt en kunnen zij relatief goedkoop lenen.
Bestuurlijk belang	Een lid van het college heeft stemrecht in de AVA. Het bestuurlijke belang (stemrecht) wordt bepaald naar rato van het ingebrachte kapitaal.
Financieel belang	De gemeente Gorinchem heeft een belang van 0,173% in het aandelenkapitaal. De boekwaarde van de aandelen is € 218.000. Van de nettowinst wordt volgens het dividendbeleid van BNG 25% uitgekeerd aan de aandeelhouders.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2021: € 5.097.000.000 Stand 31 december 2021: €
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2021: € 155.264.000.000 Stand 31 december 2021: €
Resultaat	Het resultaat over 2021 bedraagt: € De ontvangen dividenduitkering in 2021 bedraagt: €
Risico's	De BNG heeft een solvabiliteitsratio van circa 2%. De BNG is echter een financiële instelling waardoor gegeven de aard van de activiteiten zij verhoudingsgewijs veel vreemd vermogen heeft en een relatief laag eigen vermogen. BNG wordt desondanks als een van de veiligste banken ter wereld wordt beschouwd. De oplopende rente kan invloed hebben op de leningenportefeuille van BNG en daarmee de stabiliteit van BNG maar voor nu wordt dit risico beoordeeld als beperkt.

Oasen N.V.

Vestigingsplaats	Gouda
Korte omschrijving	Kernactiviteiten zijn het winnen, zuiveren, distribueren en verkopen van drinkwater. Oasen N.V. realiseert drinkwater voor 750.000 mensen en 7.200 bedrijven in het oosten van Zuid-Holland.
Publiek belang	Op duurzame wijze zorgen voor drinkwater.
Bestuurlijk belang	Een lid van het College van B&W heeft stemrecht in de AVA. Het daadwerkelijk bestuurlijk belang (stemrecht) in de AVA wordt bepaald naar rato van het ingebrachte kapitaal.
Financieel belang	De gemeente Gorinchem heeft een belang van 4,55% in het aandelenkapitaal van Oasen.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2021: € 116.741.000 Stand 31 december 2021: €
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2021: € 178.860.000 Stand 31 december 2021: €
Resultaat	Het resultaat over 2021 bedraagt: €
Risico's	Oasen N.V. is een solvabel bedrijf met een beperkt dividend regime. De risico's zijn dan ook beperkt.

Stedin Holding N.V.

Vestigingsplaats	Rotterdam
Korte omschrijving	Stedin bestaat uit verschillende bedrijfsonderdelen: netbeheerder, infrabedrijf en een netwerkbedrijf. Zij zorgen ervoor dat klanten beschikken over (duurzame) energie om te leven, werken en ondernemen. Stedin verduurzaamt het energiesysteem en zij houdt het robuust en betaalbaar.
Publiek belang	Stedin zorg voor het aanleggen, beheren en onderhouden van de gas- en elektriciteitsnetten. Onderdeel van het beheer is dat uitval of onderbreking van de gas en elektriciteitstoevoer wordt geminimaliseerd.
Bestuurlijk belang	Een lid van het College van B&W heeft stemrecht in de AVA. Het bestuurlijk belang (stemrecht) in de AVA wordt bepaald naar rato van het ingebrachte kapitaal.
Financieel belang	De gemeente Gorinchem heeft een belang van 0,68% in het aandelenkapitaal van Stedin. Daarnaast heeft de gemeente in 2021 een cumulent preferente aandelenpakket verworven ad € 1.360.000.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2021: € Stand 31 december 2021: €
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2021: € Stand 31 december 2021: €
Resultaat	Het resultaat over 2021 bedraagt: € De ontvangen dividenduitkering in 2021 bedraagt: €
Risico's	De energietransitie is een grote opgave waardoor de resultaten onder druk kunnen komen te staan. In 2021 zijn hiervoor cumulent preferente aandelen uitgegeven. De gemeente Gorinchem heeft ook deelgenomen aan deze uitgifte. Het is niet uit te sluiten dat Stedin opnieuw een beroep zal moeten doen op haar aandeelhouders indien het Rijk en andere gemeenten niet bereid zijn te participeren.

MLL Beheer B.V.

Vestigingsplaats	Gorinchem
Korte omschrijving	De BV MerwedeLingelijn (MLL) is opgericht voor aanleg van de MLL tussen Dordrecht en Geldermalsen om bereikbaarheid en verkeersveiligheid van deelnemende gemeenten te vergroten. De BV is verantwoordelijk voor het beheer van deze lijn.
Publiek belang	Openbaar vervoer.
Bestuurlijk belang	Een lid van het College van B&W treedt op als vertegenwoordiger van de gemeente in de AVA. In deze AVA is elke gemeente vertegenwoordigd door één persoon/één stem. Besluiten in de AVA worden genomen bij volstrekte meerderheid van de uitgebrachte stemmen.
Financieel belang	De investering in de MLL bedraagt € 55 mln. Ongeveer € 10 mln. is voor rekening van Gorinchem.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2021: € 250.000 Stand 31 december 2021: €
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2021: € 0 Stand 31 december 2021: €
Resultaat	Het resultaat over 2021 bedraagt: €
Risico's	Op dit moment is de halte Gorinchem Noord het laatste onderdeel van het project. De kosten van dit project zijn nog niet duidelijk. De risico's van MLL Beheer B.V. zelf zijn beperkt.

Gemeente Gorinchem Deelneming B.V.

Vestigingsplaats	Gorinchem
Korte omschrijving	De B.V. heeft als doel het oprichten van, het deelnemen in, het besturen van en het toezicht houden op ondernemingen en vennootschappen. Hieronder valt het deelnemen in ROM-S C.V.
Publiek belang	Door de deelneming in ROM-S C.V. wordt bijgedragen aan de ontwikkeling van het Bedrijventerrein Schelluinen-West.
Bestuurlijk belang	De B.V. is eind 2006 opgericht als onderdeel van de juridische structuur van ROM-S C.V. Het bestuurlijk belang loopt dan ook parallel aan ROM-S C.V. (zie wat bij die verbonden partij is vermeld).
Financieel belang	De B.V. neemt voor 17,3% deel in ROM-S C.V.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2021: € Stand 31 december 2021: €
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2021: € Stand 31 december 2021: €
Resultaat	Het resultaat over 2021 bedraagt: €
Risico's	Zoals aangegeven bij ROM-S is het risico beperkt.

Huisvuil Verbranding Centrale (HVC) N.V.

Vestigingsplaats	Alkmaar
Korte omschrijving	HVC N.V. verwerkt huishoudelijk afval en ontwikkelt zich als een producent van duurzame energie voor haar aandeelhouders. Binnen Gevudo-verband wordt een aandelenpakket HVC van de tien deelnemende gemeenten in de regio Zuid-Holland Zuid beheerd. Het gaat om ruim 18% van de gemeentelijke aandelen HVC, waarvoor de Gevudo-gemeenten garant staan. HVC keert hiervoor een jaarlijkse vergoeding uit en zo mogelijk een winstuitkering. Dat laatste is in de afgelopen jaren niet gebeurd, omdat de aandeelhouders ervoor gekozen hebben het aandeel vreemd kapitaal in HVC te reduceren.
Publiek belang	De verwerking van onze huishoudelijke afvalstromen en de productie en distributie van duurzame energie.
Bestuurlijk belang	De realisatie van een circulaire economie en ondersteuning bij de energietransitie.
Financieel belang	De gemeente Gorinchem staat garant voor € 9,8 mln. van het bedrijfskapitaal van HVC N.V. De jaarlijkse risicogarantie uitkering bedraagt wordt ontvangen via Gevudo.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2021: € 142.293.000 Stand 31 december 2021: €
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2021: € 849.809.000 Stand 31 december 2021: €
Resultaat	Het resultaat over 2021 bedraagt: €
Risico's	HVC is een van oorsprong inzamel- en afvalverwerkingsbedrijf met verbrandingslijnen in Alkmaar en in Dordrecht. De onderneming heeft een traditionele NV structuur. Onze belangen als aandeelhouder vanuit het verleden is gemeente Gorinchem vertegenwoordigd in Gevudo en staan we mede garant voor de financiering van HVC. Dit is vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling. In de afgelopen 10 jaar zijn de taken van HVC –met instemming van de aandeelhouders- belangrijk uitgebreid naar energielevering en productie en afvalwaterzuivering. Dit laatste heeft geleid tot een nieuwe categorie 'aandeelhouders B' waarmee de belangen van de oorspronkelijke aandeelhouders verminderen. Aan de andere kant profiteren we ook van de inspanningen en duurzame investeringen van HVC op ons grondgebied. Een mooi voorbeeld daarvan is de aanleg van een warmtenet in de Gildenwijk.

Coöperatie i_lab

Vestigingsplaats	Gorinchem
Korte omschrijving	i_lab is een coöperatief platform voor Gorinchem en de regio waar leren, werken en innoveren samenkomen. i_lab wordt een fysiek centrum op de regionale beroepen- en innovatiecampus in Gorinchem. Het is bovendien een knooppunt in het netwerk van samenwerking tussen onderwijs, bedrijfsleven en overheid in de regio Gorinchem, het netwerk voor onderlinge verbinding en kennisuitwisseling.
Publiek belang	Het i_lab is een plek en een netwerk waar door samenwerking tussen scholen en bedrijven een krachtig innovatief (beroeps)onderwijs (po, vo, mbo, hbo en wo) wordt gerealiseerd en een Leven Lang Ontwikkelen wordt gestimuleerd; voor een groter vernieuwings- en aanpassingsvermogen van stad en regio.
Bestuurlijk belang	Namens de gemeente zitten twee leden van het college in het algemeen bestuur van het i_lab. Het onderwijsveld en het bedrijfsleven hebben ook elk twee personen die zitting hebben in het algemeen bestuur.
Financieel belang	De gemeente heeft een budget beschikbaar gesteld van € 6,65 mln. voor de uitwerking en realisatie van het i_lab, waarvan € 1,9 mln. gedekt uit de Regiodeal.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2021: € Stand 31 december 2021: €
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2021: € Stand 31 december 2021: €
Resultaat	Het resultaat over 2021 bedraagt: €
Risico's	

3.5.5 Stichtingen

Stichting Binnenstadsmanagement Gorinchem

Vestigingsplaats	Gorinchem
Korte omschrijving	De stichting heeft tot doel verbetering van: a. De economische positie en uitstraling van de Gorinchemse binnenstad; b. De samenwerking tussen partijen die hierop invloed uitoefenen.
Publiek belang	Een maatschappelijk goed functionerende en voor inwoners en bezoekers aantrekkelijke binnenstad met voldoende faciliteiten.
Bestuurlijk belang	Gemeente, ondernemers en eigenaren commercieel vastgoed hebben gezamenlijk de verantwoordelijkheid voor het functioneren van de binnenstad.
Financieel belang	Bijdrage van Gorinchem bedraagt over 2021: € 68.921
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2021: € 30.000 Stand 31 december 2021: € 30.000
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2021: € 0 Stand 31 december 2021: € 0
Resultaat	Het resultaat over 2021 bedraagt: € 0
Risico's	Geen.

Stichting Vestingdriehoek

Vestigingsplaats	Gorinchem
Korte omschrijving	De Vestingdriehoek is een toeristisch samenwerkingsverband tussen gemeenten Gorinchem, Altena, West Betuwe, Zaltbommel en Slot Loevestein. De verbindende factor is veerdienst Riveer die de bezoeker van de ene naar de andere locatie vervoert.
Publiek belang	Grensoverschrijdende samenwerking tussen partijen om economische spin-off te realiseren die de locaties afzonderlijk van elkaar niet kunnen bereiken.
Bestuurlijk belang	Een afgevaardigde van het College van B&W (portefeuille Toerisme) neemt zitting in het bestuur en treedt hierbij op als voorzitter.
Financieel belang	Alle deelnemende gemeenten investeren naar rato van het toeristisch belang.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2021: € 58.107 Stand 31 december 2021: NTB
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2021: € 36.001 Stand 31 december 2021: NTB
Resultaat	Het resultaat over 2021 bedraagt: NTB
Risico's	Geen.

3.6 Grondbeleid

3.6.1 Inleiding

De paragraaf geeft informatie over de gemeentelijke grondexploitaties.

Grondbeleid
Grondbeleid is het kader waarbinnen het ruimtelijke beleid en de ruimtelijke doelstelling vorm krijgen. Het is een middel om de ruimtelijke doelstellingen op een economisch verantwoorde manier te realiseren en geen doel op zich. De nota grondbeleid is geactualiseerd in 2020 voor de periode van 2020-2023. De woonlocaties in de stedelijke vernieuwing en uitleggebieden zijn onderdeel van programma 9 Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing. Verder is de ontwikkeling van bedrijventerreinen onderdeel van programma 4 Economie.

Voor de jaarafsluiting zijn de exploitatieopzetten geactualiseerd en berekend naar de contante waarde per 1 januari 2022. De financiële consequenties van deze actualisaties zijn cijfermatig in de jaarrekening verwerkt. In deze paragraaf staat een samenvatting van de belangrijkste financiële mutaties in 2021 voor de grondexploitaties. In een aparte rapportage 'Meerjarenprogramma Grondexploitaties' (MPG) staat een uitgebreide beschrijving per grondexploitatie, zowel financieel als beleidsmatig.

Bijzonderheden in 2021
In 2021 zijn er vanuit de gemeentelijke grondexploitaties 11 zelfbouwkavels en 0,1 hectare aan bedrijfskavels geleverd. Daarnaast is grond geleverd voor de bouw van 64 woningen.

3.6.2 Vastgesteld beleid

Beleidskader	Vastgesteld door de raad in
Nota Vastgoedbeleid 2020-2023	2020
Nota Grondbeleid 2020-2023	2020

In januari 2020 is de nota grondbeleid vastgesteld. De voornaamste verandering is dat het grondbeleid verschuift van faciliterend naar situationeel grondbeleid. Dit houdt in dat per situatie door de gemeenteraad wordt besloten of de rol faciliterend, actief of middels een publiek-private-samenwerking wordt ingevuld. De gekozen rol is een resultante van de integrale afweging van gewenste regie, marktwerking, investeringsbereidheid, en risico bij de ruimtelijke ontwikkeling waarvoor inzet van het gemeentelijk grondbeleid nodig is.

De nieuwe nota Vastgoedbeleid 2020 – 2023 is begin 2020 door de gemeenteraad vastgesteld. De afgelopen jaren heeft het accent van het vastgoedbeleid voornamelijk op het afstoten van overtollig vastgoed gelegen. De komende periode zal naast de aandacht voor het afstoten van vastgoed ook aandacht worden besteed aan het efficiënter huisvesten van maatschappelijke partijen en een verdere verduurzaming van het restant (kernvoorraad) aan gemeentelijke gebouwen.

3.6.3 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

De verwachte resultaten van de grondexploitaties worden op netto contante waarde (NCW) berekend. Als uit deze berekening per balansdatum een verlies naar voren komt, wordt tot het volledige bedrag van dit verlies een voorziening gevormd.

Bij een voordelige berekening (winst) vindt een gedeeltelijke winstneming plaats, op basis van de methode 'percentage of completion' (POC) conform het BBV (notitie 2019 grondbeleid in begroting en jaarstukken). Dit betekent dat de winst naar rato van gerealiseerde kosten (en opbrengsten) moet worden genomen.

In de berekeningen van de grondexploitaties zijn de navolgende parameters gehanteerd:

- netto contante waarde (en parameters) per 1 januari 2022
- rentepercentage 0,94%
- disconteringsvoet 2,00%

Parameters grondexploitaties	2022	2023	2024	2025 e.v.
Kostenstijging	4,0%	3,0%	2,5%	2,0%
Opbrengstenstijging woningbouw	3,5%	3,0%	2,5%	2,0%
Opbrengstenstijging sociale woningbouw	1,5%	2,0%	2,0%	2,0%
Opbrengstenstijging bedrijventerreinen	1,3%	1,5%	1,5%	1,5%

Voor de prijspeilcorrectie van grondprijzen van prijspeil 1-1-2021 naar prijspeil 1-1-2022 geldt een indexering van 1,5% tot 4,5%. Voor indexering van grondproductiekosten wordt 4,0% gehanteerd.

De waarden zijn de te hanteren standaarden bij het herzien van de grondexploitaties. Per exploitatiegebied is bekeken of deze standaarden worden gebruikt of dat afwijkende waarden (uitzonderingen) gelden, vanwege projectspecifieke afspraken.

3.6.4 Prognose verwacht resultaat grondexploitaties

De bouwgronden in exploitatie (BIE) van de gemeente Gorinchem betreffen 3 grondexploitatiecomplexen woningbouw en 2 grondexploitatiecomplexen bedrijventerrein. Naast de gemeentelijke grondexploitaties is er de grondexploitatie Hoog Dalem, die in de CV Hoog Dalem is ondergebracht. Een korte toelichting hierop is opgenomen in de paragraaf “Verbonden partijen”.

Prognose resultaat BIE (bedragen x € 1.000)	Einddatum	Resultaat EW	Mutatie EW t.o.v. jaarrekening 2020	Resultaat NCW 31-12-2021	Mutatie NCW t.o.v. jaarrekening 2020*
Verliesgevende projecten					
Groote Haar	31-12-2040	-7.478	1.473	-5.133	1.011
Mollenburg	31-12-2023	-11.581	37	-11.131	35
Winstgevende projecten					
Oost II	31-12-2023	7.512	-273	7.221	-263
Lingewijk Noord	31-12-2023	4.425	-71	4.253	-69
Kleine Haarsekade	31-12-2022	400	-11	392	-11
Verbonden partijen					
Hoog Dalem (50% aandeel)	31-12-2025	3	-48	3	-44
Totaal			**1.157**	**-4.352**	**707**

** resultaten op eindwaarde (EW) op netto contante waarde (NCW) 1-1-2022 gebracht om resultaten te vergelijken en op te tellen*

<u>Ontwikkeling resultaat grondexploitaties op hoofdlijnen</u>

Algemeen
Het BBV is leidend voor de financiële verwerking van de grondexploitaties. De gemeentelijke grondexploitaties zijn geactualiseerd per prijspeildatum 1-1-2022 en boekwaarde datum 31-12-2021. Om de jaarlijkse herziening uit te voeren zijn de parameters en grondprijzen geactualiseerd en zijn nog te realiseren kosten- en opbrengstenbudgetten beoordeeld in relatie tot gerealiseerde kosten en opbrengsten en de voortgang van de projecten. De belangrijkste afwijkingen ten opzichte van vorig jaar zijn (i) een lagere rente, (ii) een hogere opbrengstenindex en (iii) een hogere kostenindex. De lage rente volgt uit de verlaging van de gemeentelijke rente, die vanwege herfinanciering van aflopende langlopende leningen tegen gunstigere voorwaarden nog steeds daalt. De opbrengstenstijging en kostenstijging zijn naar boven bijgesteld gezien de economische groei over 2021 en het verwachte geleidelijke herstel in de komende jaren. Door wijziging van de parameters en verlaging van de rekenrente is het geconsolideerde resultaat van het MPG 2022 € 0,9 mln. positiever ten opzichte van het MPG 2021. Conform de BBV wordt een tussentijdse winstneming als kostenpost aan de boekwaarde toegevoegd. Dit resulteert in een negatiever resultaat voor de winstgevende grondexploitaties. In 2021 is in totaal een tussentijdse winst genomen van € 1,85 mln. Door het verwerken van de tussentijdse winst conform de BBV laat het resultaat een afname zien van € 0,95 mln. (contante waarde). Per grondexploitatiecomplex worden hiernavolgend de belangrijkste mutaties aangegeven. Voor een gedetailleerde analyse van de mutaties wordt verwezen naar het MPG 2022.

Groote Haar
Het negatieve financiële resultaat van deze grondexploitatie is per saldo afgenomen met € 1,0 mln. De verliesvoorziening is met dit bedrag verlaagd. De verlaging van het rentepercentage van 1,02% naar 0,94% en hogere opbrengstenstijging hebben een positief effect op het resultaat van de grondexploitatie. Daartegenover staat de actualisatie van de raming van civieltechnische kosten op basis van vastgestelde gemeentelijke parameters, wat heeft geresulteerd in een verhoging van dit kostenbudget.

Mollenburg
Het negatieve financiële resultaat van deze grondexploitatie is per saldo afgenomen met € 40.000. De verliesvoorziening is met dit bedrag verlaagd. De verbetering van het resultaat is het gevolg door het opschuiven van de eindwaardedatum met een jaar.

Oost II
Vanwege het strikte uitgiftebeleid is de grondexploitatie met een jaar verlengd tot en met 31-12-2023. De verwachting is dat zowel in 2022 als 2023 de resterende bedrijfskavels verkocht worden. Het nadelig verschil van € 0,3 mln. tussen 2020 en 2021 wordt met name verklaard door de bijstelling van de m² grondprijs voor de reststrook en extra plankosten. Een jaar langere looptijd van het project en extra nazorg bij verkoop resulteren in meer plankosten.

Lingewijk Noord
Het resultaat van de grondexploitatie is nagenoeg gelijk gebleven (- € 69.000). In 2021 is de laatste grond voor woningbouw uitgegeven. De verwachting was dat de grond over twee jaar afgenomen zou worden. Door de volledige afname in 2021 zijn risico's met betrekking tot de opbrengsten niet meer aanwezig. Daarnaast zijn, gelet op de spoedige voortgang van het project, de budgetten van de plankosten naar beneden bijgesteld. De andere kant van een eerdere afname is dat er geen indexatie over de grondprijs gerealiseerd wordt. Dit heeft een negatief effect op het resultaat. In totaal resulteert dit in een nagenoeg gelijk resultaat.

Kleine Haarsekade
Door vertraging in de grondlevering is de einddatum van het project met een jaar verlengd. Het extra jaar en extra gesprekken over de grondverkoop resulteren in meer plankosten. Dit resulteert in een vermindering van het resultaat met € 11.000. De verwachting is dat de twee laatste kavels in het eerste kwartaal van 2022 geleverd worden.

Verbonden partij Hoog Dalem
Voor het realiseren van de gebiedsontwikkeling Hoog Dalem participeert de gemeente Gorinchem voor 50% in de grondexploitatie Hoog Dalem. Het resultaat van deze grondexploitatie blijft nagenoeg onveranderd ten opzichte van jaarrekening 2020. De geprognosticeerde grondverkopen in 2021 in deelgebied Noord hebben plaatsgevonden. In 2021 is daarnaast de grond geleverd voor de kerk in het Middengebied. Hiermee is alle grond voor het noordelijk gebied en voorzieningengebied geleverd. Verder is de grond voor het eerste woonveld (40 woningen) en 5 zelfbouwkavels uit het middengebied geleverd. De prognose is dat in 2022 de grond voor twee woonvelden wordt geleverd (77 woningen) en 22 zelfbouwkavels. Risico's voor de gemeente die gerelateerd zijn aan de deelname in de verbonden partij Hoog Dalem beperken zich dan ook tot de realisatie van de woningbouw in het Middengebied. De risico's staan toegelicht in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Een verdere uiteenzetting van Hoog Dalem C.V. is onderdeel van de paragraaf Verbonden Partijen.

3.6.5 Voorzieningen, winstnemingen en risico's grondexploitaties

Voor de grondexploitaties met een verliesgevend saldo is een voorziening gevormd.

Mutatie voorzieningen actieve grondexploitaties (bedragen x € 1.000) n.a.v. herziening 2022	Stand 31-12-2020	Rente-toevoeging	Stortingen	Vrijval	Stand 31-12-2021
Mollenburg	10.947	219	-	35	11.131
Groote Haar	6.023	120	-	1.011	5.133
Totaal	**16.971**	**339**	**-**	**1.046**	**16.263**

De jaarlijkse rentetoevoeging aan de voorziening heeft conform (bijgestelde) begroting plaatsgevonden, omdat de voorziening op contante waarde is gebaseerd. Uit de bijgestelde grondexploitatie Mollenburg blijkt dat de berekende verliesvoorziening met € 0,04 mln. kan worden verlaagd. Op basis van de bijgestelde grondexploitatie Groote Haar is de berekende verliesvoorziening met € 1,0 mln. afgenomen.

Winstnemingen
Naar rato van de voortgang van zowel gerealiseerde kosten als opbrengsten dient over een positief eindresultaat van een grondexploitatie tussentijdse winst te worden genomen. Deze zogeheten methode Percentage of Completion (POC) wordt voorgeschreven door het BBV. Vanuit het voorzichtigheidsbeginsel dat op voorhand mogelijk teveel winst wordt genomen, is het toegestaan projectspecifieke risico's in mindering te brengen op het verwachte eindresultaat van de grondexploitatie alvorens de tussentijdse winstneming te bepalen.

Tussentijdse winstnemingen BIE (bedragen x € 1.000)	Eindwaarde resultaat*	Correctie project- risico	PoC	Tussentijdse winstneming	Tussentijdse winstneming t/m 2020	Tussentijdse winstneming 2021
Oost II	7.512	87	83%	6.163	6.278	-82
Lingewijk Noord	4.425	-	76%	3.363	1.483	1.896
Kleine Haarsekade	400	-	72%	286	249	37
Totaal	**12.337**	**87**		**9.812**	**8.011**	**1.851**

** Het eindwaarde resultaat is beperkt hoger dan het resultaat dat staat weergegeven in de tabel 'Prognose verwacht resultaat', omdat rente-effecten van de winstneming in 2021 in de bepaling van de winstneming 2021 nog niet (kunnen) zijn meegenomen.*

Drie gemeentelijke grondexploitaties zijn winstgevend. Voor deze grondexploitaties is tot en met de jaarrekening van 2020 reeds € 8,0 mln. winst genomen. De tussentijdse winstneming in 2021 is bepaald op € 1,9 mln. Gezien het verwachte eindresultaat van de grondexploitaties wordt, afhankelijk van het optreden van de risico's, tot einde looptijd nog een totaal van € 2,6 mln. aan winstneming verwacht. De projectspecifieke risico's die tevens in de bepaling van de winstneming zijn meegenomen hebben betrekking op de onzekerheid omtrent de hoogte van de nog te realiseren grondopbrengsten. De gedetailleerde berekeningen van de winstnemingen zijn opgenomen in het MPG.

Risico's gemeentelijke grondexploitaties
De geïdentificeerde risico's zijn niet in de grondexploitaties verwerkt, maar onderdeel van de benodigde weerstandscapaciteit. De risico's zijn berekend aan de hand van dezelfde uitgangspunten als uiteengezet in de paragraaf *Weerstandsvermogen en risicobeheersing*. Het totaalrisico van € 2,0 mln. voor de gemeentelijke grondexploitaties staat tevens opgenomen in deze paragraaf.

Project (bedragen x € 1.000)	Benodigde weerstands-capaciteit 2020	Benodigde weerstands-capaciteit 2021	Verschil	
Woningbouw				
Mollenburg	9	36	27	toename
Lingewijk Noord	99	-	-99	afname
Kleine Haarsekade	58	-	-58	afname
Totaal woningbouw	**166**	**36**	**-130**	**afname**
Bedrijventerrein				
Groote Haar	1.750	1.909	159	toename
Oost II	78	89	7	toename
Totaal bedrijventerrein	**1.828**	**1.994**	**166**	**toename**
Totaal	**1.994**	**2.030**	**36**	**toename**

Vooral de risico's voor Groote Haar zijn bepalend voor de reservering van de benodigde weerstandscapaciteit. Voor het totale risico van de grondexploitatie Groote Haar wordt € 1,9 mln. opgenomen in het weerstandsvermogen. De risico's van de grondexploitatie Groote Haar zijn gerelateerd aan de gevoeligheid van de parameters rente en opbrengstenstijging. Deze zijn gezien de lange looptijd van deze exploitatie reëel. Ten opzichte van de jaarrekening 2020 is er een extra risico tot vermindering van het aantal m² uitgeefbaar gebied door het opschuiven van profielen.

Met uitzondering van de grondexploitatie Groote Haar bevinden de gemeentelijke grondexploitaties zich in de eindfase. Hierdoor zijn bij deze grondexploitaties nog beperkt risico's aanwezig en voor Lingewijk Noord en Kleine Haarsekade zelfs geen risico's. Het totale risico voor de grondexploitaties Mollenburg en Oost II van € 0,12 mln. heeft betrekking op de hoogte van de grondprijzen en vertraging in het project. In het MPG staat de risicoanalyse per grondexploitatie verder toegelicht.

3.6.6 Balanspositie grondexploitaties

Balanspositie van de grondexploitaties.

Financiële positie (bedragen x € 1.000)	Stand 31-12-2017	Stand 31-12-2018	Stand 31-12-2019	Stand 31-12-2020	stand 31-12-2021
Boekwaarde gronden in exploitatie					
1. Woningbouw	14.616	12.409	11.997	12.742	8.377
2. Bedrijventerrein	51.955	53.174	53.603	50.997	53.060
Totaal boekwaarde	*66.571*	*65.583*	*65.600*	63.740	*61.437*
Getroffen voorzieningen grondexploitaties	19.927	17.655	18.268	16.970	16.263
Netto boekwaarde	**46.644**	**47.928**	**47.332**	**46.770**	**45.174**

Over 2021 is de boekwaarde met € 2,3 mln. afgenomen.De netto boekwaarde neemt af met € 1,6 mln. doordat naast de verlaging van de boekwaarde ook de voorziening (met name Groote Haar) verlaagd wordt.

Ontwikkeling balanspositie BIE in begrotingsjaar 2022 (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Vermeerderingen/ verminderingen in begrotingsjaar	Boekwaarde 31-12-2022	Nog te realiseren 2023-einde project	Eindresultaat project
Woningbouw:					
Kosten	29.992	1.702	31.694	1.431	33.126
Opbrengsten	21.615	1.072	22.687	16	22.702
Saldo woningbouw	**-8.377**	**-631**	**-9.008**	**-1.416**	-10.424
Bedrijventerreinen:					
Kosten	93.896	4.572	98.469	51.437	149.906
Opbrengsten	40.837	3.336	44.173	99.571	143.744
Saldo bedrijventerreinen	**-53.060**	**-1.236**	**-54.296**	**48.134**	**-6.162**
Saldo BIE	**-61.437**	**-1.867**	**-63.304**	**46.718**	**-16.585**

De verwachting is dat het saldo van vermeerderingen en verminderingen in het begrotingsjaar 2022 leidt tot een hogere boekwaarde per 31-12-2022. Tegenover de kosten die in verband met de werkzaamheden op Groote Haar, het woonrijp maken van Mollenburg en Lingewijk Noord in 2022 worden verwacht, staan de grondopbrengsten die volgen uit Mollenburg en voor bedrijventerrein Oost II. De volledige gronduitgifte van bedrijventerrein Groote Haar staat geprognosticeerd vanaf 2026 tot 2040. Dit verklaart de hoge nog te realiseren grondopbrengsten bij bedrijventerreinen.

3.6.7 Feitelijke gegevens van het gemeentelijk vastgoed

De gemeente bezit 89 panden per peildatum 31 december 2021. In 2021 hebben er de volgende twee mutaties plaatsgevonden in de vastgoedportefeuille: één bedrijfsruimte is verkocht en de nieuwe brede school Dalemplein is aan de portefeuile toegevoegd. Daarmee is het aantal panden per sado gelijk gebleven aan het voorgaande jaar. De onderverdeling van deze panden staat in de volgende tabel:

Soort vastgoed	Sublabel	Aantal
Maatschappelijk vastgoed	Onderwijs	33
	Sport	8
	Welzijn	5
	Cultuur	3
	Economie en Toerisme	3
	Erfgoed/ historie	14
	Intern vastgoed (bestuurlijke en ambtelijke huisvesting)	5
Commercieel vastgoed	Horeca	1
	Kantoor	0
	Detailhandel	0
	Bedrijfsruimte	4
	Kinderdagverblijf/ BSO	1
Overig vastgoed	Woningen	6
	Ontwikkelingsvastgoed	6

3.7 Lokale heffingen

3.7.1 Inleiding

Lokale heffingen zijn te verdelen in heffingen waarvan de besteding gebonden of ongebonden is. De gebonden heffingen worden besteed aan een aanwijsbare taak, zoals de afvalstoffenheffing, rioolbelasting, leges, begraafrechten en markt- en kadegelden. Deze heffingen worden daarom niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend. Ongebonden lokale heffingen, zoals de onroerendezaakbelastingen (OZB), roerende zaakbelasting (RZB), hondenbelasting, parkeerbelasting en precariobelasting worden wel tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend. De besteding van deze heffingen is niet gebonden aan een bepaalde taak.

3.7.2 Vastgesteld beleid

Voor lokale heffingen zijn beleidsuitgangspunten gebruikt. De uitgangspunten zijn:

- voor de ontwikkeling van de gemeentelijke tarieven wordt het gewogen prijsindexcijfer van het Centraal Plan Bureau (CPB) aangehouden;
- er wordt zo veel mogelijk gewerkt met kostendekkende tarieven;
- voor de afvalstoffenheffing en rioolbelasting worden egalisatiereserves of -voorzieningen gebruikt;
- de inkomstenderving door de kwijtschelding van de afvalstoffenheffing en rioolbelasting wordt doorberekend in de tarieven;
- tevens wordt een BCF component meegenomen in de afvalstoffenheffing en rioolbelasting.

3.7.3 Overzicht lokale heffingen

De drie belangrijkste lokale heffingen zijn de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolbelasting. Hieronder wordt ingegaan op de achtergronden en uitgangspunten 2021 voor deze heffingen. Ook worden de achtergronden en uitgangspunten van de overige belastingen, heffingen en rechten kort uitgelegd.

Onroerende zaakbelastingen
De opbrengst van de OZB behoort tot de algemene dekkingsmiddelen en mag vrij worden besteed.
De OZB-tarieven worden uitgedrukt in een vast percentage van de economische waarde van de onroerende zaken. Ze worden berekend door de geraamde opbrengst te delen door de te belasten waarde, het heffingsareaal. De waarde wordt getaxeerd conform de Wet waardering onroerende zaken (WOZ) en wordt ieder jaar opnieuw vastgesteld. De taxaties zijn gebaseerd op het marktniveau op 1 januari van het jaar voorafgaand aan het belastingjaar. De waardeschommelingen worden vereffend via de tarieven, zodat de hertaxatie zelf niet leidt tot een verhoging van de belastingdruk. Wel is conform de besluitvorming bij de begroting 2021 een inflatiecorrectie toegepast van 1,5%.

Tarieven onroerende zaakbelasting	2020	2021
Woningen: eigenaar	0,1168%	0,1119%
Niet-woningen: eigenaar	0,3074%	0,3120%
Niet-woningen: gebruiker	0,2501%	0,2539%

Afvalstoffenheffing
De kosten van de afvalinzameling en -verwerking van particuliere huishoudens worden via de afvalstoffenheffing verhaald. Uitgangspunt bij het vaststellen van de tarieven is 100% kostendekkendheid. In de tarieven wordt een onderscheid gemaakt tussen één- en meerpersoonshuishoudens. Het uitgangspunt is dat de éénpersoonshuishoudens een korting van 20% krijgen op het tarief van meerpersoonshuishoudens.

Tarieven afvalstoffenheffing	2020	2021
Eénpersoonshuishoudens	223	253
Meerpersoonshuishoudens	279	316

In de onderstaande tabel staat de omvang en het dekkingspercentage van de afvalstoffenheffing. De tarieven zijn in 2021 kostendekkkend geweest.

Omschrijving	Bedragen (in € x 1.000)
Lasten taakveld	5.000
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	302
Netto kosten taakveld	**4.698**
Toe te rekenen lasten (overhead en BTW)	139
Totale kosten	**4.837**
Opbrengst heffingen	**4.837**
Dekkingspercentage	**100%**

Rioolbelasting

Op grond van de Wet verankering en bekostiging gemeentelijke watertaken hebben gemeenten de zorgplicht voor stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater. Een gemeente kan rioolbelasting heffen om deze zorgplicht te betalen (artikel 228a van de Gemeentewet). Uitgangspunt bij het vaststellen van de tarieven is 100% kostendekkendheid. Uit de rioolbelasting worden de kosten voor rioolbeheer en onderhoud betaald, maar ook 50% van de kosten van straatreiniging en 20% van de kosten van waterbeheersing. Net als bij de afvalstoffenheffing wordt een onderscheid gemaakt tussen één- en meerpersoonshuishoudens en krijgen de éénpersoonshuishoudens een korting van 20% op het meerpersoonstarief. Bedrijven betalen een vast tarief per 150 m^3 water dat gelijk is aan het tarief voor meerpersoonshuishoudens.

Tarieven rioolbelasting	2020	2021
Eénpersoonshuishoudens	176	171
Meerpersoonshuishoudens	220	213
Bedrijven per 150 m^3 waterverbruik	220	213
Grootverbruikers per 150 m^3 waterverbruik	85	85

In de onderstaande tabel staat de omvang en het dekkingspercentage van de rioolbelasting. De tarieven zijn kostendekkend geweest.

Omschrijving	Bedragen (in € x 1.000)
Lasten taakveld	3.511
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	0
Netto kosten taakveld	**3.511**
Toe te rekenen lasten (overhead en BTW)	405
Totale kosten	**3.916**
Opbrengst heffingen	**3.916**
Dekkingspercentage	**100%**

Hondenbelasting

Hondenbelasting wordt opgelegd voor het houden van een of meerdere honden. De hondenbelasting is een ongebonden heffing waarvan de opbrengst vrij besteedbaar is.

Sinds 2018 wordt er qua tarieven geen onderscheid meer gemaakt in het aantal honden dat wordt gehouden en geldt een vast tarief per hond.

Tarieven hondenbelasting	2020	2021
Per hond	79,00	80
Kennel	130,00	132

Roerende Zaakbelasting (RZB)
De RZB is qua heffing te vergelijken met de OZB. De RZB wordt opgelegd voor roerende woon- en verblijfsruimten. De tarieven zijn wettelijk gekoppeld aan de OZB-tarieven. Het heffingsareaal van de RZB is beperkt en bestaat uit circa 70 woonarken.

Precariobelasting
Precariobelasting wordt geheven voor het hebben van voorwerpen die zich op, onder of boven openbare gemeentegrond bevinden. De tarieven zijn verhoogd met de inflatiecorrectie van 1,5%.

Leges en overige rechten
Als een gemeente diensten verleent, worden daar leges voor geheven. Denk aan het verlenen van vergunningen of het verstrekken van paspoorten en rijbewijzen. Sommige tarieven hiervoor, zoals die van paspoorten en rijbewijzen, zijn gebonden aan wettelijke maxima. Deze tarieven kunnen alleen worden verhoogd met het percentage dat het Rijk toestaat. De overige tarieven, zoals die voor (omgevings-)vergunningen, huwelijk en voor verstrekkingen uit de Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens (GBA), zijn verhoogd met de inflatiecorrectie van 1,5%. Ten aanzien van de tarieven van titel 3 'Dienstverlening vallend onder de Europese richtlijn', zijnde leges voor een evenementenvergunning met een commercieel karakter verhoogd tot 10% van de kostprijs.

In de onderstaande tabel staat de omvang en het dekkingspercentage van de leges.

Dekkingspercentages leges (bedragen x € 1.000)	Omgevingsvergunningen	Publiekszaken	Overige leges	Totaal leges
Lasten taakveld(en) incl omslagrente	735	994	17	1.746
Toe te rekenen lasten (overhead)	325	517	-	842
Totale kosten	**1.060**	**1.511**	**17**	**2.588**
Opbrengst heffingen	1.910	434	17	**2.361**
Dekkingspercentage				**91%**

De begraafrechten en de marktgelden zijn ook verhoogd met 1,5%.

In de onderstaande tabel staat de omvang en het dekkingspercentage van de overige rechten. Er is hierbij nog geen sprake van 100% kostendekking.

Dekkingspercentages overige rechten (bedragen x € 1.000)	Begraafrechten	Marktgelden	Totaal overige rechten
Lasten taakveld(en) incl omslagrente	333	23	356
Toe te rekenen lasten (overhead)	200	13	213
Totale kosten	**533**	**36**	**569**
Opbrengst heffingen	383	27	**410**
Dekkingspercentage			**72%**

Gerealiseerde inkomsten lokale heffingen
In onderstaande tabel staat hoe de werkelijke inkomsten 2021 zich verhouden tot de begrote inkomsten 2021.

Heffingssoort (bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2020	Begroting 2021 primitief	Begroting 2021 na wijziging	Jaarrekening 2021
Algemene dekkingsmiddelen:				
Onroerende-zaakbelasting (OZB)	9.384	9.912	9.717	9.666
Roerende-zaakbelasting (RZB)	15	16	16	16
Hondenbelasting	155	166	166	160
Parkeerbelastingen straatparkeren	1.476	1.734	1.350	1.434
Precariobelasting	407	493	438	437
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	**11.438**	**12.321**	**11.687**	**11.713**
Gebonden heffingen:				
Afvalstoffenheffing	4.199	4.820	4.820	4.837
Rioolbelasting	3.983	4.016	3.898	3.916
Leges	2.752	1.467	1.857	2.357
Lijkbezorgingsrechten	359	311	305	383
Marktgelden	22	27	27	27
Subtotaal gebonden heffingen	**11.314**	**10.641**	**10.907**	**11.520**
Totaal inkomsten lokale heffingen	**22.752**	**22.962**	**22.594**	**23.233**

Ten opzichte van de bijgestelde begroting vallen de inkomsten uit de lokale heffingen in 2021 € 639.000 hoger uit. Dit komt hoofdzakelijk door de hogere inkomsten uit de leges.

3.7.4 Lokale lastendruk

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) brengt jaarlijks het niveau en de ontwikkeling van de lokale lasten in kaart. Bij het vergelijken van de woonlasten wordt onder andere gekeken naar de OZB, afvalstoffenheffing en rioolbelasting.

In de editie 2021 van de Atlas van de lokale lasten komen de woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in Gorinchem op € 801. Gorinchem komt daarmee landelijk gezien op een 150^{e} plaats (oplopend van goedkoop naar duur, 2020: 144ste).

3.7.5 Kwijtscheldingsbeleid

Als een belastingplichtige door financiële omstandigheden een belastingaanslag niet of slechts voor een deel kan betalen, kan kwijtschelding worden verleend. De voorwaarden voor kwijtschelding van belastingen en heffingen heeft het Rijk strak omschreven. De gemeentelijke kwijtscheldingsnormen mogen niet meer dan 100% van de bijstandsnormen bedragen, wel minder.

Gorinchem gebruikt de maximale normbedragen. Een belastingplichtige met een inkomen op bijstandsniveau komt in principe voor kwijtschelding in aanmerking. De afvalstoffenheffing, rioolbelasting en de hondenbelasting voor de eerste hond kunnen kwijtgescholden worden.

Als van belastingplichtigen bekend is dat zij een inkomen op bijstandsniveau hebben, wordt kwijtschelding automatisch verleend. In de andere gevallen wordt de aanvraag getoetst.

In 2021 is 1.290 keer gehele of gedeeltelijke kwijtschelding verleend. Dat is een kleine daling ten opzichte van 2020. In het onderstaande overzicht staat aangegeven hoe de aantallen van 2021 zich verhouden tot die van 2020.

	2020	2021
Aantal aanvragen	681	571
- aanvraag afgewezen	255	185
- aanvraag toegekend	402	386
Automatisch verleend	892	904
Totaal aantal verleende kwijtscheldingen	**1.294**	**1.290**

De gederfde inkomsten door de kwijtschelding van de afvalstoffenheffing en rioolbelasting worden verrekend via de betreffende tarieven. In 2021 gaat het om € 617.000, ca. € 31.000 minder dan begroot.

Jaarstukken 2021
Jaarrekening

4 Jaarrekening

De jaarrekening bestaat uit:

1. de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling;
2. het overzicht van baten en lasten;
3. een recapitulatie van het structureel begrotingsevenwicht;
4. het overzicht begrotingsonrechtmatigheid;
5. de balans;
6. toelichting op de balans;
7. Wet Normering bezoldiging Topinkomens publieke en semipublieke sector (WNT);
8. de bijlagen:
    1. reserves;
    2. voorzieningen;
    3. totaaloverzicht baten en lasten per taakveld;
    4. investeringsoverzicht;
    5. verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen (SiSa);
    6. rapportage interbestuurlijk toezicht.

In dit hoofdstuk worden bovenstaande onderdelen achtereenvolgens behandeld worden. Bij het overzicht van baten en lasten wordt ook het overzicht van incidentele baten en lasten en het overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves meegenomen.

4.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding
De jaarstukken 2021 zijn opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.
In dit hoofdstuk staat de toelichting op de grondslagen. De afschrijvingstabel is vastgelegd in de Financiële verordening als bijlage bij het afschrijvingsbeleid, zijnde artikel 9 van de Financiële verordening.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening
De waardering van de activa en passiva is vastgelegd in het afschrijvingsbeleid in artikel 9 van de Financiële verordening. Hierover is besloten op 20 februari 2020.
De activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde, tenzij hieronder bij de betreffende balanspost anders is vermeld.

Grondslagen voor resultaatbepaling
De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico’s die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn. Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar is. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Voor de baten uit het gemeentefonds is aangesloten bij de laatste specificatie die wij hiervoor hebben ontvangen. Eventuele restituties van jaarresultaten van verbonden partijen worden als baten genomen op het moment waarop het bestuursbesluit voor de restitutie van het resultaat door de verbonden partij wordt genomen.

Balans

Vaste activa

Artikel 59 BBV beschrijft het onderscheid tussen investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut in de openbare ruimte en investeringen met een (beperkt) economisch nut. Investeringen die kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut.

Immateriële vaste activa
De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in vijf jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief.

Bijdragen aan activa van derden worden geactiveerd. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen en verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Materiële vaste activa met economisch nut

In erfpacht uitgegeven gronden
De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Er wordt niet afgeschreven op deze gronden.

Overige investeringen met economisch nut
De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de betreffende investering in mindering gebracht, in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

'Levensduurverlengend onderhoud' wordt gedefinieerd als een investering. Criteria hierbij zijn dat er sprake moet zijn van duurzame waardevermeerdering, een kwalitatieve verbetering waarbij het nut zich uitstrekt over meerdere jaren.

Er wordt lineair afgeschreven. Uitzondering hierop zijn de volgende bedrijfsgebouwen: Stadhuisplein 1, Stadhuisplein 2-35, Bedrijfsverzamelgebouw, Kleine Haarsekade. Hierop wordt annuïtair afgeschreven. Op grondbezit (voor onderwijsdoeleinden, niet voor de publieke dienst bestemd en bouwgrondexploitatie) met economisch nut wordt niet afgeschreven.

Investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
Onder deze categorie vallen, conform BBV en op grond van de Gemeentewet art. 229 lid 1 a en b, activa die op de volgende heffingen en rechten betrekking hebben: riolering, kadegelden, lijkbezorgingsrechten.

Een naar verwachting duurzame waardevermindering van vaste activa betreft een schattingswijziging die volgens artikel 65, lid 1 BBV onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking wordt genomen.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut
De infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals wegen, pleinen, bruggen en parken zijn geactiveerd en worden afgeschreven. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en dus ook afgeschreven).

Financiële vaste activa
Deelnemingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen (categorie: uitgeleend geld) zijn opgenomen tegen nominale waarde.
Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Als de waarde van de aandelen onverhoopt structureel daalt tot onder de verkrijgingsprijs dan vindt afwaardering plaats.

Vlottende activa

De vlottende activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voorraden
De overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen vaste verrekenprijzen die zijn gebaseerd op de gemiddelde betaalde inkoopprijs. Verschillen tussen de vaste verrekenprijs en betaalde inkoopprijs worden als resultaat verantwoord op prijsverschillen. Incourante voorraden worden afgewaardeerd naar marktwaarde.
De als 'onderhanden werken' opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs. De vervaardigingsprijs zijn de kosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), en een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.
Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen als en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden (percentage of completion methode). Zolang daarvan geen sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingkosten in mindering gebracht. Op de balans worden voorraden netto verantwoord. Voor de grondexploitaties met een verliesgevend saldo wordt ter hoogte van dit saldo een voorziening gevormd. Onder de categorie 'gereed product' valt de voorraad bedrijfsmiddelen.

Vorderingen en overlopende activa
De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten
Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Voorzieningen
Voorzieningen worden in beginsel gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting of het voorziene verlies.
De pensioenverplichting voor de wethouders is echter op de contante waarde van de (opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.
De onderhoudsegalisatie voorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen. In de paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen' is het beleid nader uiteengezet.
In artikel 76a BBV is een uitzonderingsregime opgenomen voor meerjarige subsidies waarvan de subsidieperiode vóór 1 januari 2007 begon. De voorziening Stedelijke Vernieuwing is daarom onder de post door derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

Vaste schulden
De vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar en langer.
De aflossingen die binnen een jaar vervallen staan in de toelichting ook de bijbehorende rentelast.

De onderhandse leningen zijn gesplitst conform art. 36 van het BBV.

Vlottende passiva
De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen
Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans staat meer informatie. Onder de borg- en garantstellingen vallen ook de garanties voor WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw) en WEW (Waarborgfonds Eigen Woningen). Deze hebben betrekking op zowel indirecte als directe garantieverlening. In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is dit opgenomen bij het onderdeel 'gewaarborgde geldleningen/ uitgegeven geldleningen'.

Begrotingsbudgetten en financiële overzichten
De in deze jaarstukken gepresenteerde financiële overzichten en budgetten zijn gebaseerd op de door de raad vastgestelde begroting en de daarna doorgevoerde begrotingswijzigingen.

Onzekerheid eigen bijdrage CAK
Aanvragers van een voorziening op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) zijn op grond van de WMO een eigen bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat het CAK de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage uitvoert. Het CAK verstrekt aan de gemeenten een totaaloverzicht waarbij maandelijks afstorting plaatsvindt van de geïncasseerde bijdragen. Gemeenten kunnen met deze overzichten van het CAK de aantallen personen, de soort en omvang van de zorgverlening beoordelen in relatie tot de eigen WMO-administratie. Door het ontbreken van inkomensgegevens op de CAK-overzichten hebben gemeenten onvoldoende informatie over de eigen bijdragen om de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.
Door de keuze het CAK de berekening, de oplegging en incasso van de eigen bijdragen te laten uitvoeren, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid van de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat de gemeenten geen zekerheid kunnen verkrijgen over de omvang en hoogte van de eigen bijdragen. In overeenstemming met de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV moet de gemeente deze onzekerheid in de jaarstukken noemen, ook al ligt de oorzaak niet bij de gemeente zelf.

4.2 Overzicht van baten en lasten

In de programmaverantwoording zijn per programma onder het kopje 'Wat heeft dit gekost?', overzichten opgenomen van de baten en lasten inclusief de mutaties reserves. Deze overzichten zijn ook opgenomen voor de Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien.

Het BBV schrijft voor dat ook in het onderdeel jaarrekening van de jaarstukken totaaloverzichten worden opgenomen, waarin van alle programma's inclusief de algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien alle financiële gegevens worden gepresenteerd. De volgende totaaloverzichten staan hieronder:

1. totaaloverzicht van baten en lasten;
2. totaaloverzicht incidentele baten en lasten;
3. totaaloverzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves en het overzicht van het structureel begrotingssaldo.

4.2.1 Totaaloverzicht van baten en lasten

In het onderstaande overzicht zijn alle lasten en baten opgenomen per programma, inclusief de mutaties in de reserves. De algemene dekkingsmiddelen zijn verbijzonderd, conform het voorschrift in het BBV.

Overzicht van baten en lasten (bedragen x € 1.000 ; - = nadeel)	Begroting 2021 primitief		Begroting 2021 na wijziging		Jaarrekening 2021		Saldo 2021		
	Lasten	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Totaal**
BATEN EN LASTEN									
Programma Bestuur en Ondersteuning	4.050	923	3.816	923	3.514	1.058	301	135	437
Programma Veiligheid	5.012	658	5.623	991	5.422	1.040	201	49	250
Programma Verkeer en Vervoer	9.022	3.499	9.959	3.065	9.211	3.279	747	214	962
Programma Economie	14.299	13.267	11.483	9.878	4.129	3.817	7.354	-6.061	1.293
Programma Onderwijs	8.116	2.302	10.621	2.773	10.425	3.532	196	758	954
Programma Sport, Cultuur en Recreatie	12.258	2.143	13.152	2.013	12.046	1.941	1.106	-72	1.034
Programma Sociaal Domein	54.834	14.645	62.141	18.471	60.187	18.519	1.954	48	2.002
Programma Duurzaamheid	10.115	9.240	11.661	9.638	10.616	9.890	1.044	252	1.296
Programma VROSV	9.594	8.543	13.321	12.446	14.317	16.305	-996	3.859	2.863
Gerealiseerde baten en lasten	**127.300**	**55.219**	**141.777**	**60.198**	**129.868**	**59.381**	**11.908**	**-817**	**11.091**
	Lasten	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Totaal**
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	649	12.373	649	11.639	629	11.754	19	115	134
Dividend	0	480	0	473	0	541	0	68	68
Saldo van de financieringsfunctie	201	21	-123	22	-109	32	-14	10	-4
Algemene uitkeringen	0	70.928	0	78.835	0	79.224	0	390	390
Overige algemene dekkingsmiddelen	805	0	212	1.266	491	1.305	-279	40	-239
Overzicht overhead	11.795	497	13.033	531	12.724	476	309	-55	254
Overzicht heffing vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Overzicht onvoorzien	100	0	100	0	0	0	100	0	100
Totaal Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, VPB en Onvoorzien	**13.549**	**84.299**	**13.870**	**92.764**	**13.735**	**93.332**	**135**	**568**	**703**
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**140.849**	**139.518**	**155.646**	**152.963**	**143.604**	**152.714**	**12.043**	**-249**	**11.794**

Overzicht van baten en lasten (bedragen x € 1.000 ; - = nadeel)	Begroting 2021 primitief		Begroting 2021 na wijziging		Jaarrekening 2021		Saldo 2021		
	Lasten	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Totaal**
MUTATIES RESERVES									
Programma Bestuur en Ondersteuning	0	0	285	0	285	0	0	0	0
Programma Veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Programma Verkeer en Vervoer	450	16	3.619	3.991	3.619	3.317	0	-674	-674
Programma Economie	0	50	65	50	65	50	0	0	0
Programma Onderwijs	0	226	4.832	3.843	4.832	3.302	0	-541	-541
Programma Sport, Cultuur en Recreatie	0	111	288	111	288	111	0	0	0
Programma Sociaal Domein	0	660	297	1.258	297	1.258	0	0	0
Programma Duurzaamheid	104	366	1.064	1.648	1.464	1.038	-400	-610	-1.010
Programma VROSV	416	0	700	58	505	21	195	-37	159
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	0	301	1.359	3.526	1.344	3.427	16	-99	-83
Overzicht overhead	100	16	100	808	100	715	0	-92	-92
Overzicht heffing vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Overzicht onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	**1.070**	**1.746**	**12.609**	**15.293**	**12.798**	**13.240**	**-189**	**-2.053**	**-2.242**
Gerealiseerd resultaat	**141.918**	**141.264**	**168.256**	**168.256**	**156.402**	**165.953**	**11.854**	**-2.302**	**9.551**
Begrotingssaldo	-654	0	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat inclusief begrotingssaldo	**141.264**	**141.264**	**168.256**	**168.256**	**156.402**	**165.953**	**-11.854**	**-2.302**	**9.551**

Een toelichting op de verschillen tussen de begroting 2021 na wijziging en de jaarrekening 2021 staat per programma in de programmaverantwoording.

4.2.2 Totaaloverzicht van incidentele baten en lasten

Om een structureel evenwicht vast te stellen is het belangrijk dat inzicht bestaat in welk deel van de baten en lasten incidenteel is en welk deel structureel. In het hiervoor gepresenteerde totaaloverzicht van baten en lasten staan zowel de structurele als de incidentele posten. Voor het overzicht incidentele baten en lasten geldt de begroting na wijziging als referentiekader. Op basis van dit overzicht worden de betreffende werkelijke incidentele baten en lasten in de jaarstukken 2021 toegelicht. Daarnaast worden de niet geraamde incidentele posten groter dan € 100.000 en de posten die worden verrekend met de reserves toegelicht.

Nr.	Incidentele baten en lasten (bedragen x € 1.000; -)	Begroting 2021 primitief			Begroting 2021 na wijziging			Jaarrekening 2021		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
	Programma Bestuur en Ondersteuning									
1.	Verkiezingen	-	-	-	114	-	-114	76	-	-76
	Totaal programma Bestuur en Ondersteuning	**-**	**-**	**-**	**114**	**-**	**-114**	**76**	**-**	**-76**
	Programma Veiligheid									
2.	Cameratoezicht	-	-	-	102	102	-	-	102	102
3.	Corona tijdelijke ondersteuning	-	-	-	135	135	-	94	94	-
4.	Aanleg tunnel station Gorinchem	300	300	-	300	300	-	300	300	-
	Totaal programma Veiligheid	**300**	**300**	**-**	**537**	**537**	**-**	**394**	**496**	**102**
	Programma Verkeer en Vervoer									
5.	Verkeer- en parkeeronderzoek	-	-	-	1.045	-	-1.045	409	-	-409
6.	Parkeren	-	-	-	40	-174	-214	1	-194	-195
	Totaal programma Verkeer en Vervoer	**-**	**-**	**-**	**1.085**	**-174**	**-1.259**	**410**	**-194**	**-604**
	Programma Economie									
7.	Reactievatiefonds	-	-	-	295	20	-275	125	20	-105
8.	Grondexploitatie Groote Haar	2.487	1.220	-1.267	7.118	1.200	-5.918	2.344	30	-2.314
8.	Mutatie boekwaarde	8.796	4.288	-4.508	1.763	7.911	6.148	314	2.377	2.063
8.	Vrijval herziening grondexploitatie Groote Haar	-	-	-	-	-	-	-	1.011	1.011
8.	Grondexploitatie Oost II	487	7.575	7.088	223	563	340	115	285	170
8.	Mutatie boekwaarde	1.314		-1.314	571		-571	-82		82
8.	Winstneming grondexploitatie Oost II	-	-	-	-	-	-	-	-82	-82
	Totaal programma Economie	**13.084**	**13.083**	**-1**	**9.970**	**9.694**	**-276**	**2.816**	**3.641**	**825**
	Programma Onderwijs									
9.	IHP Gorinchem-Oost	140	-	-140	140	-	-140	41	-	-41
10.	Exploitatiekosten IAC	-	-	-	553	-	-553	313	75	-238
11.	Sloopkosten school Lange Slagenstraat	226	-	-226	226	-	-226	-	-	-
	Totaal programma Onderwijs	**366**	**-**	**-366**	**919**	**-**	**-919**	**354**	**75**	**-279**
	Programma Sport, Cultuur en Recreatie									

Nr.	Incidentele baten en lasten (bedragen x € 1.000; -)	Begroting 2021 primitief			Begroting 2021 na wijziging			Jaarrekening 2021		
12.	Combinatiefuncties	141	-	-141	85	196	111	5	73	68
13.	Cultuureducaties (corona)	-	-	-	561	-	-561	89	-	-89
14.	Filmfestival	50	-	-50	50	-	-50	50	-	-50
	Totaal programma Sport, Cultuur en Recreatie	**191**	**-**	**-191**	**696**	**196**	**-500**	**144**	**73**	**-71**
	Programma Sociaal Domein									
15.	Aanpak eenzaamheid	50	-	-50	71	-	-71	67	-	-67
16.	Wijkteams	82	-	-82	91	-	-91	-	-	-
17.	Inkomensregelingen	-	-	-	2.218	2.420	202	1.969	2.516	547
18.	Begeleide- en arbeidsparticipatie	-	-	-	358	-	-358	512	-	-512
19.	Begeleiding en huishoudelijke ondersteuning	-	-	-	146	-	-146	48	-	-48
	Totaal programma Sociaal Domein	**132**	**-**	**-132**	**2.884**	**2.420**	**-464**	**2.596**	**2.516**	**-80**
	Programma Duurzaamheid									
20.	Afvalverwerking Waardlanden	-	-	-	59	126	67	-	302	302
21.	Mobiliteitsplan/ duurzaamheidsprojecten	359	-	-359	495	-	-495	144	-	-144
22.	Reductie energiegebruik woningen	-	-	-	378	378	-	208	378	170
	Totaal programma Duurzaamheid	**359**	**-**	**-359**	**932**	**504**	**-428**	**352**	**680**	**328**
	Programma VROSV									
23.	Implementatie omgevingswet	-	-	-	-	10	10	388	10	-378
24.	Grondexploitatie Mollenburg	819		-819	558	-	-558	408	1.782	1.374
24.	Mutatie boekwaarde Mollenburg	-	1.382	1.382	-	1.451	1.451			-
24.	Mutatie boekwaarde grexen	4.123	2.292	-1.831	7.156	1.896	-5.260	7.201	2.836	-4.365
24.	Vrijval voorziening grondexploitatie Mollenburg	-	-	-	-	-	-	-	35	35
24.	Grondexploitatie Kleine Haarsekade	-	-	-	32	344	312	49	-	-49
24.	Winstneming grondexploitatie kleine Haarsekade	-	-	-	98	-	-98	-	39	39
24.	Grondexploitatie Lingewijk Noord	1.136	-	-1.136	485	-	-485	482	5.419	4.937
24.	Mutatie boekwaarde Lingewijk Noord	-	2.740	2.740	-	5.360	5.360	1.896	-	-1.896
24.	Winstneming grondexploitatie Lingewijk Noord	337	-	-337	724	-	-724	-	1.896	1.896
24.	Woningexploitatie	-	-	-	-	399	399	-	399	399
25.	Grondexploitatie CV Hoog Dalem	-	416	416	-	700	700	-	505	505
25.	Vrijval voorziening CV Hoog Dalem	-	-	-	-	-	-	-	497	497
26.	ISV stegenproject	-	-	-	38	-	-38	1	-	-1
27.	Verkoop stroken snippergroen	-	-	-	50	100	50	74	85	11
	Totaal programma VROSV	**6.415**	**6.830**	**415**	**9.141**	**10.260**	**1.119**	**10.499**	**13.503**	**3.004**
	Programma Algemene dekkingsmiddelen									
28.	Parkeerautomaten	-	-	-	-	-384	-384	-	-301	-301
29.	Algemene uitkering	-	-	-	-	3.212	3.212	-	2.913	2.913
30.	Teruggave btw Belastingdienst	-	-	-	100	762	662	100	820	720

Nr.	Incidentele baten en lasten (bedragen x € 1.000; -)	Begroting 2021 primitief			Begroting 2021 na wijziging			Jaarrekening 2021		
31.	Resultaat (grond-pand) verkopen	-	-	-	444	485	41	444	485	41
	Totaal programma Algemene Dekkingsmiddelen	**-**	**-**	**-**	**544**	**4.075**	**3.531**	**544**	**3.917**	**3.373**
	Programma Overhead, VPB en onvoorzien									
32.	Huisvesting na corona	-	-	-	150	-	-150	-	-	-
33.	Gorinchem Duurzaam Digitaal	16	-	-16	150	-	-150	174	-	-174
34.	Organisatieontwikkeling	-	-	-	541	-	-541	541	-	-541
	Totaal programma Overhead, VPB en onvoorzien	**16**	**-**	**-16**	**841**	**-**	**-841**	**715**	**-**	**-715**
	Mutaties reserves[1]:[1]									
		Lasten	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
	Algemene reserve	-	301	301	1.404	301	-1.103	1.404	202	-1.202
	Reserve infrastructuur(fonds)	616	-	-616	1.179	7.039	5.860	983	6.365	5.382
	Reserve tarieven reiniging	4	-	-4	100	-	-100	499	-	-499
	Reserve ISV stegenproject	-	-	-	-	38	38	-	1	1
	Reserve combinatiefuncties	-	61	61	-	61	61	-	61	61
	Reserve sociaal domein	-	660	660	297	1.258	961	297	1.258	961
	Reserve duurzaamheid	100	360	260	100	1.648	1.548	100	1.038	938
	Reserve omgevingswet	-	-	-	-	10	10	-	10	10
	Reserve stimuleringsregeling woningbouw	-	-	-	-	10	10	-	10	10
	Reserve organisatieontwikkeling	-	-	-	-	541	541	-	541	541
	Reserve ICT	100	16	-84	100	266	166	100	174	74
	Reserve IFFG	-	50	50	-	50	50	-	50	50
	Aflossingsreserve stedelijke ontwikkeling	-	-	-	255	-	-255	239	-	-239
	Dekkingsreserve i-lab	-	-	-	2.103	553	-1.550	2.103	238	-1.865
	Afschrijvingsreserve Banneweg	250	-	-250	250	-	-250	250	-	-250
	Reserve warmtenet stadhuis	-	-	-	865	-	-865	865	-	-865
	Afschrijvingsreserve Hoefslag	-	-	-	1.501	-	-1.501	1.501	-	-1.501
	Afschrijvingsreserve herinrichting Haarsekade	-	-	-	2.350	-	-2.350	2.350	-	-2.350
	Afschrijvingsreserve t' Gilde	-	-	-	1.468	-	-1.468	1.468	-	-1.468
	Afschrijvingsreserve gymzaal J. van Egmond	-	-	-	300	-	-300	300	-	-300
	Afschrijvingsreserve bruggen en kunstwerken	-	-	-	288	-	-288	288	-	-288
	Afschrijvingsreserve camera's	-	-	-	50	-	-50	50	-	-50
	Reserve sloopkosten school Lange Slagenstraat	-	226	226	-	226	226	-	-	-
	Totaal mutaties reserves	**1.070**	**1.674**	**604**	**12.610**	**12.001**	**-609**	**12.797**	**9.948**	**-2.849**
	Totaal incidentele baten en lasten	**21.933**	**21.887**	**-46**	**40.273**	**39.513**	**-760**	**31.697**	**34.655**	**2.958**
	Begrotingssaldo	654	-	-654	-	-	-	-	-	-

Nr.	Incidentele baten en lasten (bedragen x € 1.000; -)	Begroting 2021 primitief			Begroting 2021 na wijziging			Jaarrekening 2021		
	Totaal inclusief begrotingssaldo	**22.587**	**21.887**	**-700**	**40.273**	**39.513**	**-760**	**31.697**	**34.655**	**2.958**

1. Een toelichting op de mutaties in de reserves staat in de bijlage reserves

Programma Bestuur en Ondersteuning

1. Verkiezingen
Van de eenmalig van het Rijk ontvangen middelen om de gemeente te compenseren voor de extra kosten voor de landelijke verkiezingen als gevolg van de coronamaatregelen is in 2021 € 76.000 uitgegeven.

Programma Veiligheid

2. Cameratoezicht
Tijdens het onderzoek naar de Camera Uitleesruimte (Cur) is gebleken dat er over de afgelopen jaren enkele facturen per abuis niet zijn verzonden naar Security 5. Dit leidt tot incidenteel hogere baten van € 102.000.

3. Corona tijdelijke ondersteuning
Voor tijdelijke ondersteuning voor corona is er voor inhuur van Boa's incidenteel € 94.000 ontvangen van het Rijk.

4. Aanleg tunnel station Gorinchem
De voetgangerstunnel bij station Gorinchem is opgeleverd en de van de Provincie ontvangen subsidie ad € 300.000 wordt in 2022 betaald aan ProRail.

Programma Verkeer en Vervoer

5. Verkeer- en parkeeronderzoek
De beschikbare middelen voor de diverse onderzoeksbudgetten Verkeer en Mobiliteit zijn niet volledig besteed. De kosten worden gedekt door een onttrekking aan de reserve Infrastructuur en zijn zodoende incidenteel.

6. Parkeren
Betreft de lagere parkeeropbrengsten als gevolg van corona.

Programma Economie

7. Reactivatiefonds
Dit betreft middelen uit het reactivatiefonds voor het verkleinen kernwinkelgebied, initiatievensfonds, kennisvoucher, platform ondernemerschap & klaar voor de start na corona, i.c. het ondersteunen van de economie tijdens en na corona.

8. Grondexploitaties bedrijventerreinen
Dit betreffen de lasten en baten van de grondexploitaties, met per saldo een vrijval uit de verliesvoorziening Groote Haar en een correctie op de winstneming Oost II. De lasten en baten van deze grondexploitaties zijn incidenteel.

Programma Onderwijs

9. IHP Gorinchem-Oost
Voor de Regenboogschool, locatie Laag Dalemseweg, is een budget voor sloop en verhuizing naar de brede school Dalemplein geraamd van € 140.000. Hiervan is in 2021 € 41.000 besteed en deze lasten worden gedekt via een onttrekking aan de algemene reserve.

10. Exploitatiekosten I_lab
Voor de eenmalige kosten I_lab zoals projectleiding, programmaontwikkeling, hotspots, etc. is in 2021 € 553.000 geraamd. Hiervan is € 313.000 besteed en we hebben eenmalig € 75.000 aan bijdragen in de aanloop- en ontwikkelkosten van schoolbesturen ontvangen. Het saldo van € 238.000 wordt gedekt via een onttrekking aan de bestemmingsreserve I_lab. Na de realisatie van het I_lab komt de exploitatie in handen van de coöperatie I_lab.

11. Sloopkosten school Lange Slagenstraat
De geplande sloop van de school aan de Lange slagenstraat heeft nog niet plaatsgevonden en zowel het eenmalige sloopbudget ad € 226.000 als de dekking uit de algemene reserve zijn doorgeschoven naar 2022.

Programma Sport, Cultuur en Recreatie

12. Combinatiefuncties
De in 2021 eenmalig ontvangen Rijksbijdragen ter hoogte van € 85.000 voor uitvoering van het Sportakkoord (€ 40.000) en voor de aanvulling hierop (€ 45.000) zijn voor € 5.000 besteed. Ook hebben wij vanuit de specifieke uitkering Sport een bedrag van € 67.000 aan btw restitutie ontvangen.

13. Cultuureducatie
Voor het vierde steunpakket jeugd 2020, het steunpakket jeugd 2021, het steunpakket voor activiteiten en ontmoetingen jeugd en voor Jeugd aan Zet heeft Gorinchem voor de aanpak van coronagevolgen per saldo € 561.000 ontvangen. Hiervan is € 89.000 uitgegeven.

14. Filmfestival
Voor de subsidiëring van het Internationaal FilmFestival Gorinchem is in 2020 € 180.000 in een bestemmingsreserve gestort. De subsidie voor 2021 ad € 50.000 is verstrekt. Hiervoor is € 50.000 aan deze reserve IFFG onttrokken.

Programma Sociaal Domein

15. Aanpak eenzaamheid
Voor lokale aanpak eenzaamheid is € 67.000 uitgegeven aan netwerk versterking senioren 65+.

16.Wijkteams
Voor diverse projecten binnen het programma sociaal domein wordt, incidenteel, een beroep gedaan op de reserve sociaal domein.

17. Inkomensregelingen
De ontvangen Rijksbijdrage in het kader van de Tijdelijke ondersteuning zelfstandige ondernemers (€ 1.7 mln) en voor de regeling Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (€ 0.2 mln ontvangen via de algemene uitkering), totaal € 1,9 mln is doorbetaald naar Avres die deze regeling voor Gorinchem uitvoert. Avres had in 2020 een positief rekeningresultaat wat ze gedeeltelijk terugbetaald hebben in 2021 aan de deelnemende gemeenten. Voor Gorinchem bedroeg dit € 730.000. In het kader van de Bijstand Besluit Zelfstandigen hebben we de afrekening 2020 ter hoogte van € 40.000 in 2021 ontvangen.

18. Begeleide- en arbeidsparticipatie
De ontvangen Rijksbijdrage in het kader van de Begeleide- en Arbeidsparticipatie van in totaal € 512.000 is ontvangen voor corona en overgemaakt naar Avres. Avres voert deze regeling uit voor Gorinchem.

19. Schuldhulpverlening, Wmo begeleiding en huishoudelijke ondersteuning
De ontvangen Rijksbijdrage in het kader van Schuldhulpverlening van in totaal € 96.000 is ontvangen voor corona en overgemaakt naar Avres. Avres voert deze regeling uit voor Gorinchem. In de jaarrekening 2020 is er als (corona) nog te betalen voor de zorgaanbieders voor Wmo huishoudelijke ondersteuning en begeleiding € 48.000 opgenomen, achteraf bleek dit niet nodig te zijn.

Programma Duurzaamheid

20. Afvalverwerking Waardlanden
Conform de gemeenschappelijke regeling Waardlanden is het incidentele surplus boven het reserveplafond Waardlanden uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten, voor Gorinchem een bedrag van € 118.000. Ook het overschot op de verwerkingskosten 2020 dat in 2021 niet benodigd bleek, is in 2021 eenmalig uitgekeerd aan de gemeenten, voor Gorinchem € 183.000.

21. Milieubeleidsplan/Duurzaamheidsprojecten
Dit betreft middelen die ter beschiking zijn gesteld voor diverse projecten die gedekt zijn uit de reserve Duurzaamheid. Dit betreft incidentele projecten en incidentele onttrekkingen uit de reserve.

22. Reductie energiegebruik woningen
Dit betreft door het Rijk ontvangen incidentele middelen om energiereductie te stimuleren.

Programma VROSV

23. Implementatie omgevingswet
Voor de voorbereiding op de omgevingswet is een incidenteel budget ter beschikking gesteld door de raad, waarvan een deel is gedekt door de reserve omgevingswet. Dit is een incidenteel project.

24. Grondexploitaties (niet bedrijventerrein)
De winstneming op Lingewijk Noord, Kleine Haarsekade en de lagere verliesvoorziening voor Mollenburg zorgen voor een netto baat van (€ 1.970.000). De lasten en baten van de grondexploitaties zijn incidenteel.

25. CV Hoog Dalem
De voorziening voor de ontwikkeling van het zogeheten middengebied Hoog Dalem valt gedeeltelijk vrij. Verder wordt er een bijdrage ontvangen vanuit de CV Hoog Dalem voor de realisatie van bovenwijkse voorzieningen, op basis van de verkochte m2 grond. Deze bijdrage wordt toegevoegd aan de reserve infrastructuur.

26. ISV stegenproject
De uitgaven in het kader van het ISV stegenplan worden gedekt door een onttrekking aan een reserve.

27. Verkoop stroken snippergroen
Als gevolg van de in de beleidsnota Snippergroen 2019 genoemde uitgangspunten is overgegaan tot de verkoop van reststroken snippergroen. De lasten en baten van dit project zijn incidenteel.

Programma Algemene Dekkingsmiddelen

28. Parkeerautomaten
Dit betreft de lagere parkeerbelasting als gevolg van corona.

29. Algemene uitkering
De extra kosten die wij in 2021 hebben gemaakt door corona zijn door het Rijk op diverse onderdelen gecompenseerd.

30. Teruggave btw belastingdienst
De afgelopen jaren is op initiatief van de gemeente een btw-onderzoek uitgevoerd. Doel van dit onderzoek was enerzijds het beoordelen of we in alle gevallen op een juiste manier met de btw omgaan en anderzijds het afwikkelen van enkele lopende bezwaarschriften over ten onrechte teveel betaalde btw. In goed overleg met de belastingdienst is er in 2021 een vaststellingovereenkomst gesloten, waarmee alle btw-vraagstukken zijn afgerond. Dit heeft ertoe geleid dat we recht hebben op een incidentele belastingteruggave. Om de kosten van de werkzaamheden in 2021 te

dekken, alle conclusies van het onderzoek op de juiste wijze te borgen in de organisatie en een extra controle uit te voeren over boekjaar 2020 is € 100.000 nodig als uitvoeringsbudget. Het restant levert een incidenteel voordeel op van € 720.000.

31. Resultaat (grond-pand) verkopen
Dit betreft de verkoopopbrengt van een pand alsmede de afboeking van het actief als last. De lasten en baten zijn incidenteel.

Programma Overhead, VPB en onvoorzien

32. Huisvesting na corona
Voor de het project Huisvesting na corona is een eenmalig budget geraamd van € 150.000. Er hebben in 2021 geen uitgaven plaatsgevonden.

33. Gorinchem Duurzaam Digitaal
De uitgaven voor het project Gorinchem Duurzaam Digitaal worden gedekt door een onttrekking aan de reserve ICT.

34. Organisatieontwikkeling
Voor de doorontwikkeling van personeel, gericht op management, medewerkers, kwaliteit, processen en systemen, houding en gedrag, is een bedrag van € 541.000 aan de reserve ‘organisatieontwikkeling’ onttrokken.

4.2.3 Totaaloverzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Om te kunnen vaststellen of sprake is van een structureel evenwicht, is het van belang om aan te geven welke mutaties in de reserves structureel van aard zijn. In 2021 is er sprake van enkele structurele onttrekkingen aan reserves. Deze treft u in onderstaand overzicht aan. Het betreft hier onttrekkingen ter dekking van kapitaallasten, die - conform de notitie van het BBV over incidentele en structurele baten en lasten - als structureel worden aangemerkt.

Bijzonderheid is de opname van de resultaatbestemming 2020. Deze is om technische redenen toegevoegd aan het overzicht, zodat een juiste conclusie getrokken kan worden over het (structureel) evenwicht.

Structurele mutaties reserves (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021 primitief		Begroting 2021 na wijziging		Jaarrekening 2021	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Programma Verkeer en Vervoer						
Afschrijvingsreserve Tracé Oost II	-	16	-	16	-	16
Programma Economie						
Afschrijvingsreserve Avelingen	-	50	-	50	-	50
Programma Duurzaamheid						
Afschrijvingsresere waterstofproject	-	6	-	-	-	-
Programma Algemene dekkingsmiddelen						
Rekening resultaat 2020	-	-	-	3.225	-	3.225
Totaal structurele mutaties reserves	**-**	**72**	**-**	**3.291**	**-**	**3.291**

Structurele reservemutaties met afschrijvingsverloop investeringen

Reserve (Bedragen x € 1.000)	Restant levensduur 1-1-2021	Boekwaarde 1-1	afschrijving	Boekwaarde 31-12	Afschrijvings-reserve 1-1	vrijval ter dekking afschrijving	Afschrijvings-reserve 31-12-2021
Tracé Oost II	39	3.058	78	2.979	637	16	620
Avelingen	19	1.181	62	1.119	941	50	891
		4.239	141	4.098	1.577	66	1.511

In 2020 is voor de investering Tracé Oost II € 653.000 beschikbaar gesteld ter dekking van afschrijvingslasten. Deze investering wordt in 40 jaar afgeschreven. De jaarlijkse dekking bedraagt € 16.000.

Voor de investering Avelingen is € 990.000 beschikbaar gesteld ter dekking van afschrijvingslasten. Deze investering wordt in 20 jaar afgeschreven. De jaarlijkse dekking bedraagt € 50.000.

4.3 Recapitulatie structureel begrotingsevenwicht

In het overzicht hieronder staan per programma de incidentele en structurele baten en lasten. Dit onderscheid is van belang bij het bepalen van het structurele evenwicht van de begroting 2021 en de jaarstukken 2021. In het overzicht met incidentele lasten zoals in de vorige paragraaf zijn de bijzonderheden of uitschieters van incidentele lasten of baten opgenomen. De overige lasten en baten worden beschouwd als structureel.

Resultaat (bedragen x € 1.000 ; - = nadeel)	Begroting 2021 na wijziging			Jaarrekening 2021			Verschil		
	Totaal	Inc.	Struct.	Totaal	Inc.	Struct.	Totaal	Inc.	Struct.
Programma Bestuur en Ondersteuning	-2.893	-114	-2.779	-2.456	-76	-2.380	437	38	399
Programma Veiligheid	-4.632	-	-4.632	-4.382	102	-4.484	250	102	148
Programma Verkeer en Vervoer	-6.894	-1.259	-5.635	-5.932	-604	-5.328	962	655	307
Programma Economie	-1.606	-276	-1.330	-313	825	-1.138	1.293	1.101	192
Programma Onderwijs	-7.847	-919	-6.928	-6.893	-279	-6.614	954	640	314
Programma Sport, Cultuur en Recreatie	-11.139	-500	-10.639	-10.105	-71	-10.034	1.034	429	605
Programma Sociaal Domein	-43.670	-464	-43.206	-41.668	-80	-41.588	2.002	384	1.618
Programma Duurzaamheid	-2.023	-428	-1.595	-726	328	-1.054	1.296	756	540
Programma VROSV	-875	1.119	-1.994	1.988	3.004	-1.016	2.863	1.885	978
Totaal programma's	**-81.578**	**-2.841**	**-78.737**	**-70.487**	**3.149**	**-73.636**	**11.091**	**5.990**	**5.101**
Totaal Alg. dekking, overhead en Onvoorzien	**78.894**	**2.690**	**76.204**	**79.597**	**2.658**	**76.939**	**703**	**-32**	**735**
Mutaties reserves	**2.684**	**-609**	**3.293**	**442**	**-2.849**	**3.291**	**-2.242**	**-2.240**	**-2**
Totaal	**0**	**-760**	**760**	**9.552**	**2.958**	**6.594**	**9.552**	**3.718**	**5.834**
Begrotingssaldo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal incl. begrotingssaldo	**0**	**-760**	**760**	**9.552**	**2.958**	**6.594**	**9.552**	**3.718**	**5.834**

Het genormaliseerd rekeningsaldo (= het rekeningsaldo op basis van structurele/reguliere budgetten) is ultimo 2021 ca. € 5,6 mln. voordelig. Dat betekent dat er veel zaken op reguliere budgetten niet tot uitvoering zijn gekomen. Dat geldt met name voor de budgetten binnen het Sociaal Domein en de corona-gerelateerde budgetten. Ook is sprake van extra inkomsten op reguliere begrotingsonderdelen zoals de bouwleges en het gemeentefonds (decembercirculaire).

Vanwege het bijzondere verloop van het jaar, is het lastig om hier een eenduidige conclusie aan te verbinden. Het beeld over het structureel begrotingsevenwicht wordt dan ook beter in beeld gebracht door de cijfers vanuit de meerjarenbegroting.

Structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024	2025
Saldo baten en lasten	9.110	1.005	3.044	197	814
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	442	636	-482	1.605	947
Begrotingssaldo na bestemming	**9.552**	**1.641**	**2.562**	**1.802**	**1.761**
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	2.958	-1.575	-1	0	-20
Structureel begrotingssaldo	**6.594**	**3.216**	**2.563**	**1.802**	**1.781**

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat er nog een aanzienlijke structurele ruimte in de meerjarenbegroting beschikbaar is.

4.4 Overzicht begrotingsonrechtmatigheid

Begrotingsonrechtmatigheid
In de begroting staan budgetten voor lasten/bestedingen en baten/opbrengsten. Bestedingen boven het begrotingsbedrag op programmaniveau zijn onrechtmatige uitgaven, ook wel begrotingsonrechtmatigheid genoemd. Ook overschrijdingen op investeringskredieten zijn onrechtmatig. Volgens het geldende afwijkingenbeleid, worden beïnvloedbare afwijkingen boven de € 50.000 (en nieuw beleid) vooraf voorgelegd aan de gemeenteraad. Voor investeringen ligt deze grens ook op € 50.000. Overige afwijkingen worden achteraf verantwoord door het college. Voor zover de budgetten voor laatstgenoemde afwijkingen niet bij de Turap zijn bijgesteld, wordt hierover verantwoording afgelegd in de jaarrekening. In de hieronder opgenomen overzichten staat voor welke programma's en bij welke investeringen sprake is van een overschrijding. Deze overschrijdingen worden afzonderlijk toegelicht. Afhankelijk van de oorzaak van de overschrijding en de mate van beïnvloedbaarheid ervan, tellen de overschrijdingen wel of niet mee in het rechtmatigheidsoordeel van de accountant. In het geval dat de overschrijding niet meetelt, dan is dit expliciet vermeld. Met het vaststellen van de jaarrekening autoriseert de gemeenteraad deze onrechtmatigheden.

Begrotingsonrechtmatigheid (bedragen x € 1.000 ; - = nadeel)	Begroting 2021 na wijziging	Jaarrekening 2021	Begrotings-afwijking
	Lasten	**Lasten**	**Lasten**
Programma Bestuur en Ondersteuning	3.816	3.514	301
Programma Veiligheid	5.623	5.422	201
Programma Verkeer en Vervoer	9.959	9.211	747
Programma Economie	11.483	4.129	7.354
Programma Onderwijs	10.621	10.425	196
Programma Sport, Cultuur en Recreatie	13.152	12.046	1.106
Programma Sociaal Domein	62.141	60.187	1.954
Programma Duurzaamheid	11.661	10.616	1.044
Programma VROSV	13.321	14.317	-996
Totaal programma's	**141.777**	**129.868**	**11.908**
Algemene dekkingsmiddelen Overhead, VPB en Onvoorzien	*13.870*	*13.735*	135
Totaal	**155.646**	**143.604**	**12.043**
Begrotingssaldo	***0***	***0***	**0**
Totaal incl. begrotingssaldo	**155.646**	**143.604**	**12.043**

Programma VROSV
Op taakveld 82 (grondexploitatie niet bedrijventerrein) worden de gemeentelijke grondexploitaties voor woningbouw gerealiseerd. Door snellere fasering zijn meer kosten gerealiseerd dan begroot. De bijbehorende extra baten zorgen per saldo echter voor een voordeel op dit taakveld. Deze overschrijding telt dan ook niet mee als begrotingsonrechtmatigheid.

Begrotingsonrechtmatigheid investeringen
In de hieronder opgenomen overzicht staat voor welke investeringen sprake is van een overschrijding. Deze overschrijdingen worden afzonderlijk toegelicht. De afwijkingen van de investeringen van € 50.000 of groter worden toegelicht.

Begrotingsonrechtmatigheid (bedragen x € 1.000 ; - = nadeel)	Begroot	Gerealiseerd	Verschil
Investering	**Lasten**	**Lasten**	**Saldo**
Sociaal veilige route Buiten de Waterpoort	271	273	-2
IHP 2020 binnenklimaat	500	806	-306
Herinrichting park 10e Penninglaan	420	447	-27
Aanpassingen 1e verdieping stadhuis	184	203	-19
Software en hardware 2019	413	420	-7
Software en hardware 2021	62	64	-2
Totaal	**1.850**	**2.213**	**-363**

IHP 2020 binnenklimaat

Voor het optimaliseren van het binnenklimaat in de schoolgebouwen voor het primair onderwijs is een investeringsbudget van € 5 ton beschikbaar gesteld. In 2021 hebben wij een financiële bijdrage van € 185.000 geleverd aan de diverse schoolbesturen, die optreden als bouwheer in deze. Daarnaast hebben wij voor een aantal scholen een specifieke uitkering ontvangen van per saldo € 619.000 voor ventilatie in scholen, gericht op het op orde krijgen van het binnenklimaat in schoolgebouwen in het primair en voortgezet onderwijs in verband met de uitbraak van Covid-19. Deze uitkering is 1 op 1 doorgezet naar de schoolbesturen om hiermee de betreffende maatregelen te bekostigen en verantwoord op het investeringsbudget IHP 2020 binnenklimaat. De uitkering is vrijwel volledig ontvangen in de maanden oktober en november 2021. Voor deze gevolgen kon de begroting niet meer tijdig worden bijgesteld en deze telt daarom niet mee in het oordeel over de begrotingsonrechtmatigheid.

4.5 Balans per 31 december 2021

ACTIVA (bedragen x € 1.000)		31-12-2021		31-12-2020
VASTE ACTIVA				
Immateriële vaste activa		284		405
Kosten sluiten geldleningen en het saldo van agio en disagio	63		73	
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	221		332	
Materiële vaste activa		167.676		162.474
In erfpacht uitgegeven gronden	5.680		5.680	
Overige investeringen met een economisch nut	120.248		114.544	
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	23.348		24.029	
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	18.400		18.221	
Financiële vaste activa		3.865		2.619
Kapitaalverstrekkingen aan				
- deelnemingen	3.444		2.084	
Overige langlopende leningen	421		535	
Totaal vaste activa		**171.825**		**165.498**
VLOTTENDE ACTIVA				
Voorraden		45.851		47.332
Grond- en hulpstoffen	2		2	
Onderhanden werk waaronder bouwgronden in exploitatie	45.172		46.768	
Gereed product en handelsgoederen	677		562	
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar		15.176		26.337
Vorderingen op openbare lichamen	5.696		5.529	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd < 1 jaar	7.263		16.795	
Overige vorderingen	2.217		4.013	
Liquide middelen		684		324
Kassaldi	40		21	
Banksaldi	644		303	
Overlopende activa		4.764		3.040
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	963		137	
Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	1.033		789	
Nog te ontvangen bedragen	2.768		2.114	
Totaal vlottende activa		**66.475**		**77.033**
TOTAAL ACTIVA		**238.300**		**242.531**

PASSIVA (bedragen x € 1.000)		31-12-2021		31-12-2020
VASTE PASSIVA				
Eigen vermogen		95.164		86.054
Algemene reserve	29.571		27.666	
Bestemmingsreserves	56.041		50.892	
Gerealiseerde resultaat	9.552		7.496	
Voorzieningen		19.259		18.211
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	6.023		6.953	
Onderhoudsvoorzieningen	6.609		5.016	
Door derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	5.146		4.886	
Voorzieningen voor bijdragen aan vervangingsinvesteringen	1.481		1.356	
Vaste schulden met een rentetypische looptijd ≥ 1 jaar		111.240		124.335
Onderhandse leningen van				
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	99.740		111.835	
- openbare lichamen	6.000		7.000	
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	5.500		5.500	
Waarborgsommen	-		-	
Totaal vaste passiva		**225.663**		**228.600**
VLOTTENDE PASSIVA				
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar		3.844		5.309
Banksaldi	-		-	
Overige schulden	3.844		5.309	
Overlopende passiva		8.793		8.622
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	6.912		6.470	
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	1.672		1.776	
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	209		376	
Totaal vlottende passiva		**12.637**		**13.931**
TOTAAL PASSIVA		**238.300**		**242.531**
Gewaarborgde geldleningen		801.121		829.463
Gewaarborgde garantstellingen		12.323		14.788

4.6 Toelichting op de balans per 31 december 2021

ACTIVA

Aan de activazijde van de balans staan de bezittingen van de gemeente Gorinchem.

VASTE ACTIVA

Vaste activa zijn bezittingen die meerjarig hun nut en waarde behouden. Uitgaven aan deze bezittingen worden in beginsel geactiveerd en vervolgens gedurende de gebruiksduur afgeschreven ten laste van de rekening van baten en lasten. Bij nieuwe investeringen wordt alleen de lineaire afschrijvingsmethode gehanteerd. Er wordt onderscheid gemaakt in immateriële, materiële en financiële vaste activa. Immateriële vaste activa zijn kosten, gemaakt voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief. De materiële activa zijn stoffelijk, bijvoorbeeld gebouwen, computers, sportvelden en voertuigen. De financiële vaste activa tenslotte omvatten geldleningen, beleggingen en vorderingen op lange termijn.

Immateriële vaste activa

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de immateriële vaste activa weer:

Verloop boekwaarde immateriële vaste activa (bedragen x € 1.000)	Boek-waarde 31-12-20	Investe-ringen	Des-investe-ringen	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-21
Kosten sluiten geldleningen en het saldo van agio en disagio	73	-	-	10	-	-	63
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	332	-	-	111	-	-	221
Totaal	**405**	**-**	**-**	**121**	**-**	**-**	**284**

Bij de bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven conform de afschrijvingstermijnen van de betreffende scholen.

Materiële vaste activa

Bij materiële vaste activa wordt onderscheid gemaakt tussen investeringen met een economische nut en investeringen met een maatschappelijk nut. Het uitgangspunt is dat alle vaste activa worden geactiveerd, ook de maatschappelijke investeringen.

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Materiële vaste activa (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-20	Boekwaarde 31-12-21
In erfpacht uitgegeven gronden	5.680	5.680
Overige investeringen met een economisch nut	114.544	120.248
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	24.029	23.348
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	18.221	18.400
Totaal	**162.474**	**167.676**

<u>Overige investeringen met economisch nut</u>
De investeringen met een economisch nut bestaan uit de volgende onderdelen:

Overige investeringen met een economisch nut (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-20	Boekwaarde 31-12-21
Gronden en terreinen	16.429	16.382
Bedrijfsgebouwen	85.393	90.551
Woonruimten	128	-
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.207	3.217
Vervoermiddelen	2.894	3.561
Machines, apparaten en installaties	1.301	1.596
Overige materiële vaste activa	5.192	4.941
Totaal	**114.544**	**120.248**

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut weer:

Verloop boekwaarde overige investeringen met een economisch nut (bedragen x € 1.000)	Boek-waarde 31-12-20	Investe-ringen	Des-investe-ringen	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Waarde-correctie	Boek-waarde 31-12-21
Gronden en terreinen bruto	*19.031*	*1*	*-*	*74*	*-*	*-*	*18.958*
Voorziening afwaardering gronden en terreinen	*2.602-*	*-*	*-*	*-*	*-*	*-26*	*2.576-*
Gronden en terreienen netto	16.429	1	-	74	-	-26	16.382
Bedrijfsgebouwen bruto	*85.697*	*9.258*	*444*	*3.434*	*395*	*-*	*90.682*
Voorziening afwaardering bedrijfsgebouwen	*304-*	*-*	*100-*	*73-*	*-*	*-*	*131-*
Bedrijfsgebouwen netto	85.393	9.258	344	3.361	395	-	90.551
Woonruimten	128	-	115	13	-	-	-
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.207	146	-	136	-	-	3.217
Vervoermiddelen	2.894	1.660	860	133	-	-	3.561
Machines, apparaten en installaties	1.301	1.126	619	212	-	-	1.596
Overige materiële vaste activa	5.192	305	28	528	-	-	4.941
Totaal	**114.544**	**12.496**	**1.966**	**4.457**	**395**	**26-**	**120.248**

Onder de waardecorrecties staan de correcties vermeld wegens duurzame waardeverminderingen. De netto-boekwaarde van de investeringen met economisch nut bedraagt per 31-12-2021 € 120.248.000. In dit bedrag is een voorziening opgenomen van € 2.707.000 vanwege het risico op waardevermindering. De hoogte van deze voorziening was op 31-12-2020 € 2.906.066.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen met economisch nut zijn:

Belangrijkste overige investeringen met een economisch nut (bedragen x € 1.000)	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2021	Cumulatief besteed t/m 2021
IHP Gorinchem Oost	10.309	7.583	9.617
Hard- en software 2019	413	101	420
Twee elektrische veerboten	7.862	1.661	1.937
Beschoeiingen 2020	538	73	427
Aanpassingen 1e verdieping stadhuis	184	131	203
IHP 2020 binnenklimaat	500	806	806
Wwarmtenet stadhuis	118	107	107
Accupakketten electrische veerboten	900	187	187
Vervangende nieuwbouw Gilde CVO-AV	10.000	725	725
Uitbreiding Jenaplan	291	278	286
Duurzaamheid Graaf Reinald	190	128	190
Duurzaamheid Jenaplan	180	180	180
Optimalisatie Jenaplan	235	137	235
Totaal	**31.720**	**12.097**	**15.320**

Onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:

Verloop boekw. overige investeringen met een econ. nut m.b.t. heffingen (bedragen x € 1.000)	Boek-waarde 31-12-20	Investe-ringen	Des-investe-ringen	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-21
Riolering	23.227	1.049	1.049	608	-	-	22.619
Overige heffingen	802	-	-	73	-	-	729
Totaal	**24.029**	**1.049**	**1.049**	**681**	**-**	**-**	**23.348**

De investeringen bij overige heffingen bestaan uit investeringen in steigers (kadegelden) en begraafplaatsen (lijkbezorging).

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen met economisch nut, waarvoor ter dekking van de kosten een heffing kan worden geheven zijn:

Belangrijkste investeringen met een econ.nut m.b.t. heffingen (bedragen x € 1.000)	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2021	Cumulatief besteed t/m 2021
GRP 2019	1.760	127	820
GRP 2020	760	262	673
GRP 2021	1.175	660	660
Totaal	**3.695**	**1.049**	**2.153**

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut
Onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met maatschappelijk nut weer:

Verloop boekwaarde investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut (bedragen x € 1.000)	Boek-waarde 31-12-20	Investe-ringen	Des-investe-ringen	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-21
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	8.851	-	-	470	-	-	8.381
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken investeringen vanaf 2017	5.266	960	47	96	-	-	6.083
Overige materiële vaste activa	2.578	-	-	166	-	-	2.412
Overige materiële vaste activa investeringen vanaf 2017	1.526	71	-	73	-	-	1.524
Totaal	**18.221**	**1.031**	**47**	**805**	**-**	**-**	**18.400**

In de kolom bijdragen van derden zijn de bijdragen opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering.
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut moeten sinds 2017 gesplitst worden in investeringen voor 2017 en investeringen vanaf 2017.
Voor de aanleg van de waterberging aan de Tiende Penninglaan is van het waterschap een bijdrage ontvangen van € 38.000. Van de regio AV is € 7.000 ontvangen voor de historische haag op de vestingwallen. Tevens is een bijdrage ontvangen van € 2.000 voor nutswerkzaamheden aan de Bagijnenwalstraat.
De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen met maatschappelijk nut zijn:

Belangrijkste investeringen in openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut (bedragen x € 1.000)	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2021	Cumulatief besteed t/m 2021
Herinrichting Banneweg	2.348	161	878
Werkzaamheden Bastion II	425	256	361
Herinrichting park 10e penninglaan	420	447	447
Totaal	**3.193**	**864**	**1.686**

Financiële vaste activa

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de financiële vaste activa weer:

Financiële vaste activa (bedragen x € 1.000)	Boek-waarde 31-12-20	Investe-ringen	Desinves-teringen	Aflossing en afschrijving	Bijdragen van derden	Boek-waarde 31-12-21
Kapitaalverstrekkingen aan						
- Deelnemingen	2.084	1.360	-	-	-	3.444
Overige langlopende leningen	535	196	310	-	-	421
Totaal	**2.619**	**1.556**	**310**	**-**	**-**	**3.865**

In 2021 zijn 2.829 preferente aandelen van Steden aangekocht voor € 1.360.000.
Het saldo € 265.000 van de oorspronkelijke lening van SVN is in 2021 overgeboekt naar een rekening-courant post. Aan SVN is aan duurzaamheidsleningen € 129.000 uitgegeven en aan startersleningen € 50.000. Overige mutaties leiden per saldo tot een totaal van investeringen van € 196.000 en van desinvesteringen van € 310.000.

De kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen worden als volgt onderverdeeld:

Kapitaalverstrekking aan deelnemingen (bedragen x € 1.000)	Boek-waarde 31-12-20	Boekwaarde 31-12-21
Aandelen Bank Nederlandse Gemeenten	219	219
Aandelen Oasen	15	15
Aandelen Stedin Holding NV	984	2.344
Certificaten Dataland	2	2
Deelneming ROM-S beheer BV	12	12
Gemeente Gorinchem deelneming BV	801	801
Deelneming MerwedeLingelijn BV	51	51
Totaal	**2.084**	**3.444**

De kapitaalverstrekking aan Gorinchem Deelneming B.V. betreft een kapitaalverstrekking en een lening zonder specifiek aflossingsritme - voor de vermogensdeelname en kapitaalverstrekking aan Rom-S C.V. - waarbij op basis van de vermogenssituatie wordt bezien of terugbetaling aan de gemeente mogelijk is.

De overige langlopende leningen worden als volgt onderverdeeld:

Overige langlopende leningen (bedragen x € 1.000)	Boek-waarde 31-12-20	Boekwaarde 31-12-21
GKV	44	40
Stimuleringsfonds Volkshuisvesting	264	168
SVW 2006	86	76
SVW 2010	39	37
Stichting van Andel-Spruijt Natuurcentrum	100	100
Fietsproject	2	-
Totaal	**535**	**421**

VLOTTENDE ACTIVA

Vlottende activa zijn bezittingen waarin het vermogen in principe voor een periode korter dan een jaar is vastgelegd, zoals voorraden, vorderingen en liquide middelen.

Voorraden

De voorraden worden uitgesplitst in de volgende categorieën:

Voorraden (bedragen x € 1.000)	Bruto boekwaarde 31-12-20	Bruto boekwaarde 31-12-21	Netto boekwaarde 31-12-20	Netto boekwaarde 31-12-21
Grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraad)	2	2	2	2
Totaal	**2**	**2**	**2**	**2**
Onderhanden werk waaronder bouwgronden in exploitatie				
- Woonlocaties uitleggebieden	12.143	10.770	1.196	-361
- Woonlocaties stedelijke vernieuwing	598	-2.394	598	-2.394
- Bedrijventerrein	50.997	53.060	44.974	47.927
Totaal	**63.738**	**61.436**	**46.768**	**45.172**
Voorraad bedrijfsmiddelen	923	1.039	562	677
Totaal	**64.663**	**62.477**	**47.332**	**45.851**

In het overzicht staat het verloop van de boekwaarde van de in exploitatie genomen gronden. Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid. De bruto voorraden zijn voorraden

exclusief voorzieningen; de netto voorraden zijn voorraden inclusief deze voorzieningen. Voor de grondexploitaties met een verliesgevend saldo per ultimo 2021, is ter hoogte van dit saldo een voorziening gevormd.

Verloopoverzicht in exploitatie genomen bouwgronden (bedragen x € 1.000)	Bruto boekwaarde 31-12-20	Netto boekwaarde 31-12-20	Naar voorraad bedrijfs-middelen	Investe-ringen	Op-brengsten	Af-wikkeling	Bruto boekwaarde 31-12-21	Voorziening verlies-latend complex	Netto boekwaarde 31-12-21
Uitleggebieden									
Mollenburg	12.143	1.196	-	408	1.781	-	10.770	11.131	361-
Stedelijke Vernieuwing									
Lingewijk Noord	439	439	-	2.378	5.419	-	2.602-	-	2.602-
Kleine Haarsekade	159	159	-	49	-	-	208	-	208
Bedrijventerrein									
Groote Haar	45.490	40.277	-	2.336	22	-	47.804	5.133	42.671
Oost II	5.508	5.508	-	33	285	-	5.256	-	5.256
Totaal	**63.739**	**47.579**	**-**	**5.204**	**7.507**	**-**	**61.436**	**16.264**	**45.172**

Nog te maken kosten	50.170
Nog te verwachten opbrengsten	103.830
Het verwachte nominale eindresultaat	13.294

Onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de voorzieningen grondexploitaties per grondexploitatie:

Verloopoverzicht Voorzieningen grondexploitaties (bedragen x € 1.000)	Boek-waarde 31-12-20	Rente toe-voeging	Toevoeging	Vrijval	Aan-wending	Boekwaarde 31-12-21
Mollenburg	10.947	219	-	35	-	11.131
Groote Haar	6.023	121	-	1.011	-	5.133
Totaal	**16.970**	**340**	**-**	**1.046**	**-**	**16.264**

De verwachte resultaten van de grondexploitaties worden op netto contante waarde (NCW) berekend. Als uit de berekening per balansdatum een verlies naar voren komt, wordt tot het volledige bedrag van dit verlies een voorziening gevormd.

In de berekeningen van de grondexploitaties zijn de volgende parameters gehanteerd:
- netto contante waarde (en paramaters) per 1 januari 2022
- rentepercentage 0,94%
- kostenstijging 2022, 2023, 2024 en 2025 verder resp. 4,00%, 3,00%, 2,50% en 2,00%
- opbrengstenstijging woningbouw 2022, 2023 , 2024 en 2025 en verder resp. 3,50%, 3,00%, 2,50% en 2,00
- opbrengstenstijding sociale woningbouw 2022 1,50% en 2023 en verder 2,00%
- opbrengstenstijging bedrijventerrein 2022 1,25% en 2023 en verder 1,50%
- disconteringsvoet conform BBV 2,00%

Op 28 mei 2020 is het MPG Groote Haar vastgesteld door de raad. Voor dit project is een looptijd langer dan de voorgeschreven maximale looptijd van tien jaar vastgesteld. De totale looptijd van grondexploitatie Groote Haar is op dit moment gepland tot en met het jaar 2040. De risico's van de grondexploitaties zijn toegelicht in de paragraaf Grondbeleid en de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Uitzettingen < 1 jaar
Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar worden als volgt onderverdeeld:

Uitzettingen < 1 jaar (bedragen x € 1.000)	Gecorrigeerd saldo 31-12-20	Boekwaarde 31-12-21	Voorziening oninbaarheid	Gecorrigeerd saldo 31-12-21
Vorderingen op openbare lichamen	5.529	5.696	-	5.696
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd < 1 jaar	16.795	7.263	-	7.263
Overige vorderingen	4.013	2.394	177	2.217
Totaal	**26.337**	**15.353**	**177**	**15.176**

Voor verwachte oninbaarheid van debiteuren is een voorziening opgenomen van € 177.000. De omvang van deze voorziening is bepaald op basis van geschatte inningskansen.

Onderstaand wordt voor ieder kwartaal van het jaar weergegeven, het bedrag aan middelen, bedoeld in artikel 2, vierde lid van de Wet financiering, decentrale overheden, dat in het kader van het drempelbedrag door de gemeente buiten 's Rijks schatkist is aangehouden. Per 1 juli 2021 is de regeling voor het aanpassen van het drempelbedrag ingegaan en zijn er voor het derde en vierde kwartaal nieuwe drempelbedragen van toepassing. Deze aanpassing heeft beperkte gevolgen voor de hoogte van het drempelbedrag, eerste en tweede kwartaal € 1.064.000 en voor het derde en vierde kwartaal € 1.000.000.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren in het verslagjaar (bedragen x € 1000)					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
1	Drempelbedrag	1.064	1.064	1.000	1.000
2	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	422	652	305	198
3a = 1 > 2	Ruimte onder het drempelbedrag	642	412	695	802
3b = 2 > 1	Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0
1 Berekening drempelbedrag					
4a	Begrotingstotaal	141.918	141.918	141.918	141.918
4b	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 mln	141.918	141.918	141.918	141.918
4c	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 mln te boven gaat	0	0	0	0
1-1-2021 t/m 30-6-2021	Drempelbedrag	1.064	1.064		
1 = 4b*0,0075 + 4c*0,002 met een minimum van €250.000					
1-7-2021 t/m 31-12-2021	Drempelbedrag			1.000	1.000
1 = 4b*0,02 + 4c*0,002 met een minimum van € 1 mln als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan € 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 mln is, is het drempelbedrag gelijk aan € 10 mln, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 mln te boven gaat.					
2 Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
5a	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	37.983	59.320	28.040	18.200
5b	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
2 - 5a / 5b	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	422	652	305	198

Liquide middelen

De liquide middelen bestaan uit de volgende onderdelen:

Liquide middelen (bedragen x € 1.000)	Boek-waarde 31-12-20	Boekwaarde 31-12-21
Kassaldi	21	40
Banksaldi	303	644
Totaal	**324**	**684**

Overlopende activa

De overlopende activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Overlopende activa (bedragen x € 1.000)	Boek-waarde 31-12-20	Boekwaarde 31-12-21
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	137	963
Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	789	1.033
Nog te ontvangen bedragen	2.114	2.768
Totaal	**3.040**	**4.764**

Vooruitbetaalde bedragen zijn bedragen die voor 31 december 2021 betaalbaar zijn gesteld, maar waarvan de lasten betrekking hebben op latere jaren. Nog te ontvangen bedragen zijn opbrengsten die betrekking hebben op 2021, maar pas in een volgend jaar daadwerkelijk tot een ontvangst leiden.

De in de balans opgenomen nog te ontvangen voorschotbedragen van EU, Rijk en provincies die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, worden als volgt gespecificeerd:

Van Nederlandse en Europese overheden nog te ontvangen bedragen (bedragen x € 1.000)	Saldo 31-12-20	Toevoegingen	Ontvangen bijdragen	Saldo 31-12-21
Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk				
Ministerie I&M Verkeerslawaai	2	-	-	2
Ministerie VWS, Stimulering sport 2021	-	386	-	386
Ministerie SZW, TOZO 2021	-	96	-	96
Ministerie SZW, arbeidsmarktregio	-	56	-	56
Ministerie BZK, kwijtschelding gemeentelijke belastingen	-	9	-	9
Ministerie van Financiën toeslagenaffaire	-	199	-	199
Rijkswaterstaat Reconstructie Newtonweg-Spijksesteeg	57	-	57	-
Nog te ontvangen bijdragen van overige overheidslichamen				
Prov ZH Sociale veiligheid MerwedeLingelijn	9	45	-	54
Prov ZH Reizigerstunnel	-	100	-	100
Prov ZH Netwerkversterking ouderen	-	8	-	8
Prov ZH Reconstructie Newtonweg-Spijksesteeg	69	-	69	-
Gemeente Dordrecht, RegioDeal	-	53	-	53
Totaal	**137**	**952**	**126**	**963**

PASSIVA

Aan de passivazijde van de balans staan het vermogen en de schulden van de gemeente Gorinchem.

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van de gemeente wordt gevormd door de reserves en het rekeningresultaat. Over de verdeling van het resultaat beslist de raad bij het vaststellen van de jaarstukken.

Het eigen vermogen bestaat uit de volgende onderdelen:

Eigen vermogen (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-20	Boekwaarde 31-12-21
Algemene reserve	27.666	29.571
Gerealiseerde resultaat	7.496	9.552
Bestemmingsreserves	50.892	56.041
Totaal	**86.054**	**95.164**

Onderstaand overzicht geeft het verloop per reserve weer:

Verloopoverzicht Reserves (bedragen x € 1.000)	Boek-waarde 31-12-20	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat 2020	Boekwaarde 31-12-21
Algemene reserve	27.666	1.404	3.427	3.928	29.571
Bestemmingsreserves					
Infrastructuur	18.065	985	6.365	3.568	16.253
Tarieven reiniging	-	499	-	-	499
Stegen binnenstad	38	-	1	-	37
Station Papland	1.800	-	-	-	1.800
Combinatiefuncties	62	-	62	-	-
Sociaal domein	5.100	297	1.258	-	4.139
Duurzaamheid	5.477	100	1.038	-	4.539
Omgevingswet	10	-	10	-	-
Stimuleringsregeling woningbouw	69	-	10	-	59
Sloopkosten Lange Slagenstraat	226	-	-	-	226
Organisatie-ontwikkeling	675	-	541	-	134
ICT	707	100	174	-	633
IFFG	150	-	50	-	100
Stedelijke ontwikkeling	1.600	-	-	-	1.600
Aflossingsreserve	13.000	239	-	-	13.239
Dekkingsreserve I_lab	-	2.103	238	-	1.865
Afschrijvingsreserve					
Infra halte Papland	600	-	-	-	600
Avelingen	940	-	50	-	890
Banneweg	1.545	250	-	-	1.795
Tracé Oost II	637	-	16	-	621
Waterstofproject	90	-	90	-	-
Herinrichting park 10e Penninglaan	100	-	-	-	100
Warmtenet Stadhuis	-	955	-	-	955
Verbouwing hoefslag 6 tbv I-Lab	-	811	-	-	811
Inrichting Hoefslag 6 tbv I-Lab	-	150	-	-	150
Openbare ruimte tbv I-Lab	-	540	-	-	540
Herinrichting Haarse Kades	-	2.350	-	-	2.350
't Gilde	-	1.468	-	-	1.468
Gymzaal J. van Egmond	-	300	-	-	300
Bruggen en kunstwerken 2022	-	288	-	-	288
Twee 360 graden camera's	-	50	-	-	50
Totaal	**78.557**	**12.889**	**13.330**	**7.496**	**85.612**

Onder bestemming resultaat staan de toevoegingen of onttrekkingen vermeld uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het voorgaand boekjaar.
Nieuw in 2021 is de dekkingsreserve I_lab. In 2021 zijn ten behoeve van het Warmtenet stadhuis, verbouwing Hoefslag 6, inrichting Hoefslag 6, openbare ruimth tbv I_lab, Herinrichting Haarsekades, 't Gilde, gymzaal J. van Egmond, bruggen en kunstwerken 2022 en twee 360 graden camera's middelen toegevoegd aan de afschrijvingsreserve.
Voor verdere informatie over de reserves wordt verwezen naar paragraaf 5.1 Reserves van de Jaarrekening-bijlagen.
Van het rekeningresultaat 2020 is in 2021 € 3.225.000 toegevoegd aan de exploitatie.

Voorzieningen

Onder de voorzieningen worden verplichtingen en verliezen als gevolg van risico's opgenomen, waarvan de omvang onzeker, maar redelijkerwijze in te schatten is.

Onderstaand overzicht geeft het verloop per voorziening weer:

Verloopoverzicht voorzieningen (bedragen x € 1.000)	Boek-waarde 31-12-20	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-21
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's					
Pensioentegoeden bestuurders	4.514	90	94	127	4.383
Wachtgelden	935	-	78	315	542
Overmatig verlof/spaarsaldo	392	83	-	-	475
Reparatie WW	37	15	-	-	52
Hoog Dalem	1.075	-	497	130	448
Vervanging spiltrap Caribabad	-	123	-	-	123
Onderhoudsvoorzieningen					
Meerjarenonderhoudsplan	5.016	1.969	7	369	6.609
Door derden verkregen middelen met een specifieke aanwendingsrichting					
Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing	25	-	-	15	10
Rioolheffing	2.577	262	-	-	2.839
Afkoopsommen grafrechten	2.284	189	176	-	2.297
Voorzieningen voor bijdragen aan vervangingsinvesteringen					
Vervangingsvoorzieningen riolering	1.356	1.175	-	1.050	1.481
Totaal	**18.211**	**3.906**	**852**	**2.006**	**19.259**

In de kolom Vrijval staan de bedragen die ten gunste van de exploitatie zijn vrijgevallen. Alle aanwendingen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

De voorziening Pensioentegoeden bestuurders heeft als doel het beschikken over voldoende vermogen om aan de (toekomstige) pensioenverplichtingen van politiek ambtsdragers van het college van B&W te kunnen voldoen.

De voorziening Wachtgelden is ingesteld om over voldoende vermogen te beschikken voor de financiering van de wachtgeldverplichtingen van voormalige bestuurders en medewerkers.

De voorziening Overmatig verlof/spaarsaldo is ingesteld om voldoende vermogen te hebben voor de financiering van de verlofsaldi van het personeel.

De voorziening Hoog Dalem dient ter dekking van (geprognotiseerde) verliezen op de ontwikkeling van dit gebied.

De voorziening Vervanging spiltrap Caribabad is nieuw in 2021. Als gevolg van achterstallig onderhoud dient de trap van de glijbaan Caribabad vervangen te worden. Hiervoor is een voorziening gevormd.

Het Meerjarenonderhoudsplan is ingesteld om de kosten van groot onderhoud te egaliseren over een periode van 20 jaar. Het doel hiervan is schommelingen tegen te gaan in de begroting. In dit plan zijn o.a. kunstwerken en bruggen opgenomen, evenals openbare verlichting, buitensportaccommodaties, het stadhuis, schoolgebouwen en diverse voorzieningen in de openbare ruimte.

De voorziening Rioolheffing heeft als doel het opvangen en egaliseren van ongewenste schommelingen in riooltarieven. De niet aangewende middelen van derden blijven op die manier beschikbaar voor de rioolheffing.

In de voorziening Afkoopsommen grafrechten worden de afkoopsommen gestort die vooruit betaald zijn voor het onderhouden van de begraafplaatsen.

Voor verdere informatie over de voorzieningen wordt verwezen naar paragraaf 3.2 Onderhoud kapitaalgoederen van het Jaarverslag en paragraaf 5.2 Voorzieningen van de Jaarrekening-bijlagen.

Vaste schulden met een looptijd ≥ 1 jaar
Onder de vaste schulden staan schulden met een looptijd ≥ 1 jaar en waarborgsommen. Langlopende leningen worden aangegaan om in de eigen financieringsbehoefte van de gemeente te voorzien. Waarborgsommen betreffen bedragen die door huurders zijn betaald bij de aanvang van de huur van een gemeentelijk pand.
Langlopende schulden worden als volgt onderverdeeld:

Langlopende schulden (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-20	Boekwaarde 31-12-21
Onderhandse leningen van		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	111.835	99.740
- openbare lichamen	7.000	6.000
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	5.500	5.500
Waarborgsommen	-	-
Totaal	**124.335**	**111.240**

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de vaste schulden ≥ 1 jaar over 2021 weer:

Verloop overzicht langlopende schulden (bedragen x € 1.000)	Saldo 31-12-20	Toevoegingen	Af lossingen	Saldo 31-12-21
Onderhandse leningen	124.335	-	13.095	111.240
Waarborgsommen	-	-	-	-
Totaal	**124.335**	**-**	**13.095**	**111.240**

In 2021 zijn geen nieuwe leningen aangegaan. Op de opgenomen geldleningen is in 2021 bij de BNG voor totaal € 12,1 mln. afgelost en bij de provincie Flevoland € 1 mln. De totale rentelast voor het jaar 2021 voor vaste schulden is € 1,8 mln.

VLOTTENDE PASSIVA

Vlottende passiva bestaan uit de volgende onderdelen:

Vlottende passiva (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-20	Boekwaarde 31-12-21
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	5.309	3.844
Overlopende passiva	8.622	8.793
Totaal	**13.931**	**12.637**

Kortlopende schulden < 1 jaar
De kortlopende schulden < 1 jaar bestaan uit de volgende onderdelen:

Kortlopende schulden < 1 jaar (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-20	Boekwaarde 31-12-21
Overige kasgeldleningen	-	-
Banksaldi	-	-
Overige schulden	5.309	3.844
Totaal	**5.309**	**3.844**

Per 31 december 2021 had Gorinchem geen uitstaande schuldpositie op de betaalrekening van de BNG en ook geen kasgeldlening uitstaan.

Overlopende passiva

De overlopende passiva bestaan uit de volgende onderdelen:

Overlopende passiva (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-20	Boekwaarde 31-12-21
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	6.470	6.912
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	1.776	1.672
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	376	209
Totaal	**8.622**	**8.793**

Verplichtingen zijn posten die ten laste van het dienstjaar 2021 zijn gebracht, maar waarvan de facturen in de loop van 2022 zijn ontvangen. Onder de post Vooruit ontvangen bedragen zijn bedragen opgenomen die in 2021 al zijn ontvangen maar betrekking hebben op latere jaren

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

De van Nederlandse en Europese overheden vooruitontvangen bedragen (bedragen x € 1.000)	Saldo 31-12-20	Ontvangen bedragen	Bestedingen	Saldo 31-12-21
Vooruitontvangen bijdragen van het Rijk				
Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018	60	-	60	-
Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022	255	1.368	1.512	111
Educatie	6	438	431	13
Stimulering sport 2019	132	-	132	-
Reductie energiegebruik	171	-	32	139
TOZO	764	1.645	2.405	4
Stimulering sport	12	112	112	12
Sportakkoord 2020	20	85	25	80
Gedupeerden toeslagenproblematiek	36	28	64	-
Preventieakkoorden	-	20	4	16
Tijdelijke ondersteuning Toezicht & Handhaving	-	135	94	41
Huurderving sportaccommodaties Q1 2021	-	134	109	25
Arbeidstoeleiding Pro-Vso	-	112	-	112
Nationaal Programma Onderwijs	-	264	-	264
Vooruitontvangen bijdragen van overige overheid	-	-	-	-
Sociale veiligheid MerwedeLingelijn	22	106	90	38
Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing	5	-	2	3
Open kathedraal	50	-	50	-
Reizigerstunnel Gorinchem	200	-	200	-
Extern advies warmtetransitie	11	-	11	-
Netwerkversterking ouderen	32	8	40	-
RREW	-	378	219	159
Erfgoedlijnen	-	13	-	13
Knelpunt van Zomerenlaan	-	304	-	304
Vleugels van de stad	-	57	16	41
Beweegroutes	-	40	3	37
Handhaving coronapas	-	96	65	31
Herontwikkeling Wellantcollege	-	100	-	100
Laadarm electrificatie veerdienst	-	157	28	129
Totaal	**1.776**	**5.600**	**5.704**	**1.672**

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

De niet in de balans opgenomen financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor komende jaren is verbonden worden uitgesplitst in gewaarborgde geldleningen en garantstellingen.

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke en rechtspersonen wordt als volgt gespecificeerd:

Geldnemer (bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk bedrag	Borgstelling %	Boekwaarde 31-12-20	Boekwaarde 31-12-21
Onderwijsinstellingen	11.798	100	5.934	5.638
Deelnemingen CV's	35.000	100	20.051	13.534
Zorginstellingen	341	100	148	136
Diverse verenigingen	4.107	100	3.134	3.075
Via Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw - Poort6	290.541	50	207.096	192.238
Via Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen	592.000	50	592.000	586.000
Hypotheken zonder Nationale Hypotheek Garantie	5.900	50	1.100	500
Totaal	**939.687**		**829.463**	**801.121**

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte garanties bestaat uit de volgende garantstellingen:

Geldnemer (bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk bedrag	Borgstelling %	Boekwaarde 31-12-20	Boekwaarde 31-12-21
GR Gevudo	10.799	100	10.081	8.069
GR Waardlanden	6.121	100	4.707	4.254
Totaal	**16.920**		**14.788**	**12.323**

De gemeente Gorinchem vervult een achtervangfunctie bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) en het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW).

Sinds de jaarrekening 2020 hanteert de gemeente de volgende criteria voor de niet uit de balans blijkende verplichtingen:

- Minimale restant looptijd 2 jaar;
- Minimale verplichtingwaarde € 40.000;
- Geen mogelijke verplichtingen uit raamovereenkomsten, alleen onherroepelijke harde verplichtingen.

Op basis van deze criteria is de totale harde verplichting voor de komende 4 jaar € 875.000. In de vorige jaarrekening werd een verplichting gemeld van € 1.035.500. Dit verschil wordt veroorzaakt door mutaties in de contractenportefeuille (een contract aflopend, twee nieuwe contracten). Door het hanteren van een inkoopbeleid waarbij veel gewerkt wordt met raamovereenkomsten die alleen leiden tot kosten indien daadwerkelijk materialen of diensten worden afgenomen op basis van het raamcontract is het bedrag aan langlopende verplichtingen bij de gemeente Gorinchem relatief laag.

Van de genoemde verplichting van € 875.000 is € 791.000 gecontracteerd via Europees aanbesteden.

Gebeurtenissen na balansdatum
Het coronavirus heeft op veel terreinen financiële gevolgen gehad voor de jaarrekening 2021. Omdat de pandemie in 2022 nog niet (geheel) is verdwenen zal ook in 2022 rekening worden gehouden met financiële gevolgen voor de gemeente. Hoe groot deze gevolgen zullen zijn is nu nog niet duidelijk. We monitoren onze risico’s en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren. De gemeente heeft voldoende weerstandsvermogen om eventuele tegenvallers in eerste instantie op te vangen.

Na een maandenlange troepenopbouw en diplomatieke spanningen zijn Russische troepen op 24 februari 2022 Oekraïne binnengetrokken en is er sprake van een oorlogssituatie. Als gevolg daarvan zijn inwoners uit de Oekraïne op de vlucht. Veel vluchtelingen worden opgevangen in de directe buurlanden. Vluchtelingen die naar Nederland reizen, worden hier opgevangen. Het kabinet werkt intensief samen met medeoverheden en maatschappelijke partners om opvang en ondersteuning te bieden. De verwachting is dat het aantal vluchtelingen uit Oekraïne dat naar

Nederland komt fors zal toenemen. Dat zal zeker ook gevolgen hebben voor Gorinchem. Op dit moment is lastig in te schatten wat de impact van opvang van vluchtelingen zal zijn voor Gorinchem.

De oorlog in Oekraïne heeft ook economische gevolgen. Door de oorlog stijgen de prijzen van allerlei producten. Niet alleen van gas, olie en benzine, maar ook van verschillende voedingsmiddelen. Sectoren die relatief veel energie verbruiken zullen deze stijgingen verwerken in de kostprijs van de producten. Met name in de industrie, transport en agrarische sector zullen de prijzen meestijgen. Dat raakt niet alleen de gemeente maar vooral ook onze inwoners. Wat precies de gevolgen zullen zijn voor Gorinchem is op dit moment lastig aan te geven.

4.7 Wet Normering bezoldiging Topinkomens publieke en semipublieke sector (WNT)

De WNT heeft tot doel om:

- De bezoldiging van topfunctionarissen te maximeren (bezoldigingsmaximum, verbod op bonussen of variabele beloningen en een verbod op hoge beëindigingsvergoedingen).
- Te zorgen voor transparantie door publicatie en verantwoording in de jaarrekening van a) de bezoldiging van topfunctionarissen en b) de bezoldiging van overige functionarissen voor zover deze meer is dan de algemene bezoldigingsnorm.

De functies gemeentesecretaris, directeur en griffier vallen onder de WNT. In onderstaande tabel treft staat de publicatie van de verplichte gegevens aan.

Gegevens 2021 (bedragen x € 1)	Bos, CE	Fillekes - Brand, MJ		Sepers, H.	Kromkamp, H.	Hania, J.
Functiegegevens[5]	Gemeentesecretaris / algemeen directeur	Directeur	Tijdelijk vervangend gemeentesecretaris	Griffier	Gemeentesecretaris / algemeen directeur	Tijdelijk vervangend algemeen directeur
Aanvang[6] en einde functievervulling in 2021	01/01-31/03	01/01-31/3 en 01/09-31/12	01/04-31/08	01/01-31/12	16/08-31/12	1/4-30/09
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)[7]	1,00	1,00		1,00	1,00	1,00
Dienstbetrekking?[8]	Ja	Ja		Ja	Ja	Ja
Bezoldiging[9]						
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 32.344		€ 99.836	€ 98.599	€ 40.553	€ 49.177
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 5.208		€ 18.608	€ 18.313	€ 7.720	€ 8.280
Subtotaal	€ 37.552	€ 118.444		€ 116.912	€ 48.273	€ 57.457
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum[10]	€ 51.534	€ 209.000		€ 209.000	€ 79.019	€ 104.786
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag[11]	0	0		0	0	0
Bezoldiging	€ 37.552	€ 118.444		€ 116.912	€ 48.273	€ 57.457
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan[12]	N.v.t.	N.v.t.		N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling[13]	N.v.t.	N.v.t.		N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2021 (bedragen x € 1)	Bos, CE	Fillekes - Brand, MJ	Sepers, H.	Kromkamp, H.	Hania, J.
Gegevens 2020[14]					
bedragen x € 1	**Bos, C.E.**	**Fillekes - Brand, MJ**	**Sepers, H**		
Functiegegevens[5]	Gemeentesecretaris / Algemeen directeur	Directeur	Griffier		
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12		
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)[7]	1	1	1		
Dienstbetrekking?[8]	Ja	Ja	Ja		
Bezoldiging[9]					
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 118.066	€ 100.490	€ 97.009		
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 19.679	€ 16.289	€ 17.332		
Subtotaal	€ 137.745	€ 116.780	€ 114.341		
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum[10]	€ 201.000	€ 201.000	€ 201.000		
Bezoldiging	€ 137.745	€ 116.780	€ 114.341		

5 Jaarrekening - Bijlagen

5.1 Reserves

Inleiding

De toevoegingen en onttrekkingen aan bestemmingsreserves in de jaarstukken worden verwerkt voor de bedragen gelijk aan de werkelijke inkomsten en uitgaven van de daarmee in de begroting(swijzigingen) samenhangende posten.

In deze bijlage treft u de informatie aan over de reserves per 31 december 2021. Dit vergelijken wij met de jaarrekening 2020 inclusief resultaatbestemming.

5.1.1 Verloopoverzicht saldo reserves

Saldo ultimo boekjaar (bedragen x € 1.000 / - = nadeel)	2020	2021
Algemene reserve:		
Algemene reserve	27.666	29.571
Subtotaal algemene reserve	**27.666**	**29.571**
Bestemmingsreserves:		
Bestemmingsreserves algemeen:		
Infrastructuur	18.066	16.253
Tarieven reiniging	0	499
Stegen binnenstad	38	37
Station Papland	1.800	1.800
Combinatiefuncties	61	0
Sociaal Domein	5.100	4.139
Duurzaamheid	5.477	4.539
Omgevingswet	10	0
Stimuleringsregeling woningbouw	69	59
Sloopkosten Lange Slagenstraat	226	226
Organisatie-ontwikkeling	675	134
ICT	707	633
IFFG	150	100
Stedelijke ontwikkeling	1.600	1.600
Aflossing	13.000	13.239
Dekkingsreserve I-lab	0	1.865
Subtotaal bestemmingsreserves	**46.979**	**45.123**
Afschrijvingsreserve		
Infra halte Papland	600	600
Avelingen	941	890
Banneweg	1.545	1.795
Trace Oost II	637	621
Waterstofproject	90	0
Herinrichting park10e Penninglaan	100	100
Warmtenet Stadhuis	0	955
Verbouwing Hoefslag 6 tbv I-Lab	0	811
Inrichting Hoefslag 6 tbv I-Lab	0	150
Openbare ruimte tbv I-Lab	0	540
Herinrichting Haarse Kades	0	2.350
't Gilde	0	1.468
Gymzaal J. van Egmond	0	300
Bruggen en kunstwerken 2022	0	288
Twee 360 graden camera's	0	50
Subtotaal afschrijvingsreserves	**3.912**	**10.918**
Totaal reserves	**78.557**	**85.612**

Het doel van de reserves staan hieronder nader toegelicht.

Algemene reserve
De algemene reserve is bedoeld als buffer om risico's (zoals vermeld in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing) in de exploitatie in de toekomst te kunnen opvangen.

Infrastructuur
De reserve is voor aanpassingen in de hoofdinfrastructuur.

Stegen binnenstad
Opwaardering stegen om zo de kwaliteit van de openbare ruimte in de binnenstad te verbeteren.

Station Papland
Dekking investering halte station Papland.

Combinatiefuncties
Dekking van het gemeentelijke deel lasten Combinatiefuncties en egaliseren van voor- en nadelen exploitatie Combinatiefuncties.

Sociaal Domein
Inzet voor noodzakelijke/nuttige/incidentele uitgaven voor de transformatie van het Sociaal Domein, die niet uit de reguliere exploitatiebudgetten bekostigd kunnen worden. Hiermee is het doel in grote mate een egalisatiefunctie.

Duurzaamheid
Dekking van het beleidsplan duurzaamheid 2017-2021.

Omgevingswet
Uitvoering van de omgevingswet. Deze wet bundelt de regels over bouwwerken, infrastructuur, water, bodem, lucht, landschap, natuur, cultureel en werelderfgoed.

Stimuleringsregeling woningbouw
Dekking voor diverse projecten, zoals een woonlastenfonds en groenvoorzieningen Lingewijk Zuid.

Sloopkosten Lange Slagenstraat
Dekking van de toekomstige sloopkosten van het onderwijspand Lange Slagenstraat.

Organisatie-ontwikkeling
De doorontwikkeling van de organisatie richt zicht op management, medewerkers, kwaliteit, processen en systemen, houding en gedrag en op de structuur van de organisatie.

ICT
Het doorontwikkelen van ICT over de volle breedte (systemen, hardware en software, medewerkers).

IFFG
Beschikbaar stellen van budget voor het Internationaal Film Festival Gorinchem ten behoeve van de professionalisering, cultuureducatie en doorlopende programma ontwikkeling.

Stedelijke ontwikkeling
Dient als startkapitaal voor het thema "stedelijke ontwikkeling". Uit deze reserve wordt verkennend onderzoek gedekt, maar mogelijk ook (een gedeelte van) de kosten van projecten die hieruit voortkomen.

Aflossing
Reserve die gevormd is als maatregel in de reducering van de gemeentelijke schuldpositie.

Dekkingsreserve I_lab
Dekking van de exploitatiekosten van de realisatie van het I_lab.

Afschrijvingsreserve infra halte Papland
Dekking van een deel van de toekomstige afschrijvingslasten van de aanleg/aanpassingen infra ten behoeve van de aanleg van halte Papland.

Afschrijvingsreserve Avelingen
Dekking van een deel van de afschrijvingslasten van uitvoering Avelingen Oost en en Avelingen West.

Afschrijvingsreseve Banneweg
Dekking van een deel van de toekomstige afschrijvingslasten van de herinrichting van de Banneweg.

Afschrijvingsreserve Tracé Oost II
Dekking van een deel van de afschrijvingslasten van de aanslutining A15 / Tracé Oost II.

Afschrijvingsreserve Waterstofproject
Dekking van een deel van de toekomstige afschrijvingslasten waterstofproject stadhuis.

Afschrijvingsreseve herinrichting park 10e Pennninglaan
Dekking van een deel van de toekomstige afschrijvingslasten van de herinrichting van het park 10e Penninglaan.

Afschrijvingsreserve warmtenet stadhuis
Dekking van een deel van de toekomstige afschrijvingslasten van de investering om het stadhuis aan te sluiten op het warmtenet.

Afschrijvingsreserve verbouwing Hoefslag 6 tbv I_lab
Dekking van een deel van de toekomtige afschrijvingslasten van de verbouwing Hoefslag 6 om het I_lab te realiseren.

Afschrijvingsreserve inrichting Hoefslag 6 tbv I_Lab
Dekking van toekomstige afschrijvingslasten van de inrichting van de Hoefslag 6 bij de realisatie van het I_lab.

Afschrijvingsreserve openbare ruimte tbv I_Lab
Dekking van een deel van toekomstige afschrijvingslasten van de herinrichting van de openbare ruimte van de Hoefslag 6.

Afschrijvingsreserve herinrichting Haarse Kades
Dekking van de toekomstige afschrijvingslasten van de herinrichting van de Haarsekades.

Afschrijvingsreserve 't Gilde
Dekking van een deel van de toekomstige afschrijvingslasten van de investering voor vervangende nieuwbouw voor 't Gilde.

Afschrijvingsreserve gymzaal J van Egmond
Dekking van de toekomstige afschrijvingslasten van de renovatie van de gymzaal aan de Johan van Egmondstraat.

Afschrijvingsreserve bruggen en kunstwerken 2022
Dekking van de toekomstige afschrijvingslasten van de investering in enkele vissteigers en bruggen in 2022.

Afschrijvingsreserve twee 360 graden camera's
Dekking van de toekomstige afschrijvingslasten van twee camera's tbv toezicht Buiten de Waterpoort.

5.1.2 Mutaties reserves 2021 uitgesplitst

Mutaties reserves (bedragen x € 1.000 / - = onttrekking)	2020	2021	Mutatie 2021
Algemene reserve:			
Algemene reserve	27.666	29.571	1.905
Subtotaal algemene reserve	**27.666**	**29.571**	**1.905**
Bestemmingsreserves:			
Bestemmingsreserves algemeen	46.979	45.123	-1.856
Subtotaal bestemmingsreserves	**46.979**	**45.123**	**-1.856**
Afschrijvingsreserve			
Afschrijvingsreserve algemeen	3.912	10.918	7.006
Subtotaal afschrijvingsreserve	**3.912**	**10.918**	**7.006**
Totaal reserves	**78.557**	**85.612**	**7.055**

Mutaties 2021 algemene reserve

Algemene reserve (bedragen in € 1.000)	Soort mutatie	Storting 2021	Onttrekking 2021
Mutaties algemene reserve:			
Algemene reserve	Rekeningresultaat 2020	703	
	Resultaat Avres 2020	445	
	Motie bomen en kunst	70	
	Vrijval restant reactivatiebudget	65	
	Vrijval restant coalitieakkoord	165	
	Begrotingssaldo	659	
	Verhuiskosten ivm sloop Laagdalemseweg		41
	Uitvoering sportvisie PPN 2018		80
	Septembercirculaire 2018		81
Totaal mutaties algemene reserve		**2.107**	**202**
	Totaal mutaties		**1.905**

Mutaties 2021 bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves (bedragen x € 1.000)	Soort mutatie	Storting 2021	Onttrekking 2021
Mutaties bestemmingsreserves:			
Infrastructuur	Bijdrage bovenwijks CV Hoog Dalem	504	
	PPN 2019	200	
	Vrijval stelpost mobiliteit	279	
	Rekeningresultaat 2020	3.568	
	Onderzoekskosten mobiliteit		410
	Parkeerbeleid parkeerprogramma binnenstad		1
	Vorming reserve IAC		2.103
	Vorming afschrijvingsreserve herinrichting Haarsekades		2.350
	Vorming afschrijvingsreserve verbouwing Hoefslag 6 tbv I-Lab		811
	Vorming afschrijvingsreserve inrichting Hoefslag 6 tbv I-Lab		150
	Openbare ruimte tbv I-Lab		540
Tarieven reiniging	Storting saldo reiniging conform tarieven	499	
Stegen binnenstad	Overige mutaties		1
Combinatiefuncties	Overige mutaties		61
Sociaal Domein	Resultaat 2020 DG&J	10	
	Deel resultaat 2020 Avres	287	
	Jeugd PPN 2021		336
	Primitieve begroting		274
	Turap 2020, aanpak eenzaamheid		50
	Turap 2021, diverse mutaties		430
	Dekking 2fte PPN2 2020		168
Duurzaamheid	Storting PPN 2019	100	
	Vorming afschrijvingsreserve warmtenet		865
	Beleidsplan duurzaamheid		142

Bestemmingsreserves (bedragen x € 1.000)	Soort mutatie	Storting 2021	Onttrekking 2021
	Energietransitie		31
Omgevingswet	Vrijval conform turap 2021		10
Stimuleringsregeling woningbouw	Prestatie-afspraken Poort 6		10
Organisatieontwikkeling	Overige mutaties		541
ICT	PPN 2019	100	
	Gorinchem Duurzaam Digitaal		174
IFFG	Overige mutaties		50
Aflossing	Saldo renteomslag	239	
Dekkingsreserve I-lab	Vorming reserve	2.103	
	Exploitatiekosten realisatie I-lab		238
Totaal mutaties bestemmingsreserves		**7.889**	**9.746**
	Totaal mutaties		**-1.857**

Mutaties 2021 afschrijvingsreserves

Afschrijvingsreserves (bedragen x € 1.000)	Soort mutatie	Storting 2021	Onttrekking 2021
Mutaties afschrijvingsreserve			
Avelingen	Dekking afschrijvingslasten		50
Herinrichting Banneweg	Vorming reserve	250	
Trace Oost II	Dekking afschrijvingslasten		16
Waterstofproject	Vrijval		90
Warmtenet Stadhuis	Vorming reserve	955	
Verbouwing Hoefslag 6 tbv I-Lab	Vorming reserve	811	
Inrichting Hoefslag 6 tbv I-Lab	Vorming reserve	150	
Openbare ruimte tbv I-Lab	Vorming reserve	540	
Herinrichting Haarse Kades	Vorming reserve	2.350	
't Gilde	Vorming reserve	1.468	
Gymzaal J. van Egmond	Vorming reserve	300	
Bruggen en kunstwerken 2022	Vorming reserve	288	
Twee 360 graden camera's	Vorming reserve	50	
Totaal mutaties afschrijvingsreserves		**7.162**	**156**
	Totaal mutaties		**7.006**

5.2 Voorzieningen

Inleiding

In deze bijlage staat informatie over de voorzieningen per 31 december 2021. Dit vergelijken wij met de jaarrekening 2020.

5.2.1 Verloopoverzicht saldo voorzieningen

Saldo ultimo boekjaar (bedragen x € 1.000 / - = nadeel)	2020	2021
Voorzieningen:		
Algemene voorzieningen		
Pensioenverplichtingen bestuurders	4.514	4.383
Wachtgelden bestuurders en medewerkers	935	542
Verlofsaldi	392	475
Reparatie WW	37	52
Vervanging spiltrap Caribabad		123
Dubieuze debiteuren	148	178
Rioolheffing	2.577	2.839
Vervanging riolering	1.355	1.481
Afwaardering (bedrijfsgebouwen, woningen, gronden, erfpacht en voorraden)	3.267	3.069
Investeringsbudget stedelijke vernieuwing	25	10
Afkoopsommen grafrechten	2.283	2.297
Meerjaren onderhoudsplannen	5.016	6.609
Hoog Dalem	1.075	448
Subtotaal algemene voorzieningen	**21.626**	**22.505**
Voorzieningen grondexploitaties		
Mollenburg	10.947	11.131
Bedrijventerrein Gorinchem Noord/ Groote Haar	6.023	5.133
Subtotaal voorzieningen grondexploitaties	**16.971**	**16.264**
Totaal voorzieningen	**38.596**	**38.769**

De voorzieningen € 38,8 mln. zijn inclusief de gevormde verliesvoorzieningen van grondexploitaties € 16,3 mln., de voorziening dubieuze debiteuren € 0,2 mln. en de voorziening afwaardering vastgoed € 3,1 mln. Deze drie genoemde voorzieningen mogen echter niet op de post "voorziening" op de balans worden opgenomen, maar moeten conform de verslaggevingsregels worden verwerkt in de balansposten voorraden, debiteuren en activa.

5.2.2 Mutaties voorzieningen 2021 uitgesplitst

Mutaties voorzieningen (bedragen x € 1.000 / - = onttrekking of besteding)	2020	2021	Mutatie 2021
Voorzieningen:			
Voorzieningen algemeen	21.626	22.505	879
Voorzieningen grondexploitaties	16.971	16.264	-707
Totaal voorzieningen	**38.596**	**38.769**	**172**

Mutaties 2021 voorzieningen

Voorzieningen (bedragen x € 1.000)	Soort mutatie	Dotatie 2021	Besteding 2021
Mutaties voorzieningen algemeen:			
Pensioenverplichtingen bestuurders	Rentetoevoeging	90	
	Bijstellen voorziening op basis van meerjarige prognose		94
	Uitbetaling pensioenen		127
Wachtgelden bestuurders en medewerkers	Bijstellen voorziening op basis van meerjarige prognose		77
	Uitbetaling wachtgelden		315
Verlofsaldi	Restant overmatig verlof 2021	83	
Reparatie WW	Ontvangsten	15	
Dubieuze debiteuren	Dotatie	29	
Vervanging spiltrap Caribabad	Dotatie	123	
Investeringsbudget stedelijke vernieuwing	Besteding		15
Rioolheffing	Egalisatie tarieven rioolheffing	262	
Vervanging riolering	Begrote investering GRP 2021	1.175	
	Besteding GRP 2019, 2020 en 2021		1.049
Afwaardering bedrijfsgebouwen	Vrijval		173
Afwaardering gronden	Vrijval		26
Afkoopsommen grafrechten	Vooruitontvangen afkoopsommen grafrechten 2021	189	
	Vrijval		176
Meerjaren onderhoudsplannen	Dotaties	1.968	
	Bestedingen		369
	Vrijval		7
Hoog Dalem	Regeling middengebied 40 woningen		130
	Herziening 1-1-22		497
Subtotaal mutaties voorzieningen algemeen		**3.934**	**3.055**
Mutaties voorzieningen grondexploitaties:			
Mollenburg	Rentetoevoeging	219	
	Herziening 1-1-2022		35
Bedrijventerrein Gorinchem Noord / Groote Haar	Rentetoevoeging	120	
	Herziening 1-1-2022		1.011
Subtotaal mutaties voorzieningen grondexploitaties		**339**	**1.046**
Totaal mutaties voorzieningen		**4.273**	**4.101**
	Totaal mutaties		**172**

5.3 Totaaloverzicht baten en lasten per taakveld

Overzicht Lasten en Baten per taakveld 2021 (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten
TV01 Bestuur	1.816	-131
TV02 Burgerzaken	1.173	-509
TV03 Beheer overige gebouwen en gronden	525	-419
Totaal programma Bestuur en ondersteuning	**3.514**	**-1.058**
TV11 Crisisbeheersing en Brandweer	3.104	0
TV12 Openbare orde en Veiligheid	2.318	-1.040
Totaal programma Veiligheid	**5.422**	**-1.040**
TV21 Verkeer en vervoer	4.881	-345
TV22 Parkeren	1.131	-514
TV23 Recreatieve Havens	580	-107
TV24 Economische Havens en waterwegen	30	-107
TV25 Openbaar vervoer	2.589	-2.206
Totaal programma Verkeer en vervoer	**9.211**	**-3.279**
TV31 Economische ontwikkeling	559	-18
TV32 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.830	-3.620
TV33 Bedrijfsloket en - regelingen	91	-179
TV34 Economische promotie	650	0
Totaal programma Economie	**4.129**	**-3.817**
TV41 Openbaar basisonderwijs	232	0
TV42 Onderwijshuisvesting	3.020	-247
TV43 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	7.174	-3.285
Totaal programma Onderwijs	**10.425**	**-3.532**
TV51 Sportbeleid en activering	1.215	-215
TV52 Sportaccommodaties	3.369	-1.174
TV53 Cultuurpres. productie en participatie	1.479	-96
TV54 Musea	1.392	-123
TV55 Cultureel erfgoed	783	-163
TV56 Media	662	-102
TV57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.144	-68
Totaal programma Sport, cultuur en rereactie	**12.046**	**-1.941**
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	3.850	-751
TV62 Wijkteams	3.445	-331
TV63 Inkomensregelingen	21.057	-16.271
TV64 Begeleide participatie	8.612	0
TV65 Arbeidsparticipatie	2.505	0
TV66 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.301	0
TV671 Maatwerkdienstverlening 18+	6.681	-254
TV672 Maatwerkdienstverlening 18-	9.709	0

Overzicht Lasten en Baten per taakveld 2021 (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten
TV681 Geëscaleerde zorg 18+	821	-879
TV682 Geëscaleerde zorg 18-	561	0
TV71 Volksgezondheid	1.646	-33
Totaal programma Sociaal domein	**60.188**	**-18.520**
TV72 Riolering	3.286	-3.926
TV73 Afval	4.475	-5.139
TV74 Milieubeheer	2.371	-443
TV75 Begraafplaatsen en crematoria	485	-383
Totaal programma Duurzaamheid	**10.616**	**-9.890**
TV81 Ruimtelijke Ordening	912	-99
TV82 Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	10.433	-13.487
TV83 Wonen en bouwen	2.972	-2.719
Totaal programma VROSV	**14.317**	**-16.305**
TV05 Treasury	-109	-573
TV061 OZB woningen	173	-4.729
TV062 OZB- niet woningen	71	-4.937
TV063 Parkeerbelasting	157	-1.434
TV064 Belasting Overig	228	-654
TV07 Alg. uitkering en uitk. Gemeentefonds	0	-79.224
TV08 Overige baten en lasten	491	-1.305
Totaal programma Algemene dekkingsmiddelen	**1.011**	**-92.856**
TV04 Overhead	12.724	-476
Totaal programma Overhead	**12.724**	**-476**
TV010 Mutaties reserves	12.798	-13.240
Totaal Lasten en Baten	**156.402**	**-165.954**

5.4 Investeringsoverzicht

Hieronder het overzicht van alle lopende investeringen. De investeringen die een overschrijding van de lasten hebben van € 50.000 of meer worden onder dit overzicht toegelicht.

Investeringen (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2020	Realisatie 2021	Totaal realisatie	Verschil		Gereed
Lasten							
Aanschaf twee 360 graden camera's 2021	50	-	43	43	7	V	ja
CUR hard- en software	44	-	-	-	44	V	nee
cur vaste camera 2018	26	16	-16	-	26	V	nee
cur, ptz done camera 2017	35	27	-	27	8	V	ja
Totaal Lasten	**155**	**43**	**27**	**70**	**85**	**V**	
Totaal Veiligheid	**155**	**43**	**27**	**70**	**85**	**V**	
Lasten							
1e elektrische veerboot 2018	4.077	244	876	1.120	2.957	V	nee

Investeringen (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2020	Realisatie 2021	Totaal realisatie	Verschil		Gereed
2e elektrische veerboot 2018	3.785	33	785	817	2.968	V	nee
Aanpassingen walvoorzieningen veerboten	150	-	41	41	109	V	nee
Accupakketten electrische veerboten	900	-	187	187	713	V	nee
Stroompunten electrische veerboten	400	-	73	73	327	V	nee
Station Gorinchem-Noord	8.843	2.055	30	2.085	6.758	V	nee
Aanpassen Groenmarkt 2017	500	442	2	443	57	V	nee
Bastion II	37	-	-	-	37	V	ja
Fietsparkeren binnenstad 2019	200	37	11	48	152	V	nee
Fietsroutes Gorinchem-Oost	180	4	-	5	175	V	nee
Havens geleidewerken 2019	136	12	12	24	112	V	nee
Herinrichting Banneweg 2019	2.348	717	161	878	1.470	V	nee
Herinrichting Haarsekades	940	-	6	6	934	V	nee
Illuminatieplan 2020	100	16	6	22	78	V	nee
Illuminatieplan binnenstad 2019	150	55	39	94	56	V	nee
Infra aanpassingen ivm OV concessie	100	18	3	21	79	V	nee
Mobiliteit 2020	500	-	-	-	500	V	nee
Mobiliteit 2021	1.360	-	-	-	1.360	V	nee
Openbare verlichting 2020	159	17	-	17	142	V	nee
Openbare verlichting 2021	159	-	1	1	158	V	nee
Sociaal veilige route Buiten de Waterpoort	271	257	16	273	2	N	ja
Software e-loket parkeren	-	2	-2	-	-	V	ja
Vergroten parkeercapaciteit 2019	80	18	4	22	58	V	nee
Vervangen auto 18 renault kangoo	30	-	-	-	30	V	nee
Vervanging straatmeubilair 2020	92	43	33	76	16	V	ja
Vervanging straatmeubilair 2021	92	-	40	40	52	V	nee
Vervanging verkeersborden 2020	40	31	-	31	9	V	ja
Vervanging verkeersborden 2021	40	-	18	18	22	V	nee
Voorzieningengebouw kriekenmarkt	100	-	21	21	79	V	nee
Werkzaamheden infrastructuur Bastion II	425	105	256	361	64	V	nee
Totaal Lasten	**26.194**	**4.106**	**2.619**	**6.724**	**19.470**	**V**	
Baten							
1e elektrische veerboot 2018	2.150	-	430	430	1.720	N	nee
2e elektrische veerboot 2018	2.150	-	430	430	1.720	N	nee
Fietsroutes Gorinchem-Oost	82	-	0	0	82	N	nee
Herinrichting Banneweg 2019	553	-	0	0	553	N	nee
Station Gorinchem-Noord	264	-	0	0	264	N	nee
Stroompunten electrische veerboten	-	-	28	28	28	V	nee
Werkzaamheden infrastructuur Bastion II	-	-	2	2	2	V	nee
Totaal Baten	**5.199**	**-**	**890**	**890**	**4.309**	**N**	
Totaal Verkeer en vervoer	**20.995**	**4.106**	**1.729**	**5.834**	**15.161**	**V**	
Lasten							
Citymaking 2019 en 2020	200	-	-	-	200	V	nee
Stadspromotie	310	33	1	34	276	V	nee
Totaal Lasten	**510**	**33**	**1**	**34**	**476**	**V**	
Totaal Economie	**510**	**33**	**1**	**34**	**476**	**V**	

Investeringen (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2020	Realisatie 2021	Totaal realisatie	Verschil		Gereed
Lasten							
Brede school Hoog Dalem	10.309	2.034	7.584	9.618	691	V	nee
Herhuisvesting locatie De Burcht	1.146	-	-	-	1.146	V	nee
Ihp 2017 duurzaamheid Graaf Reinald	190	62	128	190	-		ja
Ihp 2017 duurzaamheid Jenaplan	180	-	180	180	-		ja
Ihp 2017 optimalisatie Jenaplan	235	98	137	235	-		ja
Ihp 2017 uitbreiding Retranchement	1.275	-	-	-	1.275	V	nee
IHP 2020 binnenklimaat	500	-	806	806	306	N	nee
Ihp GO 2017 uitbreiding Jenaplan	291	8	278	286	5	V	ja
Inrichting Hoefslag 6 tbv I_lab	125	-	-	-	125	V	nee
Openbare ruimte tbv I_lab	64	-	-	-	64	V	nee
Uitbreiding Fortis lyceum en sporthal OKK incl Technasium	1.490	200	-	200	1.290	V	nee
Verbouwing Hoefslag 6 tbv I_lab	419	-	10	10	409	V	nee
Vervangende nieuwbouw Gilde CVO-AV	10.000	-	725	725	9.275	V	nee
Voorbereiding innovatie-afstudeercentrum I_lab	47	47	-1	46	1	V	ja
Yulius aanpas Merwedekanaal 8a Ihp 2014	150	-	-	-	150	V	nee
Yulius renovatie Dr Hiemstralaan 24-24a	1.000	-	-	-	1.000	V	nee
Totaal Lasten	**27.421**	**2.449**	**9.847**	**12.296**	**15.125**	**V**	
Baten							
IHP 2020 binnenklimaat	-	-	619	619	619	V	nee
Brede school Hoog Dalem	-	-	382	382	382	V	nee
Verbouwing Hoefslag 6 tbv I_lab	253	-	10	10	243	N	nee
Voorbereiding innovatie-afstudeercentrum I_lab	-	-	3	3	3	V	ja
Totaal Baten	**253**	**-**	**1.014**	**1.014**	**761**	**V**	
Totaal Onderwijs	**27.168**	**2.449**	**8.833**	**11.282**	**15.886**	**V**	
Lasten							
3e veld Rapid zandingestrooid kunstgras	285	285	-	285	-		ja
Cultuurhuis	7.000	13	-	13	6.987	V	nee
Hardware audiovisiuele middel museum-RAG	70	-	-	-	70	V	nee
Herinrichting park 10e Penninglaan	420	-	447	447	27	N	nee
Inventaris (plus verlichting) museum	45	-	-	-	45	V	nee
Ravelijn Oostgracht	50	-	-	-	50	V	nee
Speelruimteplan 2020	103	95	-37	59	44	V	nee
Speelruimteplan 2021	63	-	2	2	61	V	nee
Speelveld Hoog Dalem	400	-	-	-	400	V	nee
Veld 1 en 2 Rapid naar watervelden	725	724	-	724	1	V	ja
Vervangen 4e veld GJS door kunstgrasveld	432	431	-	431	1	V	ja
Vestingplan, vervangen meubilair	55	27	18	46	9	V	nee
Vestingsplan 2020 bastion VIII	250	-	-	-	250	V	nee
Voertuigen en materieel 2021 actiewagen	30	-	-	-	30	V	nee
Voorbereiding kades Stationsweg	50	18	-	18	32	V	nee
Totaal Lasten	**9.978**	**1.593**	**430**	**2.025**	**7.953**	**V**	

Investeringen (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2020	Realisatie 2021	Totaal realisatie	Verschil		Gereed
Baten							
Veld 1 en 2 Rapid naar watervelden	7	7	-	7	-		ja
Vestingplan, vervangen meubilair	-	-	7	7	7	V	nee
Vestingsplan 2020 bastion VIII	100	-	-	-	100	N	nee
Totaal Baten	**107**	**7**	**7**	**14**	**93**	**N**	
Totaal Sport, Cultuur en Recreatie	**9.871**	**1.586**	**423**	**2.011**	**7.860**	**V**	
Lasten							
Beschoeiingen 2020	538	355	73	427	111	V	nee
Beschoeiingen 2021	203	-	20	20	183	V	nee
GRP 2018	860	723	-	723	137	V	ja
GRP 2019	1.760	693	127	820	940	V	ja
GRP 2020	760	411	262	673	87	V	nee
GRP 2021	1.175	-	660	660	515	V	nee
Waterberging diverse locaties	157	130	7	137	20	V	ja
Watercapaciteit	75	-	-	-	75	V	nee
Totaal Lasten	**5.528**	**2.312**	**1.149**	**3.460**	**2.068**	**V**	
Baten							
GRP 2018	860	723	-	723	137	N	ja
GRP 2019	1.760	693	127	820	940	N	ja
GRP 2020	760	410	262	673	87	N	nee
GRP 2021	1.175	-	660	660	515	N	nee
Waterberging diverse locaties	147	50	38	88	59	N	ja
Totaal Baten	**4.702**	**1.876**	**1.087**	**2.964**	**1.738**	**N**	
Totaal Duurzaamheid	**826**	**436**	**62**	**496**	**330**	**V**	
Lasten							
Groote Haar windmolens, bouwrijp maken	60	-	-	-	60	V	nee
Totaal Lasten	**60**	**-**	**-**	**-**	**60**	**V**	
Baten							
Arkelstraat 28, desinvestering	444	-	444	444	-		ja
Groote Haar windmolens, bouwrijp maken	60	-	-	-	60	N	nee
Woonark Stationsweg 22, overboeking naar voorraad	-	-	115	115	115	V	ja
Totaal Baten	**504**	**-**	**559**	**559**	**-55**	**V**	
Totaal VROSV	**-444**	**-**	**-559**	**-559**	**115**	**V**	
Lasten							
Aanpassingen 1e verdieping stadhuis	184	71	131	203	19	N	ja
Communicatie 2019	65	5	-	5	60	V	nee
Herinrichting hal stadhuis 2019	75	43	12	55	20	V	nee
Informatiebeleid 2018 (ppn 2018)	540	268	46	314	226	V	nee
Preferente aandelen Stedin	1.360	-	1.360	1.360	-		ja
Software en hardware 2019	413	318	101	420	7	N	ja
Software en hardware 2020	280	-	24	25	255	V	nee
Software en hardware 2021	62	-	64	64	2	N	ja
Vervangingsplan inventaris 2021	196	-	25	25	171	V	nee
Warmtenet stadhuis	118	-	107	107	11	V	nee
Totaal Lasten	**3.293**	**705**	**1.870**	**2.578**	**715**	**V**	

Investeringen (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2020	Realisatie 2021	Totaal realisatie	Verschil	Gereed
Totaal Overhead, VPB en Onvoorzien	**3.293**	**705**	**1.870**	**2.578**	**715**	**V**
TOTAAL INVESTERINGEN	**62.374**	**9.358**	**12.386**	**21.746**	**40.628**	**V**

Programma Verkeer en Vervoer

1e en 2e elektrische veerboot 2018/Aanpassingen walvoorzieningen veerboten/Accupakketten electrische veerboten/Stroompunten electrische veerboten
De aanbesteding voor de bouw van de elektrische veerboten heeft geleid tot een opdracht aan Holland Shipyards. De bouw van de casco's vindt op dit moment plaats op een werf in Polen. Ook de aanpassingen aan de walvoorzieningen (steigers) en de aanleg van de stroompunten nemen wij in 2022 ter hand. Wij streven ernaar om de elektrische veerboten op 1 januari 2023 in de vaart te nemen. De bijdrage van de gemeente Altena in de investeringen voor de elektrische boten ontvangen wij steeds nadat wij een termijn aan de bouwer hebbren betaald. Omdat de bouw pas eind 2021/begin 2022 is gestart hebben wij in 2021 nog relatief weinig bijdrage ontvangen.

Station Gorinchem-Noord ↵
De ontwikkeling van het stationin Gorinchem-Noord is gekoppeld aan de ontwikkeling van het bedrijventerrein Groote Haar. Door de inmiddels aangescherpte wet- en regelgeving rond de locatie van overwegen, vooral met betrekking tot de verkeersveiligheid, is de ontwikkeling vertraagd. Met de samenwerkende partijen (ProRail, Gemeente Gorinchem, Provincie Zuid-Holland en de MLL Beheer BV) is gekeken naar alternatieven. Naar verwachting zullen in 2022 weer activiteiten plaatsvinden voor dit project. Het investeringsbudget blijft daarom voor 2022 beschikbaar.

Aanpassen Groenmarkt 2017
De derde fase van de herinrichting van de Groenmarkt en omgeving is nagenoeg afgerond. De vier nieuwe bomen hebben het niet gered en hiervoor is een alternatieve oplossing getroffen. Op dit moment bekijken wij of we het restantbudget van € 57.000 in kunnen zetten voor de investering in het kader van het aanlichten van de Grote toren (beiden oorspronkelijk bedoeld voor verbetering van de aantrekkelijkheid en profilering van de binnenstad) maken . In dat geval zullen wij dat via de tussenrapportage 2022 aan de gemeenteraad voorleggen.

Fietsparkeren binnenstad 2019
Op dit moment wordt de laatste hand gelegd aan de plannen voor dit project. Naar verwachting wordt dit in 2022 gerealiseerd. Het budget is voldoende voor het realiseren van de plannen.

Fietsroutes Gorinchem-Oost
Op dit moment wordt de laatste hand gelegd aan de plannen voor dit project. Naar verwachting wordt dit in 2022 gerealiseerd. Het budget is voldoende voor het realiseren van de plannen.

Havens geleidewerken 2019
De voorbereiding voor de renovatie geleidewerken en de aanpassing en uitbreiding van een aantal steigers in de Lingehaven zijn voorlopig ‘on hold’ gezet. In verband met een onderzoek naar PFAS-vervuiling (poly- en perfluoralkylstoffen) in de Lingehaven is het baggeren vertraagd. Het gehele werk wordt in 2022 uitgevoerd. Het investeringsbudget is toereikend.

Herinrichting Banneweg 2019
De voorbereiding voor de renovatie en herinrichting van de Banneweg heeft in 2019 plaatsgevonden en de uitvoering is in 2020 ter hand genomen. Deze herinrichting is onlosmakelijk verbonden met de maatregelen uit de Uitvoeringsagenda mobiliteit ten aanzien van de Banneweg en het Piazza Center. De aanbesteding voor het vervolgonderzoek is gegund en zal in 2022 worden uitgevoerd. Dit investeringsbudget blijft daarom noodzakelijk voor 2022.

Herinrichting Haarsekades
De inrichting van de Haarsekade komt voort uit de mobiliteitsvisie. Hiervoor is in 2021 een investeringsbudget ter beschikking gesteld. Naar verwachting wordt deze investering in 2022 gerealiseerd.

Illuminatieplan binnenstad 2020
Met het illuminatieplan binnenstad vebeteren en verduurzamen we de kwaliteit van de verlichting van de binnenstad en benadrukken we de historische elementen en monumenten in de binnenstad, waardoor de rol van Gorinchem als toeristischetrekpleister en vestingstad meer naar voren komt. Zo zijn de Kanselpoort, de Arkelpoort met Paardenwater en de entree Buiten de Waterpoort al verlicht. Ook de verlichting op de Tolkazerne en de Groenmarkt, inclusief de Grote toren, is of wordt nog aangepakt. De restantbudgetten voor Illuminatie 2019 en 2020 zijn hiervoor benodigd.

Illuminatieplan binnenstad 2019
Het investeringsbudget voor het Illuminatieplan binnenstad 2019 is grotendeels ingezet voor de aanlichting van Molen De Hoop en die van de grote toren aan de Krijtstraat. Het restant investeringsbudget van € 56.000 zetten we in voor de hierboven genoemde projecten (Illuminatie 2020).

Infra aanpassingen i.v.m. OV-concessie
Door het verminderde aantal reizigers als gevolg van corona moest er helaas bezuinigd worden. Door onzekerheid over de lijnvoering kon een deel van de bushaltes niet worden aangepakt. Bij drukke haltes heeft de provincie plannen om de kwaliteit en de uitstraling te verbeteren. Om dubbel werk te voorkomen willen wij onze werkzaamheden met die van de provincie combineren. Helaas duurt de provinciale besluitvorming langer dan verwacht.

Mobiliteit 2020 en 2021
Bij het vaststellen van de begroting 2020/2021 zijn investeringskredieten beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van quick win maatregelen. Het beschikbaar gestelde budget is nog niet ingezet, omdat een deel van de quick win maatregelen geen investeringen betrof, maar exploitatiebudget en andere maatregelen nog niet voldoende zijn uitgewerkt. In 2022 bekijken wij hoe we deze investeringenbudgetten zo praktisch mogelijk in kunnen zetten om het beoogde doel uit de Mobiliteitsvisie ted realiseren.

Openbare verlichting 2020 en 2021
Bij het vaststellen van de begroting 2020/2021 zijn investeringskredieten beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van quick win maatregelen. Het beschikbaar gestelde budget is nog niet ingezet, omdat een deel van de quick win maatregelen geen investeringen betrof, maar exploitatiebudget en andere maatregelen nog niet voldoende zijn uitgewerkt. In 2022 bekijken wij hoe we deze investeringenbudgetten zo praktisch mogelijk in kunnen zetten om het beoogde doel uit de Mobiliteitsvisie te realiseren.

Vergroten parkeercapaciteit 2019
Deze investering is minder ver gevorderd dan verwacht. De plannen zullen in 2022 verder worden uitgevoerd. Het beschikbare budget is voldoende.

Vervanging straatmeubilair 2021
Voor het vervangen van het straatmeubilair maken wij een inhaalslag die voortduurt in 2022. Het restantbudget € 52.000 van 2021 zetten wij hierbij in zijn geheel in.

Voorzieningengebouw Kriekenmarkt
Wij onderzoeken op dit moment hoe we het voorzieningengebouw aan de haven met zowel oog voor de historische omgeving als voor de duurzaamheidskansen zo goed mogelijk kunnen renoveren. Hiervoor is het restantbudget van € 79.000 in 2022 benodigd.

Werkzaamheden infrastructuur Bastion II
Het project Bastion II is afgerond en opgeleverd. Conform onze reguliere werkwijze hebben wij het investeringsbudget nog niet definitief afgesloten in verband met de eventuele laatste (herstel- of onderhouds)werkzaamheden door de

aannemer aan de infrastructuur. Bij de tussenrapportage 2022 zullen wij u informeren over de voortgang van het project en het afsluiten van het investeringsbudget Infrastructuur Bastion II.

Progamma Economie

Citymaking 2019 en 2020/Stadspromotie
Deze investeringen worden in 2022 omgezet naar nieuwe investeringen voor de Mooiste Vestingstad die naar verwachting in 2022 worden besteed.

Programma Onderwijs

Brede school Hoog Dalem
De brede school Hoog Dalem is in januari 2022 opgeleverd en in gebruik genomen door de scholen, de kinderopvang en overige gebruikers. Op dit moment worden de laatste afrondende werkzaamheden verricht aan de school, de gymzaal (waaronder de inrichting), het wijkcentrum en het buitensportveld. Bij de tussenrapportage 2022 zullen wij de gemeenteraad informeren over de definitieve financiële afsluiting van de investeringsbudgetten. In het kader van de regeling Stimulering Sport hebben wij in 2021 een bedrag van € 382.000 voor de door ons betaalde btw over de investeringen in de sportvoorzieningen in de brede school Hoog Dalem ontvangen. Deze bijdrage was niet geraamd en zal eenmalig in mindering worden gebracht op het investeringsbudget voor de gymzaal, waarna het saldo zal worden geactiveerd en hierover zal worden afgeschreven.

Herhuisvesting locatie De Burcht/Ihp 2017 uitbreiding Retranchement/Yulius renovatie Dr. Hiemstralaan24/24a
Van het investeringsbudget van € 1 mln. voor de renovatie van de locatie Hiemstralaan 24/24a wordt € 750.000 ingezet voor de nieuwbouwplannen voor de onderwijshuisvesting voor basisscholen Beatrix/De Burcht en de Regenboog op de locatie Retranchement 3. Ook de investeringsbudgetten voor de uitbreiding Retranchement van € 1,3 mln en de nieuwbouw De Burcht € 1,2 mln. maken deel uit van de nieuwbouwplannen op de locatie Retranchement 3. De oorspronkelijk beoogde locatie voor De Burcht/De Regenboog wordt als gevolg van veranderingen in leerlingaantallen opnieuw overwogen. Als hierover meer bekend is, komen wij hierover bij de raad terug. Wij verwachten de nieuwbouw voor De Burcht/De Regenboog in 2023 te realiseren. De investeringsbudgetten blijven benodigd en schuiven daarom door.

IHP 2017 binnenklimaat
Voor het optimaliseren van het binnenklimaat in de schoolgebouwen voor het primair onderwijs is een investeringsbudget van € 500.000 beschikbaar gesteld. In 2021 hebben wij een financiële bijdrage van € 185.000 geleverd aan de diverse schoolbesturen, die optreden als bouwheer. Wij verwachten dat de schoolbesturen in 2022 doorgaan met het optimaliseren van het binnenklimaat en nogmaals een beroep zullen doen op de gemeentelijke middelen (restant € 315.000). Daarnaast hebben wij voor een aantal scholen een specifieke uitkering ontvangen van totaal € 619.000 voor ventilatie in scholen. Deze is gericht op het op orde krijgen van het binnenklimaat in schoolgebouwen in het primair en voortgezet onderwijs in verband met de uitbraak van Covid-19. Verder wordt hiermee de bouw- en installatie branche gestimuleerd. Deze uitkering is 1 op 1 doorgezet naar de schoolbesturen om hiermee de betreffende maatregelen te bekostigen. De baat en de last van € 619.000 zijn niet geraamd.

Verbouwing Hoefslag 6 tbv I_lab/Inrichting Hoefslag 6 tbv I_ab/Openbare ruimte tbv I_llab
Voor de realisatie van het I_lab heeft de gemeenteraad een bedrag van € 6,65 mln. beschikbaar gesteld, voor € 1,9 mln. gedekt uit de Regiodeal. In 2021 is een coöperatie met leden uit het onderwijsveld, het bedrijfsleven en de gemeente opgericht, die verantwoordelijk is voor de huisvesting, de bedrijfsvoering en de exploitatie van het I_lab. Ook zijn de voorbereidingen getroffen die noodzakelijk zijn voor de definitieve huisvesting, de inrichting en de financiering van het I_lab. De investeringsbudgetten uit 2021 schuiven door naar 2022. Omdat de werkzaamheden voor het I_lab grotendeels vanaf 2022 plaatsvinden is ook de bijdrage uit de Regiodeal in 2021 € 243.000 lager dan geraamd. Deze zullen wij op basis van de gemaakte kosten in 2022 (en mogelijk gedeeltelijk in 2023) alsnog ontvangen.

Uitbreiding Fortes lyceum en sporthal OKK in Technasium
De uitbreiding van Fortes methet Technasium (aanpassing van de inpandige gymzaal tot Technasium) is gerealiseerd. De bouw van een sporthal voor Fortes en OKK is in het voorjaar van 2021 gestart en inmiddels opgeleverd en in gebruik genomen. Na de definitieve verantwoording door OVO in 2022 zullen wij het restant van de gemeentelijke bijdrage overmaken en het investeringsbudget bij de tussenrapportage 2022 afsluiten.

Vervangende nieuwbouw 't Gilde CVO-AV
In de vergadering van18 juni 2020 heeft de raad ingestemd met de vervangende nieuwbouw van Vakcollege Techniek ('t Gilde), als onderdeel van de 1e fase van het Integraal Huisvestingsplan Voortgezet Onderwijs (IHP VO). Tezamen met de tussentijdse verhoging van € 1 mln. als gevolg van de actualisatie van de ruimtebehoefte voor 't Gilde en een verhoging van € 2 mln. door de blijvend stijgende materiaalprijzen (oorspronkelijk prijspeil 2020) en de aanvullende wens om te komen tot een duurzaam gebouw op basis van ENG (energieneutraal gebouw) is de gemeentelijke bijdrage voor de nieuwbouw 't Gilde in de begroting 2022 komt de gemeentelijke bijdrage op € 17,5 mln. Door de eigen bijdrage van het schoolbestuur CVO-AV van € 2 mln. en de subsidie Sterk in Techniek van € 2 mln. is er per saldo een investeringsbudget van € 21,5 mln. beschikbaar voor de nieuwbouw 't Gilde. Inmiddels zijn we bezig met de voorbereidingen en loopt op dit moment de bestemmingsplanprocedure. Nadat alle formaliteiten zijn afgerond, zullen we de daadwerkelijke nieuwbouw zo spoedig mogelijk starten.

Yulius aanpassingen Merwedekanaal 8a IHP 2014
De toekomstige huisvesting van Yulius Lingewaal College en de hiervoor beschikbare middelen worden meegenomen in het nog op te stellen Integrale Huisvestingsplan (IHP). In afwachting hiervan worden de voorgenomen aanpassingen voorlopig niet uitgevoerd en het investeringsbudget van € 150.000 doorgeschoven naar 2022.

Yulius renovatie Dr. Hiemstralaan24/24a
Van het oorspronkelijke investeringsbudget van € 1 mln. voor de renovatie van het schoolgebouw aan de Hiemstralaan 24/24a zetten we € 750.000 in voor de nieuwbouw voor De Burcht/De Regenboog (zie hierboven). Het restant van € 250.000 wordt in 2022 gebruikt voor de aanpassingen van het gebouw Dr. Hiemstralaan voor het tijdelijk gebruik door de Beatrix/De Burcht, waardoor het gebouw aan de Hoefslag aangepast kan worden voor het I_lab. Het investeringsbudget van € 250.000 schuift hiervoor door naar 2022.

Programma Sport, Cultuur en Recreatie

Toekomstperspectief Nieuwe Doelen (Cultuurhuis)
De gemeenteraad heeft tijdens de raadsvergadering van 9 december 2021 besloten opdracht te geven om een aanbesteding voor de toekomstige exploitatie van De Nieuwe Doelen te organiseren. Daarnaast heeft de gemeenteraad een motie aangenomen, waarbij de gemeenteraad een breed perspectief op de inzet van een groot podium in Gorinchem wil houden en de ruimte wil bieden voor ideeën en mogelijkheden op alternatieve locaties. Wij hebben ons gebogen over de vraag of deze motie technisch uitvoerbaar is en hoe deze zich verhoudt tot door de gemeenteraad vastgestelde beleidskaders en tot de politieke kalender. Wij hebben tijdens de collegevergadering van 8 maart 2022 geconcludeerd dat uitvoering van de motie ‘Breder Perspectief Groot Podium’ feitelijk maar in zeer beperkte mate mogelijk is en/of nieuwe raadsbesluiten vraagt. Wij geven het nieuwe college de ruimte om, vanuit een nieuw politiek mandaat, een besluit te nemen over de Nieuwe Doelen en de besteding van de investeringsbudgetten.

Hardware audiovisiuele middelen museum-RAG
De eerste fase van de verbouwing van de begane grond van het museum is afgerond. In 2022 nemen wij de herinrichting van de historische collectie ter hand. Hiervoor is het investeringsbudget van € 70.000 benodigd.

Ravelijn Oostgracht
Dit investeringsbudget van € 50.000 betrekken wij bij de ontwikkelingen rondom de dijkverzwaring en de meekoppelkansen die wij hierbij zien voor de toegankelijkheid en de aantrekkelijkheid van de mooiste vestingstad van Nederland.

Speelruimteplan 2021
Het investeringsbudget Speeltuimteplan 2021 hebben we grotendeels ingezet voor de inrichting van de speelruimte voor de Haarwijk/10e Penninglaan. Het restant van € 63.000 gebruiken we in 2022 voor speelplaatsen en speelvoorzieningen in de wijk Wijdschild.

Speelveld Hoog Dalem
Het investeringsbudget van € 400.000 gebruiken we in 2022 voor de laatste werkzaamheden voor het Speelveld Hoog Dalem, zoals de plaatsing van veldverlichting en hekwerk.

Vestingsplan 2020 Bastion VIII
Voor de aanpak van Bastion VIII heeft de raad voor de voorbereiding, het onderzoek (o.a. archeologie en flora en fauna) en het opschonen van het binnenterrein Bastion VIII ten behoeve van de toegankelijkheid een voorbereidingskrediet van € 50.000 beschikbaar gesteld. Voor het in profiel brengen van de wallen en bijbehorende werkzaamheden van Bastion VIII is ca. € 200.000 beschikbaar voor 2021. De plannen Bastion VIII zijn tot stand gekomen in overleg met de werkgroep Vesting Gorinchem. De werkzaamheden voor Bastion VIII betrekken wij bij de integrale aanpak van de vesting in het kader van de Mooiste vestingstad van Nederland.

Programma Duurzaamheid

Beschoeiingen 2020 en 2021
Eind 2021 en begin 2022 hebben wij een schouw uit laten voeren, waarbij de noodzakelijke vervangings- en onderhoudswerkzaamheden aan de beschoeiingen in Gorinchem. Voor de uitvoering van deze werkzaamheden zetten wij de restantbudgetten voor 2020 en 2021 in.

GRP 2018, 2019 en 2020
De werkzaamheden in het kader van de jaarschijf 2018 uit het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2016-2020 zijn uitgevoerd en afgerond. Er resteert € 137.000. De onttrekking aan de vervangingsvoorziening is daardoor ook € 137.000 lager. De financiële (budgettair neutrale) gevolgen zijn verwerkt in de Jaarstukken 2021.

In het budget GRP 2019 zit een bedrag van € 1 mln. voor de aanpak van wateroverlast in de binnenstad. In het GRP 2021-2025 wordt hiervan € 900.000 ingezet voor voor klimaatadaptie en maatwerkvoorzieningen. Bij de tussenrapportage 2022 zullen wij deze uitsplitsing in de budgetten verwerken. Het restant van het budget GRP 2020 van € 350.000 wordt in 2022 ingezet voor een grootschalig project in de Gildenwijk, i.c. de omgeving Tets van Goudriaanstraat, Gerard van Lomstraat, Intervamflats. De werkzaamheden in het kader van het GRP worden gedekt door een onttrekking aan de vervangingsvoorziening Riolering.

Waterberging diverse locaties
Vanuit het Stedelijk Waterplan ligt er een wettelijke opgave om te voldoen aan de wateropgave. Om in Gorinchem West voldoende waterberging te realiseren hebben we extra waterberging gecreëerd in de spoorsloot in de Gildenwijk en de watergang in het park aan de Tiende Penninglaan. De kosten die met het graven van extra waterberging waren € 137.000 (raming € 157.000). De baten van het Waterschap en de dekking uit de opbrengsten van de rioolheffing zijn € 59.000 lager dan geraamd (€ 147.000). De werkzaamheden zijn afgerond en de investeringsbudgetten afgesloten.

Watercapaciteit
Als gevolg van de vervanging van het 4e veld door een kunstgrasveld voor GJS is bestaande waterbergingscapaciteit gedempt en hebben wij de opdracht om te zorgen voor de aanleg van watercompensatie. Hiervoor is een investeringsbudget van € 75.000 beschikbaar. In afwachting van de ontwikkelingen rondom de dijkverzwaring hebben wij deze werkzaamheden nog niet uitgevoerd.

Programma Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing

Groote Haar windmolens, bouwrijp maken
Door onder andere stijgende bouwkosten en het herschrijven van de business case door de exploitant loopt de planning van de windmolens vertraging op. Dit zorgt zowel voor een voor- als nadeel die elkaar opheffen.

Woonark Stationsweg 22, overboeking naar voorraad
De woonark betrof niet langer een verhuurobject en is op basis van de regelgeving overgeboekt van materieel vast actief naar de voorraad. Inmiddels is de woonark verkocht.

Overhead, Vernootschapsbelasting en Onvoorzien

Communicatie 2019
Voor het inspelen op diverse ontwikkelingen (zoals de bekendmakingswet en MijnOverheid.nl, de wijziging Awb met betrekking tot e-dienstverlening, digitale richtlijnen en informatiebeveiliging en het van buiten naar binnen werken) zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor de verbetering van de website, intranet en voor de implementatie van een herkenbare en benaderbare huisstijl. Het restantbudget van € 60.000 hebben wij ingezet voor de implementatie van het intranet en worden gebruikt voor de implementatie van de nieuwe huisstijl.

Preferente aandelen Stedin
In 2021 is besloten om mee te doen aan de aandelenemissie van Stedin die nodig is om Stedin te assisteren bij het verwezenlijken van de energietransitie. Het dividendrendement op deze aandelen (cumulatief preferente aandelen) bedraagt 3% per jaar.

Informatiebeleid 2018, Software en hardware 2020 en Vervangingsplan inventaris 2021
Een aantal projecten binnen de ICT infrastructuur is later tot uitvoering gekomen dan initieel gepland (met name netwerkinfrastructuur en vervanging servers). Daardoor vallen een aantal uitgaven later in de tijd. Genoemde projecten lopen inmiddels en worden in 2022 gerealiseerd. Met name als gevolg van corona werd het laatste anderhalf jaar op een andere manier omgegaan met onze hardware en inventaris. Daardoor zijn een aantal geplande investeringen opgeschort. Nu de situatie normaliseert worden een aantal zaken alsnog uitgevoerd. Hierbij wordt rekening gehouden met de veranderende kijk hoe gebouwen en werkplekken nu en in de toekomst worden gebruikt.

5.5 Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen (SiSa)

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 1-3-2022

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	**A7**	**Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving** Gemeenten	Besteding (jaar T-1, 15-31 december 2020) *Aard controle R* *Indicator: A7/01*	Besteding (jaar T, 1 januari-30 september 2021) *Aard controle R* *Indicator: A7/02*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A7/03*	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A7/04*	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A7/05*	
			€ 5.597	€ 88.244	Ja	Ja		
JenV	**A12B**	**Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen** Veiligheidsregio's	Naam veiligheidsregio *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A12B/02*	Besteding volgens besluit van de veiligheidsregio uitgevoerd (Ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/05*	
			VR Zuid-Holland Zuid	€ 65.129	Ja	€ 65.129	Ja	
FIN	**B2**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Besteding (T-1) - betreft nog niet verantwoorde bedragen over 2020 *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/02*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/03*	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B2/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen c (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	
			€ 0	107	107	€ 0	€ 0	
			Normbedragen voor a, b en d (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/06*	Normbedrag voor e (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: indicator B2/13 en B2/14 / Ja: indicator B2/21 en B2/22 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/08*			
			Nee	Nee	Nee			
			Reeks 1 Aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (jaar T) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle D2* *Indicator: B2/09*	**Reeks 1** Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (t/m jaar T) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/10*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b en d (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b en d (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/12*		
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/14*				
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden cumulatief (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/16*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/20*
			€ 40.660	€ 40.660	€ 86.700	€ 86.700	€ 15.708	€ 15.708
			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t* *Indicator: B2/22*				
			€ 120.000	€ 120.000				
BZK	**C1**	**Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik** Gemeenten	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/01*	Aantal woningen dat bereikt is met het project (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/02*	Aantal woningen waar energiebesparende maatregelen plaatsvinden (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/03*			
			Ja	1.644	979			
			Projectnaam/nummer per project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/04*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: C1/05*	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/06*	Besteding (jaar T) aan afwijkingen Alleen invullen bij akkoord ministerie *Aard controle R* *Indicator: C1/07*		
		1	Persoonlijk advies & ontzorging met wooncoaches Het Nieuwe Wonen	€ 20.307	Ja			
		2	Aanbieden van kleine energiebesparende maatregelen via vouchers en bij informatieavond	€ 11.618	Ja			
		3	Collectieve gebiedsgerichte adviesactie gericht op energiebesparing	€ 0	Ja			
		4	Collectieve inkoop van isolatie en zonnepanelen	€ 0	Ja			
		5	Straatklimaat	€ 0	Nee			
			Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/08*	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/09*	Toelichting op afwijkingen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/10*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/11*		
		1	*Persoonlijk advies & ontzorging met wooncoaches Het Nieuwe Wonen*	€ 27.515		Ja		
		2	*Aanbieden van kleine energiebesparende maatregelen via vouchers en bij informatieavond*	€ 42.782		Ja		

			3	*Collectieve gebiedsgerichte adviesactie gericht op energiebesparing*	€ 8.024		Ja		
			4	*Collectieve inkoop van isolatie en zonnepanelen*	€ 23.400		Ja		
			5	*Straatklimaat*	€ 0		Ja		
BZK	**C32**	**Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen** Gemeenten		Beschikkingsnummer /naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/03*	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee) *Aard controle D2* *Indicator: C32/04*	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/06*
			1	SUVIS21-2-02195540 A. Kehrers	€ 75.765	€ 75.765	Ja		Nee
			2	SUVIS21-01725580 Gomarus	€ 217.814	€ 217.814	Ja		Nee
			3	SUVIS21-01730937 Koelmans	€ 76.435	€ 76.435	Ja		Nee
			4	SUVIS21-2-02192074 Oude Hove	€ 85.850	€ 85.850	Ja		Nee
			5	SUVIS21-2-02195525 Noordhoek	€ 100.756	€ 100.756	Ja		Nee
			6	SUVIS21-2-02195550 Tamb ben	€ 25.710	€ 25.710	Ja		Nee
			7	SUVIS21-01139650 Tamb boven	€ 36.331	€ 36.331	Ja		Nee
BZK	**C41B**	**Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw** SiSa tussen medeoverheden		Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C41B/01*	Besteding (jaar T) aan flexibele ondersteuning, capaciteit en expertise *Aard controle R* *Indicator: C41B/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C41B/03*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C41B/04*	Aantal projecten dat (in jaar T) is geholpen met middelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C41B/05*	Aantal projecten dat cumulatief (t/m jaar T) is geholpen met middelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C41B/06*
			1	030008 Provincie Zuid-Holland	€ 15.820	€ 15.820	€ 0	0	0
				Kopie provinciecode *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C41B/07*	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C41B/08*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C41B/09*			
			1	030008 Provincie Zuid-Holland	0	Nee			
BZK	**C43**	**Regeling reductie energiegebruik woningen** Gemeenten		Beschikkingsnummer/naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C43/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/03*	Aantal bereikte woningen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/04*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/06*
				RREW2020-00449271	€ 218.743	€ 218.743	164		Nee
BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagen affaire**		Aantal gedupeerden (artikel 1, lid 2) *Aard controle R* *Indicator: C62/01*	Berekening bedrag uitvoeringskosten *Aard controle R* *Indicator: C62/02*	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/04*		
				15	€ 2.250	€ 7.245	Nee		
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)** Gemeenten		Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*		
				€ 1.254.612	€ 204.137	€ 52.484	€ 254.645		
			1	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/05*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/06*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/07*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/08*		
OCW	**D10**	**Volwasseneneducatie** Contactgemeenten		Verstrekte uitkering (jaar T) (inclusief eventuele prijsbijstelling) *Aard controle R* *Indicator: D10/01*	Besteding (jaar T) van educatie *Aard controle R* *Indicator: D10/02*	Reservering besteding van educatie in (jaar T) voor volgend kalenderjaar (jaar T+1) *Aard controle R* *Indicator: D10/03*	Onttrekking besteding van educatie in (jaar T) van volgend kalenderjaar (jaar T+1) *Aard controle R* *Indicator: D10/04*		
				€ 438.931	€ 431.418	€ 7.513	€ 0		
OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**		Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*		
				€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			1	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/05*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/06*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/07*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/08*		
IenW	**E3**	**Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** **Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)		Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: E3/02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E3/03*	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt *Aard controle R* *Indicator: E3/04*	Correctie over besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E3/05*	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: E3/06*
			1	IenW/BSK-2018/143227 Stil wegdek Arkelsedijk en Banneweg	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2	IenW/BSK-2018/143228 Scherm Banneweg	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
				Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/07*	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/08*	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/09*	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/10*	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E3/11*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/12*

			1	*lenW/BSK-2018/143227 Stil wegdek Arkelsedijk en Banneweg*	€ 11.275	€ 0	€ 0		Ja
			2	*lenW/BSK-2018/143228 Scherm Banneweg*	€ 43.995	€ 27.846	€ 0		Ja
EZK	**F9**	**Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie**		Projectnaam/nummer *Aard controle R* *Indicator: F9/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: F9/02*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/03*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/04*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/05*	
			1	EAW-20-00402732	€ 11.597	€ 20.660	Ja		
				Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/06*					
				Ja					
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2021** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
				€ 0	0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
				Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*
				€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
				Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
				€ 0	Nee				
SZW	**G2A**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2020** Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1) (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)		Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2A/01*	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/02*	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/03*	Besteding (jaar T-1) **IOAW** Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/04*	Baten (jaar T-1) **IOAW** (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/05*	Besteding (jaar T-1) **IOAZ** Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/06*
			1	060512 Gemeente Gorinchem	€ 10.896.599	€ 219.689	€ 724.389	€ 24.429	€ 50.758
				Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2A/07*	Baten (jaar T-1) **IOAZ** (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/08*	Besteding (jaar T-1) **Bbz 2004** levensonderhoud beginnende zelfstandigen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/09*	Baten (jaar T-1) **Bbz 2004** levensonderhoud beginnende zelfstandigen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/10*	Baten (jaar T-1) **WWIK** (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/11*	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/12*
			1	060512 Gemeente Gorinchem	€ 0	€ 83.322	€ 2.190	€ 0	€ 613.982
				Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2A/13*	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/14*				
			1	060512 Gemeente Gorinchem	€ 0				
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2021** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.		Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
				€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
				BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
				€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	

SZW	**G3A**	**Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2020** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G3B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G3)		Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3A/01*	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/02*	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/03*	Baten (jaar T-1) vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/04*	Besteding (jaar T-1) Bob Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/05*	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/06*
			1	060512 Gemeente Gorinchem	€ 9.000	€ 675	€ 6.830	€ 0	€ 0
				Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3A/07*	Besteding (jaar T-1) uitvoerings- en onderzoekskosten artikel 56, eerste en tweede lid, Bbz 2004 (exclusief Bob) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/08*				
			1	060512 Gemeente Gorinchem	€ 0				
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2021** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*		
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Nee		
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Nee		
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Nee		
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Nee		
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Nee		
				Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/11*	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo *Aard controle D2* *Indicator: G4/12*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/13*			
				€ 0	€ 0	€ 0			
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/14*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/15*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/16*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/17*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/18*	
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
SZW	**G4A**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _Totalen 2020** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4A/01*	Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4A/02*	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4A/03*	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G4A/04*	Baten (jaar T-1) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4A/05*	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (aflossing) *Aard controle R* *Indicator: G4A/06*
			1	060512 Gemeente Gorinchem	Tozo1	€ 2.748.333	€ 243.341	€ 4.510	€ 0
			2	060512 Gemeente Gorinchem	Tozo2	€ 1.003.417	€ 89.054	€ 28.550	€ 0
			3	060512 Gemeente Gorinchem	Tozo3	€ 515.275	€ 63.628	€ 38.460	€ 0
				Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G4A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4A/07*	Hieronder verschijnt de keuze regeling (Tozo 1,2, en 3) conform de keuzes gemaakt bij G4B/02 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4A/08*	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (overig) *Aard controle R* *Indicator: G4A/09*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: G4A/10*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: G4A/11*	Totaal bedrag vorderingen levensonderhoud (jaar T-1) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020) *Aard controle R* *Indicator: G4A/12*
			1	060512 Gemeente Gorinchem	Tozo1	€ 0	643	41	€ 0
			2	060512 Gemeente Gorinchem	Tozo2	€ 0	237	11	€ 0
			3	060512 Gemeente Gorinchem	Tozo3	€ 0	182	6	€ 0

SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G12/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G12/02*	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03*			
			€ 0	€ 0	0			
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			€ 111.534	€ 495.231				
			Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **Onroerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **roerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **overige kosten** *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
		1	1.3 stimulering sport - onroerende zaken SPUKSPRT21229	€ 423.176	€ 423.176	€ 0	€ 0	De kosten (€ 382.246) voor de nieuwe gymzaal in Hoog Dalem zijn niet opgenomen in de toekenning. In 2021 is deze gymzaal gebouwd.
		2	2.3 stimulering sport - roerende zaken SPUKSPRT21229	€ 3.123	€ 0	€ 3.123	€ 0	
		3	3.1 stimulering sport - overige kosten SPUKSPRT21229	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		4	3.3 stimulering sport - overige kosten SPUKSPRT21229	€ 68.932	€ 0	€ 0	€ 68.932	
VWS	**H8**	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/01*	Totaal bedrag volgens beschikking *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/02*	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/03*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/04*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/06*
		1	1016047	€ 20.000	€ 0	€ 20.000	€ 0	€ 20.000
		2	1033927	€ 85.142	€ 0	€ 4.970	€ 0	€ 4.970
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/08*				
		1	1016047	Ja				
		2	1033927	Nee				
VWS	**H12**	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/01*	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/02*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/03*			
			€ 3.687	Ja	Nee			
VWS	**H16**	**Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden**	Betreft jaar *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H16/01*	Beschikkingsnummer / naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H16/02*	Totale besteding *Aard controle R* *Indicator: H16/03*			
		1	2020	SPUKIJZ21206	€ 218.454			
		2	2021	SPUKIJZ21R2063	€ 167.229			
			Naam locatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H16/04*	Totale toezegging per locatie *Aard controle R* *Indicator: H16/05*	Besteding per locatie *Aard controle R* *Indicator: H16/06*	Verschil toezegging vs. Besteding per locatie (automatisch berekend) *Aard controle n.v.t* *Indicator: H16/07*	Betreft jaar? *Aard controle R* *Indicator: H16/08*	
		1	Caribabad	€ 218.454	€ 218.454	€ 0	2020	
		2	Caribabad	€ 167.229	€ 167.229	€ 0	2021	
LNV	**L5B**	**Regiodeals 3e tranche** SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5B/01*	Kenmerk/beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5B/02*	Betreft pijler Een pijler per regel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5B/03*	Besteding per pijler (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: L5B/04*	Cofinanciering per pijler (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: L5B/05*	
		1	060512 Gemeente Gorinchem	DGNVLG/20208595	b. Toegepaste Innovatie	€ 13.301	€ 0	
		2	060512 Gemeente Gorinchem	DGNVLG/20208595	c. Dynamiek aan de Oevers	€ 40.590	€ 0	
			Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator L5B/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5B/06*	Totale cumulatieve besteding per pijler (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5B/07*	Totale cumulatieve cofinanciering per pijler (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5B/08*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5B/09*		
		1	*060512 Gemeente Gorinchem*	€ 13.301	€ 0			
		2	*060512 Gemeente Gorinchem*	€ 40.590	€ 0			
			Totale cumulatieve uitvoeringskosten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5B/10*	Totale compensabele BTW (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: L5B/11*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5B/12*			
			€ 0	€ 8.524	Nee			

6 Rapportage Interbestuurlijk Toezicht

RAPPORTAGE INTERBESTUURLIJK TOEZICHT OVER 2021

Jaarstukken 2021 paragraaf Bedrijfsvoering

Financiën		TOELICHTING
Er is structureel en reëel begrotingsevenwicht in de begroting 2022 en/of het laatste jaar van de meerjarenraming 2023-2025	Oranje	De begroting 2022 en de meerjarenraming 2023-2025 vertonen volgens de uitgangspunten van de Gemeentewet een structureel en reëel begrotingsevenwicht. De provincie handhaaft voor de gemeente Gorinchem voor het jaar 2022 het repressieve (achteraf) toezicht. De beoordeling "oranje" is conform de brief Financieel toezicht van de provincie Zuid-Holland van 15 december 2021.
Is er reden voor extra aandacht?	Ja	
Ruimtelijke ordening		TOELICHTING
De gemeentelijke bestemmingsplannen zijn aangepast aan de Omgevingsverordening Zuid-Holland.	Groen	De gemeentelijke bestemmingsplannen zijn aangepast aan de Omgevingsverordening Zuid-Holland.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	
Omgevingsrecht		TOELICHTING
Voor zowel de milieutaken als de bouw- en woningtoezichtstaken beschikt uw gemeente over een actueel uitvoerings- en handhavingsstrategie. De raad is binnen twee maanden na vaststelling ervan hierover geïnformeerd. Het uitvoeringsprogramma 2021 is voor 1 februari 2021 door het college van B&W vastgesteld en de raad is hierover voor 15 juli 2021 geïnformeerd. De evaluatierapportage 2020 is voor 15 juli 2021 door het college van B&W vastgesteld en de raad is hierover voor 1 oktober 2021 geínforemeerd.	Groen	In 2021 zijn wederom stappen gezet waardoor Gorinchem aan de provinciale vereisten Omgevingsrecht voldoet. Op grond van onze visie, het beleidsplan 2019-2022, hebben wij het Uitvoeringsprogramma vergunningverlening, toezicht en handhaving voor 2021 op 26 januari 2021 vastgesteld. De raad is met de raadsinformatiebrief van 10 maart geinformeerd over het uitvoeringsprogramma 2021 en de brief aan de provincie Zuid-Holland is op 31 maart 2021 verzonden. Het college heeft het jaarverslag 2020 inzake Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving op 20 april 2021 vastgesteld. De raad is met de raadsinformatiebrief van 24 juni 2021 geïnformeerd over het jaarverslag 2019. De brief aan de provincie Zuid-Holland is eveneens op 24 juni 2021 verzonden.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	
Monumentenzorg		TOELICHTING
De gemeente heeft een adviescommissie die adviseert over uit te voeren werken aan (rijks)monumenten op grond van de Monumentenwet en de samenstelling is deskundig.	Groen	Door de raad van Gorinchem is op 15 februari 2018 een nieuwe Erfgoedverordening en een Verordening op de Erfgoedcommissie gemeente Gorinchem vastgesteld. In de Verordening zijn de samenstelling, bevoegheden, taken en werkwijzen van de Erfgoedcommissie geregeld. De commissie bestaat uit vijf leden. Drie op erfgoedgebied deskundige leden van stichting Dorp Stad en Land en twee leden met lokale historische kennis van Gorinchem. De commissie is per 1 januair 2019 van start gegaan.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	
Archief- en informatiebeheer		TOELICHTING
Het archief- en informatiebeheer van de gemeente zijn op orde.	Oranje	Na het vastleggen van beleid en wettelijke kaders, is het project Gorinchem Duurzaam Digitaal uitgewerkt. De deelprojecten instrumenten voor digitaal informatiebeheer, procesoptimalisatie en digitalisatie, substitutie en vervanging zijn met succes uitgevoerd en afgerond met als concrete resultaten de digitale bewaarstrategie, het handboek vervanging en vervangingsbesluit, een standaard metadata-model en overleg waarin de zogeheten hotspotmonitor geïmplementeerd is. Deze producten zijn in de organisatie ingebracht en worden geaudit op toepassing en gebruik en indien nodig bijgewerkt. Verder is gewerkt aan reguliere taken zoals het beoordelen van vernietigingslijsten, het geven van inlichtingen aan interne en externe klanten. Het eerstvolgende project wordt het ontwikkelen van een E-depot. Het aanstaande KPI-verslag 2021-2022 zal de uitkomst geven of voor komend jaar de gmeente Gorinchem de groene score in handbereik ligt.
Is er reden voor extra aandacht?	Ja	
Huisvesting Vergunninghouders		TOELICHTING
De gemeente heeft volledig en tijdig voldaan aan de halfjaartaakstelling en er is geen achterstand.	Groen	

Gevraagde informatie	**Stand van zaken**
Voorsprong/achterstand per 1 januari 2021	Voorsprong 3
Fase interventieladder op 1 januari 2021	Gerealiseerd
Taakstelling eerste halfjaar 2021	29
In het eerste halfjaar 2021 gehuisveste vergunninghouders	27
Voorsprong/achterstand per 1 juli 2021 (doorhalen wat niet van toepassing is)	Voorsprong 1
Fase interventieladder op 1 juli 2021	Gerealiseerd
Taakstelling tweede halfjaar 2021	24
In het tweede halfjaar 2021 gehuisveste vergunninghouders	29
Voorsprong/achterstand per 31 december 2021 (doorhalen wat niet van toepassing is)	Voorsprong 6
Fase interventieladder op 31 december 2021	Gerealiseerd

Toelichting

De gemeente Gorinchem heeft de taakstelling al in september 2021 al behaald. Hiermee levert de gemeente een bijdrage aan noodopvang van asielzoekers.

Is er reden voor extra aandacht?	Nee	

Jaarstukken 2021
Afkortingenlijst

7 Afkortingenlijst

A

- **AD:** Algemene dekkingsmiddelen
- **AP**: Autoriteit Persoonsgegevens
- **APV**: Algemene Plaatselijke Verordening
- **ASM:** Athletic Skills Model
- **AVA**: Algemene Vergadering van Aandeelhouders

B

- **BBV**: Besluit Begroting en Verantwoording
- **BCF:** Btw-compensatiefonds
- **BIE:** Bouwgronden In Exploitatie
- **BIO**: Baseline Informatiebeveiliging Overheid
- **BLVS**: Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten
- **BNG**: Bank Nederlandse Gemeenten
- **BOA**: Buitengewoon Opsporingsambtenaar
- **BRP**: Basisregistratie Personen
- **BV**: Besloten Vennootschap
- **BZK:** Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties
- **B&W:** Burgemeester en Wethouders

C

- **CAK:** Centraal Administratie Kantoor
- **CBS:** Centraal Bureau voor de Statistiek
- **CEO:** Client Ervaringsonderzoek
- **COA:** Centraal Orgaan Asielzoekers
- **COELO**: Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheid
- **CPB**: Centraal Plan Bureau
- **CUR**: Camera Uitleesruimte
- **CV:** Commanditaire Vennootschap

D

- **DDO:** Donkere Dagen Offensief
- **DG&J**: Dienst Gezondheid en Jeugd
- **DSO:** Digitaal Stelsel Omgevingswet
- **DVO***:* Dienstverleningsovereenkomst

E

- **ECB:** Europese Centrale Bank
- **EMU:** Europese Economische en Monetaire Unie
- **ENG:** Energieneurtraal Bouwen
- **ESF:** Europees Sociaal Fonds

F

- **Fido:** Financiering decentrale overheden

G

- **GBA**: Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens
- **GCM**: Gorinchem Citymarketing
- **Gevudo**: Gemeenschappelijke Vuilverwerking Dordrecht en Omstreken
- **GGD**: Gemeentelijke Gezondheidsdienst
- **GIDS**: Gezond in de Stad
- **GKV:** Gorinchemse Korfbal Vereniging
- **GR**: Gemeenschappelijke Regeling
- **GRIP:** Gecoördineerde Regionale Incidentenbestrijdingsprocedure
- **GRP**: Gemeentelijk Rioleringsplan
- **GHOR**: Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie

H

- **HBO**: Hoger beroepsonderwijs
- **HKG:** Huisvesting Kwetsbare Groepen
- **HRM**: Human resource management
- **HVC**: Huisvuil Verbranding Centrale

I

- **IAC**: Innovatie- en AfstudeerCentrum
- **IFFG:** Internationaal Film Festival Gorinchem
- **IHP**: Integrale Huisvestingsplan
- **ISB**: Integraal Sociaal Domein
- **ISK**: Internationale Schakelklas
- **ISV:** Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
- **I&A**: Informatisering en Automatisering
- **I&W:** Infrastructuur en Waterstaat

K

- **KCC**: Klant Contact Centrum

L

- **LAA**: Landelijke Aanpak Adresfraude
- **LAP:** Landelijk Afvalbeheersplan
- **LAS:** Lokale Adaptatiestrategie

M

- **MBO**: Middelbaar beroepsonderwijs
- **ME**: Maatschappelijke Effecten
- **MIRT:** Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport
- **MLL**: MerwedeLingelijn
- **MOP**: Meerjaren Onderhoudsplan
- **MPG**: Meerjaren Progamma Grondbedrijf

N

- **NCW**: Netto Contante Waarde
- **NHW**: Nieuwe Hollandse Waterlinie
- **NNB**: Nog Niet Bekend
- **NV**: Naamloze Vennootschap

O

- **OAB:** Onderwijs Achterstanden Beleid
- **OHW**: Oude Hollandse Waterlinie
- **OPP**: Ontwikkelings- en Participatiebedrijf Publieke sector
- **OVL**: Openbare Verlichting
- **OVO**: Overhead, Vennootschapsbelasting en Onvoorzien
- **OZB**: Onroerende zaak belasting
- **OZHZ**: Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

P

- **PFAS**: Poly- en Perfluoralkylstoffen
- **PGB**: Persoonsgebonden Budget
- **PI**: Prestatie Indicator
- **POC**: Percentage of Completion
- **PPN**: Perspectiefnota
- **P&O**: Personeel & Organisatie

R

- **RAG:** Regionaal Archief Gorinchem
- **RAS:** Regionale Adaptatiestrategie
- **RAV**: Regionale Ambulancevoorziening
- **RBIC**: Regionale Beroepen en Innovatiecampus
- **RES**: Regionale Energietransitie
- **RMA**: Regionale Maatschappelijke Agenda
- **ROM-S**: Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Schelluinen
- **RRE:** Regeling Reductie Energiegebruik
- **RREW:** Regeling Reductie Energiegebruik Woningen
- **RVO:** Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
- **RZB**: Roerende zaak belasting

S

- **SEH:** Spoedeisende Hulp
- **SGS**: Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties
- **SIMAV**: Stichting tot instandhouding van molens in de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden
- **SiSa**: Single information Single audit
- **SOJ**: Serviceorganisatie Jeugd
- **SPUK:** Specifieke Uitkering voor gemeenten
- **SV:** Sociale Veiligheid
- **SZW**: Sociale Zaken en Werkgelegenheid

T

- **Tonk:** Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten

- **Tozo:** Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers
- **TV:** Taakveld
- **TVL:** Tegemoetkoming Vaste Lasten

U

- **UWV:** Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen

V

- **VLN:** Vaste Lasten Nachtsluiting
- **VNG**: Vereniging van Nederlandse gemeenten
- **VPB**: Vennootschapsbelasting
- **VRZHZ**: Veiligheidsregio Zuid-Holland zuid
- **VSV**: Vroegtijdig schoolverlaters
- **VTH**: Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
- **VVE:** Voor- en Vroegschoolse Educatie

W

- **Wabo**: Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
- **WEB**: Wet Educatie en Beroepsonderwijs
- **WEW**: Waarborgfonds Eigen Woningen
- **Wgs:** Wet gemeentelijke schuldhulpverlening
- **Wmo**: Wet maatschappelijke ondersteuning
- **WNT**: Wet Normering Topinkomens
- **WOB:** Wet Openbaarheid van Bestuur
- **WOZ:** Wet onroerende zaak belasting
- **WSW**: Waarborgfonds Sociale Woningbouw

Z

- **ZHZ**: Zuid-Holland Zuid

Gemeente Gorinchem

Bezoekadres
Stadhuisplein 1
4205 AZ Gorinchem

Postadres
Postbus 108
4200 AC Gorinchem

Telefoon: 14 0183
Fax: (0183) 63 05 40
E-mail: gemeente@gorinchem.nl
Website: www.gorinchem.nl